

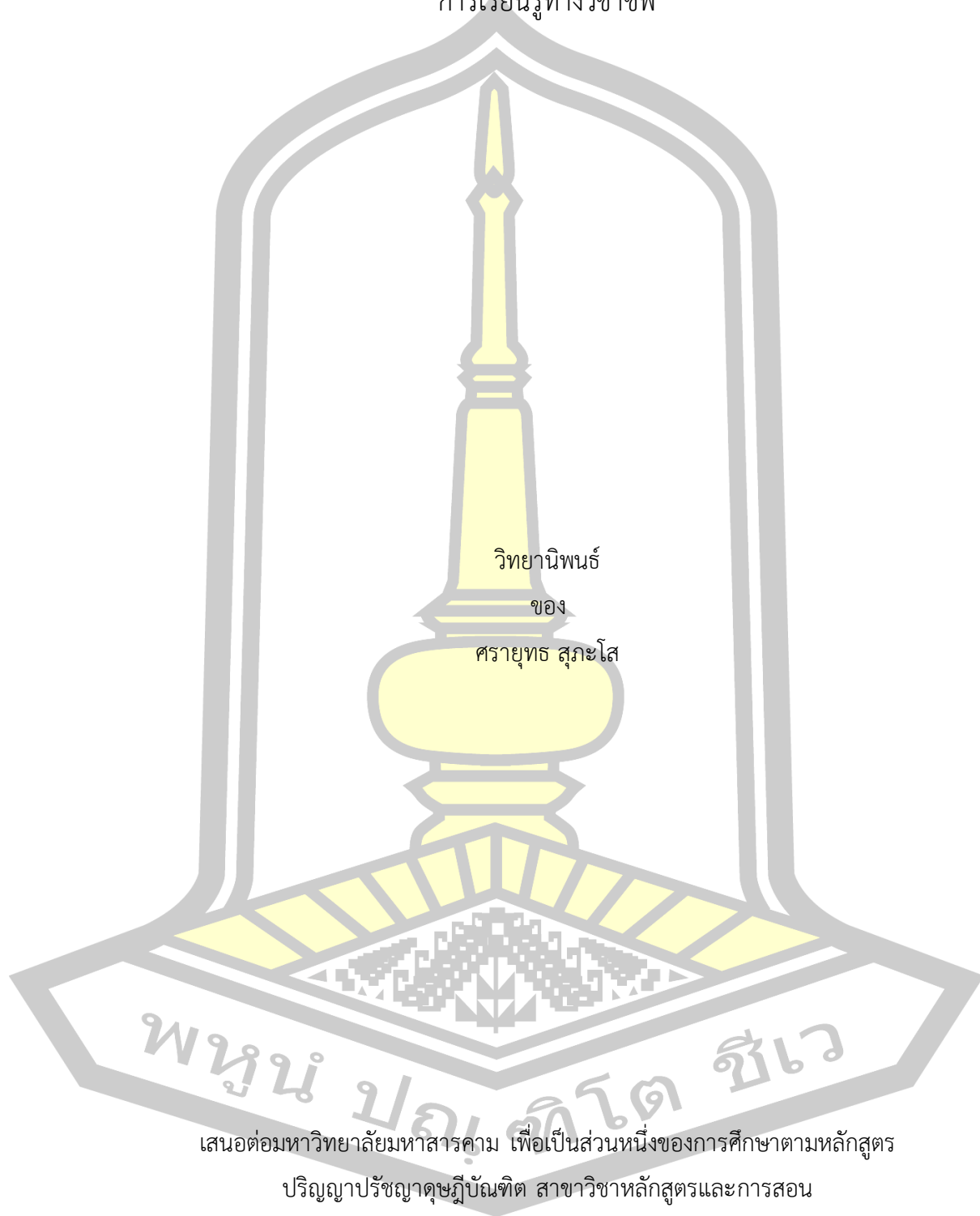
หลักสูตรพัฒนาคู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้
ทางวิชาชีพ

วิทยานิพนธ์
ของ
ศรายุทธ สุกะโส

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา 2560

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

หลักสูตรพัฒนาครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชน
การเรียนรู้ทางวิชาชีพ

วิทยานิพนธ์

ของ

ศรายุทธ สุภะโส

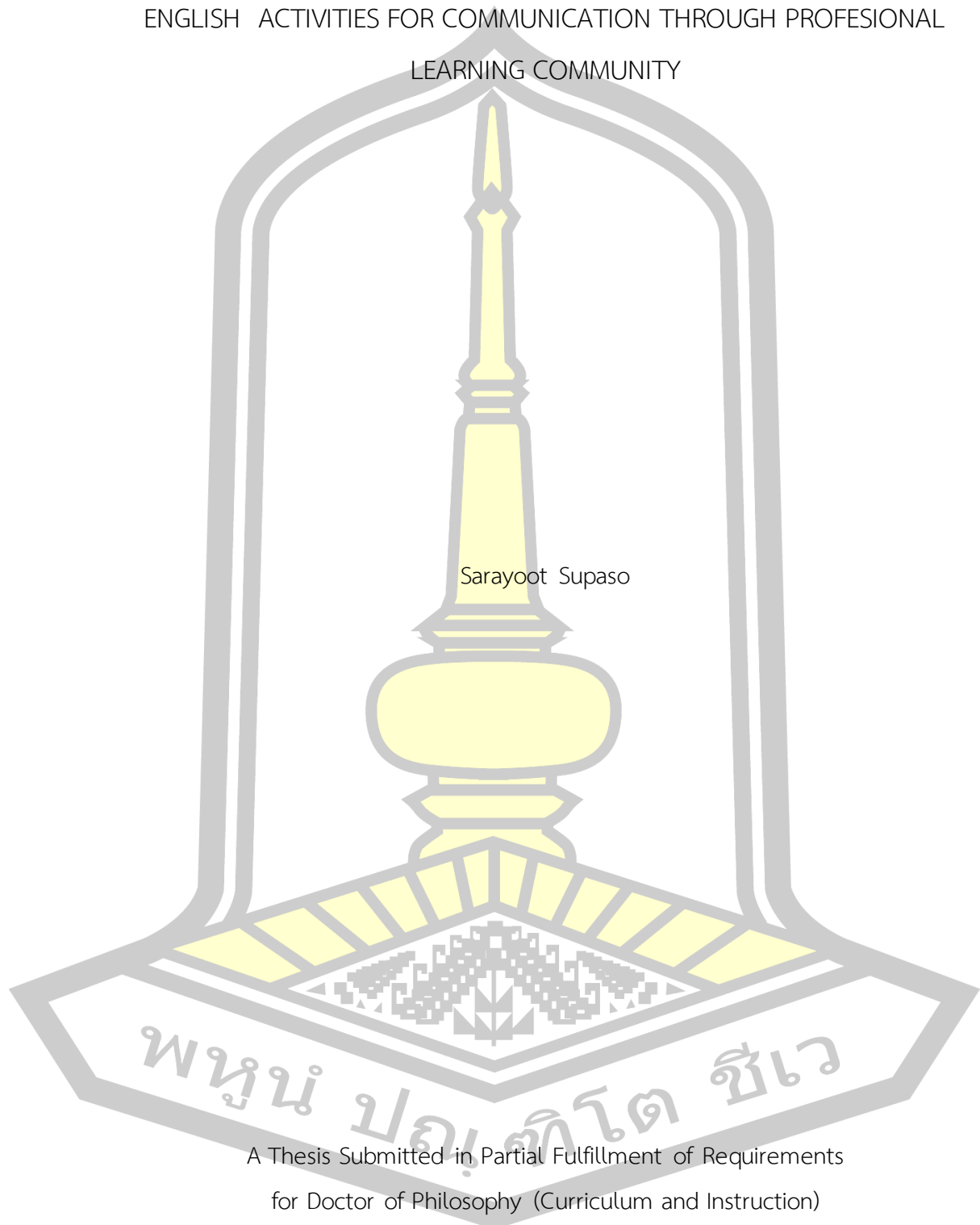
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ปีการศึกษา 2560

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

THE DEVELOPMENT CURRICULUM TEACHER FOR DESIGNING
ENGLISH ACTIVITIES FOR COMMUNICATION THROUGH PROFESIONAL
LEARNING COMMUNITY

Sarayoot Supaso

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Philosophy (Curriculum and Instruction)

Academic Year 2017

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนาย ศราวุธ สุภะโส แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. จิระพร ชะโน)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. มนต์รี วงษ์สะพาน)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. สุรเชต น้อยฤทธิ์)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. กันยารัตน์ สอนสุภาพ)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. สมาน เอกพิมพ์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(ผศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

(ผศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วัน.....เดือน.....ปี.....

ชื่อเรื่อง	หลักสูตรพัฒนาครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ		
ผู้วิจัย	ศรายุทธ สุภะโส		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนตรี วงษ์สะพาน		
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและเพื่อพัฒนาหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ศึกษาผลการใช้หลักสูตรได้แก่ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูและความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนและลักษณะความเป็นชุมชนการเรียนรู้ของครู ผลการใช้หลักสูตรที่เกิดขึ้นกับครู 2.2 ผลการใช้หลักสูตรที่เกิดขึ้นกับนักเรียนชั้นตอน การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะเวลา ที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะเวลา ที่ 2 การสร้างหลักสูตรพัฒนาครู และระยะเวลา ที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตร ได้นำหลักสูตรไปทดลองใช้ในการพัฒนาครู ที่สมัครใจเข้ารับการพัฒนากำหนด 20 คน ใช้ระยะเวลาฝึกอบรม 7 สัปดาห์ และทดลองใช้หลักสูตร กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 100 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 เป็นเวลา 1 ภาคเรียน (40 ชั่วโมง) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตรพัฒนาครูประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระการเรียนรู้ กระบวนการแบ่งเป็น 6 หน่วยได้แก่ 1) การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู 2) การออกแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 3) สื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 4) การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 5) การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 6) การประเมินผลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการประเมินหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการใช้หลักสูตรพัฒนาครู ปรากฏดังนี้

2.1) ครูผู้เข้ารับการพัฒนามีความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดังนี้ 2.1.1) ด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ มีความสามารถโดยเฉลี่ยคิดเป็น ร้อยละ 92.00 อยู่ในระดับมากที่สุด 2.1.2) ครูผู้เข้ารับการพัฒนา มีความสามารถในการ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เฉลี่ยคิดเป็น ร้อยละ 92.13.อยู่ในระดับมากที่สุด 2.1.3) ครูผู้เข้ารับการพัฒนามีความสามารถในการวัดและประเมินผล โดยเฉลี่ยคิดเป็น ร้อยละ 92.75 อยู่ในระดับมากที่สุด

2.2) นักเรียนที่เรียนรู้ตามแผนของครูผู้เข้ารับการพัฒนามีความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยรวม หลังการใช้หลักสูตรพัฒนาครูสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรพัฒนาครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีความสามารถสูงขึ้นทุกด้าน ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน

2.3) ผลการประเมิน “ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ของสถานศึกษาในภาพรวม ทั้ง 5 ด้านพบว่า ครูมีการดำเนินงาน ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ด้าน เท่ากับ 2.47 เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ด้านแนวทางในการนำ (Leading) และการบริหารจัดการและ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ครูมีการดำเนินงานความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ด้านที่ 2 วิธีแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ครูมีการดำเนินงาน ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ด้านที่ 3 การเรียนรู้ ครูมีการดำเนินงาน ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ด้านที่ 4 เงื่อนไขเชิงโครงสร้าง ครูมีการดำเนินงาน ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้าย คือ ด้านที่ 5 สร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชน ครูมีการดำเนินงาน ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

โดยสรุป ครูมีลักษณะความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การรวมกลุ่มของบุคคล ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครู ผู้บริหาร นักการศึกษา มาทำงานร่วมกันเพื่อ วางเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของนักเรียน การร่วมมือร่วมพลัง การชี้แนะการปฏิบัติงาน การสนทนาเชิงสะท้อนผลการปฏิบัติ การพูดคุยสนทนากันระหว่างครู ครูมีการแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน สื่อการสอน นำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจร่วมกันระหว่างครู

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร, การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

TITLE	THE DEVELOPMENT CURRICULUM TEACHER FOR DESIGNING ENGLISH ACTIVITIES FOR COMMUNICATION THROUGH PROFESIONAL LEARNING COMMUNITY		
AUTHOR	Sarayoot Supaso		
ADVISORS	Assistant Professor Montee Wongsaphan , Ph.D.		
DEGREE	Doctor of Philosophy	MAJOR	Curriculum and Instruction
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2017

ABSTRACT

This research was conducted to fulfill three-fold objectives; to obtain information about the component of the curriculum for communicative instruction, to develop a curriculum for communicative instruction among the teacher participants via PLC process, and to investigate the effects of the curriculum on the teacher ability to manage learning English communicative to students. The research was contained three phases: 1) investigating the characteristics of the communicative instruction curriculum, 2) creating a curriculum for communicative instruction, and 3) implementing the curriculum with 20 teachers who were involved in an eight-week training. After the training, the teachers used the learnt techniques with their English subjects instruction involved 100 secondary students. The sample were selected by the purposive sampling method. The instruction took 40 hours in the first semester of the 2016 education year. The research yields the following results.

1. The components of the training curriculum for english teachers including principles, aims, contents, processes The curriculum has six modules; 1) Creating PLC, 2) Designing communicative learning activities, 3) Mediums for communicative language learning, 4) Implementing of communicative language teaching, 5) Peer Reviewing of instruction and, 6) Evaluating of the results and

exchanging of the learnt knowledge. curriculum Evaluation The appropriateness of the components included in the communicative instruction curriculum was rated at a high level.

2. The implementation of the curriculum with the teachers generates the following results.

2.1) As standard of the training, the teacher participants were expected to pass 80 percent of the program evaluation relating the application of PLC process in communicative language teaching. The result showed that the teachers had passed the set criteria as evidenced by; a) 92.00 percent of the teachers were able to design communicative lesson plan, b) 92.13 percent of the teachers were able to design communicative learning activities and, c) 92.75 percent of the teachers were able to design and apply correct methods for learning evaluation.

2.2) After the application of the communicative learning with the students, the average posttest score of the students in schools was higher than the pretest score with a significance at the level of .05.

2.3) Assessment community-based professional learning of school Including 5 aspects as 2.47 when separated, it was found that 1), leading and management overall, it was at a high level. 2. solution and judgment overall, it was at a high level. 3. learning overall, it was at a high level. 4) structural condition overall, it was at a high level. 5) building relationships with the community overall, it was at a high level. the teacher is operating. Professional community very high

in conclusion teachers were reported to have developed skill on PLC process. This result was reflected by a circumstance under which the teachers and the school administrators took part in discussing plans and setting strategies to develop the students learning outcomes. The teachers exchanged with their peers about teaching techniques and learning media that they used. This kind of

conversation is crucial in making PLC a successful process for correcting the students' learning.

Keyword : Development of a Curriculum, Communicative Instruction, Professional Learning Community Process

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผศ.ดร.มนตรี วงษ์สะพาน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ประธานกรรมการสอบ ผศ.ดร.จิระพร ชะโน อาจารย์ ดร.กันยารัตน์ สอนสุภาพ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน เอกพิมพ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบรายงานวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งได้ให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งช่วยให้รายงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน อาจารย์ ดร.มานิตย์ อาษานอก อาจารย์ ดร.วรชัย เพียทา อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ อาจารย์ ดร.นิคม ชมภูหลง ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัยโดยให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ที่ช่วยเหลือและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการหาคุณภาพของหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรพัฒนาครู ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณนิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ครูอาจารย์ เพื่อร่วมงานทุกคนที่มีส่วนช่วยเหลือการวิจัยครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพุทธาภิเษก พระคุณบิดามารดาและครูบาอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ศรายุทธ สุภะโส

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฌ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ภูมิหลัง	1
1.2 คำถามการวิจัย	9
1.3 ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	9
1.4 ความสำคัญของการวิจัย.....	10
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	10
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
2.1 การพัฒนาหลักสูตร	15
2.2 การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	29
2.3 การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	55
2.4 การวัดความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ	117
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	136
2.5.1 งานวิจัยในประเทศ	136
2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	143

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	148
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	149
3.1 ระยะเวลาที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการ	150
3.2 ระยะเวลาที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร.....	154
3.3 ระยะเวลาที่ 3 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร	158
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	170
4.1 สัญลักษณ์ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	170
4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	170
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	171
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	193
5.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	193
5.2 สรุปผล.....	194
5.3 อภิปรายผลการศึกษา.....	196
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	200
บรรณานุกรม.....	202
ภาคผนวก.....	213
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	214
ภาคผนวก ข หลักสูตรพัฒนาครู	216
ภาคผนวก ค ตัวอย่างแผนการพัฒนา.....	229
ภาคผนวก ง เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล	264
ภาคผนวก จ หนังสืออนุมัติต่าง ๆ.....	281
ภาคผนวก ฉ คุณภาพของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล.....	287
ประวัติผู้เขียน	302

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แยกผู้เรียนตามระดับความสามารถตามกรอบ CEFR	36
ตาราง 2 กำหนดความสามารถผู้เรียนในการใช้ภาษาอังกฤษ	37
ตาราง 3 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากโรงเรียนแบบเดิมไปสู่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	98
ตาราง 4 การวิเคราะห์องค์ประกอบของความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู	102
ตาราง 5 แสดงความสัมพันธ์ทักษะหลักในการฟัง/เป้าหมายตามกรอบ CEFR/กิจกรรม	125
ตาราง 6 แสดงความสัมพันธ์ทักษะหลักในการพูด/เป้าหมายตามกรอบ CEFR /กิจกรรม	128
ตาราง 7 แสดงความสัมพันธ์ทักษะหลักในการอ่าน / เป้าหมายตามกรอบ CEFR /กิจกรรม	131
ตาราง 8 แสดงความสัมพันธ์ทักษะหลักในการเขียน/ เป้าหมายตามกรอบ CEFR /กิจกรรม	132
ตาราง 9 ขั้นตอนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร	149
ตาราง 10 การทดสอบกิจกรรมระหว่างพัฒนาครูกลุ่มเป้าหมายด้านการพัฒนาครูในการจัดกรรม .	166
ตาราง 11 ความต้องการการพัฒนาและด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ	172
ตาราง 12 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตรพัฒนาครูผู้สอนระดับ	175
ตาราง 13 การทดสอบกิจกรรมระหว่างพัฒนาครูกลุ่มเป้าหมาย ความสามารถด้านการจัดกิจกรรม	178
ตาราง 14 คะแนนความสามารถด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา	180
ตาราง 15 คะแนนความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา	182
ตาราง 16 คะแนนความสามารถด้านการวัดและประเมินผลจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน ..	183
ตาราง 17 คะแนนความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้	185
ตาราง 18 ผลการศึกษาลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่ได้รับการพัฒนา	186
ตาราง 19 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความต้องการการฝึกอบรมภาษาอังกฤษ	288

ตาราง 20 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตรพัฒนา 289

ตาราง 21 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพัฒนาบุคลากร 291

ตาราง 22 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพัฒนา 292

ตาราง 23 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินด้านประเมินผลการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพัฒนา 293

ตาราง 24 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินพัฒนาการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู 294

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์.....	23
ภาพประกอบ 2 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรและการสอนของทาบา.....	26
ภาพประกอบ 3 เซเลอร์ (Saylor) และอเล็กซานเดอร์ (Alexander).....	27
ภาพประกอบ 4 กระบวนการนิเทศ 8 ขั้น.....	106
ภาพประกอบ 5 หลักสูตรพัฒนาครู.....	116
ภาพประกอบ 6 ทักษะการวัดประเมินผลภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร.....	135
ภาพประกอบ 7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	148
ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการวิจัยในระยะที่ 1 การพัฒนารอบแนวคิดในการจัดทำหลักสูตรพัฒนาครู.....	154
ภาพประกอบ 9 กระบวนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตร.....	158
ภาพประกอบ 10 กระบวนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 3 ผลการศึกษาการใช้หลักสูตร.....	168
ภาพประกอบ 11 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร.....	169
ภาพประกอบ 12 ความต้องการการพัฒนาด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ.....	173
ภาพประกอบ 13 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตรพัฒนาครูผู้สอน.....	177
ภาพประกอบ 14 คะแนนแต่ละชุดกิจกรรม.....	179
ภาพประกอบ 15 ความสามารถของครูในการออกแบบแผนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร.....	181
ภาพประกอบ 16 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรียนรู้ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในการจัด.....	183
ภาพประกอบ 17 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้บุคลากรครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	184

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง

ความจริงของโลกในปัจจุบัน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการติดต่อสื่อสารทั่วกันถึงกันโดยไร้พรมแดน แต่ทั้งนี้มนุษย์ในโลกมิได้พูดภาษาเดียวกัน เราจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อติดต่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจระหว่างกัน เป็นสำคัญ ดังนั้นกุญแจหลักที่จะใช้เปิดประตูสู่การสื่อสารได้คือภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษนับว่าเป็นภาษาสากลที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันอย่างกว้างขวางทั่วโลก ดังที่ Naisbitt (1995 อ้างถึงใน อมรวิชช นาคทรพรพ, 2540) กล่าวไว้ว่า ภาษาอังกฤษกลายเป็นภาษากลางในการสื่อสารของมวลมนุษย์ เพราะในปัจจุบันมีคนพูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติหรือเป็นภาษาที่สองถึง 1,000 ล้านคน ร้อยละ 60 ของรายการวิทยุในโลกนี้ออกอากาศเป็นภาคภาษาอังกฤษ และร้อยละ 70 ของไปรษณีย์ภัณฑ์ต้องจำหน่ายเป็นภาษาอังกฤษ และร้อยละ 80 ของข้อมูลที่จัดเก็บอยู่ในคอมพิวเตอร์บันทึกลงเป็นภาษาอังกฤษ จะเห็นว่าภาษาอังกฤษเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของสังคมโลกมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากโลกเข้ามาสู่ยุคโลกาภิวัตน์หรือยุคข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศต่างๆ ที่เข้ามาทั้งทางตรงและทางอ้อมล้วนแต่เป็นภาษาอังกฤษ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่สามารถใช้สื่อสารกับชาวต่างชาติทั่วโลก อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร และความรู้เกือบทุกแขนง ภาษาอังกฤษนับว่าเป็นภาษาต่างประเทศที่สำคัญและแพร่หลายที่สุด อาจกล่าวได้ว่าทุกประเทศในโลกเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาที่จำเป็นในการศึกษาขั้นสูงทั้งในและนอกประเทศ เพราะตำราทางวิชาการชั้นสูง ส่วนใหญ่ได้จัดพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ ผู้ที่รู้ภาษาอังกฤษจึงสามารถเข้าใจความคิด ทักษะคติ วัฒนธรรมของชนชาติอื่น ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาการและความเคลื่อนไหวของโลก ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมได้เป็นอย่างดีความก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดต่อสื่อสาร การคมนาคม ได้พัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้โลกยุคใหม่เป็นโลกของยุคข้อมูลข่าวสาร สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่จำกัดระยะทางและไร้พรมแดนกีดขวางประเทศต่างๆ มีความใกล้ชิดกัน ต้องพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างประเทศในโลกตะวันตกและตะวันออก เดิมประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการและภาษากลาง

การสื่อสารกัน ในขณะที่ประเทศด้านโลกตะวันออกใช้ภาษาประจำชาติของตนเป็นภาษาราชการและภาษากลางในการสื่อสาร แต่ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงของการใช้ภาษาสำหรับประเทศต่างๆ ในโลก ประชาชนในประเทศซีกโลกตะวันออกได้หันมาสนใจในภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น ตัวอย่าง เช่น ปี 2002 อุตสาหกรรมสอนภาษาอังกฤษในปักกิ่งเมืองหลวงของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สามารถทำรายได้ถึง 7000 ล้านหยวนต่อปี และมีชาวจีนที่สนใจเข้าศึกษาถึง 200,000 คนต่อปี ซึ่งธุรกิจโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษ นับว่าทำรายได้ดีมาก แม้กระทั่งในประเทศอินเดีย ซึ่งปกติจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการก็ยังมี การจัดตั้งโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษในชาวอินเดีย เพื่อฝึกสำเนียงแบบอเมริกันไว้บริการลูกค้าชาวอเมริกันที่โทรศัพท์เข้า Call Center เพื่อขอบริการข้อมูลเกี่ยวกับเมืองท่องเที่ยว การเดินทาง การเช่ารถ วัฒนธรรมต่างๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสถานที่ตั้งของ Call Center นี้อยู่ในประเทศอินเดีย บริษัทอินเดียที่จัดธุรกิจด้านนี้จึงต้องฝึกสำเนียงชาวอินเดียให้เหมือนชาวอเมริกัน เพื่อตอบคำถามแก่ลูกค้าชาวอเมริกัน ในปี 2008 มีคนทำงานบริการด้านนี้เป็นจำนวน 8 แสนคน ทำให้มีรายได้เข้าประเทศอินเดียถึง 17 พันล้านคน (สถาบันภาษาอังกฤษ, 2557ก)

จากตัวอย่างที่ได้กล่าวข้างต้น จะเห็นว่าการศึกษาภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในการสร้างรากฐานการปฏิบัติงานและเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับตนเอง ปัจจุบันการติดต่อสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นของสังคมที่มีการแข่งขันกันสูงในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านธุรกิจ การทำงาน การศึกษา การค้าขาย รวมถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของการทำธุรกิจในยุคโลกาภิวัตน์ ประกอบกับการลงทุนของบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในแถบภูมิภาคเอเชีย การจัดตั้งการค้าเสรี ทำให้เกิดความต้องการบุคลากรและแรงงานที่มีความเชี่ยวชาญและมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศมากขึ้น ในการติดต่อสื่อสารผู้ที่รู้ภาษาเพิ่มเติมจะได้เปรียบโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลที่คนใช้กันก่อนโลก (วารุณี อัสวโภคิน, 2554)

และด้วยเหตุที่ประเทศไทยมีการเปิดเสรีให้เข้ากับสังคมโลก จึงจำเป็นต้องใช้ภาษาสากลเช่นกัน ซึ่งนำไปสู่การแลกเปลี่ยนความรู้ การให้ข้อมูลข่าวสารในทุกๆ ด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การศึกษาภาษาอังกฤษจึงมีความจำเป็นและเพิ่มพูนความสำคัญมากขึ้น ถ้าคนไทยมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมั่นใจ ทำให้เกิดโอกาสที่ดี ในการนำชีวิตไปสู่ความสำเร็จด้านการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต และยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาตน สังคมและประเทศชาติ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 22 กล่าวถึงการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาต่างประเทศได้กำหนดให้การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและการพัฒนาอาชีพ การที่ผู้เรียนจะใช้ภาษาได้ถูกต้องคล่องแคล่วและเหมาะสมขึ้นอยู่กับทักษะการใช้ภาษาผู้เรียนจะต้องมีโอกาสฝึกทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุดการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของการเรียนภาษาจึงประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ในการฝึกทักษะทางภาษากิจกรรมการฝึกผู้เรียนให้รู้วิธีการเรียนภาษาด้วยตนเองควบคู่ไปด้วยซึ่งนำไปถึงการที่ผู้เรียนพึ่งตนเองได้ และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบันจึงต้องแตกต่างจากการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ก่อนมาคือผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้ภาษาเพื่อความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษดังเช่นการเรียนภาษาอังกฤษแบบเดิม ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่จะมีความรู้ทางหลักภาษาและการใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างดี แต่การพูดสื่อสารภาษาอังกฤษภายในสังคมโลกยังบกพร่องอยู่มาก ถึงแม้จะมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมาตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 จนจบระดับมหาวิทยาลัย จากปัญหาที่พบว่าการสื่อสารทางภาษาอังกฤษมีความบกพร่องซึ่งการพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนให้ดีขึ้นนั้นครูเป็นบุคลากรวิชาชีพที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนและส่งเสริมความรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ

ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การเรียนรู้ ปัจจุบันใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลในการสร้างสมรรถนะและประสบการณ์ เพื่อการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม การเมือง เทคโนโลยี การศึกษา ฯลฯ เมื่อภาษาอังกฤษทวีความสำคัญมากขึ้น จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงมีการปรับเปลี่ยนเป้าหมาย ความสำคัญในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ คือให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารใช้ทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งสี่ทักษะเข้าด้วยกัน เพื่อให้บุคคลที่ได้รับการฝึกฝนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการแสวงหาและสื่อความรู้ ข้อมูล ความบันเทิง ฯลฯ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งค้นคว้าสื่อสารที่สำคัญนอกจากนี้ยังต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งหมายถึงการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง มีเทคนิควิธีในการเรียนและจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ (อรุณี วิริยะจิตรา และคณะ, 2554)

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายเร่งปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกันเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสริมสร้างสมรรถนะและทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาตน อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การเตรียมความพร้อมรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนใน ปี พ.ศ. 2558 และเป็นประชาคมของโลกเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยออกแบบการเรียนการสอนให้สามารถสื่อสารได้ ในระดับ

การศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดปฏิรูปการเรียน การสอนภาษาอังกฤษและพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและทักษะตามที่กำหนด (สถาบันภาษาอังกฤษ, 2557ข)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัด กระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดย จัดตั้งศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (ERIC) โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้เข้าใจกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้ อย่างมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อเป็นแหล่งผลิตจัดหาพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้บริการแก่ครู ในศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 3) เพื่อส่งเสริมการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่ามีสภาพปัญหาและอุปสรรค ดังนี้ 1) ด้านการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ไม่มีอำนาจในการสั่งการ เพื่อให้ครู ในสหวิทยาเขตสามารถปฏิบัติตามได้ ผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญโดยเฉพาะผู้บริหารที่เข้ามา ใหม่ยังไม่เข้าใจบริบทการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ บุคลากรประจำ ศูนย์ไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนาด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปริมาณน้อย การดำเนินงาน ในแต่ละศูนย์ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่มีการประสานวางแผนร่วมกันในการที่จะสร้างนวัตกรรม ทางด้านการศึกษา ขาดการสำรวจความต้องการของครูในสหวิทยาเขตเดียวกันไม่มีการนิเทศติดตาม ภายในสหวิทยาเขตตนเองหรือการติดตามจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) ด้านบุคลากร ส่วนใหญ่บุคลากรขาดความมั่นใจในการดำเนินงาน บางสหวิทยาเขตไม่มี Native Speaker ซึ่งเป็น เจ้าของภาษาจริงๆ ผู้ที่ทำหน้าที่เลขาศูนย์ไม่มีเทคนิคในการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในสหวิทยาเขต ที่จะสร้างงานร่วมกัน บุคลากรในศูนย์ไม่ประสานงานกับศูนย์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษอื่น และ 3) ด้าน วิชาการ จากการศึกษาจากงานวิจัย และบทความทางวิชาการพบว่า ปัญหาเกิดจากคุณครูส่วนหนึ่ง กล่าวคือ ครูไม่ได้ศึกษาหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ไม่มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ เชื่อมโยงกับหลักสูตรการสอน ซึ่งทั้งหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ถือว่าเป็นหัวใจของครูผู้สอน เมื่อไม่เข้าใจในหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ทำให้นักเรียนไม่สามารถใช้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งครูนำหนังสือจากสำนักงานต่างๆ มาทำการสอนแต่ครูไม่ได้ ศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัด ที่จะออกแบบการเรียนการสอนเป็นของตัวเอง ทำให้ไม่สามารถตอบ โจทย์การศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ อีกทั้งการจัดการเรียนการสอน ยังเป็นแบบยึดครูเป็นศูนย์กลาง ครูยังมีความเชื่อฝังลึกต่อการสอนที่ดีคือการถ่ายทอดความรู้ที่มีให้กับ นักเรียนและยังให้ความสำคัญกับความรู้ในเนื้อหามากกว่าทักษะจากการปฏิบัติ จึงจำเป็นต้อง ปรับเปลี่ยนความเชื่อและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครูให้มีการสอนที่หลากหลาย จัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 เช่นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องนำมาออกแบบการจัดการ

เรียนรู้ให้กับนักเรียน เพราะเมื่อแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มแล้ว รูปแบบ การฟัง พูด อ่าน เขียน ก็จะทำให้เกิด ความสมบูรณ์ โดยในขั้นตอนนี้ต้องมีหลักสูตรพัฒนาครูที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เนื่องจาก สื่อจะให้เกิดความสมบูรณ์ทางการฟัง พูด อ่าน เขียน (สุชาติ บุรณะเดชาชัย, 2556)

การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น จะเน้นการฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งตามกรอบ การประเมินของ CEFR จะเป็นการประเมินการสื่อสาร ซึ่งหมายถึงการทดสอบในการใช้ภาษาเพื่อการ สื่อสารในสถานการณ์ที่คล้ายชีวิตจริง ซึ่งในกระบวนการเรียนการสอนที่ผ่านมา เราสอนภาษาอังกฤษ แบบเน้นไวยากรณ์ เมื่อนักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาหรือแม้แต่จบมหาวิทยาลัยนักศึกษายังไม่สามารถ สื่อสารได้ ซึ่งรัฐบาลได้มองเห็นความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในส่วนนี้ จึงได้ปรับรูปแบบการเรียนการสอน ใหม่ เป็นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเมื่อนักศึกษาได้เรียนภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารแล้วจะทำให้เป็นเครื่องมือในการค้นคว้าในแขนงวิชาอื่นๆ ต่อไป การแข่งขันของโลกยุคด igitally ปัจจุบัน เมื่อเรามามองดูเฉพาะอาเซียนเราจะเห็นว่า ภาษาอังกฤษของเราก็ยังอ่อนกว่าเพื่อนบ้าน ในขณะที่ประเทศไทยเราถืออยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดก็ว่าได้ ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงเป็นเรื่อง สำคัญที่ขาดไม่ได้ เพราะถ้าหากอ่อนภาษาอังกฤษจะทำให้เสียเปรียบเพื่อนบ้าน รวมทั้งการแข่งขันกับ นานาชาติซึ่งขณะนี้ภาษาอังกฤษถือว่าเป็นภาษาสากล จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยต่างๆ พบว่า ในปัจจุบันเราจะเห็นว่าครูจะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นส่วนมาก นักเรียนจะเป็นฝ่ายรับความรู้ จากคุณครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีน้อย รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง ก็มีน้อยด้วย ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของการศึกษาในปัจจุบันที่ต้องให้นักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียน แต่ละคนก็รับผิดชอบในการเรียนรู้ของตน ซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้แบบแข่งขัน เราจึงควรที่จะส่งเสริม การเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งถือว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และตรงกับกรอบวัดและ ประเมินผลของ PISA ด้วย ซึ่งจากงานวิจัยการศึกษาพบว่าสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี นักเรียนจะเกิดการพึ่งพาเกื้อกูลกัน การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด มีความรับผิดชอบทั้งรายบุคคล และรายกลุ่ม ซึ่งนักเรียนจะได้ฝึกทักษะทางด้านสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งเป็นทักษะ ที่จำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน (สถาบันภาษาอังกฤษ, 2557ก)

กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนมาเป็นการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร เริ่มตั้งแต่ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ ควรเป็นไปเพื่อธรรมชาติของภาษาอังกฤษอย่างแท้จริง โดยผู้เรียนต้องได้รับการฝึกฝน ครูต้องบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนจัดการเรียนโดยบูรณาการทั้งสี่ทักษะเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็น พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนฝึกทำกิจกรรมที่เสมือนจริง สามารถแสดงความคิดเห็น ฝึกการทำงานกลุ่มแบบบทบาทสมมติ ฝึกให้ผู้เรียนมีความเป็นตัวของตัวเองมีความรับผิดชอบ จัดกิจกรรม เพื่อตอบสนองความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีโอกาสพูดแสดงความคิดเห็นดังนั้นหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องต้องลงมาสนับสนุนอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานทั้งในและนอกราชการ เพื่อให้ครู

สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้เตรียมและดำเนินการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาให้มากที่สุด ครูผู้สอนจะลดบทบาทลง เป็นเพียงผู้กำกับรายการคอยให้ความสะดวก ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการเท่านั้น ครูจะกระตุ้นให้กำลังใจช่วยเหลือผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้ได้ความหมายและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ผู้สอนจะไม่ขัดจังหวะในขณะที่ผู้เรียนกำลังใช้ภาษาถึงแม้ผู้เรียนจะใช้ภาษาไม่ถูกต้องก็ตาม ครูผู้สอนต้องพยายามใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในห้องเรียนให้มากที่สุด เป็นผู้สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ห้องเรียนครูที่มีความสามารถและคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษ จะเป็นต้นแบบที่ดีของผู้เรียนในการเรียนรู้และฝึกฝน ครูที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนและการใช้สื่อจะช่วยกระตุ้น สร้างแรงจูงใจและพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้และการใช้ภาษาของผู้เรียนทำให้ครูมีความสามารถด้านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่กำหนดตามกรอบอ้างอิง มาตรฐานยุโรปและมีความรู้ความสามารถด้านการสอนภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร มาตรฐานยุโรป จึงเป็นความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่ง ครูที่มีความสามารถและคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษ จะเป็นต้นแบบที่ดีของผู้เรียนในการเรียนรู้และฝึกฝน ครูที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนและการใช้สื่อจะช่วยกระตุ้น สร้างแรงจูงใจและพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้และการใช้ภาษาของผู้เรียน การให้ครูมีความสามารถด้านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่กำหนดตามกรอบอ้างอิง มาตรฐานยุโรป และมีความรู้ความสามารถด้านการสอนภาษาอังกฤษแบบสื่อสาร (CLT) จึงเป็นความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้เรียนมีบทบาทในห้องเรียนมากกว่าครูผู้สอน ผู้เรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยลงมือใช้ภาษาด้วยตนเองโดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนและผู้เรียนพยายามเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยนำสิ่งที่ตนเรียนรู้ในห้องเรียนเป็นเครื่องมือช่วยในการหาความรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียน (สถาบันภาษาอังกฤษ, 2557ก)

วิธีสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารนี้มีแนวคิดที่ว่า เป้าหมายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาความสามารถทางการสื่อสารนักเรียนจะสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามสถานการณ์ กาลเทศะ รู้ว่าภาษาแบบใดควรหรือไม่ควรใช้ในแต่ละโอกาสความสามารถในการสื่อสารเพื่อที่จะใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมนั้นประกอบด้วย 1) ความสามารถด้านภาษาศาสตร์หรือไวยากรณ์ นักเรียนจะต้องมีความเชี่ยวชาญด้านกฎเกณฑ์ของภาษา คำศัพท์รูปประโยคการออกเสียง การสะกดคำ 2) ความสามารถทางภาษาสังคม นักเรียนจะต้องแยกแยะภาษาที่ใช้ในสังคมแตกต่างกันได้ว่าเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ใครพูดกับใครระดับเสียงแบบใดและ 3) ความสัมพันธ์ของข้อความ นักเรียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับวิธีของความสัมพันธ์ระหว่างประโยคโดยใช้ความรู้ทางไวยากรณ์และความสามารถในการเชื่อมโยงความหมายทางภาษาให้เข้ากันได้อย่างถูกต้อง

มีความเข้าใจและทำนายความข้างหน้าเกี่ยวกับรูปลักษณะของภาษาที่จะเกิดขึ้นในบริบทและ 4) ความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อความหมาย นักเรียนจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ ตลอดจนใช้กิริยาท่าทาง สีหน้า และน้ำเสียง ประกอบในการสื่อความหมาย (แสงระวี ดอนแก้วบัว, 2558)

การเปลี่ยนความเชื่อและพฤติกรรมการสอนของครูเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ต้องอาศัยวิธีการที่ซับซ้อนและแรงผลักดันทางสังคมเป็นเครื่องมือกระตุ้นการเปลี่ยนแปลง แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพก็เป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษานั้นเข้มแข็ง เนื่องจากครู ผู้บริหาร นักการศึกษา และนักเรียนเอง จะได้รวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมทำ ร่วมเรียนรู้ร่วมกัน บนพื้นฐานความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีเป้าหมายและภารกิจร่วมกัน ดำเนินการแบบทีมเรียนรู้ โดยครูร่วมกันเป็นผู้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้บริหารเป็นฝ่ายสนับสนุนรับรู้ร่วมกันศึกษานิเทศก์ เข้านิเทศแบบให้คำปรึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลผลการจัดการเรียนรู้ ปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่จะเพิ่มการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผล สำหรับนักเรียนหัวใจสำคัญที่สุดของชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ คือเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตที่ดีของครูในยุคศตวรรษที่ 21 ที่การเรียนรู้ในโรงเรียน (และมหาวิทยาลัย) ต้องเปลี่ยนไปจากเดิมโดยสิ้นเชิงครูต้องเปลี่ยนบทบาทจาก “ครูสอน” มาเป็น “ครูฝึก” หรือครูผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน ห้องเรียนต้องเปลี่ยนจากห้องสอนมาเป็นห้องทำงาน เพราะในเวลาเรียนส่วนใหญ่ นักเรียนจะเรียนเป็นกลุ่มและทำงานร่วมกันที่เรียกว่าการเรียนรู้แบบโครงการ การศึกษาต้องเปลี่ยนจากเน้นการสอน (ของครู) มาเป็นเน้นการเรียนรู้ (ของนักเรียน) เปลี่ยนจากการเรียนของปัจเจกมาเป็นเรียนร่วมกันเป็นกลุ่ม เปลี่ยนจากการเรียนแบบเน้นการแข่งขันมาเป็นเน้นความร่วมมือหรือช่วยเหลือแบ่งปันกัน รวมทั้งเชื่อมโยงประสบการณ์ตรงเข้ากับทฤษฎีที่มีคนเผยแพร่ไว้แล้ว ทำให้เกิดการเรียนรู้เชิงทฤษฎีจากการปฏิบัติไม่ใช่จากการฟังและท่องบ่น ครูเปลี่ยนจากการบอกเนื้อหาสาระมาเป็นทำหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจสร้างความท้าทายความสนุกในการเรียนรู้ให้แก่ศิษย์ โดยเน้นออกแบบโครงการให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันลงมือทำเพื่อเรียนรู้จากการลงมือทำเพื่อให้ได้เรียนรู้ฝึกฝนทักษะเพื่อการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 แล้วครูชวนศิษย์ร่วมกันทบทวนไตร่ตรอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้หรือทักษะที่ลึกและเชื่อมโยงรวมทั้งโยงประสบการณ์ตรงเข้ากับทฤษฎีที่มีคนเผยแพร่ไว้แล้วทำให้เกิดการเรียนรู้เชิงทฤษฎีจากการปฏิบัติ ไม่ใช่จากการฟังและท่องบ่น (วิจารณ์ พานิช, 2551)

การนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำเร็จและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาจะต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการพัฒนางานทุกด้านในสถานศึกษา ในฐานะหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบการจัดการศึกษา ต้องให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในโรงเรียน โดยสุริย์มาศ สุขกสิ (2549) กล่าวว่าการนิเทศภายในสถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็น

ในการพัฒนาประสิทธิภาพ การจัดการศึกษา เนื่องจากบุคลากรในสถานศึกษาเป็นผู้ที่รู้ปัญหา และแนวทางในการพัฒนาได้ดีที่สุด จึงจำเป็นต้องร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติภารกิจ และร่วมกันประเมินผลกระทบนีเทศภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (คมกริช матыวิเศษ, 2553) กล่าวว่า การนิเทศเป็นวิธีการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถสำหรับหน่วยงาน โดยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายในการดำเนินงานให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและนวัตกรรมการสอนต่าง ๆ นอกจากนั้นยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูอีกด้วย และการนิเทศภายในมีความจำเป็นและความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพราะเป็น ความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมแรงของบุคลากรทุกภาคส่วนที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้น การให้กำลังใจ สร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาได้แสดงศักยภาพของตนเองในการจัดการเรียนรู้ เพื่อมุ่งสู่ คุณภาพที่สูงขึ้นของผู้เรียน (กรองทอง จิระเดชากุล, 2550) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งในการสนับสนุนการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพของการศึกษาจะประสบผลสำเร็จตามเป้าประสงค์มากหรือน้อย ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน จำนวนของศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและสถานศึกษา และบุคลากรภายในสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีความคุ้นเคยและใกล้ชิดปัญหามากที่สุด รวมทั้งบรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง และสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่างต่อเนื่อง

หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ของนักเรียนคือเปลี่ยนจากเรียนรู้จากฟังครูสอนมาเป็นเรียนรู้จากการลงมือทำ ทั้งหมดนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนและวงการการศึกษาโดยสิ้นเชิง เป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับจิตสำนึกระดับรากฐานและระดับโครงสร้างจึงต้องมี “การจัดการการเปลี่ยนแปลง” อย่างจริงจังและเป็นระบบโดยต้องมีทั้งการจัดการแบบบนลงล่าง โดยระบบบริหาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และแบบล่างขึ้นบน โดยครูช่วยกันแสดงบทบาทมองจากมุมหนึ่ง ชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ คือเครื่องมือสำหรับให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชน ทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับ “ปฏิรูป” การเรียนรู้เป็นการปฏิรูปที่ “เกิดจากภายใน” คือครูร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ดำเนินคู่ขนานและเสริมแรงกันทั้งจากภายในและจากภายนอกชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ เป็นเครื่องมือให้ครูเป็นผู้ลงมือกระทำเป็น “ประธาน” เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงให้แก่วงการศึกษาไม่ใช่ปล่อยให้ครูเป็น “กรรม” (ผู้ถูกกระทำ) อยู่เรื่อยไปหรือเป็นเครื่องมือปลดปล่อยครูออกจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจสู่ความสัมพันธ์แนวราบเพื่อร่วมกันสร้างการเปลี่ยนแปลงให้แก่การศึกษา รวมทั้งสร้างการรวมตัวกันของครูเพื่อทำงานสร้างสรรค์ ได้แก่ การนำประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ และนวัตกรรมอื่นๆ ที่ตนเองทดลองมาแลกเปลี่ยนแบ่งปันกันเกิดการสร้างความรู้หรือยกระดับความรู้ในการทำหน้าที่ครู จากประสบการณ์ตรงและ

จากการเทียบเคียงกับทฤษฎีที่มีคนศึกษาและเผยแพร่ไว้ ชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ เป็นเครื่องมือ นำเอาเกียรติภูมิของครูกลับคืนมา ไม่ต้องรอให้ใครหยิบยื่นให้แต่ทำโดยลงมือทำ ครูแต่ละคนลงมือ ศึกษาทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะการสอน ในศตวรรษที่ 21 การสอนแบบโครงการ และชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพ แล้วลงมือทำแล้วทบทวน ไตร่ตรองการเรียนรู้จากผลที่เกิดเองและทบทวนร่วมกับเพื่อนครูเกิดเป็น “ชุมชนเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์” ซึ่งก็คือชุมชนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพนั่นเอง (วิจารณ์ พานิช, 2551)

กล่าวโดยสรุปชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการทำงานร่วมกันของผู้ประกอบวิชาชีพ คล้ายกัน ไม่ว่าจะเป็น ครู ผู้บริหาร นักการศึกษา ซึ่งต้องวางแผนร่วมกันในการสร้างการเรียนรู้ ให้นักเรียน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน บทบาทของครูจะเปลี่ยนไปจากเป็นผู้ให้ก็จะเป็นผู้อำนวยความสะดวกโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันสะท้อนผลร่วมกันเพื่อหาแนวทางให้ศิษย์ จัดการความรู้ กับจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาเป็น กระบวนการพัฒนาครูและจัดทำเป็น หลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถ พัฒนาการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ตามเป้าหมายของชาติต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 หลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ควรมีองค์ประกอบสำคัญอย่างไร

1.2.2 หลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพส่งผลต่อครูต่อนักเรียนและลักษณะชุมชนวิชาชีพครูเป็นอย่างไร

1.3 ความมุ่งหมายของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.3.2 เพื่อพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.3.3 เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

1.3.3.1 เพื่อศึกษาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูผู้เข้ารับการพัฒนา ด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน และการประเมินผลการเรียนรู้

1.3.3.2 เพื่อศึกษาความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนรู้ตามแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ของครูผู้เข้ารับการพัฒนา

1.3.3.3 เพื่อศึกษาลักษณะความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่ได้รับการพัฒนา ตามหลักสูตรการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.4 ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ได้หลักสูตรการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่ผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบ ที่สอดคล้องกับปัญหาในการจัดการเรียนรู้ โดยที่ครูได้มีโอกาสการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีต่อการนำหลักสูตร ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นักเรียน

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง หลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จาก 84 โรงเรียน จำนวนครู 3,468 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จำนวนครู 20 คน

2. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการหลักสูตรการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชน

การเรียนรู้ทางวิชาชีพ รวมจำนวน 40 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร

2.1 การวางแผน (Plan) จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ระดมพลังอย่างสร้างสรรค์ร่วมกันวางแผนกำหนดเป้าหมายการพัฒนา โดยระดมความคิดเห็นในการวางแผนสร้างความสนใจ

2.2 การจัดทำหลักสูตร (Do) ครูกลุ่มเป้าหมายร่วมกันออกแบบกิจกรรมการพัฒนาครู นำหลักสูตรเสนอผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้หลักสูตร

3.1 การศึกษาความสามารถและลักษณะชุมชนทางวิชาชีพครู

ประชากร ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จาก 84 โรงเรียน จำนวนครู 3,468 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จำนวนครู 20 คน

3.2 การศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียน

ประชากร ได้แก่ นักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จำนวน 35,324 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จำนวน 100 คน

1.5.2 ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นสาระภาษาต่างประเทศ โดยมุ่งส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

1.5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1.5.3.1 ตัวแปรต้น การสอนด้วยหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.5.3.2 ตัวแปรตาม

- 1) ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครู
- 2) ความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) ลักษณะความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่ได้รับการพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 หลักสูตรพัฒนาครู หมายถึง เอกสารซึ่งเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับครู ประกอบด้วยหลักการและเหตุผล แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาและเวลาเรียนของหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการพัฒนา และการวัด ประเมินผล

1.6.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การกระทำและการดำเนินการด้านต่างๆ ของครูภายใต้สภาพการณ์การสอนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยการสร้างสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน กระบวนการตัดสินใจและวางแผนก่อนสอน การวางแผนการสอน การจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ สามารถทำให้นักเรียนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้

1.6.3 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มของบุคคลในวิชาชีพเดียวกัน ในที่นี้เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู ได้แก่ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ครู ผู้เชี่ยวชาญ หรือกลุ่มบุคคลที่มารวมกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้สะท้อนผลการเรียนรู้ นำไปสู่การเจริญเติบโตหรือเกิดพัฒนาการของบุคคล และเกิดความเป็นมืออาชีพขึ้น ประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้

1.6.3.1 ทีมร่วมแรงร่วมใจ หมายถึง ทีมทำงานที่มีความสัมพันธ์ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันโดยอภิปรายรายสิ่งที่เกิดจากการปฏิบัติในห้องเรียนและจากผลการทำงานของนักเรียน รวมทั้งการทำงานในกลุ่มและระหว่างกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา ให้เป็นชุมชนทางวิชาชีพในวงกว้าง

1.6.3.2 วิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง สมาชิกของการทำงานที่เข้าใจเป้าหมายเดียวกัน มีความมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ในส่วนของทีมงานต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและที่มีการพูดคุยสม่ำเสมอ และอ้างอิงเพื่อการทำงานของทีมงาน

1.6.3.3 ภาวะผู้นำร่วมหมายถึง ทีมงานที่มีความร่วมมือร่วมพลัง มีอำนาจและตัดสินใจ ให้ความร่วมมือกับผู้นำเหมือนเป็นผู้เรียนและสนับสนุนการตัดสินใจและแนวทางในการสนับสนุนสมาชิกในการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำให้มีคุณภาพ ลักษณะการสร้างภาวะผู้นำนี้เป็นวิธีการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ต้องกระจายอำนาจ อำนวยความสะดวกแก่ทีมงาน และมีส่วนร่วม โดยไม่ครอบงำโดยอำนาจ

1.6.3.4 เรียนรู้และพัฒนาเป็นทีม หมายถึง การที่ทีมมีการทำงานโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการทำงานเป็นทีมมากกว่าการทำงานเดี่ยว การพัฒนาทีมเพื่อการเรียนรู้เป็นทีมเป็นไปเพื่อการพัฒนาองค์กร ความเต็มใจในการพัฒนาองค์กรร่วมกันและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

1.6.3.5 ชุมชนกัลยาณมิตรหมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน มีวิถีและวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันแบบเกื้อกูล วัฒนาความเป็นอยู่อย่างเปิดเผย ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระภาพ บนพื้นฐานของไว้วางใจ เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีพลังของความเอื้ออาทร มีทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อกัน

1.6.4 ลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มของบุคคลชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาทำงานร่วมกันเพื่อ มีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน วางเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของนักเรียน การร่วมมือรวมพลัง การชี้แนะการปฏิบัติงาน ภายใต้การเรียนรู้ทางวิชาชีพ การสนทนาเชิงสะท้อนผลการปฏิบัติ การพูดคุยสนทนากันระหว่างครู

1.6.5 องค์กรแห่งการเรียนรู้ หมายถึง หน่วยงานทางสังคมที่มีกลุ่มคนมาร่วมกันทำงานร่วมกันทำกิจกรรม และร่วมกันตัดสินใจแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน

1.6.6 การเรียนรู้ผ่านการสะท้อนผลการปฏิบัติ (AAR) คือ การประชุมกลุ่มเพื่อทบทวนการปฏิบัติภารกิจที่ได้ทำไปแล้วว่ามีผลอย่างไร และมีอะไรที่เป็นความรู้ บทเรียน และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติในครั้งต่อไปทั้งของตนเองและบุคคลอื่น

1.6.7 การสะท้อนคิด หมายถึง กระบวนการคิดไตร่ตรองทวนสอบเป็นการพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างรอบคอบโดยใช้สติและมีสมาธิซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้เราได้ทบทวนและสะท้อนการกระทำของตน

1.6.8 การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หมายถึงการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อให้การจัดการเรียนรู้นั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและการเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

1.6.9 การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง การนิเทศการสอนระหว่างเพื่อนครูในสาขาวิชาเดียวกัน หรือในโรงเรียนเดียวกันที่ทำให้ครูเป็นทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งมีการนำไปใช้อย่างแพร่หลายในโรงเรียนต่างๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

1.6.10 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การกระทำและการดำเนินการด้านต่างๆ ของครูภายใต้สภาพการณ์การสอนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การสร้างสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน กระบวนการตัดสินใจและวางแผนก่อนสอน การวางแผนการสอน การจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์สามารถทำให้นักเรียนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้

1.6.11 ความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ในสังคม สามารถรู้ได้ว่า ควรจะฟัง พูด อ่าน เขียน อะไร กับใคร เวลาไหนสถานที่ใด ในลักษณะใด

1.6.12 สภาพปัญหาและความต้องการ หมายถึง สภาพหรือสิ่งที่เป็นอุปสรรคสิ่งกีดขวาง ในการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรทางการศึกษา อันมีผลทำให้การพัฒนาตนเองของครูไม่ เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานความรู้ โดยเฉพาะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้

1.6.13 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง โดยผ่านทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร แต่ยังคงให้ความสำคัญ ทางไวยากรณ์

1.6.14 การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึง กระบวนการเพื่อให้ผู้เรียน สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้จริง ซึ่งเชื่อมระหว่างความรู้ทางภาษา ทักษะทางภาษา และความสามารถในการสื่อสาร ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1.6.14.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up/Lead in) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียน เกิดความพร้อมและอยากรู้อยากเรียนในบทใหม่ เนื้อหาจะเชื่อมโยงไปสู่สาระสำคัญของบทนั้นๆ

1.6.14.2 ขั้นนำเสนอ (Presentation) ในขั้นนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่นักเรียน มีการนำเสนอศัพท์ใหม่โครงสร้างทางไวยากรณ์ เนื้อหาใหม่ ให้เข้าใจทั้งรูปแบบและความหมาย

1.6.14.3 ขั้นฝึก (Practice) ในขั้นนี้นักเรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาที่เรียนมาแล้วในขั้น นำเสนอ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง

1.6.14.4 ขั้นการใช้ภาษา (Production) มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ให้นักเรียนนำคำหรือ ประโยคที่ฝึกมาแล้วมาใช้สนทนาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ

1.6.14.5 ขั้นสรุป (Wrap up) เป็นขั้นสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อความสะอาดในการศึกษาและทำความเข้าใจตามประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร
2. การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
3. การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
  - 3.1 การพัฒนาบุคลากร
  - 3.2 องค์กรการเรียนรู้
  - 3.3 การเรียนรู้ผ่านกระบวนการสะท้อนผลหลังการปฏิบัติ
  - 3.4 การเรียนรู้ผ่านกระบวนการสะท้อนคิด
  - 3.5 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
  - 3.6 การนิเทศการศึกษา
4. การวัดความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 การพัฒนาหลักสูตร

2.1.1 ความหมายของหลักสูตร

คำว่า หลักสูตร (Curriculum) เป็นคำที่ผู้ให้ความหมายหลายอย่างซึ่งนักวิชาการและนักพัฒนาหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความหมายหลักสูตรไว้ต่างกัน ดังนี้

ประสาธ เนืองเฉลิม (2554) ได้สรุปว่า หลักสูตรหมายถึง เอกสารและแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จะให้แก่ผู้เรียนและกระบวนการประเมินผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนและกระบวนการประเมินผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนกำหนดขึ้นโดยผู้พัฒนาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ธีระ รุญเจริญ (2550) ได้ให้จำกัดความของคำว่าหลักสูตรดังนี้

1. หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้นักเรียนโดยการควบคุม
แนะนำของสถานศึกษาอันเป็นเครื่องมือที่ช่วยบรรลุวัตถุประสงค์ หรือความคาดหวังทางการศึกษา
ที่ตั้งไว้

2. หลักสูตร เป็นสื่อในการสอนที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับ
ประสบการณ์ในการเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551) ได้กล่าวสรุปว่า หลักสูตรเป็นเนื้อหาสาระสำคัญและ
กิจกรรมต่างๆ ที่สนองวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
ไปตามที่พึงประสงค์

กาญจนา कुमारักษ์ (2553) หลักสูตรคือ โครงการหรือแผน หรือข้อกำหนด
อันประกอบด้วยหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง กิจกรรมและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดการเรียน
การสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ โดยส่งเสริมให้เอกัตบุคคล
ไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ในสังคม และในโลกอย่างมีคุณภาพ
และอย่างมีความสุข

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร
(Curriculum) มีรากศัพท์จากภาษาลาตินว่า “race - course” หมายถึง เส้นทางที่ใช้วิ่งเนื่องมาจาก
เป้าหมายของหลักสูตรที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและประสบ
ความสำเร็จในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแห่งอนาคต และในปัจจุบัน ความหมายของหลักสูตรหมายถึง
มวลประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชา กลุ่มวิชา เนื้อหาสาระ รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ
ที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ชวลิต ชูกำแหง (2555) ได้สรุปไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์
ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน มีทั้งส่วนที่เป็นเอกสารหลักฐาน กระบวนการที่ใช้ในการ
เรียนการสอน สื่อวัสดุต่างๆที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา

สุเทพ อ่วมเจริญ (2557) กล่าวว่า "หลักสูตร คือโครงสร้างของเนื้อหาวิชาและ
ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ทั้งภาคทฤษฎีภาคปฏิบัติและ
การมีส่วนร่วมกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ตนเอง ซึ่งการจบหลักสูตรจะต้องอาศัยกิจกรรมการ
เรียนการสอน เวลาเรียน สื่อการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้
เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากหลักสูตรไปศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น หรือประกอบอาชีพได้"

Trump และ Miller (1973) กล่าวว่า หลักสูตร คือ กิจกรรมการเรียนการสอน
ชนิดต่าง ๆ ที่เตรียมการไว้และจัดให้แก่เด็กนักเรียนหรือระบบโรงเรียน

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของหลักสูตรของนักวิชาการด้านการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง เอกสารรายวิชาและแนวทางในการจัดการเรียนรู้อันประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ผู้เรียนและ กระบวนการวัดประเมินผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ที่กำหนดขึ้นโดยผู้พัฒนาหรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนั้นๆ

ในการจัดการศึกษาทุกระบบและทุกรูปแบบให้สำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์นั้น สิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ หลักสูตร เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนแก่นสำคัญในการวางแผน การจัดการศึกษา และเป็นตัวกำหนดทิศทางของการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ โดยเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ทั้งนี้มีนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้กล่าวถึง ความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2552) สรุปไว้คือ เป็นแผนและแนวทางในการจัดการศึกษา ของชาติให้บรรลุตามความมุ่งหมายและนโยบายเป็นหลัก และแนวทางในการวางแผนวิชาการ การจัดการ และการบริหารการศึกษา การสรรหาและพัฒนาบุคลากร การจัดวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ นวัตกรรม การเรียนการสอนงบประมาณอาคารสถานที่ เป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามนโยบายและแผนศึกษาของประเทศ และสอดคล้อง กับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ระบุหลักสูตรที่กำหนด ความมุ่งหมาย ขอบข่ายเนื้อหา แนวทาง การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนแหล่งทรัพยากร และการประเมินผล สำหรับการจัดการศึกษาของ ครูและผู้บริหาร และเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับ แนวโน้มการพัฒนาทางสังคม

จากความสำคัญของหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าหลักสูตรเป็นตัวบ่งบอกถึง แผนการจัดการศึกษาเพื่อให้ทราบว่าแนวทางว่าจะจัดการศึกษาไปทิศทางใด มีวัตถุประสงค์อย่างไร และจะต้องเตรียมและจัดกระทำอะไรบ้างให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น นั้นหมายรวมถึงจะต้องวางแผน จัดการเรียนการสอน เตรียมสื่อการสอนและวัดผลอย่างไร เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินการไป ทิศทางเดียวกันเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ที่วางไว้ในตอนต้น

2.1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร (Curriculum Component)

จากคำนิยามหรือคำจำกัดความของหลักสูตร นอกจากชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรมีสาระสำคัญ และมีความหมายอย่างไรแล้ว ยังชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญที่มีอยู่ในตัวหลักสูตรด้วย นักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

Tyler (1949) กล่าวว่าโครงสร้างของหลักสูตรมี 4 ประการคือ

1. จุดมุ่งหมาย (Educational Purpose) ที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียนเกิดผล
2. ประสบการณ์ (Educational Experience) ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้จุดมุ่งหมายบรรลุผล
3. วิธีการจัดประสบการณ์ (Organizational of Educational Experience) เพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. วิธีการประเมิน (Determination of what to Evaluate) เพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

Taba (1962) กล่าวว่า หลักสูตรควรมีองค์ประกอบ 4 อย่าง คือ

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา
3. กระบวนการสอนและการเรียนหรือการนำหลักสูตรไปใช้
4. โครงการประเมินผลการสอนตามหลักสูตร

2.1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

การจำแนกองค์ประกอบของหลักสูตรดังกล่าวจะเห็นได้ว่า อาจแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด แต่ในหลักใหญ่มีประเด็นหรือองค์ประกอบที่สำคัญเหมือนกันอย่างครบถ้วนซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่สำคัญคือ

2.1.3.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ความตั้งใจหรือความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้ที่จะผ่านหลักสูตร จุดมุ่งของหลักสูตรมีความสำคัญเพราะเป็นตัวกำหนดทิศทางและขอบเขตในการให้การศึกษาแก่เด็ก ช่วยในการเลือกเนื้อหาและกิจกรรมตลอดจนใช้เป็นมาตรการอย่างหนึ่งในการประเมินผล จุดมุ่งหมายของการศึกษามีอยู่หลายระดับ ได้แก่ จุดมุ่งหมายระดับหลักสูตรซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่บอกให้ผู้เกี่ยวข้องรู้เป้าหมายของหลักสูตรนั้นๆ จุดมุ่งหมายของกลุ่มวิชา วิชาแต่ละกลุ่มจะสร้างคุณลักษณะที่แตกต่างกันให้กับผู้เรียน ดังนั้น แต่ละกลุ่มวิชาจึงมีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ต่างกัน จุดมุ่งหมายรายวิชาเป็นจุดหมายที่ละเอียดจำเพาะเจาะจงกว่าจุดมุ่งหมายกลุ่มวิชา ผู้สอนรายวิชาจะกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนเนื้อหาแต่ละบทแต่ละตอนขึ้นในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม แม้ว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษามีหลายระดับดังกล่าวแล้วจุดมุ่งหมายทุกระดับย่อมสอดคล้องกันและนำไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางเดียวกัน

2.1.3.2 เนื้อหา (Content) เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว กิจกรรมที่ขึ้นต่อไปคือ การเลือกเนื้อหาประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆที่คาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ โดยดำเนินการตั้งแต่การเลือกเนื้อหาสาระและประสบการณ์ การเรียงลำดับเนื้อหาสาระ พร้อมทั้งการกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม

2.1.3.3 การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ เช่นการจัดทำวัสดุหลักสูตร ได้แก่ คู่มือครู เอกสารหลักสูตร แผนการสอน แนวการสอน และแบบเรียน เป็นต้น การจัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้ ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ในการเรียน จำนวนครู และสิ่งแวดล้อมอำนวยความสะดวกต่างๆ การดำเนินการสอน เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้ เพราะหลักสูตรจะได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการสอนของครู ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ในด้านการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ การวัดและประเมินผล จิตวิทยาการสอน ตลอดทั้งปรัชญาการศึกษาของแต่ละระดับ จึงทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

2.1.3.4 การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation) การประเมินผลหลักสูตร คือ การหาคำตอบว่า หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และอะไรเป็นสาเหตุ การประเมินผลหลักสูตรเป็นงานใหญ่และมีขอบเขตกว้างขวาง ผู้ประเมินจำเป็นต้องวางโครงการประเมินผลไว้ล่วงหน้า ในการจัดการศึกษาทุกระบบและทุกรูปแบบให้สำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์นั้น สิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ หลักสูตร เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนแก่นสำคัญในการวางแผนการจัดการศึกษา และเป็นตัวกำหนดทิศทางของการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ โดยเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ทั้งนี้มีนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ ดังนี้

2.1.4 การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นการปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ในการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรนั้นต้องคำนึงถึงสังคม ปรัชญาการศึกษา และผู้เรียน ตลอดจนกระบวนการเรียนรู้ บุคคลที่วางแผนการพัฒนาหลักสูตรจะต้องประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายร่วมมือร่วมใจกัน นับแต่นักการศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและนักพัฒนาหลักสูตร เพื่อที่จะให้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรดำเนินไปจนบรรลุผลสูงสุด

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรส่วนมากจะพัฒนามาจากแนวคิดของนักการศึกษา ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันไป แต่กระบวนการและขั้นตอนควรประกอบด้วยการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ซึ่งประกอบด้วยปรัชญาการศึกษา ผู้เรียน สังคม สภาพแวดล้อม เทคโนโลยี และอื่นๆ เพื่อนำมากำหนดจุดมุ่งหมายเลือกเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้จัดลงในหลักสูตร แล้วนำหลักสูตรไปทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่องเพื่อนำมาแก้ไขให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์และนำไปใช้สุดท้ายทำการประเมินผลหลักสูตรและนำผลจากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรต่อไป กระบวนการพัฒนาหลักสูตรจะเป็นไปอย่างต่อเนื่องเป็นวัฏจักร

ความหมายการพัฒนาหลักสูตรได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนาหลักสูตรไว้หลายกรณี เช่น

Good (1973) ได้ให้ความเห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะคือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่ง เพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนและระบบโรงเรียน

Saylor, Alexander และ Lewis (1981) ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า หมายถึง การจัดทำหลักสูตรที่มีอยู่เดิมแล้วให้ดียิ่งขึ้น หรือการจัดทำหลักสูตรใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ได้สรุปว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การพยายามวางโครงการที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สังัด อุทรานันท์ (2530) ได้สรุปว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือจัดทำหลักสูตรที่ดีแล้วให้ดีขึ้น

นิรมล ศตวุฒิ (2553) ได้สรุปไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยที่ยังไม่เคยมีหลักสูตรนั้นมาก่อน หรือการทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น

สำหรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร มีนักวิชาการด้านหลักสูตรหลายท่านได้ให้ความเห็นการพัฒนา ซึ่งรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรแต่ละรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรใหม่หรือการนำหลักสูตรเก่ามาพัฒนา ประกอบด้วยขั้นตอนที่คล้ายคลึงกันพอสรุปเป็นขั้นตอน ดังนี้

Tyler (1949) กำหนดกระบวนการวางแผนหลักสูตรและให้ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้บังเกิดผลดีต่อผู้เรียนโดยเสนอแนะสิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการวางแผนหลักสูตรคือ

1. อะไรคือจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ต้องการให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาปฏิบัติ
2. ทำอย่างไรจึงจะจัดประสบการณ์การศึกษาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. ทำอย่างไรจึงจะจัดประสบการณ์การศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอน
4. ทำอย่างไรจึงจะจัดการประเมินผลประสบการณ์การศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Tyler (ชวลิต ชูกำแพง, 2555 อ้างอิงจาก Tyler, 1949) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เริ่มต้นจากการกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราว โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาสังคม ผู้เรียนและความคิดเห็นของนักวิชาการ จากนั้นจึงเลือกเป็นจุดมุ่งหมายถาวรโดยผ่านการกลั่นกรองเพื่อคัดเอาเฉพาะสิ่งที่สำคัญด้วยการพิจารณาจากจิตวิทยา การเรียนรู้ ปรัชญาการศึกษา และปรัชญาสังคม เพื่อเป็นจุดมุ่งหมายขั้นสุดท้าย หรือจุดมุ่งหมายถาวรที่นำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

2. การเลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้ มีสิ่งที่ต้องพิจารณา ได้แก่

2.1 ผู้เรียนควรได้ฝึกกิจกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย

2.2 กิจกรรมและประสบการณ์ควรจะทำให้ผู้เรียนพอใจที่จะปฏิบัติตาม
พฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย

2.3 กิจกรรมและประสบการณ์อยู่ในขอบข่ายที่ปฏิบัติได้

2.4 กิจกรรมและประสบการณ์หลายๆ ด้านอาจนำไปสู่จุดมุ่งหมายเพียง
ข้อเดียวหรือกิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้เพียงหนึ่งอย่างอาจตอบสนองจุดมุ่งหมายหลายๆ ข้อได้

3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในการจัดประสบการณ์ให้เป็นหน่วยต้องมีการ
สำรวจความสัมพันธ์ทางด้านเวลาและเนื้อหา โดยมีเกณฑ์ในการจัดอย่างมีประสิทธิภาพ คือ
ความต่อเนื่อง (Continuity) การเรียงลำดับขั้นตอน (Sequence) และการบูรณาการ (Integration)

4. การประเมินผล เป็นขั้นตอนที่พิจารณาว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้น
บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

Taba (ชวลิต ชูกำแหง, 2555 อ้างอิงจาก Taba, 1962) ได้เสนอแนวความคิดการพัฒนา
หลักสูตรตามรูปแบบของทาบ (Hidataba) ว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรของทาบามีทั้งหมด
7 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา สำรวจความต้องการและความจำเป็นต่างๆ ของ
สังคมศึกษา พัฒนาการของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ และธรรมชาติของการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวทาง
ที่สำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1
เป็นหลัก ควรเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้จริงและเป็นแนวทางในการเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระ ต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
เนื้อหาที่เลือกบรรจุลงในหลักสูตรจะต้องมีความสำคัญและถูกต้อง

ขั้นที่ 4 การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ พิจารณาถึงความเหมาะสมในการที่จะให้
ผู้เรียนได้รับความรู้ได้ก่อนหลัง ซึ่งจะต้องมีความต่อเนื่องและเป็นลำดับขั้นตอน

ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการศึกษาถึงกระบวนการเรียนรู้
และวิธีการสอนแบบต่างๆ จะต้องวางแผนเลือกประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและผู้เรียน

ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้เลือกแล้ว เป็นการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่บรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้

ขั้นที่ 7 การประเมินผล เป็นการพิจารณาว่าหลักสูตรประสบผลสำเร็จมากน้อย
เพียงใด มีปัญหาหรือข้อบกพร่องในขั้นตอนใด เพื่อจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

จากรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรดังที่กล่าวมาจะเห็นว่ามีการศึกษาได้เสนอรูปแบบ
การพัฒนาหลักสูตรไว้หลากหลายมีส่วนที่คล้ายคลึงกัน แต่รูปแบบที่ได้รับการยอมรับในแวดวง

วิชาการ คือ รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของทาบาส ซึ่งมียุทธศาสตร์ที่สังเคราะห์ได้

Tyler (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2525 อ้างอิงจาก Tyler, 1949) หลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตร ว่าในการจัดหลักสูตรและการสอนนั้น ควรจะตอบคำถามพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. มีความมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจะแสวงหา
2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
3. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไร จึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ
4. จะประเมินผลประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไร จึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

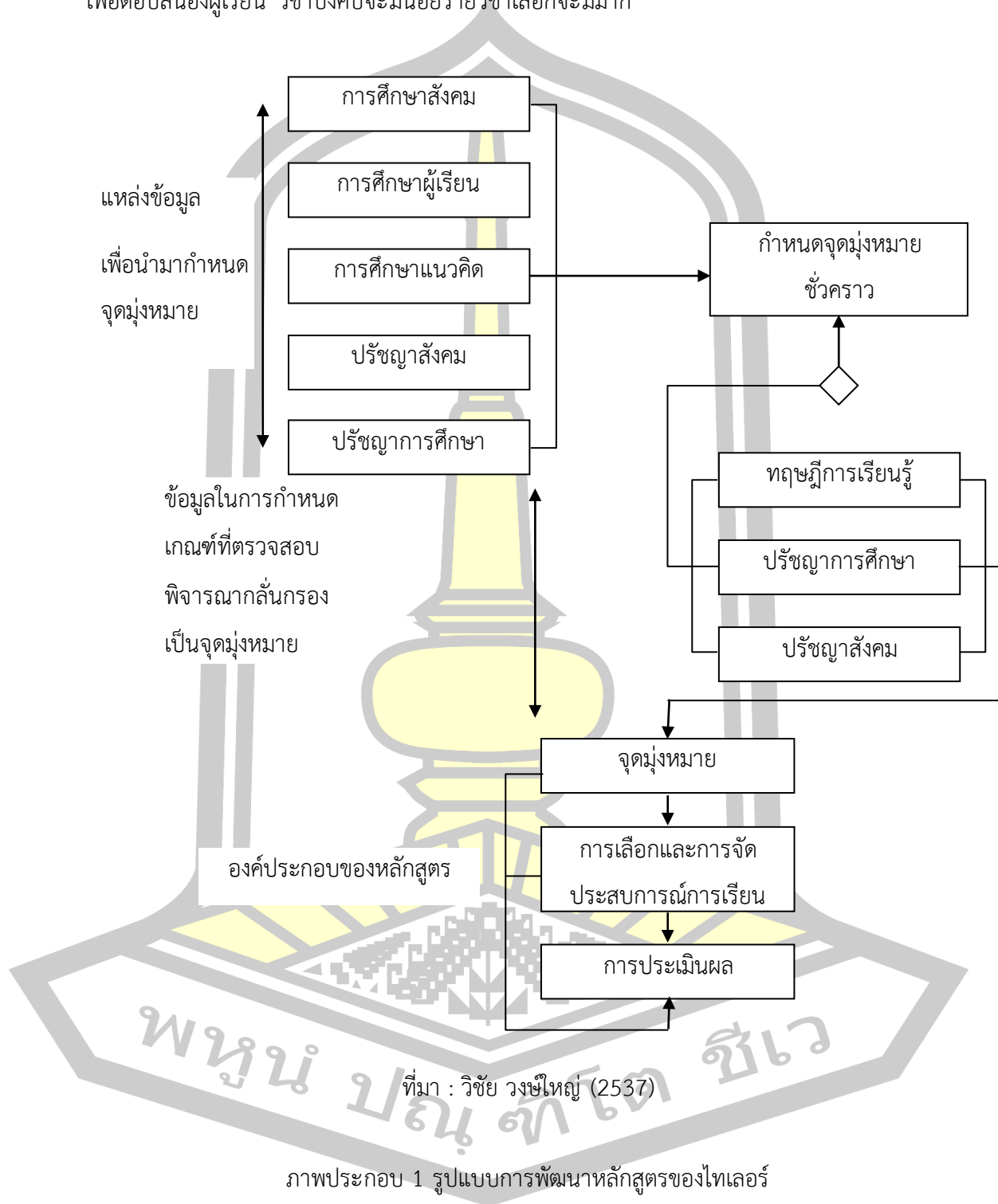
ไทเลอร์ มีความเห็นว่าการจัดหลักสูตรและการสอนนั้นควรจะตอบคำถามที่เป็นพื้นฐาน 4 ประการให้ได้เสียก่อน และจะต้องถามเรียงกันลงมาตามลำดับ ฉะนั้นการตั้งจุดประสงค์ในข้อแรกจึงสำคัญที่สุด เพราะคำถามอีก 3 ข้อนั้นขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ข้อแรกที่กำหนดไว้

การศึกษาข้อมูลต่างๆ เพื่อนำมาประกอบการกำหนดจุดประสงค์นั้นๆ ไทเลอร์ ได้เสนอแนะไว้อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการศึกษาสังคม สังคมต้องการอะไรและมีความคาดหวังว่าต้องการให้ผู้เรียนมีลักษณะอย่างไร ซึ่งปัจจุบันนี้แนวคิดวิธีการสังคมเป็นไปอย่างกว้างขวางซึ่งนักพัฒนาหลักสูตรและการสอนสามารถเลือกและนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการจะศึกษา

การศึกษาตัวผู้เรียนนั้นแม้ไทเลอร์มีแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่มุ่งเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงตัวผู้เรียน ซึ่งวิธีการศึกษาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นด้านความต้องการ ความสนใจ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและองค์ประกอบอื่นๆ การศึกษาข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายใดเพื่อนำมาสังเคราะห์ในการสร้างหลักสูตร วิธีการศึกษาจะต้องชัดเจนและข้อมูลควรจะเชื่อถือได้

ลักษณะเด่นของการพัฒนาหลักสูตรและการสอนของไทเลอร์นั้น ใช้จุดประสงค์เป็นตัวกำหนดควบคุมการเลือกและจัดประสบการณ์การเรียน ดังนั้นการกำหนดจุดประสงค์จึงมี 2 ขั้นตอน ในตอนแรกจะเป็นกำหนดจุดประสงค์ชั่วคราวขึ้นมาก่อนแล้วจะต้องหาวิธีการและเกณฑ์จากทฤษฎีการเรียนรู้ ปรัชญาการศึกษาและปรัชญาสังคมมาถ่วงดุลจุดประสงค์ชั่วคราวนั้น เพื่อให้ได้มาเป็นจุดประสงค์ที่แท้จริงของหลักสูตร ในกระบวนการนี้พื้นฐานทางจิตวิทยาและปรัชญาในการพัฒนาหลักสูตรจะเข้ามามีบทบาทและช่วยในการตรวจสอบเพื่อความชัดเจนของหลักสูตรได้มาก เช่น ปรัชญาจะมีบทบาทในการช่วยตรวจสอบแสวงหาความชัดเจนของการกำหนดจุดมุ่งหมาย ขึ้นนี้เพื่อตอบคำถามและหาความชัดเจนว่า การจัดหลักสูตรเพื่อตรวจสอบสนองใครควรจะตอบสนองผู้เรียนหรือสังคม หรือตอบสนองผู้สอนให้มีความทำ ถ้าเราจัดหลักสูตรเพื่อตอบสนองสังคม การกำหนดจุดประสงค์ก็นำไปสู่การกำหนดโครงสร้างและกระบวนวิชาได้ชัดเจน เช่นสมมุติว่าจัดหลักสูตรเพื่อ

ตอบสนองความต้องการของสังคม รายวิชาบังคับจะมีมารายวิชาเลือกจะมีน้อย ถ้าจัดหลักสูตรเพื่อตอบสนองผู้เรียน วิชาบังคับจะมีน้อยรายวิชาเลือกจะมีมาก

การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่คาดหวังจะให้ผู้เรียนมีประสบการณ์นั้น
อย่างไร้กิจกรรมที่จัดทั้งในการเรียนการสอนและส่วนเสริมหลักสูตรนั้นมีอะไรทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการ

เรียนการสอนดำเนินไปเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ไทเลอร์ได้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกพฤติกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์
2. กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรจะทำให้ผู้เรียนพอใจที่จะพึงปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ได้ระบุไว้ในจุดประสงค์
3. กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรจะอยู่ในข่ายความพอใจที่พึงปฏิบัติได้
4. กิจกรรมและประสบการณ์หลายๆด้านของการเรียนรู้จะนำไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงข้อเดียวก็ได้
5. ในทำนองเดียวกันกิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้เพียงหนึ่งอย่างอาจตอบสนองจุดประสงค์หลายข้อได้

การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ ทาบา จะเริ่มที่จุดใดจุดหนึ่งก่อนก็ได้ตามที่ถนัดและสนใจ แต่เมื่อเริ่มที่จุดใดแล้วจะต้องศึกษาให้ครบกระบวนการทั้ง 7 ของแนวคิดที่เสนอไว้ อนึ่ง ไทเลอร์และทาบา ได้เคยร่วมกันเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรต่อที่ประชุมสัมมนาการวางแผนหลักสูตร เมื่อปี ค.ศ. 1930 และได้พยายามที่จะเสนอแนวความคิดการพัฒนาทางด้านหลักสูตรและการสอนให้มีความหมายที่กว้างขึ้นและมีความสมบูรณ์มากขึ้น จากความหมายของหลักสูตรที่ใช้เดิมในแนวแคบ เช่น “หลักสูตรคือรายการของสิ่งต่างๆ ที่เด็กจะต้องเรียนรู้เมื่ออยู่ในโรงเรียน” ทาบา ให้แนวคิดเกี่ยวกับว่าจะมีรูปร่างอย่างไรก็ตาม ควรมียุทธวิธีประกอบหลักสูตร 4 ประการด้วยกัน คือ

1. วัตถุประสงค์ (ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตร หรือวัตถุประสงค์รายวิชา)
2. เนื้อหาวิชาและจำนวนคาบการเรียนการสอนของแต่ละวิชา
3. กระบวนการการเรียนการสอนหรือกิจกรรม
4. การประเมินผลตามวัตถุประสงค์

จุดเด่นในแนวคิดของทาบาอีกประการหนึ่งก็คือเรื่องยุทธวิธีการสอน (Teaching Strategies) และประสบการณ์เรียนรู้เป็นกระบวนการที่จะต้องคำนึงถึงอยู่ 2 ประการคือ

1. ยุทธวิธีสอนและประสบการณ์เรียนรู้ จะเป็นเครื่องกำหนดสถานการณ์เงื่อนไขการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้งจะมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเป็นผลผลิต ดังนั้นการจัดรูปแบบของการเรียนการสอนก็ต้องแสดงลำดับขั้นตอนของการเรียนรู้ด้วย

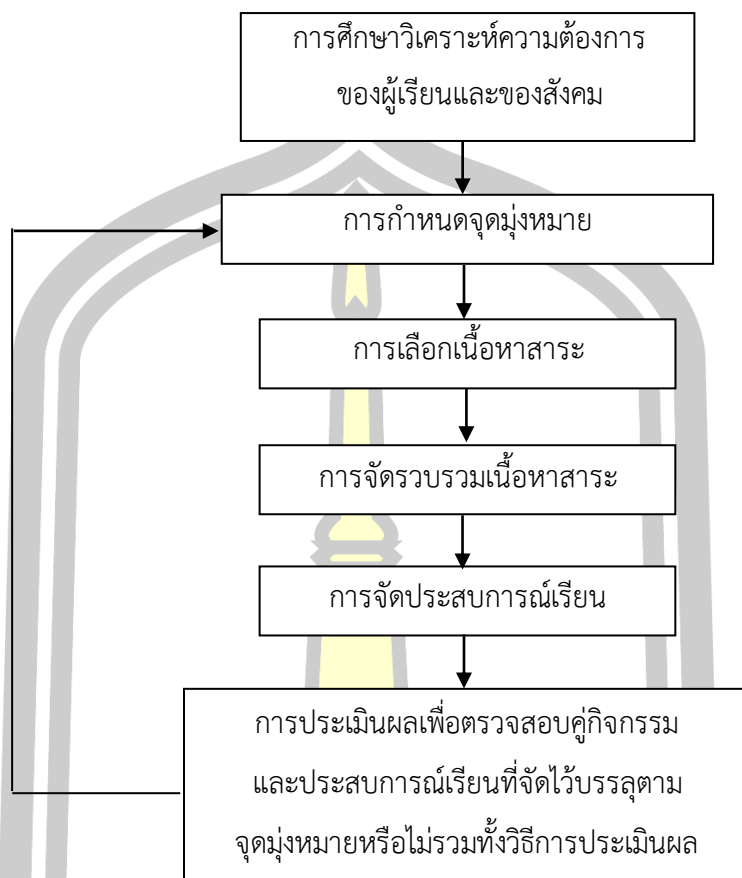
2. หน้าที่ของยุทธวิธีการสอนเป็นสิ่งที่หลอมรวมหลายสิ่งหลายอย่างเข้ามาไว้ด้วยกันซึ่งเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ดังนั้นการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับยุทธวิธีการสอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.1 การจัดเนื้อหา จะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่ารายวิชานั้นๆ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบใดกว้างหรือลึกมากน้อยเพียงใดและได้เรียงลำดับเนื้อหาวิชาไว้อย่างไร การกำหนดโครงสร้างได้กระทำชัดเจนสอดคล้องกับโครงสร้างในระดับใด เพราะแต่ละระดับจะมีจัดประสงค์เนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเช่น ระดับใหญ่ (ส่วนรวมจะสัมพันธ์กับหมวดวิชา ระดับกลางมีความสัมพันธ์ในระดับรายวิชา และระดับย่อยจะสัมพันธ์กับบทเรียนหรือหน่วยการเรียนรู้)

2.2 หน่วยการเรียนรู้จะต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่บ่งชี้ถึงการวัดและประเมินได้ชัดเจนมีการเสนอรายละเอียดและความยืดหยุ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้และทำกิจกรรมตามลักษณะเฉพาะนอกจากนั้นการตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การพัฒนาระบบการเรียนรู้ได้เป็นลำดับขั้นตอนเพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบ ข้อสรุปที่เป็นหลักการที่มุ่งเน้นความคาดหวังเกี่ยวกับตัวผู้เรียนที่จะเกิดขึ้นและการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการทางความคิดที่ต่อเนื่องรวมทั้งการสืบเสาะหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

แนวคิดของทาบาสส่วนใหญ่จะเหมือนกับของไทเลอร์ แต่จะมีการปรับขยายให้สมบูรณ์โดยมีเนื้อหาและรายละเอียดมากขึ้น เช่น การเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบของหลักสูตรทั้ง 5 ประเภท ได้แก่ หลักสูตรแบบรายวิชา หลักสูตรแบบหมวดวิชา หลักสูตรที่มุ่งเน้นพื้นฐานหลักการเพื่อชีวิตและสังคม หลักสูตรแบบกิจกรรมและประสบการณ์ หลักสูตรแบบแกนวิชา ซึ่งปัจจุบันก็ยังมีผู้นิยมใช้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรและการสอนตามแนวของทาบาสอยู่ และนักพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องพัฒนาการของบุคคล เกี่ยวกับทางด้านสติปัญญา การเรียนรู้ การถ่ายโยง การเรียน สภาพสังคม วัฒนธรรมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ความต่อเนื่องของกระบวนการการเรียนรู้รวมทั้งธรรมชาติของความรู้ที่ต่างกัน เหล่านี้ ทาบาสได้เน้นให้เห็นว่ามีความสำคัญและสัมพันธ์ต่อกระบวนการเรียนการสอนทั้งสิ้น และในแต่ละส่วน ทาบาสจะขยายรายละเอียดเพื่อให้เห็นภาพรวมได้อย่างครอบคลุม เช่น ธรรมชาติของความรู้ ทาบาสขยายรายละเอียดได้แก่ เนื้อหาและกระบวนการระดับของเนื้อหาและหน้าที่ของเนื้อหา ขอบเขตของเนื้อหา แนวคิดของความรู้พื้นฐานขั้นตอนของการเรียนรู้และการผสมผสานของความรู้ เป็นต้น เพื่อให้เข้าใจชัดเจน ทาบาสก็ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่มีลักษณะเป็นรูปแบบที่กว้างขวางและครอบคลุม ดังนี้

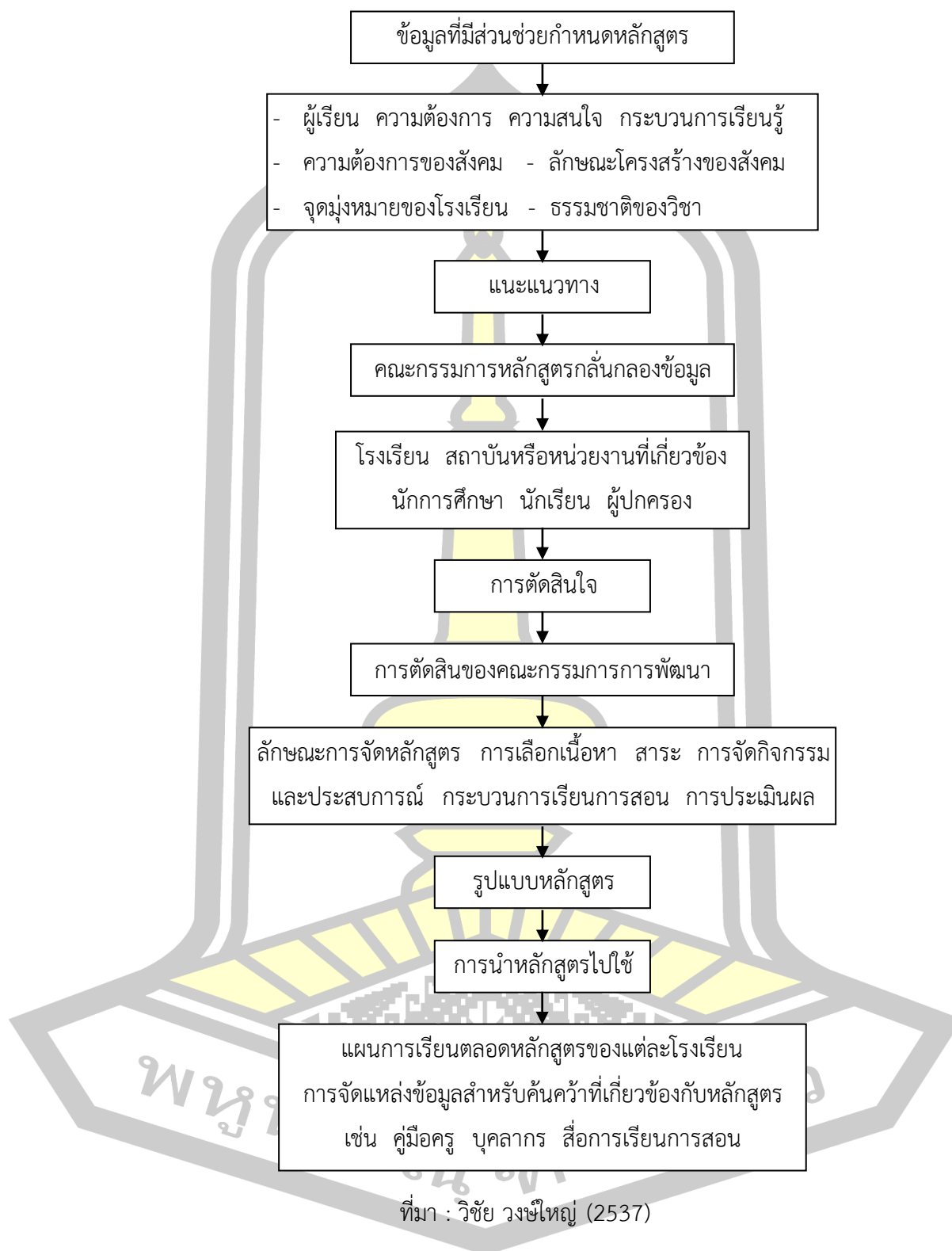

ที่มา : วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537)

ภาพประกอบ 2 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรและการสอนของทาบา

เซเลอร์ (Saylor) และอเล็กซานเดอร์ (Alexander) ได้มองเห็นประโยชน์เกี่ยวกับเทคนิควิธีการกำหนดจุดประสงค์การเลือกเนื้อหาประสบการณ์ รวมทั้งวิธีการพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่เน้นความสำคัญของการประเมินผล ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ที่ให้ความสำคัญแก่การประเมินผลสัมฤทธิ์และรวมทั้งความเหมาะสมของโปรแกรม แต่ในด้านการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลนั้นมีน้อยเกินไปเซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ ได้นำแนวคิดนี้มาสานต่อและพัฒนาในรูปแบบหลักสูตรและการสอนของเขา ดังนี้

สรุป การพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ ดำเนินการตามทฤษฎีของ ทาบา โดยมีกระบวนการพัฒนา
ได้แก่

1. หลักการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งใน
ด้านการวางวัตถุประสงค์ การจัดโครงสร้างเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ และการ
ประเมินผล เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลง
ทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมด ตั้งแต่จุดมุ่งหมายและวิธีการ และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้
จะมีผลกระทบต่อกระเทือนทางด้านความคิดและความรู้สึกนึกคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
2. วัตถุประสงค์ หมายถึง ความตั้งใจ หรือความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้ที่จะ
ผ่านหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสำคัญเพราะเป็นตัวกำหนดทิศทางและขอบเขตในการ
ให้การศึกษาแก่ผู้เรียน
3. โครงสร้างหลักสูตร (Content) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชา
หรือกลุ่มวิชา หรือเนื้อหาประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่
จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยดำเนินการตั้งแต่การเลือกเนื้อหาและประสบการณ์ การเรียงลำดับเนื้อหา
สาระ พร้อมทั้งการกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม
4. กิจกรรม หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การพัฒนา
ความคิดและความสามารถ โดยอาศัยประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและครู
5. สื่อ หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เป็นบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเทคนิควิธีการ ซึ่งเป็น
ตัวกลางทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ได้อย่างง่ายและ
รวดเร็วเป็นเครื่องมือและตัวกลางซึ่งมีความสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนมีหน้าที่เป็นตัวนำ
ความต้องการของครูไปสู่ตัวนักเรียนอย่างถูกต้องและรวดเร็วเป็นผลให้นักเรียนเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นักการศึกษาเรียกชื่อการ
สอนด้วยชื่อต่างๆ เช่น อุปกรณ์การสอน สื่อทัศนูปกรณ์ เทคโนโลยีการศึกษา สื่อการเรียนการสอน
สื่อการศึกษา เป็นต้น
6. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การหาคำตอบว่า หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่
กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายหรือไม่มากน้อยเพียงใดและอะไรเป็นสาเหตุ

2.2 การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นทักษะการสื่อสาร

นักภาษาศาสตร์ประยุกต์ได้จัดแนวคิดในการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของภาษาตามความเชื่อทางด้านจิตวิทยา ภาษาศาสตร์ มานุษยวิทยา และสังคมวิทยา เป็น 4 แนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดกลุ่มประจักษ์นิยม (Empiricist) หรือกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นกลุ่มที่รับแนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบพฤติกรรมนิยมที่เน้นการตอบสนองต่อสิ่งเร้า และแนวคิดทฤษฎีกลุ่มโครงสร้างที่เชื่อว่าภาษาเป็นเรื่องของนิสัยและความเคยชินประเด็นสำคัญของแนวคิดนี้คือ

1.1 ภาษาคือภาษาพูด มิใช่ภาษาเขียน เพราะใช้ภาษานั้นเริ่มต้นจากการพูด เด็กจะเรียนรู้ภาษาพูดก่อนการเขียนแบบจากผู้ใหญ่ ในการสอนควรเริ่มสอนจากการฟัง-พูดก่อน

1.2 ภาษาเป็นเรื่องของนิสัยและความเคยชินที่จะต้องมีการฝึกฝนจนสามารถใช้ภาษาได้อย่างอัตโนมัติ ในการสอนจึงควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีการฝึกพูดเลียนแบบผู้สอนบ่อยๆ จนจำและสามารถนำมาใช้พูดตอบได้

1.3 ภาษาแต่ละภาษามีโครงสร้างที่แตกต่างกัน ในการสอนจึงควรเตรียมบทเรียนทั้งในด้านการออกเสียง โครงสร้างทางไวยากรณ์ และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาให้มาก โดยเฉพาะในส่วนที่แตกต่างกัน

2. แนวคิดกลุ่มเหตุผลนิยม (Rationalist) เป็นกลุ่มที่รับแนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นการปรับรูปแบบโครงสร้างของความรู้ที่ติดตัวมา และแนวคิดจากทฤษฎีภาษาศาสตร์กลุ่มไวยากรณ์ปริวรรต ที่เชื่อว่าเด็กมีความสามารถที่จะเข้าใจภาษาได้โดยไม่เคยได้ยินมาก่อน เนื่องจากภายในสมองมีกลไกที่จะวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างกฎเกณฑ์การใช้ภาษาขึ้นได้ ประเด็นสำคัญของแนวคิดนี้คือ

2.1 ภาษาเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์ มนุษย์สามารถสร้างประโยคต่างๆ จากเกณฑ์ที่มีอยู่ขึ้นใช้ได้อย่างไม่จำกัด ในการสอนจึงควรสอนให้ผู้เรียนรู้กฎเกณฑ์ของภาษาเพื่อจะได้มีพื้นฐานในการสร้างประโยคด้วยตนเอง

2.2 ไวยากรณ์ของทุกภาษามีลักษณะสากล มีโครงสร้างพื้นฐานที่คล้ายกัน กล่าวคือ ประโยคแต่ละประโยคสามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างด้วยกฎการปริวรรต ในการสอนจึงควรสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ สามารถวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคที่พบเห็นจนได้ความหมายที่แท้จริง

2.3 มนุษย์มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ในการสอนจึงควรสอนให้ผู้เรียนได้เข้าใจภาษา มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับภาษาและการสื่อความหมายให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ก่อน แล้วจึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกแสดงออก

2.4 การเรียนรู้ภาษาเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล เป็นพฤติกรรมที่สะสมความรู้จนสามารถใช้ความรู้ที่แสดงออกทางภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการสอนจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น ซักถามจนเกิดความเข้าใจ สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับสิ่งที่รู้แล้วเข้าเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ต่อไป และการเรียนรู้จะมีผลมากขึ้นหากผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง

3. แนวคิดเพื่อการสื่อสาร (Communication Approach) เป็นแนวคิดที่เน้นความรู้ความสามารถในการติดต่อสื่อสารของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ โดยเชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาเป็นลักษณะเฉพาะที่ติดตัวมา เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในสมอง และเชื่อว่าภาษาเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์ มนุษย์จึงต้องมีความรู้ความสามารถทางภาษาก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมทางภาษาประเด็นสำคัญของแนวคิดนี้คือ

ความรู้ความสามารถทางภาษา (Linguistic Competence) เป็นศักยภาพทางภาษาของบุคคลก่อนใช้ภาษาในลักษณะที่ต้องการ เช่น ฟัง พูด อ่าน หรือเขียน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ความรู้เกี่ยวกับภาษา และความสามารถที่จะนำความรู้ความสามารถที่บุคคลมีอยู่มาใช้ให้เหมาะสมกับบุคคลและกาลเทศะ หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ การแสดงพฤติกรรมทางภาษานี้จะสะท้อนถึงระดับความรู้ความสามารถของบุคคล

4. แนวคิดเกี่ยวกับมานุษยนิยม (Humanistic Approach) เป็นกลุ่มที่รับแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมานุษยนิยม ที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนในแง่อารมณ์ ความรู้สึก คือ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีถ้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระได้เรียนในสิ่งที่ตรงกับความต้องการ ความสนใจ ผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน จัดสภาพห้องเรียน กิจกรรมและสื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายเป็นตัวของตัวเอง ไม่กังวลกับสถานการณ์การเรียน ประเด็นสำคัญของแนวคิดนี้คือ

4.1 ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตนเองยอมรับตนเอง และสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างเป็นอิสระ ลดการปกป้องตนเอง

4.2 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ให้มีบรรยากาศแห่งการยอมรับ ที่ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยจากการล้มเหลว การถูกลงโทษ คำวิจารณ์ การแข่งขัน และร่วมแลกเปลี่ยน ความรู้สึก ความสนใจ ความจำ จินตนาการ

4.3 เลือกกิจกรรมและสื่อที่ใช้ในห้องเรียนให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วม เป็นกิจกรรมที่มีความหมายและเป็นประโยชน์ในการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน

4.4 ในการดำเนินกิจกรรมผู้สอนจะต้องช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้านภาษาให้มากที่สุด เช่น เลือกรูปกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับความรู้ด้านภาษาของผู้เรียน กิจกรรมที่สนุกสนาน และผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้เรียนรู้

แนวคิดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

Wilkins (1976) ได้เสนอแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ว่า เป็นการให้ความสำคัญกับการใช้ ภาษาเพื่อการสื่อสารตั้งแต่เริ่มต้น แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้ละเลยในเรื่องความสำคัญทางไวยากรณ์และสถานการณ์ในการใช้ภาษา การสอนภาษาตามแนวทางการสอนเพื่อการสื่อสารจะมีข้อดีกว่าแนวคิดการสอนที่เน้น ไวยากรณ์คือ มีการฝึกฝนภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสาร และเมื่อผู้เรียนได้มีการฝึกฝนการใช้ภาษาได้ในสถานการณ์จริงแล้ว ยังช่วยให้เกิดแรงจูงใจแก่ผู้เรียนอีกด้วย

ปัจจุบันประเทศไทย จำเป็นต้องพัฒนาขีดความสามารถของบุคคล เพื่อเป็นกำลังสำคัญใน การพัฒนาประเทศให้เจริญรุดหน้า ก้าวทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าสู่เสรีประชาคมอาเซียน ที่กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน ทั้งในชั้นเรียนและชีวิตประจำวันและแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้จริงนั่นคือ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching : CLT)

ความหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching : CLT)

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching : CLT) เป็นแนวคิดในการสอนภาษาที่มุ่งเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการสื่อสาร ในชีวิตประจำวันได้จริง มีการจัดลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอนตามกระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียน ซึ่งเชื่อมระหว่าง ความรู้ทางภาษา ทักษะทางภาษาและความสามารถในการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ด้วยภาษาไปใช้ในการสื่อสาร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Davies and Pearse, 2000; Brown, 2001; Richards, 2006)

Canale และ Swain (1980) ได้แยกองค์ประกอบของความสามารถใน การสื่อสารไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความสามารถทางด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้าง (Linguistic Competence and Grammatical Competence) หมายถึง ความรู้ด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์โครงสร้างของคำ ประโยค ตลอดจนการสะกดและการออกเสียง

2. ความสามารถด้านสังคม (Sociolinguistic Competence) หมายถึง การใช้คำ และโครงสร้างประโยคได้เหมาะสมตามบริบทของสังคม เช่น การขอโทษ การขอบคุณ การถาม ทิศทางและข้อมูลต่างๆ และการใช้ประโยคคำสั่ง เป็นต้น

3. ความสามารถในการใช้โครงสร้างภาษาเพื่อสื่อความหมายด้านการพูดและเขียน (Discourse Competence) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมระหว่างโครงสร้างภาษา (Grammatical Form) กับความหมาย (Meaning) ในการพูดและเขียนตามรูปแบบ และสถานการณ์ ที่แตกต่างกัน

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic Competence) หมายถึง การใช้เทคนิคเพื่อให้การติดต่อสื่อสารประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการสื่อสารด้านการพูด เช่น การใช้ภาษาท่าทาง (Body Language) การขยายความโดยใช้คำศัพท์อื่นแทนคำที่ผู้พูดนึกไม่ ออก เป็นต้น

จากแนวคิดข้างต้น การสอนภาษาตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นเน้น การใช้ภาษาของผู้เรียนมากกว่าเน้นโครงสร้างทางไวยากรณ์ แต่ก็ไม่ได้ละเลยโครงสร้างทางไวยากรณ์ เพียงแต่เน้นการนำหลักไวยากรณ์เหล่านี้ ไปใช้เพื่อการสื่อความหมายหรือการสื่อสาร จึงเป็นการให้ ความสำคัญกับความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) และความถูกต้อง (Accuracy) ด้วย ดังนั้นการเรียนการสอนแนวนี้จะต้องเน้นการทำกิจกรรมเพื่อการฝึกฝนการใช้ภาษาให้ใกล้เคียง สถานการณ์จริงมากที่สุด (Littlewood, 1991; Larsen-Freeman, 2000)

หลักการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

การจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารมีหลักสำคัญ ดังนี้

1. ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนรูปแบบภาษาที่เรียน จะใช้ได้ สถานการณ์ที่มีความหมาย ครูต้องบอกให้ผู้เรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายของการเรียน การฝึกการใช้ภาษาเพื่อการเรียนภาษาเป็น สิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียนให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนแล้ว สามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้เพิ่มขึ้น สามารถสื่อสารได้ตามที่ตนต้องการ

2. จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการหรือทักษะสัมพันธ์ (Integrated Skills) คือ ใช้ทักษะทางภาษาทั้งประกอบด้วยกริยาท่าทาง ที่ควรจะได้ทำพฤติกรรมเช่นเดียวกับในชีวิตจริง

3. ฝึกสมรรถภาพด้านการสื่อสาร (Communicative Competence) คือ ผู้เรียนทำ กิจกรรมใช้ภาษามีลักษณะเหมือนในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง ได้แก่ กิจกรรมการหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap) ผู้เรียนทำกิจกรรมนี้จะไม่ทราบข้อมูลของอีก ฝ่ายหนึ่ง จำเป็นต้องสื่อสารกันจึงจะทราบข้อมูล สามารถเลือกใช้ข้อความที่เหมาะสมกับบทบาท สถานการณ์ สำนวนภาษาในรูปแบบต่างๆ (Function)

4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ รวมทั้งประสบการณ์ที่ได้รับ สามารถแสดงความคิดเห็นหรือระดมสมอง (Brainstorming Activity) ฝึกการทำงานกลุ่มแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) เกมจำลองสถานการณ์ (Simulation) การแก้ปัญหา (Problem Solving) ฯลฯ

5. ฝึกผู้เรียนให้ใช้ภาษาในกรอบของความรู้ทางด้านหลักภาษา (Grammatical Competence) ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษา สื่อสารได้คล่อง (Fluency) เน้นการใช้ภาษาตามสถานการณ์ (Function)

6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามศักยภาพของผู้เรียน

7. ส่งเสริมผู้เรียนเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบ สนับสนุนให้ศึกษาหาความรู้ นอกชั้นเรียน

8. ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนองความสนใจของผู้เรียน

9. ให้โอกาสผู้เรียนพูดแสดงความคิดเห็นตามที่ต้องการ

10. ต้องช่วยชี้แนะนำทางผู้เรียน ให้คำแนะนำในระหว่างการดำเนินกิจกรรม พร้อมกับตรวจความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน

Richards (2006) สรุป 10 ประการในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Ten Core Assumptions of Current Communicative Language Teaching) ดังนี้

1. Interaction การเรียนรู้ภาษาที่สองจะเกิดขึ้นได้ง่าย ถ้าผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์หรือสื่อสารในภาษานั้นอย่างมีความหมาย

2. Effective Tasks กิจกรรมภาษาหรือแบบฝึกหัดที่มีคุณภาพในชั้นเรียนจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะสื่อความหมายในภาษาเพิ่มพูนแหล่งการเรียนรู้ภาษา สังเกตการใช้ภาษา และมีส่วนในการร่วมสื่อสาร

3. Meaningful Communication การสื่อสารจะมีความหมายก็ต่อเมื่อ ผู้เรียนสื่อสารเรื่องเกี่ยวข้องกับตนน่าสนใจ และนำมามีส่วนร่วม

4. Integration of Skills การสื่อสารเป็นกระบวนการเน้นภาพรวม (Holistic Process) ที่ต้องใช้ทั้งทักษะทางภาษาและหลายรูปแบบ

5. Language Discovery Analysis Reflection การเรียนภาษาเกิดจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบอุปนัย (Inductive Learning) คือผ่านกระบวนการค้นพบกฎและรูปแบบของภาษาด้วยตนเองและจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอนกฎและรูปแบบของภาษา (Deductive Learning)

6. Accuracy & Fluency การเรียนภาษาเป็นการเรียนรู้ที่ค่อยเป็นค่อยไป ที่ผู้เรียนเรียนรู้จากการใช้ภาษาและการลองผิดลองถูกในภาษา และถึงแม้ความผิดพลาดในการใช้ภาษาจะเป็นเรื่องธรรมดา ที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ แต่เป้าหมายปลายทางของการเรียนภาษาคือ การมีความสามารถ ในการใช้ภาษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม

7. Individuality ผู้เรียนแต่ละคนมีหนทางพัฒนาภาษาของตนเอง และมีอัตราการพัฒนาที่ไม่เท่ากันและมีความต้องการและแรงจูงใจในการเรียนภาษาที่ต่างกัน

8. Learning and Communication Strategies การเรียนภาษาที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ในการเรียนและกลยุทธ์การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

9. Teacher as a Facilitator บทบาทของผู้สอนในห้องเรียนคือ ผู้ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกและใช้ภาษาและให้ผลสะท้อนกลับในการใช้ภาษาและการเรียนภาษาของผู้เรียน

10. Collaboration & Sharing Atmosphere ห้องเรียนเปรียบเสมือนชุมชนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และแบ่งปันการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ลอตตี้เบเกอร์ และเจเน็ตออร์ (Lotti Baker and Janet or, 2014) ได้เสนอแนวคิดในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาวิทยากรแกนนำกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน (Communicative Language Teaching Approach and Integrating In Classroom)”

สรุป จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของนักวิชาการศึกษามากมายว่า “การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นวิธีการสอนมากกว่าเป็นระเบียบวิธีที่เฉพาะเจาะจงซึ่งหมายความว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสามารถสอนด้วยวิธีการและเทคนิคที่หลากหลาย (Brown, 2001; Harmer, 2003) ทฤษฎีที่อยู่เบื้องหลังการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารคือหน้าที่หลักของภาษาคือการสื่อสาร และการให้นักเรียนเรียนรู้ภาษาด้วยการมีส่วนร่วมในการสื่อสารในสถานการณ์จริง ทักษะที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอนแนวนี้คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ทั้งนี้ Lottie Baker และ Janet or (2014) ได้สรุปการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารตามหลักทฤษฎีและงานวิจัยไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. เน้นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ด้วยความถูกต้องและคล่องแคล่ว (A Focus on Effective Communication With Accuracy and Fluency) ความสามารถในการสื่อสารเป็นเป้าหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพนั้น สัมพันธ์กับความถูกต้องในด้านไวยากรณ์และคำศัพท์ซึ่งต้องควบคู่ไปกับความคล่องแคล่วในการพูดและการเขียน (Hymes, 1971) นอกจากนี้ Canale และ Swain (1980) ได้เพิ่มเติมจากแนวคิดของ Hymes

2. ความกล้าใช้ภาษาในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม (Risk-Taking In Cooperative Groups) กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันแสดงถึงการเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Johnson and Johnson, 1999) กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือกันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและพัฒนาเป็นกลุ่มที่มีโครงสร้างของการเอื้อประโยชน์ต่อกันในกลุ่ม (Kagan, 1994) กลุ่มนั้นสำคัญยิ่งต่อการเริ่มใช้ภาษาของนักเรียนที่ประหม่าในการพูดต่อหน้ากลุ่มใหญ่ กิจกรรมในกลุ่มเล็กๆ นั้น สร้างแรงจูงใจในการใช้ภาษาและกระตุ้นนักเรียนให้กล้าเสี่ยงในการใช้คำศัพท์และโครงสร้างภาษาใหม่ (Calderón, Slavin and Sánchez, 2011)

3. เชื่อมโยงกับความหมายและบริบท (Connected to Meaning and Context) ในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น นักเรียนจะมีพัฒนาการทางภาษาด้วยการใช้ภาษาในชีวิตจริง (Harmer, 2003; Nunan, 1989) สอดคล้องกับทฤษฎีทางสังคมวัฒนธรรมของ Vygotsky ที่ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ว่า “วิธีที่ดีที่สุดที่จะเรียนรู้และสอนภาษาคือการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม” (Chaiklin, 2003) ภาระงานด้านภาษาควรเชื่อมโยงกับบริบทของชีวิตจริงที่มีความหมายต่อนักเรียน คือ ภาระงานด้านภาษานั้นอาจจะเชื่อมโยงถึงประเด็นต่างๆ ไปที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในชีวิตจริง

4. ทักษะการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking Skills) ทักษะการคิดวิเคราะห์มีความสำคัญมากขึ้นสำหรับนักเรียนในทุกสาขาวิชา ไม่เพียงแต่ด้านภาษาเท่านั้น ทฤษฎีการคิดที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายคือทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Bloom (1956) ได้เสนอแนวคิดที่นักเรียนมีความจำเป็นที่ต้องรู้จักทักษะการคิดทั้งในระดับสูงและระดับล่าง ทักษะในระดับล่าง คือ การจำและความเข้าใจ เช่น การจดจำคำศัพท์ใหม่และเข้าใจวลีพื้นฐาน ทักษะในระดับสูง คือ การสังเคราะห์และการประเมินผล เช่น การรวบรวมข้อมูลย่อยในการเล่าเรื่อง หรือแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจด้วยเหตุผลทักษะการคิดวิเคราะห์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสร้างภาษาใหม่นั้นนักเรียนต้องจดจำคำศัพท์ใหม่ สังเคราะห์ความคิดและประเมินเลือกวิธีที่ดีที่สุดในการสื่อสาร

การสอนตามแนวสื่อสาร CLT

การพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Learning Teaching : CLT)

การพัฒนาวิชาชีพครูของภาษาต่างประเทศตามกรอบอ้างอิง CEFR

คู่มือการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่ ตามกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR CLT :The Common European Framework of Reference for Languages ระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งมีเป้าหมายที่ชัดเจนและบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาโดยเน้นการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching) (CLT) ตามกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR)) ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ (กมล รอดคล้าย, 2557) ซึ่งกรอบแนวคิดของคู่มือฯ ประกอบด้วยกรอบ 3 ด้าน คือ 1) นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและแนวทางการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่ ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ 2) คุณภาพผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล CEFR 3) การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching : CLT)

กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR) กรอบอ้างอิงทางภาษาของสหภาพยุโรป (CEFR) คือ มาตรฐานการประเมินความสามารถทางภาษาที่สหภาพยุโรปจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ใน ค.ศ. 2002 ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นมาตรฐานในการจัดลำดับความสามารถทางภาษาของแต่ละบุคคล CEFR ได้จำแนกผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่มหลักและแบ่งเป็น 6 ระดับตามความสามารถ ดังนี้

ตาราง 1 แยกผู้เรียนตามระดับความสามารถตามกรอบ CEFR

Level Group	A		B		C	
Level Group Proficiency	Name Basic User ผู้ใช้ภาษาขั้นพื้นฐาน		Independent User ผู้ใช้ภาษาขั้นอิสระ		User ผู้ใช้ภาษาขั้นคล่องแคล่ว	
Level	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Level Name	Breakthrough or Beginner	Way Stage or Elementary	Threshold /Intermediate	Vantage or Upper Intermediate	Effective Operational Proficiency /Advanced	Mastery or Proficiency

ทั้งนี้ในแต่ละระดับได้กำหนดความสามารถในการใช้ภาษาไว้

พหุบัณฑิต ชีเว

ตาราง 2 กำหนดความสามารถผู้เรียนในการใช้ภาษาอังกฤษ

ระดับ	คำอธิบาย
A1	ผู้เรียนสามารถใช้และเข้าใจประโยคง่ายๆ ในชีวิตประจำวัน สามารถแนะนำตัวเองและผู้อื่น สามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับบุคคลอื่น เช่น เขาอยู่ที่ไหน รู้จักใครบ้าง มีอะไรบ้าง และตอบคำถามเหล่านี้ได้ ทั้งยังสามารถเข้าใจบทสนทนาเมื่อคู่สนทนาพูดช้าและชัดเจน
A2	ผู้เรียนสามารถใช้และเข้าใจประโยคในชีวิตประจำวัน (ในระดับกลาง) เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวการจับจ่ายใช้สอย สถานที่ ภูมิศาสตร์ การทำงาน และสามารถสื่อสารแลกเปลี่ยน ข้อมูลทั่วไปในการใช้ชีวิตประจำวัน สามารถบรรยายความคิดฝัน ความคาดหวัง ประวัติ สิ่งแวดล้อม และสิ่งอื่นๆ
B1	ผู้เรียนสามารถพูด เขียน และจับใจความสำคัญของข้อความต่างๆ ไป ถ้าเป็นหัวข้อที่คุ้นเคยหรือสนใจในการทำงานโรงเรียน เวลาว่าง ฯลฯ สามารถจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษได้ สามารถบรรยายประสบการณ์ เหตุการณ์ความคิดฝัน ความหวัง พร้อมให้เหตุผลสั้นๆ ได้
B2	ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาในระดับดี สามารถใช้ภาษาพูดและเขียนได้แทบทุกเรื่องอย่างถูกต้องและคล่องแคล่วรวมทั้งสามารถอ่านและทำความเข้าใจบทความที่มีเนื้อหายากขึ้น
C1	ผู้เรียนสามารถเข้าใจข้อความยาวๆ ที่ซับซ้อนในหัวข้อหลากหลาย และเข้าใจความหมายแฝงได้สามารถแสดงความคิด ความรู้สึกของตนได้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยไม่ต้องหยุดคิดหาคำศัพท์สามารถใช้ภาษาทั้งใน ด้านสังคม การทำงาน หรือด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
C2	ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างดีเยี่ยมใกล้เคียงเจ้าของภาษา สามารถใช้ภาษามาตรฐานได้อย่างสละสลวย ถูกต้องตามจุดประสงค์ที่จะสื่อสารได้ดี สามารถอ่านบทความที่เป็นภาษาต้นฉบับ (โดยเฉพาะวรรณกรรม) ได้เข้าใจ สามารถ และเลือกใช้ภาษาสำหรับพูดและเขียนได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนสามารถเข้าใจข้อความยาวๆ ที่ซับซ้อนในหัวข้อหลากหลาย และเข้าใจความหมายแฝงได้

ดังนั้น การตรวจสอบผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับข้างต้น หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่เพียงแต่ประเมินหรือตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เท่านั้น แต่ควรทดสอบหรือวัดผล โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานที่เทียบเคียง

ผลคะแนนกับระดับความสามารถทางภาษาตามกรอบอ้างอิง CEFR ควบคู่กันไปด้วยกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องมี ความรู้ความสามารถ ด้านภาษาอังกฤษ เมื่อเทียบกับกรอบ CEFR อยู่ในระดับ A2 โดยแบ่งเป็นทักษะต่างๆ ดังนี้ Listening, Reading, Spoken Interaction, Spoken Production, Written Interaction, Strategies และ Language Quality รายละเอียดคำอธิบายในตาราง

แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Teaching Approach)

เป็นแนวการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์จริงที่มีโอกาสพบในชีวิตประจำวัน และยังให้ความสำคัญกับโครงสร้างไวยากรณ์ แนวการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารให้ความสำคัญกับการใช้ภาษา (Use) มากกว่าวิธีใช้ภาษา (Usage) นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญ ในเรื่องความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) และ ความถูกต้องของการใช้ภาษา (Accuracy) การจัดการเรียนการสอนจึงเน้นหลักสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้ว่ากำลังทำอะไร เพื่ออะไร ผู้สอนต้องบอกให้ผู้เรียนทราบถึงความมุ่งหมายของการเรียนและการฝึกใช้ภาษา เพื่อให้การเรียนภาษาเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน
2. การสอนภาษาโดยแยกเป็นส่วนๆ ไม่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ดีเท่ากับการสอนในลักษณะบูรณาการในชีวิตประจำวัน การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจะต้องใช้ทักษะ หลายๆ ทักษะรวมๆ กันไปผู้เรียนควรจะได้ฝึกฝนและใช้ภาษาในภาพรวม
3. ต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการใช้ภาษา ที่มีลักษณะเหมือนชีวิตประจำวันมากที่สุด
4. ต้องให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษามากๆ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ให้มากที่สุดที่จะเป็นไปได้
5. ผู้เรียนต้องไม่กลัวว่าจะใช้ภาษาผิด

Richards (2006) ได้เสนอวิธีการสอนเพื่อการสื่อสาร 2 วิธีที่เน้นกระบวนการ คือ

1. แนวการสอนภาษาโดยใช้เนื้อหาเป็นฐาน (Content-Based Approach : CBA)
2. แนวการสอนที่ยึดภาระงานเป็นฐาน (Task-Based Instruction : TBI) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แนวการสอนภาษาโดยใช้เนื้อหาเป็นฐาน (Content-Based Approach)

เป็นแนวการสอนที่เน้นเนื้อหาสาระการเรียนรู้มาบูรณาการกับจุดมุ่งหมายของการสอนภาษา คือให้ผู้เรียนใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และพัฒนาการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไปด้วย ดังนั้นการคัดเลือกเนื้อหาที่นำมาให้ผู้เรียนได้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเนื้อหาที่คัดเลือกต้องเอื้อต่อการบูรณาการ การสอนภาษาทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน นอกจากนี้ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถ

พัฒนากระบวนการ การคิดวิเคราะห์ สามารถติดตามประเมินข้อมูลของเรื่อง และพัฒนาการเขียนเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ได้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาในลักษณะองค์รวม (Whole Language Learning)

2.2 แนวการสอนที่ยึดภาระงานเป็นฐาน (Task-Based Approach) เป็นการเรียนรู้ภาษาที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ในขณะที่ทำภาระงานให้สำเร็จ ความรู้ด้านคำศัพท์และโครงสร้างเป็นผลที่ได้จากการฝึกใช้ภาษาในขณะที่ทำกิจกรรมนิยมนำแนวคิดนี้ไปใช้กับนักเรียนในระดับประถมศึกษา เพราะเชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาเกิดจากกระบวนการที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานจนคล่องตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (Willis, 1996) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นภาระงาน มีจุดมุ่งหมาย 4 ประการ คือ

2.2.1 เพื่อใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารและการปฏิบัติภาระงานที่ได้รับมอบหมายได้เป็นผลสำเร็จ

2.2.2 เพื่อให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ทางภาษาที่ได้รับไปใช้ในชีวิตจริงได้

2.2.3 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดโดยผ่านกระบวนการปฏิบัติภาระงาน

2.2.4 เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ขั้นตอนการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up/Lead in) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนเกิดความพร้อมและอยากเรียนรู้ในบทใหม่ เนื้อหาจะเชื่อมโยงไปสู่สาระสำคัญของบทนั้นๆ เมื่อครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนมีความพร้อม เกิดความสนุก และสนใจอยากเรียนแล้ว ก็เริ่มเรียนเนื้อหาต่อไป กิจกรรมที่กำหนดไว้ในขั้นนี้มีหลากหลาย เช่น เล่นเกม ปริศนาคำทาย เพื่อทบทวนความรู้ที่เรียนมาแล้ว

2. ขั้นนำเสนอ (Presentation) ในขั้นนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่นักเรียน มีการนำเสนอศัพท์ใหม่เนื้อหาใหม่ให้เข้าใจทั้งรูปแบบและความหมาย กิจกรรมที่กำหนดไว้ประกอบด้วย การให้ฟังเนื้อหาใหม่ ให้นักเรียนฝึกพูดตาม ในขั้นนี้ครูเป็นผู้ให้ความรู้ทางภาษาที่ถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ต้องการในการออกเสียง คือ Informant (ผู้ให้ความรู้) รูปแบบของภาษาจึงเน้นที่ความถูกต้อง (Accuracy) เป็นหลัก

3. ขั้นฝึก (Practice) ในขั้นนี้นักเรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาที่เรียนมาแล้วในขั้นนำเสนอ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง ขณะเดียวกันก็เน้นเรื่องการใช้ภาษาให้คล่องแคล่ว

(fluency) การฝึกอาจจะฝึกทั้งชั้น เป็นกลุ่ม เป็นคู่ หรือรายบุคคล ชั้นนี้เป็นโอกาสที่ครูจะแก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนในการใช้ภาษา ซึ่งการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นควรทำหลังการฝึกหากทำระหว่างที่นักเรียนกำลังลองฝึกลองถูกอยู่ความมั่นใจที่จะใช้ภาษาให้คล่องแคล่วอาจลดลงได้ กิจกรรมที่กำหนดไว้ในคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ มีทั้งในลักษณะที่กล่าวมานี้ และในลักษณะที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกอย่างอิสระ Learning by Doing

4. ขั้นการใช้ภาษา (Production) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนนำคำหรือประโยคที่ฝึกมาแล้วมาใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ในรูปแบบกิจกรรมหลากหลาย เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว (fluency) และเกิดความสุขสนาน ในขั้นนี้เป็นขั้นที่เน้นนักเรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม ครูคอยให้ความช่วยเหลือ ถ้านักเรียนผิดพลาด อย่าขัดจังหวะ ให้ปล่อยไปก่อน เพื่อให้นักเรียนรู้สึกสบายใจกิจกรรมที่กำหนดไว้มีหลากหลาย เช่น การเล่นเกม การทำชิ้นงาน การทำแบบฝึก การนำเสนอผลงาน

5. ขั้นสรุป (Wrap up) เป็นขั้นสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมง จุดประสงค์คือ เพื่อสรุปสิ่งที่ได้เรียนแล้ว กิจกรรมที่เสนอแนะไว้จะเป็นการนำเสนอรายงานของกลุ่ม ทำแบบฝึกหัดเพื่อสรุปความรู้ หรือเล่นเกมเพื่อทดสอบสิ่งที่เรียนมาแล้ว

กระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

กระบวนการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการคือ กิจกรรม เทคนิคการสอนและบทบาทของผู้เรียนและครู

1. กิจกรรม เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากในกระบวนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเพราะเป็นส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ภาษาในการสื่อสารที่สมจริงในห้องเรียน (Richards, 2006) กิจกรรมที่ดีนั้นจะขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรม และลักษณะของการจัดกิจกรรม

1.1 ลักษณะของกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีดังนี้

- 1) กิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์บทเรียน
- 2) กิจกรรมมีจุดมุ่งหมายในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย
- 3) กิจกรรมทำให้เกิดความจำเป็นที่จะสื่อความหมาย
- 4) กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับรู้ผลของการสื่อความหมาย
- 5) กิจกรรมน่าสนใจและท้าทาย
- 6) กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกตามความต้องการ
- 7) กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่
- 8) กิจกรรมฝึกให้ผู้เรียนมีกลยุทธ์การเรียนรู้

1.2 ลักษณะของการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน

ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นสามารถทำได้หลายลักษณะก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์หลายรูปแบบ ในชั้นเรียน เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน-บทเรียน ผู้เรียน-ผู้เรียน ผู้เรียน-ครู ที่จะช่วยให้ผู้เรียน ได้ฝึกใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆลักษณะการจัดกิจกรรมมีดังนี้

1) การจัดกิจกรรมรายบุคคล (Individual Work) เป็นกิจกรรมที่ฝึกพึ่งตนเอง ในการเรียนรู้ (Autonomous Learning) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามลีลาการเรียนรู้ (Learning Style) ในรูปแบบที่ตนต้องการ ในเวลาที่เหมาะสมกับตนเอง และสามารถทำได้นอกชั้นเรียน กิจกรรมที่เหมาะสมกับกิจกรรมรายบุคคล ได้แก่ การอ่านหนังสือนอกเวลา การเล่นเกมต่างๆ เช่น เกมปริศนาอักษรไขว้ เกมสร้างคำ เป็นต้น

2) การจัดกิจกรรมแบบคู่ (Pair Work) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันที่จะต้องคิดและทำร่วมกัน (Collaborative Learning) ทำให้เกิดการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เหมือนจริงอย่างไรก็ตาม ระหว่างทำกิจกรรม ครูจะเป็นผู้ควบคุม คอยให้ความช่วยเหลือ เมื่อผู้เรียนต้องการกิจกรรมที่เหมาะสมกับกิจกรรมรายคู่ ได้แก่ การถามหาข้อมูลที่ตนขาดหายไปจากคู่ของตน (Information Gap) การแสดงบทบาทสมมติ (Role-Play) เป็นต้น

3) การจัดกิจกรรมแบบกลุ่ม (Group Work) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีภาวะอิสระ (Autonomy) ลดการพึ่งครู จำนวนผู้เรียนในแต่ละกลุ่มขึ้นอยู่กับลักษณะงาน แต่ไม่ควรเกิน 6 คน กิจกรรมที่เหมาะสมกับกิจกรรมแบบกลุ่ม ได้แก่ การอภิปราย (Discussion) การอ่านและฟังส่วนต่างๆ ของเรื่องราวแล้วนำส่วนเหล่านี้มาปะติดปะต่อกัน (Jigsaw Reading/ Listening) การช่วยหาข้อมูลเพื่อมาทำโครงการเล่นเกมต่างๆ เช่น เกมต่อคำ เกมยี่สิบคำถาม เป็นต้น

4) การจัดกิจกรรมแบบทำร่วมกันทั้งชั้น (Class Work) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครู เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนทำพร้อมกันทั้งห้อง ครูสามารถชี้แนะและควบคุมกิจกรรมได้มากกว่ากิจกรรมที่จัดในลักษณะอื่น กิจกรรมที่เหมาะสมกับกิจกรรมแบบทำร่วมกันทั้งชั้น ได้แก่ การฝึกออกเสียงคำ ฝึกการอ่านออกเสียง การทำตามคำสั่ง การอภิปรายแสดงความคิดเห็น

2. เทคนิคการสอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อการสื่อสารเพราะเทคนิคการสอนที่เหมาะสม จะช่วยให้การเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร ประสบความสำเร็จเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

2.1 ให้ผู้เรียนได้พบและได้ใช้ภาษาในการสื่อสารให้มากที่สุด การสื่อสารที่สมจริง คือการที่ผู้เรียนมุ่งความสนใจไปที่สารที่สื่อออกมาหรือสารที่ต้องการสื่อออกไป ไม่ใช่มุ่งที่ตัวภาษา (Candlin and Breen, 1980)

2.2 ใช้อุปกรณ์และสื่อการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาได้ง่ายขึ้น สื่อตามแนวการสอนแบบ CLT ประกอบด้วย

- 1) เนื้อหา (Text-Based Materials) คือ แบบเรียนที่จัดกิจกรรม เน้นการสอนแบบ CLT เช่น มีกิจกรรมให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติ กิจกรรมคู่ หรือกิจกรรมกลุ่ม
- 2) งาน/กิจกรรม (Task-Based Materials) คือ สื่อที่เน้นการทำกิจกรรมและภาระงานที่เน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานกลุ่มเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้
- 3) สื่อจริง (Realia / Authentic Materials) คือ สื่อที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน เช่น ป้ายประกาศ โฆษณา รูปภาพ แผนที่ แผ่นพับ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2.3 ทาวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกระหว่างเรียน และ สร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนไม่อายเวลาตอบผิด (Dulay, Burt and Krashen, 1982)

2.4 ศึกษาความสนใจของผู้เรียนและแทรกสิ่งที่คุณเรียนสนใจไว้ในบทเรียนด้วย และครูควรเรียนรู้ด้วยว่าผู้เรียนชอบทำงานกับใคร

2.5 เน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน (Process) มากกว่าผลงานการเรียนรู้ (Product)

3. บทบาทของครูและผู้เรียน (Richards, 2006) ได้เสนอบทบาทครูและผู้เรียนต้องปรับเปลี่ยนในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดังนี้

3.1 บทบาทครู (Teacher's Role) ครูมีบทบาทเป็นผู้เตรียมและดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสารให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสใช้ภาษาให้มากที่สุด ครูจะควบคุมการเรียนในช่วงที่มีการฝึกรูปแบบภาษาเท่านั้น แต่ในช่วงที่ให้ผู้เรียนใช้ภาษา ครูจะลดบทบาทลงเป็นเพียงผู้กำกับรายการ คอยให้ความสะดวก ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเมื่อ ผู้เรียนต้องการเท่านั้น ครูจะกระตุ้นให้กำลังใจ ช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้ได้ความหมายและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เป็นการเชื่อมช่องว่างระหว่างความสามารถทางไวยากรณ์ (Grammar Competence) และความสามารถทางด้านสื่อสาร (Communicative Competence) ของผู้เรียน

3.2 บทบาทผู้เรียน (Learner's Role) ในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในห้องเรียนมากกว่าครู ผู้เรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ลงมือใช้ภาษาด้วยตนเองโดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้เกิดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันและผู้เรียนพยายามเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น โดยนำสิ่งที่ตนเรียนรู้ในห้องเรียนเป็นเครื่องมือช่วยในการหาความรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียน เช่น การอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ เรียนรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่ตนสนใจจากห้องสมุดอินเทอร์เน็ต เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้เรียนยังสามารถประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับแก่เพื่อร่วมชั้นเรียนได้ด้วย (Richards, 2006)

กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่ในศตวรรษที่ 21 ครูจะต้องปรับแนวทางการเรียนการสอน (Pedagogy) โดยครูจะต้องทำให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีเป้าหมายในการสอน ที่จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต ทักษะการคิด และทักษะด้านไอที ซึ่งไอทีในที่นี้ไม่ได้หมายถึง ใช้คอมพิวเตอร์เป็นหรือใช้อินเทอร์เน็ต หมายถึงการที่ผู้เรียนรู้ว่า เมื่ออยากรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งจะไปค้นหาข้อมูล (Data) เหล่านั้นได้ที่ไหนและเมื่อได้ข้อมูลมา ผู้เรียนต้องวิเคราะห์ได้ว่าข้อมูลเหล่านั้นมีความน่าเชื่อถือเพียงใด และสามารถแปลงข้อมูลเป็นความรู้ (Knowledge) ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดจากการฝึกฝน ครูจะต้องให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษควรคำนึงถึงกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป ได้แก่ The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) ซึ่งปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ โดยเน้นการสื่อสารเริ่มจากการสอน ทักษะการฟังตามด้วยการพูด การอ่าน และการเขียน ตามลำดับโดยมีการสอนไวยากรณ์แทรกอยู่ในทุกทักษะ

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนการฟัง

การฟังในชีวิตประจำวันเกิดขึ้นได้ใน 2 กรณี คือ การฟังที่ได้ยินโดยไม่ได้ตั้งใจในสถานการณ์รอบตัวต่างๆ ไป (Casual Listening) และการฟังอย่างตั้งใจที่มีจุดมุ่งหมาย (Focused Listening) ซึ่งเป็นการรับรู้และทำความเข้าใจใน “สาร” ที่ผู้อื่นสื่อความมาสู่เรา ทักษะการฟังภาษาอังกฤษเป็น สิ่งสำคัญที่ต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญและมีความสามารถในการฟังอย่างเข้าใจในสารที่ได้รับฟัง ครูควรมีความรู้และเทคนิคในการสอนทักษะการฟังเพื่อจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จ การสอนทักษะการฟังภาษาอังกฤษ การออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการฟัง ครูควรคำนึงถึงสถานการณ์หรือบริบทโดยเลือกเนื้อหาและออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายน่าสนใจมีข้อควรพิจารณา 2 ประการคือ (Halliday, 1987 อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนากุล, 2540)

1. สถานการณ์ในการฟังสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดการฟังภาษาอังกฤษได้นั้นควรเป็นสถานการณ์ของการฟังที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงสถานการณ์จริง หรือสถานการณ์จำลองในห้องเรียน ซึ่งอาจเป็นการฟังคำสั่งครูการฟังเพื่อนสนทนา การฟังบทสนทนาจากบทเรียน การฟังรายการวิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์

2. กิจกรรมในการสอนฟัง แบ่ง เป็น 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมก่อนการฟัง (Pre-Listening) กิจกรรมระหว่างการฟัง หรือ ขณะที่ยังสอนฟัง (While-Listening) และกิจกรรมหลังการฟัง (Post-Listening) แต่ละกิจกรรมอาจใช้เทคนิค ดังนี้

- 2.1 กิจกรรมก่อนการฟัง (Pre-Listening) ผู้เรียนจะฟังข้อความได้อย่างเข้าใจ ควรต้องมีข้อมูลบางส่วนเกี่ยวกับข้อความที่ฟัง โดยครูอาจใช้กิจกรรมนำให้ผู้เรียน ได้มีข้อมูลบางส่วน

เพื่อช่วยสร้างความเข้าใจในบริบท ก่อนการรับฟังสารที่กำหนดให้ เช่น การใช้รูปภาพ อาจให้ผู้เรียนดูรูปภาพที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะฟัง สนทนา อภิปราย หรือ หาคำตอบเกี่ยวกับภาพ นั้นๆ การเขียนรายการคำศัพท์ อาจจะทำให้ผู้เรียนจัดทำรายการคำศัพท์เดิมที่รู้จัก โดยใช้วิธีการเขียนบันทึกคำศัพท์ที่ได้ยินขณะรับฟังสาร หรือการขีดเส้นใต้ หรือวงกลมล้อมรอบคำศัพท์ในสารที่อ่านและฟังไปพร้อมๆ กัน การอ่านคำถามอาจให้เรียนอ่านคำถามที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวในสารที่จะฟัง เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบแนวทาง

2.2 กิจกรรมระหว่างการฟัง หรือกิจกรรมขณะที่สอนฟัง (While-Listening) เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในขณะที่ฟังสารนั้นๆ กิจกรรมนี้มีใช้การทดสอบการฟังแต่เป็นการฝึกทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ

2.3 กิจกรรมหลังการฟัง (Post-Listening) เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาภายหลังจากที่ได้ฝึกการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างการฟังแล้ว เช่น อาจฝึกทักษะการเขียนสำหรับผู้เรียนระดับต้นโดยให้เขียนตามคำบอก (Dictation) ประโยคที่ได้ฟังมาแล้ว เป็นการตรวจสอบความรู้ความถูกต้องของการเขียนคำศัพท์สำนวน โครงสร้างไวยากรณ์ของประโยคนั้นๆ หรือฝึกทักษะการพูด สำหรับผู้เรียนระดับสูงโดยการให้อภิปรายเกี่ยวกับสารที่ได้ฟัง หรืออภิปรายเกี่ยวกับอารมณ์หรือเจตคติของผู้พูด

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนการพูด

การพูดเป็นการสื่อสารความคิด ประสบการณ์ และความต้องการของผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจโดยอาศัยน้ำเสียง ภาษา และกิริยาท่าทางอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามจรรยาบรรณและประเพณีนิยมของสังคม ให้ผู้ฟังรับรู้และเกิดการตอบสนอง เป็นทักษะที่สำคัญสำหรับบุคคลในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ในการประกอบอาชีพ ธุรกิจต่างๆ ในการเรียน

การสอนภาษาต่างประเทศการพูดเป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้า (Face to Face Communication) ระหว่างบุคคล ดังนั้นการพูดจะประสบความสำเร็จย่อมต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ผู้พูด (Speaker) เป็นผู้สื่อสารไปยังผู้ฟังจึงต้องแสดงความสามารถในการพูด ถ่ายทอดความรู้สึกข้อคิดเห็น ข้อเท็จจริง ตลอดจนทัศนคติของตนไปสู่ผู้ฟังให้ดีที่สุดเท่าที่ทำได้ โดยการรู้จักใช้ภาษา เสียงอากัปกิริยา และรู้จักสะสมความคิดอ่านที่มีคุณค่ามีประโยชน์ และรวบรวมการเตรียมความคิดต่างๆเหล่านั้น

2. สารหรือเนื้อเรื่องที่พูด (Speech) ผู้พูดควรพูดเรื่องที่ตนถนัดและมีความรู้ ในด้านนั้นมีการเตรียมลำดับและการดำเนินเรื่องที่ดีและถูกต้อง

3. ผู้ฟัง (Audience) การสื่อความหมายเป็นขบวนการติดต่อทางสังคมที่มีผู้พูดเป็นผู้ให้ ผู้ฟังเป็นผู้พูด ผู้พูดจะสื่อความหมายได้ตรงเป้าหมายยิ่งขึ้นหากรู้จักวิเคราะห์ผู้ฟัง
  4. เครื่องมือในการสื่อความหมาย (Communication Channel) สิ่งที่จะช่วยถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้พูดให้คนฟัง ให้คนฟัง เช่น เสียง สีหน้า อากัปกิริยา ท่าทาง และอาจรวมไปถึงโสตทัศนอุปกรณ์อื่นๆ
  5. ความมุ่งหมายหรือผลที่เกิดจากการพูด การพูดทุกชนิดจะต้องมีจุดมุ่งหมายหรือผลที่เกิดขึ้นการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอนการพูดภาษาอังกฤษ ควรจัดให้เหมาะสมโดยออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะการพูดจากง่ายไปหายากเพื่อลดความวิตกกังวลของนักเรียน กิจกรรมควรเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษาด้วย ขั้นตอนและกิจกรรมต่างๆ กันดังต่อไปนี้
    - 5.1 ชั้นบอกจุดประสงค์และชั้นเสนอเนื้อหา ครูควรบอกให้นักเรียนรู้อะไรที่จะเรียน โดยการตั้งคำถาม เล่าเรื่อง หรือใช้สื่อต่างๆ ช่วงหลังจากนำเสนอเนื้อหาซึ่งอยู่ในรูปบริบท ครูจะต้องให้นักเรียนสังเกตลักษณะของภาษา ความหมายของข้อความที่จะพูด เช่น ผู้พูดเป็นใคร พูดเกี่ยวกับอะไร สถานที่พูด และจุดประสงค์ในการพูด
    - 5.2 ชั้นการฝึกการฝึกจะกระทำทันทีหลังจากเสนอเนื้อหา อาจจะฝึกพูดพร้อมๆ กันหรือเป็นคู่โดยการฝึกเริ่มจากการฝึกโดยมีกรอบหรือการควบคุม ต่อมาก็ลดการควบคุมลงจนนักเรียนสามารถใช้ภาษาได้
    - 5.3 ชั้นถ่ายโอนเป็นขั้นตอนที่นำความรู้ที่ได้มาใช้ในรูปแบบการใช้ภาษาอย่างอิสระ ใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่เป็นจริง เช่น การทำบทบาทสมมติ การนำเสนอ การสาธิต การสอนกิจกรรมการพูด
- การสอนกิจกรรมการพูดภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นการจัดการกิจกรรมที่ต่อเนื่องเป็นระบบมี 3 ขั้นตอนและสอดคล้องหลักการ 5 ประการอย่างเหมาะสม โดยเริ่มจากขั้นตอนแรก คือ การนำเสนอ ขั้นตอนที่สองคือ การฝึก โดยมีหลักการถ่ายโอนข้อมูล หลักการของช่องว่างระหว่างข้อมูล หลักการประสานต่อหลักการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายและหลักการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และขั้นตอนที่สาม คือ การนำไปใช้โดยการบูรณาการทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การเล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร การร้องเพลง และการทำแบบฝึกหัด ดังนั้นกิจกรรมที่จัดขึ้นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ไบแอนน์ (Byrne, 1991) คือขั้นตอนการสอนดังกล่าวควรประกอบกับบทบาทที่สำคัญของผู้สอนที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับผู้เรียนให้การชี้แนะและควบคุมการดำเนินกิจกรรม ผู้เรียนจึงมีโอกาสได้ฝึกการใช้ภาษาอย่างเป็นขั้นตอนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยเหตุในขั้นการนำเสนอมีความสำคัญ (Johnson, 1982)

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนการอ่าน

1. Skimming การอ่านแบบ สกิมมิ่ง หรืออ่านแบบ “ข้ามคำ” นี้ เป็นรูปแบบการอ่านเร็วอย่างหนึ่ง คือจะอ่านด้วยความเร็วค่อนข้างสูงมาก การอ่านแบบนี้จะไม่อ่านทุกคำแต่จะอ่านข้ามเป็นตอนๆ ไป ผู้อ่านทราบดีว่าเนื้อหาบางอย่างจะขาดหายไป อย่างไรก็ตาม การอ่านแบบนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ 2 ประการ คือ

- 1.1 เพื่อจับสาระหรือใจความสำคัญโดยทั่วๆ ไป
- 1.2 เพื่อเข้าใจรายละเอียดที่สำคัญบางสิ่งบางอย่างเท่านั้น

2. Scanning การอ่านแบบสแกนนิ่ง หรือแบบ “กวาดสายตา” เป็นเทคนิคการอ่านเร็วอีกวิธีหนึ่ง โดยใช้สายตา อ่านกวาดข้อความอย่างคร่าวๆ และรวดเร็ว การอ่านแบบนี้มีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อจะค้นหาข้อมูลหรือคำตอบเฉพาะสำหรับคำถามบางข้อที่ต้องการเท่านั้น

3. Surveying การอ่านแบบสำรวจ Surveying เป็นการอ่านแบบสำรวจเบื้องต้น ใช้อ่านบทความหรือหนังสือประเภทที่มีเนื้อหาค่อนข้างยากและซับซ้อน เพื่อเป็นการตรวจสอบดูก่อนอย่างรวดเร็ว และคร่าวๆ ตั้งแต่เริ่มแรกเลยทีเดียว ว่าบทความหรือหนังสือนั้นๆ สมควรที่จะอ่านให้ละเอียดและลึกซึ้งอีกต่อไปหรือไม่

4. Intensive Reading การอ่านแบบเข้ม Intensive Reading ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาหาข้อมูลเป็นการอ่านอย่างพิถีพิถันวิเคราะห์และละเอียดถี่ถ้วนเพื่อความถูกต้องและความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับความคิดและเหตุผลของผู้เขียนในเกือบทุกแง่มุมหรือทุกขั้นตอน การอ่านแบบเข้มนี้มักจะทำให้ความสำคัญ ในเรื่องของความเข้าใจในสิ่งที่อ่านมากกว่าความเร็ว

ขั้นตอนและกิจกรรมการสอนการอ่านกิจกรรมการสอนทักษะการอ่านแบ่งเป็น 3 กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมนำเข้าสู่การอ่าน (Pre-Reading Activities) เป็นการสร้างความสนใจและปูพื้นความรู้ในเรื่องที่จะอ่าน ครูอาจใช้กิจกรรมนำให้นักเรียนได้มีข้อมูลบางส่วนเพื่อช่วยสร้างความเข้าใจในบริบทก่อนเริ่มต้น อ่านสารที่กำหนดให้ โดยทั่วไป มี 2 ขั้นตอน คือ

1.1 ขั้น Personalization เป็นขั้นสนทนา ได้ตอบระหว่างครูกับนักเรียนหรือระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เพื่อทบทวนความรู้เดิมและเตรียมรับความรู้ใหม่จากการอ่าน

1.2 ขั้น Predicting เป็นขั้นที่ให้นักเรียนคาดเดาเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านโดยอาจใช้รูปภาพ แผนภูมิหัวข้อเรื่อง ฯลฯ การเตรียมตัวล่วงหน้าเกี่ยวกับข้อมูลประกอบการอ่านและค้นหาคำตอบที่จะได้จากการอ่านสารนั้นๆ หรือทบทวนคำศัพท์จากความรู้เดิมที่มีอยู่ ซึ่งจะปรากฏในสารที่จะได้อ่าน โดยอาจใช้วิธีบอกความหมายหรือทำแบบฝึกหัดเติมคำ ฯลฯ

2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน หรือขณะที่สอนอ่าน (While-Reading Activities) เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อความในเรื่องที่อ่าน กิจกรรมนี้มีใช้การทดสอบการอ่าน แต่เป็น “การฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ” กิจกรรมระหว่างการอ่านนี้ ควรหลีกเลี่ยงการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติทักษะอื่นๆ เช่น การฟังหรือการเขียน ควรเป็นประเภทต่อไปนี้

2.1 Questioning คือ การตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ขณะอ่านจบย่อหน้า เพื่อให้ทราบว่ามีใคร ทำอะไร ที่ไหน และอย่างไร

2.2 Predicting คือ การให้คาดเดาย่อหน้าต่อไปน่าจะพูดเกี่ยวกับอะไร

2.3 Clarifying คือ การหาความชัดเจนของคำศัพท์ หรือวลี ในเนื้อเรื่องที่อ่าน

2.4 Summarizing คือ การสรุปในแต่ละย่อหน้าที่อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post-Reading Activities) เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในลักษณะทักษะสัมพันธ์เพิ่มขึ้นจากการอ่าน ทั้งการฟัง การพูด และการเขียน หลังจากที่ได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมระหว่างอ่านแล้ว โดยอาจฝึกการแข่งขันเกี่ยวกับคำศัพท์ สำนวน ไวยากรณ์ จากเรื่องที่ได้อ่านเป็นการตรวจสอบทบทวนความรู้ ความถูกต้องของคำศัพท์ สำนวน โครงสร้าง ไวยากรณ์ หรือฝึกทักษะการฟังการพูด โดยให้นักเรียนร่วมกันตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องแล้วช่วยกันหาคำตอบ สำหรับนักเรียนระดับสูงอาจให้พูดอภิปรายเกี่ยวกับอารมณ์หรือเจตคติของผู้เขียนเรื่องนั้น หรือฝึกทักษะการเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่าน ให้แสดงบทบาทสมมติ ให้เขียนเรื่องหรือเขียนโต้ตอบ ดังกิจกรรมต่อไปนี้

3.1 การเติมข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap)

3.2 การอ่านเพื่อแก้ปัญหา (Problem Solving)

3.3 การอ่านเพื่อถ่ายโอนข้อมูล (Information Transfer) บทอ่านที่นำมาใช้สอนควรเป็นเอกสารจริง (Authentic Material) เอกสารจริงคือ เอกสารที่ไม่ได้เขียนขึ้นมา เพื่อจุดประสงค์ในการสอนภาษาโดยตรง เพราะบทอ่านที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการสอนศัพท์และไวยากรณ์จะมีลักษณะที่ไม่เป็นธรรมชาติ เนื่องจากผู้เขียนจะคำนึงถึงโครงสร้างหรือหลักไวยากรณ์ที่ต้องการสอนมากเกินไป บทอ่านที่เป็นเอกสารจริงซึ่งใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ โฆษณา ข่าวฉลากยา หรือป้ายประกาศ เป็นต้นและในการนำเอกสารจริงมาใช้ไม่ควรแก้ไขให้ภาษาง่ายขึ้น สรุปหรือย่อเพราะจะทำให้ข้อความผิดไปจากเดิมเนื่องจากเอกสารที่ผู้อ่านจะได้พบในชีวิตประจำวันนั้นไม่มี (Goodman, 1967)

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนการเขียน

การเขียน คือ กระบวนการของการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนออกมา โดยใช้สัญลักษณ์ตัวอักษรซึ่งผู้เขียนจะเขียนเรียบเรียงความคิดอย่างเป็นระบบ และถูกต้องตามโครงสร้างและไวยากรณ์ของการเขียนเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจ จุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนเลียนแบบเจ้าของภาษา มีใช้การสอนเขียนเพื่อสื่อสารเต็มรูปแบบ แต่เป็นการฝึกทักษะการเขียนอย่างเป็นระบบที่ถูกต้อง อันเป็นรากฐานสำคัญในการเขียนเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับสูงได้ต่อไป ดังนั้นสิ่งที่ครูต้องคำนึงถึงให้มากที่สุด คือ ต้องให้นักเรียนมีข้อมูลเกี่ยวกับคำศัพท์ (Vocabulary) ไวยากรณ์ (Grammar) และเนื้อหา (Content) อย่างเพียงพอที่จะเป็นแนวทางให้นักเรียนสามารถคิดและเขียนได้ในการสอนการเขียนควรคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้

1. ทักษะการเขียน เป็นทักษะที่ต่อจากกระบวนการเรียนรู้ในการฟังและการพูด ฉะนั้นก่อนที่ครูจะให้ให้นักเรียนเขียนอะไร จะต้องแน่ใจว่านักเรียนสามารถพูดออกเสียงคำหรือประโยค ข้อความนั้นๆ ก่อนที่จะเขียน

2. การเขียนเป็นทักษะที่ช่วยสนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้และจำในสิ่งที่เรียนได้เป็น การเรียนรู้การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การใช้ไวยากรณ์ และคำศัพท์สำนวน ดังนั้น งานเขียนสะสมไว้เพื่อกลับมาทบทวนดูได้ภายหลัง

3. ทักษะการอ่านและการเขียนมีความสัมพันธ์กันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ครูจึง ควรจัดกิจกรรมการอ่านและการเขียนให้ต่อเนื่องและเกี่ยวเนื่องกัน เช่น ให้เขียนเรื่องต่างๆ หลังการอ่านวิธีการปรุงอาหาร ให้เขียนข้อความเกี่ยวกับตัวละครในเรื่อง

4. นักเรียนควรทราบวัตถุประสงค์และขอบข่ายการเขียน นักเรียนจึงจะเขียนได้ ตรงประเด็น ฉะนั้น ก่อนให้นักเรียนทำกิจกรรมการเขียนใดๆ ครูควรชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเขียน อย่างชัดเจน และกำหนดขอบข่ายการเขียนนั้นๆ

กิจกรรมการเขียนการสอนการเขียนอาจแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การเขียนแบบคัดลอก (Mechanical Copying) คือการลอกคำ ข้อความหรือ ประโยคโดยไม่ต้องสร้างภาษาของตนเอง อาจเป็นกิจกรรมที่ใช้กับนักเรียนในระดับต้นๆ

2. การเขียนแบบควบคุม (Controlled Writing) เป็นกิจกรรมในการสอนทักษะ การเขียน ที่มุ่งเน้นในเรื่องความถูกต้องของรูปแบบโดยครูให้เนื้อหาและรูปแบบภาษาสำหรับนักเรียน ใช้ในการเขียน ครูจะเป็นผู้กำหนดส่วนที่เปลี่ยนแปลงให้นักเรียน นักเรียนจะถูกจำกัดในด้านความคิด อิสระ สร้างสรรค์ เช่น

2.1 Copying เป็นการฝึกเขียนโดยการคัดลอกคำ ประโยค หรือข้อความที่ กำหนดให้ในขณะที่เขียนคัดลอก นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้การสะกดคำ การประกอบคำเข้าเป็น รูปประโยค และอาจเป็นการฝึกอ่านในใจไปพร้อมกัน

2.2 Gap Filling เป็นการฝึกเขียนโดยเลือกคำที่กำหนดให้ มาเขียนเติมลงใน ช่องว่างของประโยค นักเรียนจะได้ฝึกการใช้คำชนิดต่างๆ (Part of Speech) ทั้งด้านความหมายและ ด้านไวยากรณ์

2.3 Re-Ordering Words เป็นการฝึกเขียนโดยเรียงเรียงคำที่กำหนดให้เป็น ประโยค นักเรียนได้ฝึกการใช้คำในประโยคอย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และเรียนรู้ความหมาย ของประโยคไปพร้อมกัน

2.4 Changing Forms of Certain Words เป็นการฝึกเขียนโดยเปลี่ยนแปลงคำ ที่กำหนดให้ในประโยคให้เป็นรูปพจน์ หรือรูปกาลต่างๆหรือรูปประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ ฯลฯ นักเรียนได้ฝึกการเปลี่ยนรูปแบบของคำ ได้อย่างสอดคล้องกับชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

2.5 Substitution Tables เป็นการฝึกเขียนโดยเลือกคำที่กำหนดให้ในตาราง มาเขียนเป็นประโยคตามโครงสร้างที่กำหนด นักเรียนได้ฝึกการเลือกใช้คำที่หลากหลายในโครงสร้าง ประโยคเดียวกันและได้ฝึกทำความเข้าใจในความหมายของคำหรือประโยคด้วย

3. การเขียนแบบกึ่งควบคุม (Less-Controlled Writing) เป็นแบบฝึกเขียนที่มีการควบคุมน้อยลงและนักเรียนมีอิสระในการเขียนมากขึ้น กิจกรรมฝึกการเขียนแบบกึ่งอิสระดังนี้

3.1 Sentence Combining เป็นการฝึกเขียนโดยเชื่อมประโยค 2 ประโยคเข้าด้วยกัน ด้วยคำขยายหรือคำเชื่อมประโยค นักเรียนได้ฝึกการเขียนเรียงเรียงประโยคโดยใช้คำขยายหรือคำเชื่อมประโยคในตำแหน่งที่ถูกต้อง

3.2 Describing People เป็นการฝึกการเขียนบรรยาย คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ โดยใช้คำคุณศัพท์ แสดงคุณลักษณะของสิ่งที่กำหนดให้ นักเรียนได้ฝึกการใช้คำคุณศัพท์ขยายคำนามได้ อย่างสอดคล้องและตรงตามตำแหน่งที่ควรจะเป็น

3.3 Questions And Answers Composition เป็นการฝึกการเขียนเรื่องราว ภายหลัง จากการฝึกถามตอบปากเปล่าแล้ว โดยอาจให้จับคู่แล้วสลับกันถามตอบปากเปล่าเกี่ยวกับ เรื่องราวที่กำหนดให้แต่ละคนจดบันทึกคำตอบของตนเองไว้ หลังจากนั้นจึงให้เขียนเรียงเรียงเป็น เรื่องราว 1 ย่อ หน้า นักเรียนได้ฝึกการเขียนเรื่องราวต่อเนื่องกันโดยมีคำถาม เป็นสื่อ นำความคิดหรือ เป็นสื่อ ในการค้นหาคำตอบ นักเรียนจะมีข้อมูลเป็นรายชื่อสามารถนำมาเรียงเรียงต่อเนื่องกัน อย่างน้อย 1 เรื่อง

3.4 Parallel Writing เป็นการฝึกการเขียนเรื่องราวเทียบเคียงกับเรื่องที่ย่าน โดยเขียนจากข้อมูลหรือประเด็นสำคัญที่กำหนดให้ ซึ่งมีลักษณะเทียบเคียงกับความหมายและ โครงสร้างประโยคของเรื่องที่ย่าน เมื่อนักเรียนได้อ่านเรื่องและศึกษารูปแบบการเขียนเรียงเรียง เรื่องนั้นแล้ว นักเรียนสามารถนำข้อมูลหรือประเด็นที่กำหนดให้มาเขียนเลียนแบบ หรือ เทียบเคียงกับ เรื่องที่ย่านได้

3.5 Dictation เป็นการฝึกเขียนตามคำบอก ซึ่งเป็นกิจกรรมที่วัดความรู้ ความสามารถของนักเรียนในหลายๆ ด้าน เช่น การสะกดคำ ความเข้าใจด้านโครงสร้างประโยค ไวยากรณ์ รวมถึงความหมายของคำประโยคหรือข้อความที่เขียน

4. การเขียนแบบอิสระ (Free Writing) เป็นแบบฝึกเขียนที่ไม่มีการควบคุม แต่อย่างใด นักเรียนมีอิสระในการเขียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิด จินตนาการ อย่างกว้างขวาง การเขียนในลักษณะนี้ครูจะกำหนดเพียงหัวข้อเรื่องหรือสถานการณ์แล้วให้นักเรียน เขียนเรื่องราว ตามความคิดของตนเอง มีหลักในการเตรียมตัวดังนี้

4.1 กำหนดเนื้อหาก่อนการเขียนโดยการพูดเกี่ยวกับสิ่งที่จะเขียน ควรให้นักเรียน แสดงความคิดให้มากที่สุด และอาจให้นักเรียนแต่ละคนสร้าง Web หรือเครือข่ายเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งที่

จะเขียน จากนั้นจึงให้นักเรียนกำหนดโครงร่างของเรื่องที่จะเขียนโดยขยายความเนื้อหาจากคำที่อยู่ใน Web แล้วจึงลงมือเขียน

4.2 ครูไม่ควรกำหนดหัวเรื่อง ครูไม่ควรสั่งงานเขียนลักษณะนี้ให้เป็นการบ้าน โดยไม่ให้นักเรียนเตรียมตัวในการเขียน และไม่ควรถูกกำหนดให้นักเรียนเขียนหัวข้อหรือเรื่องที่ยากเกินความสามารถของนักเรียน นอกจากกิจกรรมการเขียนที่กล่าวมา ยังมีกิจกรรมการเขียนอีกหลาย ตัวอย่าง เช่น

4.2.1 การเขียนเรื่องราวของตัวเอง (Writing About Yourself)

4.2.2 การเขียนเรื่องครอบครัว/เพื่อน (Writing About Your Family and Friends)

4.2.3 การเขียนเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน (Writing About Daily Activities)

4.2.4 การเขียนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต (Writing About Lifestyles)

4.2.5 การเขียนเกี่ยวกับบุคคลต่างๆ (Writing About People)

4.2.6 การเขียนเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ (Writing About Places)

4.2.7 การเขียนบรรยาย (Writing a Description)

4.2.8 การเขียนคำสั่ง (Writing Instructions)

4.2.9 การเขียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีต (Writing About Past Events)

4.2.10 การจดยรายการการซื้อของ (Making a Shopping List)

4.2.11 การเขียนบัตรอวยพร (Writing Greeting Cards)

4.2.12 การเขียนป้าย (Writing Labels)

4.2.13 การเขียนข้อความบนกำแพงตามอาคารต่างๆ (Writing Graffiti on a Wall)

4.2.14 การเขียนจดหมาย อีเลกทรอนิกส์ (E-Mail Writing)

4.2.15 การทำข้อสอบการสะกดคำ (Doing a Spelling Test)

4.2.16 การเขียนไปรษณียบัตร (Writing a Postcard)

4.2.17 การเขียนบันทึกประจำวัน (Taking Notes In a Diary)

4.2.18 การเขียนบันทึกข้อความให้กับครอบครัว (Taking Notes for the Family)

4.2.19 การเขียนบัตรเชิญ (Writing an Invitation)

4.2.20 การเขียนคำสั่ง (Writing Instructions for Others)

4.2.21 การเขียนใบสั่งจ่ายเงิน (Writing a Cheque)

4.2.22 การเขียนบันทึกข้อความทางโทรศัพท์ (Taking a Phone Message)

4.2.23 การเขียนคำสุภาษิต (Writing a Proverb)

4.2.24 การเขียนที่อยู่ (Writing an Address)

การสอนทักษะการเขียนมีข้อเสนอแนะสำหรับครู เช่นแบบฝึกหัดเขียนนั้นให้ทำในห้องเรียนน้อยที่สุด ควรจะให้ทำเป็นการบ้าน เช่น การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การใช้กาล (Tense) และศัพท์ กิจกรรมระหว่างการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ครูนำมาใช้ในการฝึกทักษะการเขียน เช่น นำภาพประกอบมาให้นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพ นำเทปบทสนทนามาให้ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนเขียนเป็นเรื่องเล่า หรือสรุปเรื่องที่ได้ยินกิจกรรมหลังการเรียนรู้เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว อาจนำมาอ่านในชั้นเรียนให้เพื่อนร่วมชั้นฟัง ตลอดจนนำมาแสดงความคิดเห็นและวิจารณ์ว่าข้อเขียนนั้นว่าดีถูกต้อง ในการสื่อความมากน้อยเพียงไรและการใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสมหรือไม่และมีข้อที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง

เมื่อนักเรียนได้ชิ้นงาน ควรตรวจงานเขียนเป็นสิ่งที่ครูต้องดำเนินการต่อไป ซึ่งครูควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ 1) การให้ระดับคะแนน A, B, C หรือ /7, /8, .../10 การให้คะแนนแบบนี้ เป็นการประเมินการเขียนโดยรวม ไม่ควรเน้นเฉพาะความถูกต้องทางไวยากรณ์เป็นเกณฑ์ แต่ยังคงดูว่านักเรียนสามารถใช้ภาษาสื่อความคิดได้ชัดเจนและพัฒนาความคิด เรื่องราวที่เขียนดีเหมาะสมมากน้อย 2) การแสดงความคิดเห็นต่อการเขียน Good, Fair, Needs Improvement, Careless ครูควรตระหนักว่าการแสดงความคิดเห็นต่องานเขียนของนักเรียน เป็นการชี้ให้นักเรียนเห็นทั้งจุดเด่น ข้อด้อย ครูควรกล่าวที่นักเรียนเขียนดีแล้ว และค่อยชี้ให้เห็นจุดที่ยังบกพร่องให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อ การปรับปรุงแก้ไข 3) การตรวจแก้ไขที่ผิด ที่ผิดซึ่งนักเรียนเขียนมานั้น นักเรียนควรวิเคราะห์ด้วยว่ามาจากสาเหตุใดผิดเพราะนักเรียนไม่รู้จึงใช้ผิดเขียนผิด หรือผิดเพราะความสะเพร่า 4) การตรวจแก้ไขที่ผิดสามารถทำได้ด้วยวิธีที่ต่าง เช่น การตรวจแก้ไขที่ผิดทั้งหมด ครูต้องใช้เวลามาก ในการตรวจงานวิธีนี้ทำให้นักเรียนไม่ได้ฝึกคิดด้วยตนเองว่าที่เขียนไปนั้นผิดอย่างไร การตรวจแก้ไขที่ผิดเฉพาะบางส่วน ครูอาจแก้ไขเฉพาะจุดที่เห็นว่าสำคัญ นักเรียนควรให้ความสนใจในข้อบกพร่องนั้นให้มาก เช่น เรื่อง Tense, Subject Verb Agreement การชี้ให้นักเรียนเห็นที่ผิด วิธีนี้อาจทำได้โดยขีดเส้นใต้หรือวงกลมล้อมที่ผิด โดยมีการตกลงเรื่องเครื่องหมายในการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ กับนักเรียน เช่น SP = Spelling Error, SS = Error In Sentence Structure เป็นต้น 5) ครูอาจยกกรณีที่นักเรียนทำผิดกันมากหรือผิดซ้ำๆ มายกตัวอย่างขึ้นกระดานดำ แก้ไขให้ถูกต้องในชั้นเรียน โดยให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมออกความเห็นในการแก้ไขที่ผิดให้ถูกต้อง

Littlewood (1981) ได้จำแนกกิจกรรม CLT เป็น 2 กิจกรรมหลักคือ

1. กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร (Functional Communication Activity) กิจกรรมนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อความหมายที่จำเป็นในการติดต่อสื่อสาร
2. กิจกรรมปะทะสังสรรค์ในสังคม (Social Interaction Activity) เช่น การสนทนาอภิปราย ได้ว่าที่ การเลียนแบบและการแสดงบทบาทสมมติผู้สอนจะสอนกิจกรรม CLT อย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถ ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ สกาเซลลา และ อ็อกฟอร์ด (Scarcella and Oxford, 1992) หลักการ ดังนี้

2.1 ครูนำเหตุการณ์นอกห้องเรียนเข้าไปสู่ชั้นเรียนโดยใช้ บทบาทสมมุติ (Role Play) การเลียนแบบ (Simulation) และกิจกรรมการแก้ปัญหา (Problem Solving Activity)

2.2 ครูใช้ภาษาที่เป็นสภาพจริง (Authentic Language) ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ คือภาษาที่เป็นธรรมชาติไม่ใช่ภาษาที่ดัดแปลงใช้เฉพาะในชั้นเรียน แต่เป็นภาษาที่ใช้ได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

2.3 ครูเน้นความหมายของภาษา (Meaning) เพื่อการสื่อสารเพื่อช่วยให้นักเรียนคาดเดาเจตนาของผู้พูดหรือผู้เขียนได้

2.4 ครูให้โอกาสนักเรียนแสดงความรู้สึกและความคิดและทัศนคติส่วนตัวของนักเรียน

2.5 ครูกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนเรียนแบบร่วมมือและทำงานเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม

2.6 ครูออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารได้ครอบคลุมสมรรถนะทางการใช้ภาษาด้านการสื่อสาร (Communicative Competence) ให้มากที่สุด

สำหรับความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรในสมัยแรกๆ นั้น กำหนดไว้กว้างๆ คือ “ให้เรียนภาษาอังกฤษพอใช้เป็นประโยชน์ได้บ้าง และให้เป็นหนทางสำหรับเรียนในขั้นต่อไป การพูดถือเอาเป็นสำคัญข้อใหญ่” และได้ใช้ความมุ่งหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงพอสรุปได้ว่าการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษว่าเป็นภาษาสำหรับการติดต่อระหว่างชาติ เป็นสื่อกลางในการเรียนรู้วิชาการทั้งหลาย เป็นพื้นฐานในการศึกษาขั้นต่อไป และเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม วรรณคดีของชนชาติที่เป็นเจ้าของภาษาตลอดจนมีความรักในทักษะทั้งสี่ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ตามควรแก่ระดับชั้น โดยเน้นการเรียนไวยากรณ์ว่าเป็นวิชาที่พูดเกี่ยวข้องกับทักษะ ให้ใกล้ชิดมีความสัมพันธ์กับทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน เท่าๆกันจะแยกออกจากกันไม่ได้

จากความมุ่งหมายและรายการสอนภาษาอังกฤษที่กำหนดไว้ใน พ.ศ. 2503 ระดับต่างๆ ประเทศไทยได้จัดมีการเรียนการสอนก่อนไปในทางการเน้นทักษะทั้งสี่ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ควบคู่ไปกับองค์ประกอบ 3 ประการของภาษา คือ ระบบเสียง คำศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ แต่จากการประเมินผลของการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2503 ผลปรากฏว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระยะนั้นผลที่ได้รับไม่ได้รับความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะในระยะนั้นผู้เรียนยังไม่เห็นความจำเป็นในการเรียนภาษาอังกฤษ ผิดกับสภาพการณ์ของประเทศในปัจจุบัน ซึ่งในระยะเวลาเมื่อเกือบประมาณ 30 ปีปัญหาการสอน

ภาษาอังกฤษมีหลายประการ ดังที่ สุโร พงศ์ทองเจริญ (2520 : 49-53) ได้กล่าวถึงปัญหาในการสอนไว้ดังนี้

1. การจัดครูและจัดชั่วโมงสอน มีหลายโรงเรียนที่จัดการสอนภาษาอังกฤษ โดยการแบ่งเนื้อหาวิชาการเป็นรายชั่วโมง ทั้งๆ ที่วัตถุประสงค์เป็นไปเพื่อการสอนทักษะ 4 ประการคือ ทักษะในการฟัง พูด อ่านและเขียน โดยบรรจุครูแต่ละคนในการสอน ตามวิชานั้น โดยไม่มีการผสมผสานกันคือครูรับผิดชอบสอนทุกชั้นโดยเฉพาะส่วนของภาษาอังกฤษ เช่น ไวยากรณ์ การเขียน ฯลฯ ซึ่งไม่ถูกต้องควรจะให้ครูผู้ใดผู้หนึ่งวางแผนการสอนแบบบูรณาการ สอนรวมไปเป็นวิชาภาษาอังกฤษภาษาเดียวรวมทุกอย่าง

2. การขาดครูที่มีความรู้ทางภาษาอังกฤษดี เนื่องจากในขณะนั้น ประเทศไทยยังมีครูผู้สอนที่ไม่มีความรู้ทางภาษาอังกฤษเพียงพอ มีความรู้ความชำนาญน้อย

3. การขาดตำรา และอุปกรณ์ สื่อการสอน ซึ่งเป็นเครื่องมือช่วยในการประกอบการเรียน การสอนให้ผู้เรียนได้เข้าใจภาษาอังกฤษง่ายขึ้น เพราะระบายนั้นยังขาดตำราภาษาอังกฤษมีผู้เขียนให้มาศึกษาน้อย ไม่มีโอกาสได้เลือก ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่ต้องพยายามหาอุปกรณ์สื่อต่างๆ มาช่วยสอนเสริม แต่ก็มีจำนวนน้อยเช่นกัน

4. จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องมีมากเกินไป การเรียนภาษาอังกฤษจำเป็นต้องใช้ทักษะด้านการอ่าน เขียน ฟัง พูด หากมีผู้เรียนมากเกินไป ผู้สอนก็ไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึง

จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับการกำหนดวิชาภาษาอังกฤษ เป็นวิชาบังคับในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ในขณะนั้นนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นต่างๆ ดังกล่าว จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับ พ.ศ. 2518 ไม่ได้ระบุวิชาภาษาอังกฤษ แต่ให้เป็นวิชาเลือก ซึ่งประกอบด้วยวิชาพื้นฐานที่เป็นการศึกษาฝึกทักษะทั้งสี่ และวิชาที่เน้นฝึกแต่ละทักษะ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนที่เลือกเรียนภาษาอังกฤษเป็นผู้ที่มีความถนัด มีความสนใจ และเห็นคุณค่าของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดเมื่อวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ วิชาภาษาอังกฤษจึงได้เปลี่ยนเป็นวิชาเลือกในหลักสูตรทุกระดับชั้น ทั้งในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

สำหรับความมุ่งหมายในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 หรือที่เรียกว่าจุดประสงค์วิชาอังกฤษนั้นสรุปได้ว่ามุ่งเพื่อให้ผู้เรียนสำรวจและพัฒนาความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนในด้านภาษาอังกฤษเพื่อให้ความรู้และทักษะเบื้องต้นในการใช้ภาษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ และดำรงชีพ และเป็นพื้นฐานในการศึกษาในระดับสูงขึ้นไปนอกจากนี้ยังเป็นการเน้นให้รู้วิธีการเรียนรู้มีความรักในการใฝ่หาความรู้

และทักษะ และส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมของประเทศอื่น อันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 นั้นกำหนดจุดประสงค์วิชาภาษาอังกฤษ คล้ายกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 กล่าวคือ ให้มีพัฒนาการในด้านความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับกาลเทศะ เพื่อฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้ใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน ในงานอาชีพ และการศึกษา ในระดับที่สูงขึ้นตามวัยและศักยภาพของผู้เรียน ให้มีการพัฒนาการในการอ่าน และการฟัง เพื่อค้นหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในปัจจุบันนับได้ว่าการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างมากมาย เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของความเจริญทางเทคโนโลยี ทำให้การติดต่อสื่อสารกันระหว่างประชากรของโลกเร็วขึ้น ดังนั้นในการติดต่อ สื่อสารกันปัจจัยสำคัญคือ ภาษาที่จะต้องมีการสัมพันธ์กันให้เข้าใจในกระบวนการต่างๆ ภาษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ที่สุดในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งภาษาอังกฤษนับว่าเป็นภาษาที่สำคัญที่สุด ถึงแม้จะมีภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส หรือภาษาสเปน ที่บางประเทศใช้ในภาษาสากลในการสื่อสาร แต่ยังไม่นับได้ว่าภาษาอังกฤษยังเป็นหัวใจสำคัญที่สุดในการสื่อสารเพื่อที่จะให้เกิดความเข้าใจกันในทุกๆด้าน กล่าวได้ว่าทุกประเทศที่พัฒนาแล้วประชาชนประมาณ 80 % สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ โดยไม่นับประเทศซึ่งเป็นเจ้าของภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ประเทศไทยก็เช่นกัน ในปัจจุบันนับว่าคนไทยมีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษทุกคน เพียงแต่ไม่มีทักษะในการใช้เท่านั้น

นอกจากนี้แล้วผู้ปกครองในยุคปัจจุบันนิยมที่จะส่งบุตรหลานของตนเข้าเริ่มศึกษาภาษาอังกฤษ ตั้งแต่วัยอนุบาลโดยเห็นได้จากโรงเรียนนานาชาติที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา ประกอบกับอุปกรณ์การสอน และสื่อทั้งหลายที่มีศักยภาพในการสอน ภาษาอังกฤษอย่างสมบูรณ์ รวมถึงปัจจุบัน ประเทศไทยเรามีบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้ ภาษาอังกฤษมากมาย และพร้อมที่จะถ่ายทอดความรู้ด้านภาษาอังกฤษให้กับคนรุ่นหลังแต่อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอน ก็ไม่ควรมุ่งเน้นเฉพาะกับเยาวชนในเขตเมืองหลวง ปริณชิต หรือ เมืองใหญ่ๆ เท่านั้น เยาวชนรุ่นใหม่ที่ดีอยู่โอกาส ก็ควรที่จะมีการพัฒนาภาษาอังกฤษเช่นกัน เพราะ ความรู้ด้านภาษาอังกฤษจะเป็นพื้นฐานในการต่อยอดให้เขาเหล่านั้นสามารถศึกษาหาความรู้ที่ดี เพื่อนำมาประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวในภายภาคหน้า อีกทั้งยังนำพาให้ประเทศชาติได้มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปจากความรู้ที่ได้รับมา

สรุป ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจำเป็นสำหรับครูและนักเรียนเป็นอย่างมากต้องสามารถ สื่อสารในระดับอาเซียนและระดับสากลได้ด้วย โดยเฉพาะทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน กระแสของความ เป็นสากลทำให้คนไทยต้องให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษ และต้องเรียนภาษาอังกฤษให้สามารถที่จะ

สื่อสาร ค้นคว้าหาความรู้ในระดับสากลได้ ครูผู้สอนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและเรียนรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนสอนภาษาอังกฤษอย่างจริงจัง จะทำให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะนำไปพัฒนาผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและใช้ภาษาอังกฤษในการค้นคว้าหาความรู้ในระดับสูงยิ่งขึ้นไป

2.3 การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.3.1 การพัฒนาบุคลากร

สุรียา มนตรีภักดิ์ (2550) ได้นิยามความหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถมีทักษะในการทำงานดีขึ้นตลอดจนมีทัศนคติในการทำงาน อันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น หรืออีกนัยหนึ่งการพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการที่จะส่งเสริมและเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานในด้านต่างๆ เช่น ความรู้ความสามารถ ทักษะ อุปนิสัย และวิธีการในการทำงานอันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงาน

สุนันทา เลาหันันท์ (2556) ได้อธิบายถึงการพัฒนาบุคลากรอย่างครอบคลุมไว้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการที่ได้ออกแบบไว้อย่างมีเป้าหมาย เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้โอกาสโดยการฝึกอบรม การศึกษาและการพัฒนา เป็นการเพิ่มพูนความรู้และศักยภาพในการทำงาน รวมทั้งปรับพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานให้พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ ที่รับผิดชอบให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อองค์กรและมีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาบุคลากรมี 4 ประการคือ

1. การพัฒนาความรู้ ซึ่งการพัฒนาความรู้เป็นรูปแบบการพัฒนาที่ปรากฏอย่างดาษดื่นทั่วไป เนื่องจากเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันว่า “ความรู้” เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการทำงานทุกระดับ ดังนั้น การพัฒนาความรู้เป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับจากผู้บริหารได้โดยง่าย การพัฒนาความรู้มีหลายวิธีเช่น การส่งบุคลากรไปศึกษาในสถาบันการศึกษา การจัดอบรมในองค์กร การส่งบุคลากรเข้าอบรมซึ่งจัดโดยองค์กรภายนอก การสอนงาน การโยกย้ายหน่วยงาน ทั้งหมดล้วนแล้วแต่เป็นตัวช่วยเสริมสร้างความรู้แก่บุคลากรได้ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามวิธีการที่ทำให้ง่ายและปฏิบัติกันแพร่หลายในเรื่องการพัฒนาความรู้ คือ การส่งบุคลากรไปอบรมภายนอกองค์กร

2. การพัฒนาทักษะ ซึ่งทักษะคือความชำนาญ ดังนั้น การพัฒนาทักษะจึงมักจะพัฒนาโดยการทำงานจริง การฝึกแก้ปัญหา หรือการแสดงบทบาทสมมุติ

3. การพัฒนาความสามารถ ซึ่งเป็นกระบวนการให้บุคลากรได้มีโอกาสทำงานที่แตกต่างไปจากเดิม การโยกย้ายเขตความรับผิดชอบของบุคลากรให้กว้างขึ้นกว่าเดิมมากขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้บุคลากรมีความรู้สึกว่าได้ทำงานที่สำคัญ ยากขึ้นกว่าเดิม ทำหายกว่าเดิม

4. การพัฒนาทัศนคติ ซึ่งการพัฒนาทัศนคติคือ การพัฒนาความคิดเห็น มุมมอง วิธีคิดหรือความเชื่อของบุคลากรในเรื่องต่างๆ ในการทำงานเช่น ทัศนคติต่องานที่ทำ บุคลากรบางคนชอบทำงาน คนที่รู้สึกว่าการทำหายความรู้ ความสามารถ ในขณะที่บุคลากรบางคนชอบทำงานที่มีปัญหาน้อยๆ ไม่ชอบการทำงานที่ต้องเผชิญหน้ากับลูกค้า ทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงาน บุคลากรบางคนมีปัญหาเรื่องทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงานเช่น มองผู้อื่นในแง่ร้าย ไม่รู้จักให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น หรือทัศนคติต่อผู้บริหารและองค์การทัศนคติไม่เป็นไปในทางสร้างสรรค์ต่อผู้บริหารและองค์การ เป็นมูลเหตุให้เกิดปัญหาในสถานที่ทำงานจำนวนมากในปัจจุบัน ดังนั้น การพัฒนาทัศนคติจึงเป็นภาระงานที่มีความสำคัญมากของผู้บริหารที่ต้องดูแลเอาใจใส่ และจัดให้มีการฝึกอบรม พัฒนาบุคลากรมีทัศนคติเชิงบวก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหัวหน้างานและองค์การโดยรวมด้วย

ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

เบตส์ (ธีรวิทย์ ประทุมทรัพย์, 2539; อ้างอิงจาก Betts, 1977) ได้ให้ความคิดแก่นักบริหารว่า การบริหารบุคลากร หมายถึง การบริหารคนหรือแรงงานที่มีคุณภาพ ทั้งนี้เพราะว่าความสำเร็จในการร่วมมือกันทำงานเกิดจากการเสริมพลังความรู้ความสามารถจากแรงงานทุกระดับ ตั้งแต่แรงงานไร้ฝีมือแรงงานฝีมือปานกลาง แรงงานชำนาญงาน แรงงานเทคนิคและแรงงานวิชาชีพ ความบกพร่องในคุณภาพของแรงงานเพียงส่วนเดียวอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพผลผลิตและประสิทธิภาพของงานได้ ตัวอย่างเช่น ถ้าผู้บริหารการศึกษาที่บกพร่องในคุณภาพ (ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มโนทัศน์เกี่ยวกับงาน) กำหนดให้ครูอาจารย์ประจำรายวิชาภาษาอังกฤษ ไปปฏิบัติการสอนในรายวิชาอุตสาหกรรมศึกษา ซึ่งครูผู้นั้นไม่เคยศึกษาอบรมมาก่อน อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอนและอาจสร้างเจตคติที่ผิดพลาดบางประการแก่ผู้เรียนผู้นั้นได้กรณีดังกล่าวอาจประเมินได้ว่าบุคลากรขององค์การที่ควรได้รับการพัฒนา ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา และครูอาจารย์

ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร

สมพงษ์ เกษมสิน (2513) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ 2 ประการ คือ

1. ความมุ่งหมายขององค์การ (Institutional Objectives) เป็นความมุ่งหมายที่เน้นหนักในแง่ของส่วนรวม ได้แก่

- 1.1 เพื่อสร้างความสนใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร
- 1.2 เพื่อเสนอแนะวิธีปฏิบัติงานที่ดีที่สุด
- 1.3 เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้ได้ผลสูงสุด

- 1.4 เพื่อลดความสิ้นเปลืองและป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน
- 1.5 เพื่อจัดวางมาตรฐานในการทำงาน
- 1.6 เพื่อพัฒนาฝีมือในการทำงานของบุคคล
- 1.7 เพื่อพัฒนาการบริหารโดยเฉพาะการบริหารด้านบุคคลให้มีความพอใจ
- 1.8 ฝึกฝนคนไว้เพื่อความก้าวหน้าของงานและการขยายองค์การ
- 1.9 สนองบริการอันมีประสิทธิภาพแก่สาธารณะและ/หรือผู้มาติดต่อ

2. ความมุ่งหมายส่วนบุคคล (Employee Objectives) หมายถึง ความมุ่งหมายของข้าราชการ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ในองค์การหรือหน่วยงาน ความมุ่งหมายส่วนบุคคลนี้ ได้แก่

- 2.1 เพื่อความก้าวหน้าในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง
- 2.2 เพื่อพัฒนาท่าที บุคลิกภาพในการทำงาน
- 2.3 เพื่อพัฒนาฝีมือในการทำงานโดยการทดลองปฏิบัติ
- 2.4 เพื่อฝึกฝนการใช้พินิจจยในการตัดสินใจ
- 2.5 เพื่อเรียนรู้งานและลดการเสี่ยงอันตรายในการทำงาน
- 2.6 เพื่อปรับปรุงสภาพการทำงานให้ดีขึ้น
- 2.7 เพื่อส่งเสริมและสร้างขวัญในการทำงาน
- 2.8 เพื่อเข้าใจนโยบายและความมุ่งหมายขององค์การที่ปฏิบัติงานอยู่ให้ดีขึ้น
- 2.9 เพื่อให้มีความพอใจในการปฏิบัติงาน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรว่า

1. เพื่อแก้ไขการทำงานที่ด้อยประสิทธิภาพ เช่น ใช้วิธีการที่ผิด ปฏิบัติงานล่าช้า หย่อนคุณภาพมีทัศนคติต่องานในทางที่ผิด
2. เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพในการทำงาน เช่น หลักการ ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติเพื่อปรับปรุงการทำงานให้ดีกว่าที่เป็นอยู่
3. เพื่อเตรียมบุคคลให้พร้อมที่จะรับตำแหน่งสูงขึ้นหรือสำหรับงานที่ได้รับมอบหมายในอนาคต
4. เพื่อสร้างความเข้าใจ การสื่อสารในหลักการสำหรับคนในระดับเดียวกันหรือต่างระดับ ให้เกิดการประสานงานและร่วมมือกันทำงานได้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า หลักการพัฒนาบุคลากร จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ควรตอบสนองความต้องการขององค์การ
2. ควรมีการวางแผนในการพัฒนาบุคลากร
3. ควรตอบสนองความต้องการของบุคลากร

4. ควรสนองความต้องการของชุมชนที่องค์กรนั้นตั้งอยู่

การพัฒนาบุคลากร นับเป็นกระบวนการที่มีความจำเป็นมากในการบริหารงานบุคลากรและเป็นกระบวนการที่จะต้องกระทำต่อเนื่องกันไปตลอดระยะเวลาที่องค์กรดำเนินอยู่ ซึ่งมีวิธีการพัฒนาบุคลากรแตกต่างกันออกไปในแต่ละหน่วยงาน

กระบวนการพัฒนาบุคลากร

กระบวนการพัฒนาบุคลากรนั้น สามารถแบ่งการดำเนินการเป็นขั้นตอนได้ 4

ขั้นตอน คือ

พัฒนาบุคคล

1. การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคคล หรือหาปัญหาที่ต้องแก้โดยวิธีการพัฒนาบุคคล
2. การวางแผนในการพัฒนาบุคคล
3. การดำเนินการในการพัฒนาบุคคล
4. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคคล

ซึ่งกระบวนการในการพัฒนาบุคคล และขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการดำเนินการที่สำคัญและจำเป็นที่จะต้องดำเนินการ จะขาดเสียมิได้และในการพัฒนาบุคลากรนั้นจะต้องดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวนี้อย่างสอดคล้องต่อเนื่อง และสัมพันธ์กันอย่างครบวงจร โดยเริ่มจากการหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร การวางแผนในการพัฒนาบุคลากร การดำเนินการพัฒนาบุคลากร และการติดตามประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การหาความจำเป็น ในการพัฒนาบุคลากร หรือหาปัญหาที่จะต้องพัฒนาบุคลากร การสำรวจความต้องการบุคลากรนั้น ชีรวุฒิ ประทุมทรัพย์ (2539) ได้เสนอแนะว่า องค์กรพึงกระทำเป็นระยะเพื่อทราบระดับความต้องการว่าสูงพอนำไปทำโปรแกรมขึ้นหรือไม่ ที่น่าสนใจคือบุคลากรได้ร่วมในการพัฒนาบุคลากรอยู่ด้วย ซึ่งแนวโน้มจะเกิดความพึงพอใจสูงและมีระดับขวัญสูงในการปฏิบัติงานตามมา

2. การวางแผน ในการพัฒนาบุคลากรมีกิจกรรมที่ต้องกำหนดในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรอยู่หลายประการ เช่น จะจัดโปรแกรมอะไร ด้วยวิธีการอย่างไร เรื่องอะไร ควรอยู่ในการวางแผนระยะยาว อะไรเป็นสิ่งที่ต้องรีบทำ สิ่งนี้อาจจะเกิดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามแผนที่มีอะไรบ้าง ถ้ามีปัญหาก็จะขึ้นจะมีวิธีการขจัดปัญหานั้นอย่างไร ตลอดจนการวางแผนในด้านการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการบริหาร การพัฒนาบุคลากรกำหนดตัวบุคลากรที่จะรับผิดชอบ การวางแผนในการพัฒนาบุคคลนั้นโดยทั่วไปจะดำเนินการ ดังนี้

2.1 การกำหนดขอบข่ายของการพัฒนากำลังคน โดยกำหนดว่าจะพัฒนากำลังคนโดยวิธีการใดบ้างเพื่อที่จะแก้ปัญหาของหน่วยงานโดยกำหนดเป็นงานหรือโครงการ เช่น การฝึกอบรม การส่งบุคคลไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน การพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงาน การพัฒนาด้วยตนเอง การพัฒนาทีมงานหรือพัฒนาองค์กร

2.2 การวางแผนดำเนินการพัฒนาบุคคล ในแต่ละวิธีหรือในแต่ละเรื่อง กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย ขั้นตอนในการดำเนินงาน และแผนการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนว่าจะดำเนินการเมื่อไร

2.3 กำหนดผู้รับผิดชอบว่ามีผู้ได้รับผิดชอบงานใด อย่างไร

2.4 กำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายว่า ในการพัฒนาบุคลากรในแต่ละเรื่อง หรือแต่ละโครงการจะใช้งบประมาณจากหมวดไหน จำนวนเท่าไร

2.5 กำหนดระบบ วิธีการติดตาม และประเมินผล ในการพัฒนาบุคคลว่าจะติดตามผลและประเมินผลอย่างไร

2.6 จัดทำโครงการและเสนอผลมีอำนาจเพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการ

3. การดำเนินการพัฒนาบุคคล เป็นการดำเนินการพัฒนาบุคคลตามที่ได้วางแผนไว้ตามระยะเวลา หรือปฏิทินการปฏิบัติงานที่กำหนด

4. การติดตามและประเมินผล การติดตามและประเมินผลการพัฒนากำลังคนวิธีต่างๆ ตามแผนที่กำหนดไว้ว่าได้ดำเนินการไปตามแผนงาน วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้แค่ไหน การติดตามและประเมินผลงานนั้น อาจดำเนินการได้เป็นสามระยะคือ

4.1 การติดตามและประเมินผล ในระหว่างการดำเนินการพัฒนาบุคลากร

4.2 ประเมินผล หลังจากการเสร็จสิ้นการพัฒนาบุคลากร หรือหลังจาก

สิ้นสุดโครงการ

4.3 การติดตาม และประเมินผล ภายหลังจากที่บุคคลนั้นเสร็จสิ้นจากการกลับไปปฏิบัติงานในระยะหนึ่ง เพื่อจะได้ทราบว่าผู้นั้นได้นำผลการพัฒนาบุคลากรไปใช้ประโยชน์แก่เขาอย่างไรบ้าง

กล่าวโดยสรุป กระบวนการในการพัฒนาบุคลากรนั้นเป็นไปในลักษณะของกระบวนการบริหารงานบุคคล หรือการบริหารงานด้านต่างๆ ทั่วไป แต่ได้มีบางขั้นตอนที่แยกออกมาให้เด่นชัดขึ้น เพื่อจะดำเนินการได้ดียิ่งขึ้น

แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร

การดำเนินการพัฒนาบุคลากรมีแนวทางการปฏิบัติอยู่สองแนวทางคือ การฝึกอบรม (Training) และ การศึกษา (Education or Further Study)

พินัส หันนาคินทร์ (2526) ได้อธิบายถึงความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการฝึกอบรม เน้นความสามารถเฉพาะอย่างในการปฏิบัติงานส่วนการศึกษาเป็นการเน้นถึงความพยายามที่จะเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจหรือเจตคติของผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพของงานได้ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาความหมายของการศึกษาอย่างกว้างขวางแล้วการฝึกอบรมก็เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

สุรศักดิ์ นานานุกูล และคณะ (2527) ได้อธิบายความแตกต่างของการฝึกอบรบกับการศึกษาไว้ว่าการฝึกอบรบเป็นกรรมวิธีที่จัดขึ้นในช่วงเวลาที่สั้นกว่าการใช้การศึกษา ส่วนการศึกษาเป็นกรรมวิธีที่จัดขึ้นในช่วงเวลายาวนานเป็นการเรียนการสอนตามหลักสูตรมาตรฐานของกระทรวงทบวง หรือสภาการศึกษาแห่งชาติ และมีได้มุ่งฝึกทักษะให้มีประสบการณ์เพื่อประกอบอาชีพเพียงอย่างเดียวเท่านั้นการศึกษายังจะมุ่งจัดประสบการณ์หลายอย่างให้กับผู้เรียนอีกด้วย

อุทัย หิรัญโต (2531) กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า การพัฒนาบุคลากรไม่ว่าแนวทางใด มีความมุ่งหมายเพื่อการเพิ่มผลผลิตขององค์การให้เพิ่มขึ้น เมื่อองค์การมีผลผลิตมากขึ้น บุคลากรที่ร่วมกิจกรรมจะมีโอกาสได้รับผลตอบแทนและผลประโยชน์มากขึ้นด้วย วิธีการต่างๆ ที่องค์การใช้ในการพัฒนาบุคลากร

วิธีการพัฒนาบุคลากร มีวิธีการอยู่หลายวิธีซึ่งมีผู้ให้แนวคิดไว้หลายคน ขึ้นอยู่กับหน่วยงานหรือองค์การจะเลือกใช้วิธีใดตามโอกาสและความเหมาะสมดังนี้

ภิญโญ สาร (2519) ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาบุคลากรที่สำคัญมี 7 วิธี คือ

1. วิธีศึกษางานไปพร้อมๆ กับการปฏิบัติงาน (On-The-Job-Study) เป็นวิธีสะดวกและง่าย เช่น ครูบรรจุใหม่ยังไม่รู้จักงานดีพอ ก็ให้ศึกษาจากครูที่บรรจุมาก่อนหรือเป็นครูที่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำ เป็นต้น
2. การปฐมนิเทศ (Vestibule Training or Orientation) เป็นวิธีก่อนที่จะบรรจุครูจะมีการแนะนำระเบียบการปฏิบัติต่างๆ สภาพแวดล้อมที่โรงเรียนตั้งอยู่ ผู้บริหารการศึกษาหรือครูใหญ่จะเป็นผู้ทำการปฐมนิเทศ
3. วิธีทำงานในฐานะลูกมือ หรือเป็นผู้ช่วยไปพลางก่อน (Apprenticeship Training) เช่น การให้เป็นผู้ช่วยครูใหญ่ เป็นต้น
4. วิธีฝึกงานต่อจากทฤษฎี (Internship Training) วิธีนี้เป็นวิธีร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนวิชาชีพหรือสถาบันการศึกษาเฉพาะกับหน่วยงานวิชาชีพนั้นๆ เช่น วิทยาลัยครูกับโรงเรียนประถมศึกษาในการฝึกสอนหลังจากที่จบจากวิทยาลัยครูแล้ว
5. วิธีฝึกกระยะสั้น (Learner Training) เวลาโรงเรียนขาดครูกะทันหัน เช่น การฝึกอบรบครูประจำบาลกระยะสั้น
6. วิธีให้ไปศึกษาในสถานศึกษาบางแห่งนอกเวลาทำงานหรือใช้เวลาบางส่วนของการทำงานไปรับการศึกษ (Outside Courses) คือ การที่โรงเรียนอนุญาตให้ครูไปศึกษาวิชาที่โรงเรียนต้องการ เช่น ส่งครูไปเรียนวิชาครูเพิ่มเติม
7. วิธีให้ไปศึกษาใหม่หรือศึกษาต่อเพิ่มเติม (Retraining or Upgrading) วิธีนี้เป็นการเพิ่มวุฒิของครูให้มีความรู้ดีขึ้นอาจจะส่งไปศึกษาต่อตามวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

สรุป การพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถมีทักษะในการทำงานซึ่งจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น และเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานให้มีเจตคติที่ดีต่องานในด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มโนทัศน์กว้างไกล เป็นการเพิ่มพูนความรู้ และศักยภาพในการทำงาน รวมทั้งปรับพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานให้พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบให้ผลผลิตของงานเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและมีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้น

2.3.2 องค์กรแห่งการเรียนรู้

Barnard (1970: 16) ได้ให้ความหมายขององค์กรไว้ในหนังสือชื่อ The Function of Executive ซึ่งตีพิมพ์เมื่อปี ค.ศ. 1970 สรุปความว่าองค์กรคือ ระบบบุคคลตั้งแต่สองคนซึ่งไปร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างมีจิตสำนึกร่วมกัน

Brown and Moberg (1980) กล่าวว่าองค์กรเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมประกอบด้วยพฤติกรรมของบุคคลที่มาปฏิบัติงานร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยมีการแบ่งงานกันทำตามความถนัดและความชำนาญเฉพาะด้าน นอกจากนี้องค์กรจะมีโครงสร้าง

Katz D. Kahn R.L. (1978) ให้ความหมายว่าองค์กร คือ ระบบเปิดที่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation) และสิ่งส่งออกหรือผลผลิต (Output)

สมยศ นาวิการ (2540) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าองค์กร คือ กลุ่มของบุคคลที่ทำงานร่วมกันภายใต้โครงสร้างที่กำหนดไว้ เพื่อการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ถ้าบุคคลไม่มีเป้าหมายร่วมกันหรือขาดโครงสร้างที่ระบุไว้เพื่อบรรลุเป้าหมาย กลุ่มบุคคลนั้นก็จะเป็นเพียงแต่ฝูงชนไม่ใช่องค์กร

ธงชัย สันติวงษ์ (2533) ได้สรุปความหมายขององค์กร หมายถึง หน่วยงานทางสังคมที่มีกลุ่มคนมาร่วมกันทำงาน ร่วมกันทำกิจกรรม และร่วมกันตัดสินใจแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน จึงนับว่าองค์กรเป็นสถาบันทางสังคมที่ตั้งขึ้นเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ องค์กรเป็นหน่วยงานของสังคมที่เพิ่มพูนความรู้ให้แก่คนในสังคมช่วยรักษาเสถียรภาพทางสังคม และช่วยให้คนในสังคมประยุกต์ทักษะบางอย่างมาดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายเร็ว จุดประสงค์ทั่วไปขององค์กรทุกรูปแบบก็เพื่อบริการประชาชนให้เกิดความพึงพอใจทั้งด้านผลผลิตและให้บริการ

แนวคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ของ ปีเตอร์ เซ็นจ์ (Peter M. Senge)

Senge (1990) มีแนวคิดที่จะผลักดันและสนับสนุนให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับความสามารถในการเรียนรู้ที่เร็วกว่าคู่แข่ง ซึ่งความสามารถข้อนี้ถือว่าเป็นข้อได้เปรียบทางธุรกิจที่ยั่งยืน (Sustainable Competitive) โดยการเรียนรู้จะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เต็มเปี่ยม (Learning Full) ของทุกคนและทุกระดับในองค์กร โดยถือว่าคนทุกคนมีธรรมชาติของการเป็นผู้เรียนรู้ (Learners) มีธรรมชาติที่จะเรียนรู้ และรักที่จะเรียนรู้เพื่อแสวงหาสิ่งที่ดีให้แก่ชีวิต นอกจากนี้ Senge ยังได้เสนอแนวทางในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้วยวินัยหรือการฝึกฝน

5 ประการที่เรียกว่า The Fifth Discipline จะเป็นพื้นฐานหลักของความเข้าใจเรื่อง องค์การแห่งการเรียนรู้ แนวคิดดังกล่าวที่จะผลักดันและสนับสนุนให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ขึ้นได้นั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การเป็นบุคคลรอบรู้ (Personal Mastery)

บุคคลหรือสมาชิกขององค์การเป็นรากฐานขององค์การแห่งการเรียนรู้ คนที่มีระดับความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษจะสามารถขยายความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่ต้องการได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นลักษณะการเรียนรู้ของคนในองค์กรจะสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ขององค์กรได้นั้น สมาชิกขององค์การแห่งการเรียนรู้จะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ (Human Mastery) คือการเป็นนายของตัวเองในการควบคุมจิตใจ พฤติกรรมของตัวเอง เป็นคนที่รู้เห็นเรียนรู้อยู่เรื่อยๆ รับผิดชอบต่อความเป็นจริง ไม่ยึดมั่นถือมั่น เปลี่ยนไปตามโลก มีการเจริญเติบโตทางจิตใจ สมาชิกขององค์กรที่มีกรอบของกรรมมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษของบุคคล (Personal Mastery) นั้น สมาชิกทุกคนจะมีความกระตือรือร้นสนใจและใฝ่หาที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ มีความปรารถนาที่เรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนมุ่งสู่จุดมุ่งหมายและความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้ การพัฒนาให้คนมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษของบุคคล (Personal Mastery) ถือว่าเป็นมิติที่มีต่อการฝึกฝนเพื่อสร้างวินัยแห่งมุมมองอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของความต้องการที่แท้จริง ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษของบุคคลมีองค์ประกอบพื้นฐาน คือ

1. วิสัยทัศน์ส่วนบุคคล (Personal Vision) (2) การจัดการกับ

ความตึงเครียดอย่างสร้างสรรค์ (Holding Creative Tension) (3) การเรียนรู้โดยใช้จิตใต้สำนึก (Subconscious) การมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษของบุคคล (Personal Mastery) ถือเป็นองค์ประกอบที่เป็นเสมือนเสาหลักขององค์การแห่งการเรียนรู้มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศักยภาพ และความสามารถในการเรียนรู้ของคนในองค์กรและถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่ควรจะใช้ในการพัฒนาชีวิตของตนเอง ดังนั้นในองค์ประกอบด้านบุคคลมีการพัฒนาให้คนมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษของบุคคล (Personal Mastery) จึงเป็นการสร้างทรัพยากรที่มีพื้นฐานที่ดีกว่าให้แก่องค์กร

2. การมีแบบแผนความคิด (Mental Models) เป็นความคิดความเข้าใจ

ของคนที่มีต่อหน่วยงานต่อองค์กร และต่อธุรกิจของตนเองซึ่งความคิดของคนนั้นเป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของคนแบบแผนทางจิตใจในการอธิบายหรือแม้แต่จินตนาการสิ่งต่างๆ ที่มีอิทธิพลมาจากความคิดในองค์กรที่มีสายการบังคับบัญชามากมาย ทั้งในแนวตั้งและแนวนอน ทำให้แต่ละคนรับรู้และเข้าใจโลกในองค์กรและงานที่ทำอยู่เพียงอย่างเดียว โดยไม่สามารถเชื่อมโยงตำแหน่งที่ตนอยู่กับภาพรวมทั้งหมดได้ ซึ่งหมายถึงการจำกัดความรับผิดชอบทั้งในการเรียนรู้และปฏิบัติสิ่งที่ไม่ใช่งานในหน้าที่ประจำวันของตนด้วย รวมทั้งเมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็ไม่เข้าใจว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและผู้แก้ปัญหาด้วยแต่กลับโทษว่าเป็นความรับผิดชอบของผู้อื่น ทำให้นำมาซึ่งความขัดแย้งที่รุนแรงยิ่งขึ้นเรื่อยๆ การจะทำให้คนมีโลกทัศน์ที่มองโลกตามความเป็นจริงได้นั้น

มืองค์ประกอบพื้นฐานคือ 1) ใช้การวางแผนเป็นกระบวนการเรียนรู้ 2) ต้องฝึกฝนทักษะในการใคร่ครวญและตั้งคำถามโลกทัศน์ที่มองโลกตามความเป็นจริง จะทำให้เกิดการเข้าใจสมมติฐานในการคิดอย่างเป็นระบบทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนสมมติฐานใหม่ในการหาสาเหตุของปัญหาอย่างถูกต้อง หากปราศจากการใคร่ครวญและตั้งคำถาม สิ่งที่ทำอยู่ก็ปราศจากการทดลองหาสิ่งใหม่ๆ เมื่อไม่มีการทดลองสิ่งใหม่ๆ ก็ไม่เกิดการเรียนรู้และเข้าใจโลกมากกว่าที่เป็นอยู่และมองโลกในระยะยาวมากขึ้น การพัฒนาโลกทัศน์ที่มองโลกตามความเป็นจริง (Mental Models) ในองค์กรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของคนในองค์กร ทั้งนี้เพราะหากเราเปลี่ยนความคิด ความเข้าใจของคนที่มีต่อโลกต่อสิ่งอื่นๆ ให้ถูกต้องเหมาะสมได้ เขาก็จะมีพฤติกรรมมีการปฏิบัติที่ถูกต้องตามไปด้วย แต่ทั้งนี้เราไม่ควรไปกำหนดให้เขา ควรปล่อยให้เขารู้จักพัฒนารูปแบบของเขาเอง ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เป้าหมายในจุดนี้ไม่ใช่การเห็นพ้องกันภายในองค์กรแต่เมื่อกระบวนการเริ่มทำงานขึ้นเมื่อไรมันก็จะนำไปสู่ความสอดคล้องกันในที่สุด เพราะฉะนั้นองค์กรแห่งการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อสมาชิกมีรูปแบบความคิดที่เอื้อต่อการสะท้อนภาพที่ถูกต้องชัดเจน และมีการจำแนกแยกแยะ โดยมุ่งหวังที่จะปรับปรุงความถูกต้องในการมองโลกและปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นรวมทั้งทำความเข้าใจในวิธีการที่จะสร้างความกระจ่างชัดเพื่อการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

3. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision)

เป็นวิธีการทำให้แต่ละคนเกิดวิสัยทัศน์การหัดให้คนคิดมองไปข้างหน้า มองอนาคตสร้างสถานการณ์จำลองแบบต่างๆ คิดว่าผลที่ดี ผลที่ไม่ดี ผลแบบกลางๆ น่าจะเกิดขึ้นเป็นอย่างไรแต่ละทางมีทางแก้ไขอย่างไร โดยแฝงเข้าไปในงานในกลุ่มการทำงานให้ตัดสินใจร่วมกันหัดให้ไปทำเป็นการบ้านแล้วนำมาคุยร่วมกัน ซึ่งการมอบหมายให้รับผิดชอบ การตัดสินใจในแต่ละเรื่องด้วยตนเองจะทำให้เกิดความรู้สึกผูกพัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) เริ่มจากมองสิ่งต่างๆ ให้เป็นกระบวนการมองต่อไปข้างหน้าว่าจะเกิดอะไรขึ้น มองภาพรวมของหน่วยงานไม่ได้มองเฉพาะหน่วยงานของตนเอง ซึ่งเป็นการสร้างทักษะของความร่วมมือกันอย่างยึดมั่นของสมาชิกในองค์กร เพื่อพัฒนาภาพในอนาคต และความต้องการที่จะมุ่งไปสู่ความปรารถนาาร่วมกันของสมาชิกทั่วองค์กร องค์กรแห่งการเรียนรู้จะต้องเป็นองค์กรที่สมาชิกทุกคนได้รับการพัฒนาวิสัยทัศน์ของตนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์รวมขององค์กร ซึ่งจะสนับสนุนให้เกิดการร่วมพลังของสมาชิกที่มีความคาดหวังต่อการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าต่อไป ภายใต้จุดมุ่งหมายเดียวกันของคนทั้งองค์กร ซึ่งการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันมีองค์ประกอบพื้นฐานคือ

3.1 กระตุ้นให้แต่ละคนมีวิสัยทัศน์ โดยสร้างบรรยากาศกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรค์

3.2 พัฒนาวิสัยทัศน์ส่วนบุคคลให้เป็นวิสัยทัศน์ร่วมกันขององค์กร

3.3 สร้างทัศนคติต่อวิสัยทัศน์ในระดับความผูกพัน (Commitment) มากที่สุดเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่สนับสนุนโดยไม่ต้องมีการควบคุมกัน

3.4 การสนับสนุนวิสัยทัศน์ด้านบวก

4. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning)

การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกโดยอาศัย ความรู้และความคิดของสมาชิกในกลุ่มมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อพัฒนาความรู้และ ความสามารถของทีมให้เกิดขึ้นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการรวมพลังของสมาชิก ในทีมให้ได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่างๆ ร่วมกัน โดยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่ง กันและกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เกิดเป็นความคิดร่วมกันของกลุ่ม (Group Thinking) และกลุ่ม ควบคุมสิ่งที่ก่อให้เกิดอิทธิพลครอบงำแนวความคิดของสมาชิกคนอื่นๆ พร้อมทั้งกระตุ้นให้กลุ่มมีการ สนทนา (Dialogue) และการอภิปราย (Discussion) กันอย่างกว้างขวางซึ่งการอภิปรายเป็นการนำ วิสัยทัศน์ของแต่ละคนมาแลกเปลี่ยนกันและหาข้อสรุปเพื่อออกมาเป็นกิจกรรมร่วมกันทำให้องค์กร บรรลุเป้าหมายได้การที่จะเกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆได้ จะต้องมีการสนทนาโดยจะต้องทำควบคู่ กันไป ดังนั้นทีมจึงต้องใช้ทั้งการสนทนาและการอภิปราย กลุ่มจึงจะเกิดการทำงานเป็นทีมเพื่อไปสู่ เป้าหมายขององค์กร

5. การคิดอย่างเป็นระบบ (Systems Thinking)

การคิดอย่างเป็นระบบมีหลักว่าปัญหานั้นเป็นวัฏจักร กล่าวคือ ปัญหา ทุกวันนี้ย่อมเป็นผลมาจากแนวทางแก้ปัญหามือวานนี้ที่ผิดพลาด โดยการมองโลกแบบแยกส่วน จึงทำให้เกิดปัญหาตามมาเหมือนลูกโซ่ และยังสร้างแรงกดดันเพื่อแก้ปัญหาโดยวิธีการเชิงบวกมากขึ้น เท่าใด ก็จะทำการตอบสนองกลับมาด้วยผลในเชิงบวก ทำให้การแก้ปัญหาย่างสมดุลและสร้างสรรค์ มากขึ้น เพราะความเป็นจริงแล้วพฤติกรรมของมนุษย์มีแนวโน้มไปในทางที่ดีก่อนที่จะแย่ลงเพราะ ถูกกระทบจากการแก้ปัญหาด้วยวิธีการเชิงลบ โดยเฉพาะการแก้ปัญหโดยใช้วิธีเดิมซ้ำแล้วซ้ำอีก เพราะไม่มีวิธีการแก้ปัญหาคิดที่จะใช้ได้กับทุกสถานการณ์ เนื่องจากเหตุและผลบางทีก็ไม่สอดคล้อง กันเหมือนเดิมเสมอไป หากเกิดขึ้นในเวลาและสถานที่แตกต่างกัน ดังนั้นการแก้ปัญหแบบเชิงรับ (Reactive) ซึ่งหมายถึง การรักษาเยียวยาอาการที่เกิดขึ้นแล้วองค์กรอาจทำให้อาการทรุดตัวได้ ไม่ทรุดไปกว่าเดิมชั่วคราว แต่จะทำให้เกิดอาการเรื้อรังจนไม่สามารถแก้ไขได้ วิธีการแก้ปัญหเชิงรุก (Proactive) ซึ่งหมายถึงการป้องกันหรืออาจต้องตัดเนื้อร้ายที่เป็นอุปสรรคของการแก้ปัญหาล่วงไป อาจจะดีกว่าการตัดสินใจแก้ปัญหาคด้วยมุมมองแบบแยกส่วนแม้ว่าจะเร็วกว่าแต่อาจทำให้เกิดการ ชะงักงันของระบบทั้งหมดหรือสร้างปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้นอีก ทำให้แทนที่จะแก้ปัญหได้เร็ว กลับช้าลงเพราะต้องแก้ปัญหที่เพิ่มขึ้นไปอีก ดังนั้นการแก้ปัญหแบบองค์รวมต้องใคร่ครวญ และ วางแผนระยะยาว ซึ่งอาจไม่สามารถเห็นผลทั้งหมดได้ในระยะสั้น การเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยสามารถ

สร้างผลที่ยิ่งใหญ่ได้ในอนาคต การจะมองโลกแบบองค์รวมหรือการคิดอย่างเป็นระบบได้นั้น ก่อนอื่น ต้องมีการปรับเปลี่ยนจิตใจ (A Shift of Mind) ในหลายด้านคือ

5.1 เปลี่ยนแปลงจากการมองโลกแบบแยกส่วนมาเป็นการมองภาพรวม

5.2 เปลี่ยนจากการมองมนุษย์ว่าเป็นคนเฉื่อยไร้ประโยชน์มาเป็นการมองว่ามนุษย์เป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมกับการเปลี่ยนแปลงความจริงของพวกเขา

5.3 เปลี่ยนจากการตั้งรับในปัจจุบันไปเป็นการสร้างสรรค์ในอนาคต การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องเริ่มจากการพัฒนาตัวบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษของบุคคลในองค์กร โดยการเสริมสร้างนิสัยให้เป็นบุคคลผู้ใฝ่รู้ทั้งด้านความคิดวิद्यการ และข้อมูลใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา พร้อมกับนำข้อมูลความรู้ใหม่ๆ เหล่านั้นมาพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างความคิดที่มองโลกตามความเป็นจริง การมองโลกและการตัดสินใจให้เหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมทางธุรกิจ ต่อจากนั้นจึงโยงเข้าสู่ความสัมพันธ์กับองค์กร โดยการสร้างความเข้าใจในทิศทางขององค์กรในอนาคตให้ตรงกัน พุดจาสื่อสารด้วยภาษาแห่งความเข้าใจเดียวกันเพื่อการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และเมื่อเข้าใจถึงสิ่งที่จะทำในอนาคตแล้วจึงก้าวไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ความรู้ในข้อมูลเพื่อการตัดสินใจวิธีการคิดการมองปัญหาและที่สำคัญยิ่งก็คือการเรียนรู้จากความสำเร็จและความล้มเหลวของเพื่อนร่วมงาน ท้ายที่สุดจากการปรับปรุงทัศนคติลักษณะการทำงานต่างๆ ข้างต้นแล้วหน่วยงานที่จะบรรลุถึงความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ได้ก็ด้วยการที่สมาชิกแต่ละคนนำความรู้ต่างๆ เหล่านี้มาคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบทั้งนี้ เพื่อให้เห็นภาพรวมและความสามารถระบุประเด็นที่ต้องตัดสินใจได้ถูกต้องตรงจุดแทนการตัดสินใจแก้ไขปัญหาไปในแต่ละจุดย่อยๆ เป็นการแก้ไขที่อาจไม่ตรงจุด ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และไม่คุ้มค่างับทรัพยากรที่ใช้ไป

องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามทัศนะของเซนจ์ (Senge's Learning Organization)

เหตุผลที่องค์กรจำเป็นต้องมีการเรียนรู้ ก็เนื่องมาจากระดับคุณภาพของการปฏิบัติงานและความจำเป็นที่ต้องปรับปรุงงานในยุคปัจจุบันต้องอาศัยการเรียนรู้เป็นฐานที่สำคัญยิ่ง ประกอบกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนส่วนใหญ่ยังมีแนวทางสู่ความสำเร็จของตนเอง ตลอดจนแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานก็ยิ่งขาดความชัดเจน และที่สำคัญก็คือ หัวใจขององค์กรแห่งการเรียนรู้มาจากฐานความเชื่อที่ว่า ศักยภาพอันมหาศาลที่แฝงเร้นอยู่ภายในมนุษย์แต่ละคนยังไม่ได้รับการพัฒนาและนำขึ้นมาใช้กับองค์กรของเราเท่าที่ควร ดังนั้น ด้วยความเชื่อดังกล่าวจึงเชื่อมั่นได้ว่า ถ้าสมาชิกทั้งหมดขององค์กรได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่และได้ใช้ศักยภาพสูงสุดเท่าที่ตนมี เพื่อปฏิบัติงานภายใต้การมีวิสัยทัศน์ (Visions) เป้าหมาย (Goals) และวัตถุประสงค์ (Objectives)

ของตัวบุคคลและขององค์การที่สอดคล้องกันแล้ว สมาชิกแต่ละคนก็จะทุ่มเทและปลดปล่อยศักยภาพที่ตนมีสูงสุดนั้นให้กับงานที่ทำอย่างเต็มที่ในที่สุด

Peter Senge ศาสตราจารย์ชื่อดังในสาขาวิชาบริหารจัดการ และการศึกษา แห่ง Massachusetts Institute of Technology (Mit) ในสหรัฐได้ร่วมกับคณะทำการวิจัยเพื่อหาแนวทางฟื้นฟูบริษัทธุรกิจที่ประสบความล้มเหลวในการดำเนินกิจการหลายแห่งในสหรัฐ จึงพบว่า ตัวแปรที่เป็นปัจจัยสำคัญ ที่สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงให้การดำเนินงานภายในองค์กรของบริษัทเหล่านั้นประสบความสำเร็จได้ ก็คือการใช้แนวคิดเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ซึ่งต่อมานักการศึกษาได้ประยุกต์แนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้านการทำงานทางการศึกษาของครูและผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้สามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของนักเรียนให้สูงยิ่งขึ้นต่อไป

แนวคิดเบื้องต้นขององค์การแห่งการเรียนรู้ตามทัศนะของ Senge (1990) ก็คือ “องค์การที่มีการขยายขีดศักยภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างอนาคตใหม่ที่ดีกว่าให้กับตนเองอยู่ตลอดเวลา” หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง “องค์การแห่งการเรียนรู้ก็คือ หน่วยงานซึ่งประกอบด้วยบุคลากรทุกระดับ ที่ต่างร่วมมือร่วมใจกันส่งเสริมพัฒนาศักยภาพให้แก่กัน รวมทั้งศักยภาพขององค์กรให้สูงขึ้น เพื่อให้สามารถดำเนินการให้เกิดผลงานได้ระดับคุณภาพตามที่ปรารถนา” องค์การแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็งก็คือ การทำให้คนในองค์กรรู้จักเรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นทีมงานที่ดึงความสามารถระดับผลสำเร็จขององค์กรให้สูงยิ่งขึ้น ทั้งนี้ในกระบวนการพัฒนาทีมงานให้เป็นทีมงานชั้นยอดจนสามารถร่วมสร้างและร่วมขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision)

Senge และคณะ ให้คำอธิบายเพิ่มเติมว่า การสร้างสรรค์ให้เกิดองค์ความรู้ของทีมงานจะได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่ใช้ปฏิบัติงาน เพื่อยกระดับผลงานให้สูงขึ้น และจากการมีโอกาสดำเนินงานร่วมกันเช่นนี้ทำให้สมาชิกของทีมงานได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน พร้อมไปกับการเรียนรู้วิธีทำงานของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดย Senge ได้อธิบายถึงทีมงานที่มีประสิทธิภาพในองค์การแห่งการเรียนรู้ว่า “เมื่อเวลาผ่านไป หลังจากสมาชิกทีมงานแต่ละคนมองเห็น และได้ประสบการณ์จากมุมมองโลกในแง่ที่แตกต่างของกันและกัน ก็จะเริ่มเกิดความเชื่อและมีสมมติฐานใหม่ขึ้น ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาทักษะและศักยภาพของตนตามมาที่เรียกว่า “วงจรของการเรียนรู้แบบลุ่มลึก (Deep Learning Cycle) “อันเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งขององค์การแห่งการเรียนรู้ เพราะเป็นปัจจัยช่วยพัฒนาทั้งด้านศักยภาพและสร้างกระบวนการทัศนใหม่ให้แก่บุคคลและองค์การโดยรวม” (Senge et. al., 1994)

การสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้

ในแต่ละทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการนำแนวคิดใหม่มาใช้พัฒนาองค์กร กล่าวคือ เทคนิคการบริหารโดยภาพรวมหรือ Tqm เริ่มถูกนำมาใช้ในทศวรรษ 1980 ซึ่งต่อมาในทศวรรษ

1990 หันมาเน้นเทคนิคการปรับรื้อระบบ และในปัจจุบันกล่าวถึงเรื่ององค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดยนักวิชาการและผู้บริหารองค์กรต่างพยายามเสนอแนวทางใหม่ที่ เหมาะสมกับโลกปัจจุบันที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและต้องมีการพึ่งพาระหว่างกัน ต่อไปนี้ จะนำเสนอลักษณะขององค์กรแห่งการเรียนรู้และวิธีการบริหารการเรียนรู้

ลักษณะองค์กรแห่งการเรียนรู้

คือองค์กรที่มีศักยภาพที่สามารถยืดหยุ่นในการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา องค์กรก็เหมือนกับบุคคลที่ต้องเรียนรู้อยู่เสมอไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้เพื่อให้ องค์กรสามารถดำรงอยู่ด้วยดีอย่างถาวร เมื่อเกิดปัญหาขึ้นองค์กรจะมีแนวทางดำเนินการอย่างใด อย่างหนึ่ง เป็นการแก้ปัญหาโดยใช้ประสบการณ์เก่า เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยอาศัยวิธีการเดิม ที่เคยใช้ได้ผลในอดีตผนวกใช้กับนโยบายที่มีในปัจจุบันซึ่งเป็นวิธีที่ตรงกันข้ามกับที่ใช้ในองค์กรแห่ง การเรียนรู้ ซึ่งเป็นวิธีที่สองที่เรียกว่าเป็นการแก้ปัญหาแบบองค์รวม กล่าวคือ เมื่อพบว่ามีปัญหา จะใช้วิธีการที่มีการหลอมรวมวัตถุประสงค์ขององค์กร นโยบายและแนวปฏิบัติประจำที่มีมาตรฐาน เข้าด้วยกันในการพิจารณาหาข้อยุติของปัญหา วิธีแก้ปัญหาแบบหลังจะมีลักษณะท้าทายต่อความเชื่อ และปทัสถานที่มีในองค์กร ในแง่ที่เชื่อว่าสามารถแก้ปัญหาได้อย่างชนิดถอนรากถอนโคนและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใหญ่ขึ้นต่อองค์กร

Senge ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการของ Center for Organization Learning แห่ง Mit Sloan School of Management เป็นผู้นำในศาสตร์ด้านนี้ Peter Senge ได้เขียนหนังสือ The Fifth Discipline : The Art and Practice of the Learning Organization ออกพิมพ์จำหน่ายในปี ค.ศ. 1990 เป็นหนังสืออันดับขายดีในสหรัฐอเมริกาและแพร่หลายทั่วโลก และมีการแปลเป็นฉบับ ภาษาอื่นมากมาย

Senge ได้สรุปคุณลักษณะสำคัญ 5 ประการขององค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้

1. ทุกคนเห็นด้วยและยึดมั่นต่อวิสัยทัศน์ร่วมกัน
2. แต่ละคนจะทิ้งวิธีการคิดแบบเก่าตลอดจนมาตรฐานต่างๆ ที่เคยใช้ในการ แก้ปัญหาอยู่ประจำหรือวิธีการที่เคยใช้ทำงานในอดีต
3. สมาชิกทุกคนต้องคิดถึงกระบวนการขององค์กรในเชิงภาพรวมโดยที่กิจกรรม ภารกิจ หน้าที่ ตลอดจนงานดำเนินงานทั้งหลายจะเกี่ยวข้องและเป็นสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ ระบบความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน
4. สมาชิกใช้วิธีสื่อสารต่อกันอย่างเปิดเผยทุกทิศทาง ทั้งในแนวตั้งและแนวนอน โดยปราศจากความรู้สึกไม่ดีต่อคำวิพากษ์วิจารณ์หรือการลงโทษแต่อย่างใด
5. สมาชิกจะลดละต่อสิ่งที่เป็นประโยชน์ส่วนตนของแผนกหรือของกลุ่มตนให้ น้อยลงแต่จะหันมาทำงานร่วมกันเพื่อให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ร่วมกับองค์กร

การที่องค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องมีวิสัยทัศน์ นอกจากเป็นเครื่องชี้นำอนาคตขององค์กรแล้วยังช่วยแก้ไขในการปรับเปลี่ยนแนวคิดแบบเก่าอย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่

1. การคิดหรือการปฏิบัติแบบแยกส่วน ที่เคยยึดหลักความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง จึงเกิดแบ่งเป็นแผนกหรือฝ่ายซึ่งเป็นอิสระไม่ขึ้นต่อกัน เกิดเป็นกำแพงขวางกั้นการร่วมมือช่วยเหลือที่ควรมีต่อกัน ทำให้งานขาดประสิทธิภาพและสิ้นเปลืองเพราะใช้ทรัพยากรซ้ำซ้อนกัน

2. แนวคิดเก่าเน้นที่การแข่งขันมากเกินไปจนเสียหายต่อการร่วมมือกันทำงาน เช่น สมาชิกในทีมบริหารแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นว่าใครเก่งกว่าใคร ความคิดตนถูกแต่ความคิดคนอื่นผิด หรือการแข่งขันระหว่างแผนกเพื่อแย่งผลงานทรัพยากร ความสำคัญ ทั้งที่ควรร่วมมือกันและแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ของกันและกัน หรือผู้นำทีมโครงการที่ต่างแสดงให้เห็นว่าตนเก่งและเหนือกว่าผู้นำคนอื่น ทำให้ขาดการประสานงานและร่วมมือกัน

Hoy และ Miskel (2001) กล่าวถึงองค์กรแห่งการเรียนรู้ว่าเป็นองค์กรที่ซึ่งสมาชิกได้พัฒนาขยายขีดความสามารถของตนเพื่อการสร้างสรรค์งานและการบรรลุเป้าหมายแห่งงานอยู่อย่างต่อเนื่องเป็นที่ซึ่งแนวคิดแปลกใหม่ๆ ได้รับการกระตุ้นให้มีการแสดงออกเป็นที่ซึ่งความทะเยอทะยานและแรงบันดาลใจของกลุ่มสมาชิกได้รับการสนับสนุนและส่งเสริม เป็นที่ซึ่งสมาชิกขององค์กรได้เรียนรู้ถึงวิธีการเรียนรู้ซึ่งกันและกันและเป็นที่ซึ่งองค์กรเองได้มีการขยายศักยภาพเพื่อการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง

Ubben, Hughes และ Norris (2001) ได้กล่าวถึงองค์กรแห่งการเรียนรู้ในชื่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Communities) โดยเขาถือว่าเป็นคำที่มีความหมายอันเดียวกันและใช้แทนกันได้และกล่าวว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับเรื่องของความเจริญเติบโตก้าวหน้า เรื่องของการเปลี่ยนแปลงในตัวเองอย่างต่อเนื่อง เรื่องขององค์กรหรือชุมชนที่ไม่เคยอึดตัว เรื่องขององค์กรหรือชุมชนที่มีความตระหนักในตนเองอยู่เสมอในอันที่จะแสวงหาความเป็นไปได้และโอกาสใหม่ๆ เพื่อความเติบโตก้าวหน้า เรื่องขององค์กรหรือชุมชนที่เน้นการมีข้อมูลย้อนกลับเน้นการสืบเสาะหาปัญหา เพื่อปรับปรุงสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ด้วยการคิดอย่างเป็นภาพรวม (Holistic) ทั้งในมิติความเป็นเหตุผลและการใช้ดุลยพินิจ ทั้งในเรื่องของความรู้และเรื่องของอำนาจที่จะช่วยให้เกิดสิ่งใหม่ๆตลอดจนรูปแบบและหลักการใหม่ๆ ได้ถูกริเริ่มพัฒนาขึ้น ความรู้จะไม่ใช่อะไรที่มีเพื่อการชิมชับหรือการสะสมเท่านั้น แต่จะเป็นสิ่งที่ถูกทำให้เกิดขึ้นมาใหม่ได้ จากกระบวนการมีประสบการณ์ การคิด และการรับรู้ร่วมกันของสมาชิกในองค์กร สมาชิกแต่ละรายจะกลายเป็นทรัพยากรความรู้ (Resource of Knowledge) สำหรับบุคคลอื่นในองค์กร องค์กรเองก็จะเป็นตัวประสานของกระบวนการคิดและการเรียนรู้เหล่านั้นให้แพร่กระจายในวงกว้างออกไป

Ubben, Hughes และ Norris (2001) ได้ให้ข้อคิดเห็นต่อเรื่องนี้ว่า เป็นสิ่งท้าทายต่อความรับผิดชอบของผู้บริหารในการที่จะทำให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ขึ้นมาโดยสิ่ง

ท้าทายที่สำคัญนั่นก็คือ การพัฒนา เป็นการพัฒนาทั้งในระดับตัวบุคคลและในระดับองค์การไม่ควรแยกออกจากกัน เพราะทั้งสองส่วนต่างช่วยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาซึ่งกันและกัน ดังนั้นผู้บริหารจึงจะต้องเป็นทั้งนักส่งเสริม นักท้าทาย นักสร้างสรรค์และนักประสานเพื่อความเจริญก้าวหน้าทั้งบุคคลและองค์การ และ Hughes (2001) ก็เห็นว่าผู้บริหารจะไม่ใช่เพียงผู้นำที่เป็นแบบอย่างหรือผู้นำที่มีความสามารถพิเศษเท่านั้น แต่จะต้องเป็นนักออกแบบเป็นสถาปนิก และเป็นศิลปินที่มีจินตนาการสร้างสรรค์ และรับผิดชอบต่อการเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้อีกด้วย Senge (1990 อ้างอิงจาก Hughes, 2001) กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญที่จะส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ 5 ประการ คือ

1. การคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) เป็นไปตามทฤษฎีเชิงระบบ (System Approach) หรือตามทัศนะของ Getzels และ Guba (1957) Parson (1960) Carison (1964 อ้างอิงจาก Hughes, 2001) ที่มองโรงเรียนอย่างเป็นระบบของสังคม เป็นการมองอย่างเป็นภาพรวม ไม่มองแบบแยกส่วนเพราะการมองหรือคิดแบบแยกส่วนจะเป็นเสมือนการเล่นภาพจิ๊กซอ (Jigsaw Puzzle) ซึ่งหากมองภาพทีละชิ้นจะไม่สามารถบอกได้ว่าจะทำให้เกิดภาพรวมในรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร จะต้องจัดให้เข้าที่ตามลักษณะความสัมพันธ์ของมันแล้ว จึงจะทำให้มองเห็นภาพรวมได้อย่างชัดเจน เช่นเดียวกับองค์การ หากคิดอย่างแยกส่วน มุ่งพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและการร่วมกันส่งผลต่อภาพโดยรวมขององค์กรแล้วพลังของการพัฒนาในองค์กรนั้นก็พลดลง

2. การเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร (Personal Mastery) เป็นไปตามทฤษฎีการจูงใจและทฤษฎีภาวะผู้นำ ที่กล่าวว่าคนจะมีพันธะผูกพันกับจุดหมายและภารกิจขององค์กรและจะใช้ความพยายามเพื่อการบรรลุผลสำเร็จ หากพวกเขาเกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของหรือเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

3. ความคาดหวังที่ท้าทาย (Mental Model) เป็นไปตามทฤษฎีการจูงใจและภาวะผู้นำเช่นกัน โดยเชื่อว่าการสร้างสิ่งนี้ให้เกิดขึ้นในองค์กร จะทำให้สมาชิกมีความตื่นตัวมีแรงใจภายในการที่สำรวจสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่คาดหวังการพัฒนาอยู่เสมอ

4. การมีค่านิยมร่วม (Shared Values) เป็นไปตามหลักการของวัฒนธรรมขององค์กรและการมีส่วนร่วม ซึ่งเชื่อว่าหากองค์กรให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์โดยอาศัยค่านิยมร่วม ของสมาชิกแล้ว ก็จะทำให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วม ซึ่งจะทำให้พวกเขามีความผูกพันกับวิสัยทัศน์ร่วมนั้นและก่อให้เกิดการปฏิบัติตามมา

5. การเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning) เป็นไปตามหลักการความร่วมมือ หลักการกระบวนการกลุ่ม ซึ่งเชื่อว่าสมาชิกในองค์กรจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้นหากพวกเขาได้มีการ

แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งไม่เพียงในระดับห้องเรียนเท่านั้น แต่จะต้องเป็นทั้งระดับโรงเรียนด้วย

สรุป องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นองค์กรที่สมาชิกในองค์กรมีความมุ่งมั่นและมีแรงบันดาลใจที่พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความคิดริเริ่มที่จะสร้างสรรค์สิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นกับองค์กร เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกตัวองค์กรเอง โดยภาพรวมก็จะเป็นองค์กรที่มุ่งแสวงหาความเป็นไปได้ เพื่อความเติบโต และเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการที่จะทำให้บรรลุผลตามสภาพดังกล่าวนี้ นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านก็ให้ข้อเสนอแนะที่ค่อนข้างสอดคล้องกันว่า จะต้องคำนึงถึงการคิดอย่างเป็นระบบ ปัจจัยสำคัญของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นั้นที่ "คน" เป็นหลัก "องค์กรแห่งการเรียนรู้" เป็นเรื่องที่น่าแนวทางด้านผลผลิต บริการ การเป็นบุคคลรอบรู้ มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ลักษณะองค์กรการเรียนรู้ ต้องทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดความรู้ระหว่างบุคลากรจนมีการต่อยอดและสร้างสรรค์ นำไปสู่แนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดขององค์กร

2.3.3 การเรียนรู้ผ่านกระบวนการสะท้อนผลหลักการปฏิบัติ

ความหมายของ After Action Review หรือ AAR มีผู้ให้ความหมายของ AAR ไว้หลายท่าน ดังนี้

Major และ Kennedy (1990) กล่าวว่า การทบทวนหลังการปฏิบัติงาน คือ การอภิปราย/ปรึกษาหารือ/แลกเปลี่ยนความเห็น/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างมีอาชีพ ภายหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกหรือการปฏิบัติการ ที่มุ่งเน้นให้ได้คำตอบที่ชัดเจนในประเด็นที่ว่า เกิดอะไรขึ้น (ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร) ทำไม่จึงเป็นเช่นนั้น แล้วเราจะพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นได้อย่างไร (An After Action Review is a Professional Discussion of a Training or Operational Event That Focuses on Identifying What Happened, Why It Happened and Ways to Improve)

อุดม พัวสกุล (2552) กล่าวว่า AAR คือ การเปิดใจและการเรียนรู้หลังการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเสร็จสิ้นลง เพื่อถอดบทเรียนชื่นชมความสำเร็จและหาทางพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นเป็นขั้นตอนหนึ่งในวงจรการทำงาน เป็นการทบทวนวิธีการทำงานทั้งด้านความสำเร็จ และปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ไม่ใช่เพื่อค้นหาคนที่ทำผิดพลาด ไม่ใช่การกล่าวโทษใครทั้งสิ้น แต่เป็นการทบทวนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ไม่ให้เกิดปัญหานี้ขึ้นอีก ในขณะเดียวกัน ก็คงไว้ซึ่งวิธีการที่ดีอยู่แล้ว

นิพัทธ์ กานต์อัมพร (n.d.) กล่าวว่า AAR คือ การประชุมกลุ่มเพื่อทบทวนการปฏิบัติภารกิจที่ได้ทำไปแล้วว่ามีผลอย่างไร และมีอะไรที่เป็นความรู้ บทเรียน และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติในครั้งต่อไป ทั้งของตนเองและบุคคลอื่น

รัตนา ดวงแก้ว (2551) นอกจากนี้การถอดบทเรียน หมายถึง กระบวนการดึงเอา บางสิ่งบางอย่างออกมาจากบทเรียนที่มีอยู่จากสิ่งที่เราทำ เพื่อให้ได้งานที่เป็นความสำเร็จ (Best Practice) รวมทั้งความล้มเหลวที่เกิดขึ้น (Bad Practice)

แนวทางการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการ

ปัจจุบันหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสนใจกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาไปสู่ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เพราะเป็นกลวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา องค์กร และกิจกรรมหรือวิธีการในการพัฒนาการเรียนรู้ ได้แก่ การสรุปบทเรียน และ การถอดบทเรียน (Lesson Distilled)

การถอดบทเรียน คือ การทบทวนหรือสรุปประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา ในแง่มุมต่างๆ เพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดของเหตุปัจจัยทั้งภายในและภายนอกซึ่งทำให้เกิดผลอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทั้งที่สำเร็จหรือล้มเหลว หรืออาจกล่าวได้ว่า เราถอดบทเรียน เพื่อสืบค้นความรู้ จากการปฏิบัติงาน โดยใช้วิธีการสกัดความรู้และประสบการณ์ที่ฝังลึกจากกลุ่มเป้าหมายที่ได้ร่วมการ ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงาน และความรู้ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานทั้งที่สำเร็จหรือล้มเหลว เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง การปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย และสามารถเผยแพร่ศึกษาเรียนรู้ได้

ดังนั้น การถอดบทเรียน จึงเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสืบค้นความรู้จากการปฏิบัติงาน ซึ่งได้จากรายละเอียดขั้นตอนหรือบันทึกผลการปฏิบัติ รวมถึง ความรู้ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น/บรรลุเป้าหมาย สามารถเผยแพร่ได้ เน้นการระดมสมอง พูดคุย เล่าเรื่อง สังเคราะห์ จับประเด็น กระบวนการ วิธีการเชิงบทเรียนหรือประสบการณ์ ไม่เน้นรูปแบบวิจัย

บทเรียนมีหลายประเภท ทั้งบทเรียนของปัจเจกบุคคล บทเรียนของกลุ่มงานหรือ ทีมงาน บทเรียนของโครงการ โดยเฉพาะหากเป็นบทเรียนของโครงการ อาจเป็นบทเรียนตามวงโคจร โครงการตั้งแต่ เริ่มดำเนินการโครงการ ระหว่างการดำเนินโครงการ และสิ้นสุดโครงการ ซึ่งมี กระบวนการถอดบทเรียนแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่

1. เมื่อเริ่มต้นกิจกรรม/โครงการ ถอดบทเรียนเพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าใช้วิธีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน
2. ระหว่างดำเนินกิจกรรม/โครงการ ถอดบทเรียนเพื่อสะท้อนการทำงาน และ สร้างความเข้มแข็งในกิจกรรมต่อไปใช้วิธีทบทวนสะท้อนกลับ (After Action Review: AAR)
3. หลังสิ้นสุดโครงการ ถอดบทเรียนเพื่อการสังเคราะห์ความรู้ ค้นหาปัจจัยและ กระบวนการหนุนเสริมที่ดี (Best Practice) ใช้วิธีเรียนรู้หลังการดำเนินงาน (Retrospect)

จะเห็นได้ว่าการถอดบทเรียนระหว่างดำเนินกิจกรรม/โครงการ (After Action Review: AAR) และเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Retrospect) เป็นวิธีการที่นิยมมากที่สุดในบรรดาวิธีการถอดบทเรียน (ศุภวัลย์ พลายน้อย เนาวรัตน์ พลายน้อย, 2552) และวิธีการดังกล่าวได้ใช้ในการประชุมถอดบทเรียนของโครงการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีและเครือข่ายในการพัฒนาอนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นโดยเป็นการสกัดความรู้และประสบการณ์การปฏิบัติงานโครงการจากกลุ่มเป้าหมายที่ร่วมปฏิบัติงาน ให้เห็นภาพของ ขั้นตอน กระบวนการ วิธีการปฏิบัติงานในโครงการ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ รวมถึงแนวทางปฏิบัติที่ทำให้เกิดความสำเร็จ และแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

ทฤษฎีการถอดบทเรียน

การถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ (After Action Review: AAR) และเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Retrospect)

ศุภวัลย์ พลายน้อย เนาวรัตน์ พลายน้อย (2552) การถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ (AAR) และเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Retrospect) หลักคิดในการถอดบทเรียนปัจจุบัน “มุ่งเน้นการมองอนาคต ทำสิ่งที่ดีขึ้นในอนาคต” มากกว่า “แสวงหาความล้มเหลวของผลงานในอดีต” การถอดบทเรียนควรมุ่งเน้นประเด็นที่สำคัญที่จำเป็นสำหรับการวางแผนเพื่อความสำเร็จในอนาคต จะไม่ถอดบทเรียนของโครงการในทุกเรื่อง แต่จะให้ความสำคัญเฉพาะประเด็นที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ หรือ จุดคานงัด (จุดที่มีพลังต่อความเปลี่ยนแปลง) ดังนั้น ไม่ว่าจะถอดบทเรียนด้วยวิธีใด การตั้งโจทย์หรือตั้งประเด็นที่มีคุณค่า จึงเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกในกระบวนการถอดบทเรียน

การถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ โดยหลักการแล้วเป็นการถอดบทเรียนภายหลังการสิ้นสุดกิจกรรม เพื่อช่วยให้การดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไปดีขึ้น และลดข้อผิดพลาด การถอดบทเรียนลักษณะนี้จะมีประโยชน์ ถ้าต้องดำเนินกิจกรรมนั้นหลายๆครั้ง และถอดบทเรียนในช่วงแรกๆ ของการทำกิจกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพการทำงานในครั้งต่อไปให้ดีขึ้น และดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง การถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการมีพื้นฐานมาจากแนวคิดของการโจมตีซ้ำๆ ของกองทัพ ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งพลทหาร แม่ทัพนายกอง ประชุมพูดคุยถึงผลการปฏิบัติการโจมตีซ้ำๆ ในวันแรก เพื่อการปฏิบัติการรบที่ดีขึ้นในวันต่อไป การถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ มีกระบวนการขั้นตอนคล้ายคลึงกับการถอดบทเรียนเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Retrospect) ซึ่งเป็นการถอดบทเรียนทั้งโครงการไม่ใช่เฉพาะกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง

“AAR เปรียบเสมือนการถอดบทเรียนเมื่อสิ้นสุดการรบในแต่ละวัน”

“Retrospect เปรียบเสมือนการถอดบทเรียนเมื่อสิ้นสุดสงคราม”

ข้อสังเกตต่อกระบวนการถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ (After Action Review: AAR) และเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Retrospect)

1. ผู้บริหารต้องการใช้ประโยชน์จากการถอดบทเรียนในการตัดสินใจ การตั้งโจทย์ การถอดบทเรียน จึงควรเป็นโจทย์ที่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ
  2. กระบวนการถอดบทเรียนแบบ AAR ดำเนินการในช่วงสั้นๆให้ได้ข้อมูลจำนวนมาก ดังนั้น จึงควรใช้แหล่งข้อมูลจากหลายๆ แหล่งในกระบวนการถอดบทเรียน และมีข้อพิจารณา คือ
    - 2.1 แหล่งข้อมูลของผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้บริหารโดยตรง (ไม่ค่อยมีประโยชน์ ถ้าในการถอดบทเรียนนำคนที่ไม่ได้ปฏิบัติจริง มาร่วมกระบวนการถอดบทเรียน)
    - 2.2 มีผู้อำนวยการความสะดวกที่มีทักษะในการควบคุมให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อยู่ในประเด็น
    - 2.3 เครื่องมืออื่นๆ เช่น เทปบันทึกเสียง ภาพถ่าย
  3. การถอดบทเรียนใช้การสนทนาหรือเสวนา (Dialogues) มิใช่การบรรยายหรือโต้เถียง (Debate)
  4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาต้องเปิดใจกว้างและมีทัศนคติที่ดีว่า AAR จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและองค์กร การไม่เห็นด้วยไม่ได้หมายความว่า ไม่เคารพ (Disagreement Is Not Disrespect)
  5. การถอดบทเรียนเป็น “การสร้างโอกาสในการเรียนรู้ของผู้ร่วมกระบวนการ” ผู้อำนวยการความสะดวกในกระบวนการถอดบทเรียนควรยึดมั่นในหลักการนี้ อาจกล่าวได้ว่า กระบวนการถอดบทเรียนมีความสำคัญพอๆกับผลลัพธ์ของการถอดบทเรียน
  6. ผู้อำนวยการความสะดวก ควรมีสมรรถนะ (Competency) จะนำมาซึ่งความสำเร็จในการถอดบทเรียน ทักษะที่จำเป็น ได้แก่ การเป็นนักสังเกต ทั้งภาษาพูด และภาษากาย เป็นผู้นำ การสนทนาที่มีศิลป์ มีความรู้ในเรื่องที่จะนำมาถอดบทเรียน เป็นผู้ที่เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้อำนวยการความสะดวกจะไม่ใช้วิธีการตำหนิหรือแสวงหาผู้กระทำผิด
  7. การถอดบทเรียน สามารถทำได้ทั้งบทเรียนเชิงบวกและเชิงลบ แต่การแสวงหาบทเรียนเชิงบวก สิ่งดีๆที่เกิดขึ้นจะเป็นพลังใจต่อไป
- ตรวจสอบผลหลังการปฏิบัติงาน
- AAR ย่อมาจากคำว่า After Action Review ซึ่งเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้ในการทบทวนความรู้ที่ได้หลังจากการให้คำชี้แนะ (Coaching) เสร็จสิ้นแต่ละครั้ง เน้นการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ ไม่มีถูก-ผิด เป็นการทบทวนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น หรือไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีก ในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่งวิธีการที่ดีที่สุดโดยผู้ให้คำชี้แนะ ควรกระตุ้นให้ครูตอบคำถามให้กับตัวเอง ดังนี้
1. สิ่งที่เราคาดว่าจะได้รับจากการนิเทศ คืออะไร
  2. สิ่งที่เกิดขึ้นจริง คืออะไร

3. ทำไมสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงจึงแตกต่างกัน เพราะเหตุใด

4. สิ่งที่ได้เรียนรู้และวิธีการลดหรือแก้ไขความแตกต่าง คืออะไร

เมื่อศึกษานิตยสารหรือผู้ให้คำชี้แนะได้ทำการให้คำชี้แนะให้กับครูและผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละเรื่องเพื่อให้เห็นภาพของความสำเร็จในการให้คำชี้แนะ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำ AAR เพื่อให้ได้คำตอบตามข้อคำถามดังกล่าวข้างต้น จะช่วยให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับรู้ว่าการชี้แนะในครั้งนี้เป็นอย่างไร แต่ผลที่ได้รับนั้นไม่ใช่คำตอบสุดท้าย เพราะเมื่อเวลาผ่านไปย่อมทำให้เกิดปัญหาใหม่ได้ตลอดเวลา

การทำ AAR ควรคำนึงถึงหลักในการดำเนินการดังนี้

1. ควรทำ AAR ทันทีหลังจากจบสิ้นการให้คำชี้แนะ
2. ไม่มีการกล่าวโทษ ชำ้เติม ตอกย้ำซึ่งกันและกัน โดยให้มีบรรยากาศเป็นกันเอง
3. คอยอำนวยความสะดวก กระตุ้น ตั้งคำถามให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษาได้

แสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะของตน

4. ควรถามตัวเองว่าสิ่งที่ได้รับคืออะไร
5. หันกลับมาดูว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจริงคืออะไร
6. ความแตกต่างคืออะไร ทำไมจึงแตกต่างกัน
7. จุดบันทึกเพื่อเตือนความจำว่าวิธีการใดบ้างที่ผู้ให้คำชี้แนะได้เคยนำมา

แก้ปัญหาแล้ว

AAR เป็นเครื่องมือที่เชื่อในแนวคิด “ตีเหล็กที่กำลังร้อน” โดยพัฒนามาจากการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในกองทัพสหรัฐอเมริกา โดยเริ่มใช้มาตั้งแต่ ค.ศ. 1970 (พ.ศ. 2513) ในช่วงที่สหรัฐอเมริกาประสบความพ่ายแพ้ต่อสงครามเวียดนามซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองของทหารอเมริกาเสื่อมถอยไปมาก แต่ด้วยกระบวนการ AAR ที่เข้มข้นจริงจังหลังจากนั้น ทำให้กองทัพสหรัฐอเมริกา มีการเรียนรู้ เป็นอย่างมากจนทำให้ความรู้สึกภาคภูมิใจในกองทัพได้หวนกลับมาอีกครั้ง และได้จัดให้ AAR มีสถานะเป็นระบบการเรียนรู้เชิงสถาบัน (Institutional Learning System) ที่สำคัญของทหารอเมริกันในช่วง 20 ปีเศษที่ผ่านมา

กล่าวกันว่าในกระบวนการ AAR นั้น นายทหารที่มีอาวุโสน้อยสามารถตั้งคำถามเพื่อการเรียนรู้จากนายทหารที่มีอาวุโสสูงกว่า เพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ระหว่างกันได้ แทนที่จะเพียงรับฟังคำสั่งเพียงอย่างเดียว อีกทั้งในกระบวนการนี้ร่วมมือกับบรู๊วโกลด์ระหว่างทหารไทยกับสหรัฐอเมริกาที่มีการนำเครื่องมือ AAR มาใช้อยู่ด้วย

ต่อมาได้มีการนำ AAR มาใช้ในภาคพลเรือนตั้งแต่ ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมของกองทัพกับพลเรือนน่าจะมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง โดยเฉพาะ AAR ของทหารน่าจะมองเห็นเป็นรูปธรรมมากกว่า ด้วยความจำเป็นที่ต้องคำนึงทางรอดในการปฏิบัติการทางทหาร

ขณะที่พลเรือนที่ใช้ AAR เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ในโครงการพัฒนานั้น ไม่มีมิติของความเป็นความตายทางกายภาพมาเกี่ยวข้อง AAR ในกลุ่มพลเรือนจึงต้องอาศัยฉันทะ ความใฝ่รู้ วัฒนธรรมการเรียนรู้ของกลุ่ม ตลอดจนต้องมีเงื่อนไขสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้สนับสนุนอย่างเหมาะสมด้วย AAR ที่นำมาประยุกต์ใช้ในโครงการพัฒนานั้นมีชื่อเรียกต่างๆ กันเช่น Lesson Learned (กรณีศึกษา), Post-operation View (การสรุปหลังการปฏิบัติการ), Learning Review (การทบทวนการเรียนรู้) และ Learning After the Event (การเรียนรู้หลังเกิดสถานการณ์) เป็นต้น แต่คำถามหลักๆ เพื่อการเรียนรู้ที่เรียกกันว่า Key Learning Points (ประเด็นการเรียนรู้หลัก) จะไม่แตกต่างกันมากนัก ดังเช่นชุด คำถามต่อไปนี้

1. เราวางแผนกันไว้อย่างไร อะไรคือจุดหมายของการปฏิบัติการ
  2. เมื่อเราดำเนินโครงการพัฒนาไประยะหนึ่งแล้ว สิ่งใดเกิดขึ้น สิ่งใดเป็นไปตามที่วางแผนไว้ /ทำไมเป็นเช่นนั้น
  3. สิ่งใดไม่เป็นไปตามที่วางแผนไว้/ทำไมเป็นเช่นนั้น
  4. เรามีปัญหาอะไรบ้าง
  5. เราน่าจะสามารถทำ สิ่งใดให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้บ้าง
  6. ในการดำเนินงานครั้งต่อไป สิ่งใดที่เราจะปฏิบัติแตกต่างไปจากครั้งที่ผ่านๆ มาบ้าง
- ประโยชน์ของ AAR
1. ได้แนวทางในการปรับปรุง/พัฒนางาน นำไปสู่การทำงานที่ลดความยุ่งยาก เหนื่อยน้อยลงได้ผลดีขึ้น
  2. ได้ฝึกทักษะในการพูด และการฟัง
  3. เป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning) ซึ่งเป็น 1 ใน 5 ของแนวปฏิบัติสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
  4. เป็นการพัฒนาความสัมพันธ์สู่การทำงานเป็นทีม
  5. ทำให้การจัดการความรู้เป็นเรื่องง่ายๆ ที่ใช้ประโยชน์ได้จริง
  6. ทำให้ทราบถึงสิ่งที่เราปฏิบัติได้ดีอยู่แล้ว หรืออาจบังเอิญปฏิบัติได้ดี เพื่อบันทึกจดจำ และรักษาไว้/พัฒนาให้ดียิ่งขึ้น
  7. ทำให้เราทราบข้อผิดพลาด และวิธีการป้องกันไม่ให้ผิดซ้ำ
  8. ฝึกให้รู้จักคิดเป็นระบบ ไม่เน้นเฉพาะผลสำเร็จของงาน แต่จะต้องมองให้ครบทุกมิติ ซึ่งการคิดเป็นระบบเป็นแนวปฏิบัติที่ 5 (The Fifth Discipline) ซึ่งถือว่าเป็นจุดสุดยอดที่จะนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ขั้นตอนของ AAR

1. วางแผนและแจ้งให้ทีมงานทราบว่าจะมีการทำ AAR ตั้งแต่ก่อนการทำงาน โดยระหว่างการทำงานนั้น เราต้องการให้ทีมงานเก็บข้อมูลหรือสังเกตจดจำเรื่องใด ขั้นตอนนี้ หากสามารถทำเป็น Bar (Before Action Review) หรือ การซักซ้อมก่อนการปฏิบัติงาน ก็จะสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เมื่อปฏิบัติงานเรียบร้อยแล้วให้จัดเตรียมสถานที่ และนัดแนะเวลาที่จะมาทำ AAR
3. หากเป็นการทำ AAR ครั้งแรก ให้สรรหาผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Facilitator) รวมทั้งอาจมีการจัดให้แนะนำตัว หรือทำกิจกรรม เพื่อส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
4. ดำเนินการ AAR โดย ถามตามข้อคำถามที่ทีมงานต้องการ ซึ่งข้อคำถามนี้จะเปลี่ยนไปตามความต้องการและความจำเป็นของงานที่ปฏิบัติแต่จะมีคำถามที่เป็นแกนในแนวกลางๆ 4 คำถาม คือ (1) เราคาดว่าผลที่เกิดขึ้นควรจะเป็นอย่างไร (2) แล้วผลที่เกิดขึ้นจริงๆ คืออะไร (3) เพราะเหตุอะไรจึงเกิดเป็นเช่นนั้น และ (4) เราได้เรียนรู้อะไรจากสิ่งที่เกิดขึ้น ในการทำ AAR ของกอง เสนอโครงในพีธีระดับยศฯ ใช้คำถาม ดังนี้
  - 4.1 เป้าหมายของงานคืออะไร
  - 4.2 ผลการปฏิบัติ/ผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นจริง (โดยสรุป)
  - 4.3 งาน/ขั้นตอนที่ทำได้ดี
  - 4.4 งาน/ขั้นตอนที่ทำไม่ได้ดี
  - 4.5 อุปสรรค/ข้อจำกัด/ข้อขัดข้อง ที่พบในระหว่างการทำงาน
  - 4.6 ประเด็นที่ได้เรียนรู้
  - 4.7 ข้อปฏิบัติในการทำงานครั้งต่อไป
5. ทีมงานร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามแนวทางของข้อคำถามในข้อ 4 รวมทั้ง ประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจ โดยสมาชิกทุกคนสามารถเปิดประเด็นใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานตามหัวข้อ AAR โดยให้มีการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ได้แนวทางในการปฏิบัติที่ดีที่สุด
6. บันทึกความรู้/แนวทางการปฏิบัติที่ได้ รวมทั้งข้อควรระวังในการปฏิบัติ ครั้งต่อไป ในรูปแบบที่สะดวกต่อการเข้าใจ และจัดเก็บให้สะดวกต่อการเข้าถึงเพื่อเรียนรู้และนำมาใช้ ในการปฏิบัติครั้งต่อไป โดยอาจจัดทำเป็นแบบฟอร์ม หรือบางแห่งเรียกแบบฟอร์มนี้ว่า Sar (Self Assessment Report) เสนอผู้บังคับบัญชาตามสายงานทราบ

การถอดบทเรียนเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Retrospect)

เป็นการถอดบทเรียนเมื่อสิ้นสุดโครงการหรือ การดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ โดยเป็นการรวบรวมความรู้ในระยะยาวสำหรับคณะทำงานเพื่อการมองไปในอนาคต และทำทันทีที่เสร็จสิ้นกิจกรรม หรือ “เมื่อจบสงคราม มิใช่ เมื่อสิ้นสุดการโจมตีแต่ละครั้ง”

ประโยชน์ของ Retrospect คือ มีปรัชญาการทำงานที่ว่า “ทุกครั้งเราทำอะไรซ้ำ เราควรทำให้ดีกว่าครั้งสุดท้าย” เป็นการช่วยให้ผู้อื่นทำงานของเขาให้ดีขึ้น (เป็นการเรียนลัด) และเป็นการสร้างการเรียนรู้ ผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย คณะทำงาน ผู้อำนวยการกระบวนการเรียนรู้ ผู้ที่ใช้ความรู้ในอนาคต

วิธีการทำ Retrospect คือ การทบทวนแผนและกระบวนการทั้งหมด แล้วทำการตั้งคำถามว่าเราจะดำเนินการต่อไปให้ดีขึ้นอย่างไร ด้วยวิธีใด ทำให้เป็นที่พอใจได้อย่างไร และทำการบันทึกข้อเสนอที่เจาะจงและสามารถนำไปปฏิบัติได้ (Sars)

การถอดบทเรียนจากวิธีปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Good/Best Practice)

เป็นแนวคิดที่ก่อตัวจากทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง (Learning By Doing) เป็นแนวคิด (Approach) มิใช่เป็นเพียงเครื่องมือ (Tool) แนวคิดหลักจะเกี่ยวข้องกับคำว่า “คุณภาพ (Quality)” ที่ถูกนิยามด้วยการทำสิ่งที่ถูกต้องและปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้เข้าร่วมตกลงร่วมกันในวัตถุประสงค์ รายละเอียด และเกณฑ์ที่ใช้ แต่ละกลุ่มนำเสนอโครงการผลการดำเนินงานของตนเอง กลุ่มช่วยกันสรุปกระบวนการทำงานในแต่ละขั้นตอนของโครงการ ที่จะให้ประสบผลสำเร็จ ขั้นตอนที่ต้องการแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อหาส่วนที่ดีที่สุด เน้น “How To”

หัวใจหลักของการถอดบทเรียน

ต้องมีการแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) โดยมีผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefit) มีความไว้วางใจทั้งตนเองและผู้อื่น (Trust) และมีการเรียนรู้ (Learning) วิทยากรให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมดูภาพยนตร์ (5 นาที) และได้บทสรุปว่า ภาพยนตร์ที่ดูเป็นเรื่องเกี่ยวกับการฝึกซ้อมรบของกองทัพสหรัฐซึ่งเป็นตอนที่เกิดความผิดพลาดขึ้นจากการซ้อมรบโดยในฉากเป็นการเรียนรู้ภายหลังการปฏิบัติ (AAR) ร่วมกันของผู้ซ้อมรบ ด้วยการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิดด้วยตนเองของผู้ที่ทำผิดพลาด

บทเรียน/การถอดบทเรียน ทำอย่างไร?

ขั้นตอนโดยทั่วไปของการถอดบทเรียน (ในทุกวิธีวิทยา) มีดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์
2. ออกแบบและวางแผน
3. ดำเนินการถอดบทเรียน
4. สื่อสาร เผยแพร่ผล องค์ความรู้จากบทเรียน

5. ติดตามผลการนำบทเรียนไปใช้ประโยชน์

ตัวละครที่สำคัญในการถอดบทเรียน

ผู้จัดงาน/ผู้ประสาน หรือเรียกว่า “คุณเอื้อ” มีบทบาทสำคัญในการประสานงานและสร้างชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และประโยชน์ รวมถึงวัน เวลา สถานที่ ของการจัดกิจกรรมถอดบทเรียนให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ผู้ร่วมถอดบทเรียน หรือเรียกว่า “คุณกิจ” เป็นเจ้าของความรู้ และภูมิปัญญา ที่ต้องการรวบรวมไว้เป็นบทเรียน และเป็นกลุ่มคนที่จะนำบทเรียนและข้อเสนอแนะที่ได้ไปปฏิบัติ ดังนั้น บุคคลที่จะมาร่วมถอดบทเรียนจะต้องเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ หรือกิจกรรม ที่ดำเนินการอยู่ และมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการจะถอดเป็นความรู้ ซึ่งหลักการของผู้เข้าร่วมกลุ่มควรเป็นบุคคลที่มีศักยภาพใกล้เคียงกัน แต่มีความหลากหลายทางความคิดและไม่ควรเกินกลุ่มละ 10 คน

ผู้อำนวยความสะดวก หรือเรียกว่า “คุณอำนวย” “คุณ Fa (Facilitator)” มีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศการพูดคุย ที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมทุกคนได้แสดงความคิดเห็น และความรู้สึกและต้องสามารถจับประเด็นเป็น และดึงความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวผู้เข้าร่วมให้ผู้เข้าร่วมคนอื่น ๆ ได้เรียนรู้ และร่วมแลกเปลี่ยนได้ และมีหน้าที่ทำให้ผู้เข้าร่วม “เรียนรู้จากคำตอบ” มิใช่เป็นเพียงการทำหน้าที่ “เค้นคำตอบ” ซึ่งควรเป็นบุคคลภายนอกโครงการ (ถ้าเป็นไปได้) ที่มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการถอดบทเรียนและประเด็นที่จะถอดบทเรียนและมีความเป็นกลาง โดยผู้อำนวยความสะดวกที่เข้าใจกระบวนการ เรียกว่า Process Facilitator ผู้อำนวยความสะดวกที่เข้าใจกระบวนการและรู้ประเด็นที่จะถอด เรียกว่า Learning Facilitator ผู้อำนวยความสะดวกที่เข้าใจกระบวนการ รู้ประเด็นที่จะถอด และมีความเป็นกลาง เรียกว่า Policy Facilitator

ผู้ช่วยอำนวยความสะดวกเป็นผู้ช่วยจับประเด็นและดึงประเด็น รวมถึงการตั้งคำถาม โดยผู้ช่วยอำนวยความสะดวกในการถอดบทเรียน ควรเป็นคนภายในโครงการที่มีความสนใจในกระบวนการถอดบทเรียน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของคนในโครงการให้สามารถทำกระบวนการถอดบทเรียนได้ ในอนาคต รวมถึงความต่อเนื่องในการถอดบทเรียน

ผู้บันทึกบทเรียน หรือเรียกว่า “คุณลิขิต” มีบทบาทสำคัญในการเก็บ รวบรวม และสังเคราะห์เป็นเอกสารเพื่อเผยแพร่ต่อไป ซึ่งผู้บันทึกบทเรียนจะต้องมีทักษะในการเขียนสรุป และสังเคราะห์ให้ได้

จุดอ่อนของการถอดบทเรียนและการประยุกต์ใช้

1. เป็นการดำเนินการโดยไม่มีระบบ ไม่มีโครงสร้าง จึงได้ความรู้เป็นส่วนๆ ไม่สามารถเชื่อมโยงในเชิงระบบได้

2. มีสำนึกของการ “หวงวิชา” ไม่ยอมถ่ายทอด รวมทั้งกลุ่มก็ไม่เห็น
ความสำคัญของการแลกเปลี่ยนเพิ่มพูนความรู้ซึ่งกันและกัน

3. เกิดภาวะ “ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด” ไม่สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้
ที่ท่วมท้นออกมาใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้น ระบบคิดจึงเป็นสิ่งสำคัญ

4. ขาดการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้ จึงทำให้มีการทำงานซ้ำ (ผิดซ้ำ)

5. การตัดสินใจดำเนินการไม่ได้ใช้ความรู้ที่ได้จากการถอดบทเรียน

6. ต้องเกิดการเรียนรู้จากบทเรียน มิใช่ “เลียนแบบ”

วิทยากรได้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ แล้วให้ร่วมกัน

ถอดบทเรียนใน 4 หัวข้อ คือ

1. สิ่งที่เรากำหนด/คาดหวังไว้ว่าจะให้เกิดขึ้น (ภาพความสำเร็จ) คืออะไร
(10 นาที)

2. สิ่งที่เกิดขึ้นจริงคืออะไรบ้าง (10 นาที)

3. ทำไมสิ่งที่เกิดขึ้นจริงจึงแตกต่างไปจากสิ่งที่คาดหวัง จะให้เกิดสิ่งที่เราทำได้
ดีคืออะไร ทำไมจึงทำได้ดี (20 นาที)

4. ในการทำกิจกรรมต่อไป เราจะทำสิ่งใดที่ดีขึ้นหรือแตกต่างไปจากเดิมบ้าง
(30 นาที) (ต้องให้ได้ข้อเสนอแนะที่เจาะจงและสามารถปฏิบัติได้)

โดยกิจกรรมนี้มีกติกาอยู่ว่า ทุกคนมีความเท่าเทียมกันในกระบวนการ
ถอดบทเรียน ไม่บ่นปัญหา ไม่หาคนผิด ไม่ตำหนิ ไม่วิจารณ์ แต่สามารถแสดงเหตุผลบนหลักฐาน
ข้อเท็จจริงที่เห็นต่างกันได้ สิ่งที่กำลังถอดบทเรียนเป็นของกลุ่ม/ ทีมงาน/ โครงการ มิใช่ของปัจเจก
และให้ครุ่นคิด สะท้อนกลับให้มากกว่านั้น ตัวแทนของแต่ละกลุ่มได้นำเสนอ Output ที่ได้จาก
กิจกรรมการถอดบทเรียน ซึ่ง Output ของกิจกรรมในครั้งนี้ หมายถึง “กระบวนการ” โดยสามารถ
สรุปข้อคิด/ปัญหาที่เกิดขึ้นจากกระบวนการทำกลุ่ม ได้ดังนี้

1. ปัญหาการมองประเด็นไม่ออก เนื่องจากข้อมูลไม่เพียงพอ
2. เป็นการถอดบทเรียนในเรื่องที่เป็นปัญหาของทุกคนในกลุ่ม
3. เมื่อมีปัญหาในเรื่องการบ่น ปัญหาเรื่องส่วนตัว เป็นหน้าที่ของ Facilitator
ที่ต้องดึงกลับเข้าประเด็น โดยต้องหา Facilitator ที่สามารถดึงประเด็นเวลาผู้เข้าร่วมกลุ่ม
หลงประเด็นได้

4. มิใช่เป็นเพียงการสรุปจากสิ่งที่เขาพูด แต่ต้องดึงเอาประเด็นที่อยู่ลึกกว่า
นั้นออกมา

5. ปัญหากลุ่มขนาดใหญ่ ทำให้บางคนไม่ได้แสดงความคิดเห็น

6. ใช้ความรู้สึกมากกว่าข้อเท็จจริงในปัญหาเรื่องนั้นๆ

7. ยังไม่ได้มีการถอดออกมาเป็นความรู้ใหม่

จากการนำเสนอ ทำให้ได้ข้อคิด ดังนี้

1. ในการเข้ากลุ่ม รูปแบบการนั่งเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการนั่งซ้อนกัน จะทำให้ผู้เข้าร่วมที่อยู่ด้านหลังพูดน้อยลง

2. ต้องมีการเตรียมประเด็นมาล่วงหน้า

3. ถ้าเป็นประเด็นที่กระทบกับบุคคล เขาจะมีความสนใจและเข้าร่วมมากขึ้น

4. ต้องมองเป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญ

5. ฝึกการคิดให้เยอะๆ จะทำให้ได้สิ่งต่างๆ ที่อยู่ในตัวออกมา

สรุป การทบทวนผลหลังการปฏิบัติงานเป็นทีม อภิปรายปรึกษาหารือร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภายหลังปฏิบัติงานเพื่อดึงส่วนหนึ่งส่วนใดของงาน โดยทำทันทีหลังการปฏิบัติงาน สิ่งใดเป็นไปตามแผนหรือไม่เป็นไปตามแผน เรามีปัญหาอะไรเพราะเหตุใด เราจะทำให้ดีขึ้นได้อย่างไร เพื่อให้ได้แนวทางในการปฏิบัติที่ดีที่สุด เพื่อช่วยให้การดำเนินการในครั้งต่อไปให้ดีขึ้น

2.3.4 การเรียนรู้ผ่านกระบวนการสะท้อนคิด

การสะท้อนคิดเป็นรูปแบบการคิดที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะเกิดจากการรับรู้ ความคาดหวัง ความรู้สึกตนเอง เกี่ยวกับประสบการณ์ แล้วมีการวางแผนหาแนวทางแก้ไขในอนาคต โดยผ่านกระบวนการพูดหรือเขียน การสะท้อนคิดจึงเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพพยาบาล เป็นวิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีการเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติได้ รวมทั้งมีการตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่เหมาะสมในการปฏิบัติ งานในสถานการณ์ต่างๆ ได้ (อรพรรณพรสีมา, 2553) โดยเฉพาะครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ให้คำแนะนำที่ดีแก่ผู้เรียน เพราะการเรียนการสอนโดยใช้การสะท้อนคิด ไม่เพียงแต่เป็นการพัฒนากระบวนการคิดแต่ยังช่วยพัฒนาทักษะทางปัญญาของผู้เรียนด้วย

การสะท้อนคิด หมายถึง กระบวนการคิดไตร่ตรองทวนสอบ (Reflective Thinking) เป็นการพิจารณาสิ่งต่างๆอย่างรอบคอบโดยใช้สติและมีสมาธิซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้เราได้ทบทวนและสะท้อนการกระทำของตน (Reflective Practice) โดยสามารถแสดงออกได้ทั้งการพูดและการเขียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ แสวงหาคำตอบโดยใช้เหตุผล แก้ไขปัญหา นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเองและปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Johnson, 1982)

ความสำคัญของการสะท้อนคิด

การสะท้อนคิดมีความสำคัญต่อการศึกษา เพราะทุกวันนี้มีความรู้ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นทุกวัน ทำให้ความรู้ที่มีอยู่เดิมๆ เริ่มล้าสมัยไม่เหมาะกับผู้เรียนในสภาพปัจจุบันโดยเฉพาะวิชาชีพพยาบาลที่ต้องพบกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดอยู่เสมอ และต้องหาทางแก้ไขเฉพาะหน้าอยู่ตลอดเวลา

ต้องมีการตัดสินใจ มีความรับผิดชอบสูง และต้องปฏิบัติตามจริยธรรมของวิชาชีพพยาบาล ดังนั้น การสะท้อนคิดจึงเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับหลักสูตรพยาบาลศาสตร

การที่ผู้ปฏิบัติมีโอกาสได้สะท้อนคิดด้วยตนเองนั้น เป็นการฝึกการสังเกตการคิด วิเคราะห์ จัดระบบความคิด เพื่อให้สื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างเข้าใจ ต้องเป็นผู้ที่ช่างสังเกต เชื่อมโยง ความรู้ เป็นนักคิดและมีการตั้งคำถามที่ดีโดยใช้เหตุผลในการอ้างอิง

องค์ประกอบและหลักการการสะท้อนคิด

ควรประกอบด้วยด้านต่างๆ ที่ควรคำนึงถึง ดังนี้

ด้านครูผู้สอน

1. ครูควรสร้างแรงจูงใจหรือกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจการเรียน มีการใช้คำถามปลายเปิด กระตุ้นให้คิดเพื่อให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างต่อเนื่อง
2. ครูควรจะสะท้อนคิดนักศึกษาได้ทั้งแบบบุคคลหรือแบบกลุ่ม ขึ้นอยู่กับหัวข้อ หรือ สถานการณ์ที่ต้องการสะท้อนตามความเหมาะสม
3. ครูต้องเป็นผู้ฟังที่ดี เปิดใจ มีความเข้าใจและเป็นกันเองกับนักศึกษา เป็นที่ปรึกษาไว้วางใจได้และแก้ปัญหาได้
4. ครูต้องมีความอดทน ควบคุมอารมณ์ได้ดี และพูดจาง่ายๆ อ่อนโยน ไม่ออกคำสั่ง พร้อมให้นักศึกษาเข้าหาได้ตลอดเวลา
5. ครูต้องเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ลดความขัดแย้ง สอนให้นักศึกษากล้าและเก่ง กระตุ้นการเรียนรู้อยู่เสมอ
6. ครูควรให้ความร่วมมือกันทุกคนอย่างพร้อมเพรียง ไม่ปิดกั้นให้ใครคนใดคนหนึ่ง
7. ครูควรมีการเสริมแรงโดยการชมเชยเมื่อนักศึกษาทำได้
8. ครูควรเป็นกัลยาณมิตร เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล
9. ครูต้องสามารถเชื่อมโยงความรู้และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกับนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม
10. ครูควรมีหน้าตาที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ตำหนินักศึกษา ต้องนิ่ง ไม่ขี้ขัน แต่ควรตั้งคำถามที่เป็นเหตุเป็นผล
11. ครูควรมีการมอบหมายงานล่วงหน้าเพื่อให้ศึกษามีเวลาเตรียมตัวและคิดวิเคราะห์ และติดตามการสะท้อนคิดอย่างสม่ำเสมอ ครูต้องระบุเป้าหมาย หัวข้อการสอน วัตถุประสงค์และ Requirement ที่ชัดเจน
12. ครูควรเป็นคนช่างสังเกต เปิดใจให้นักศึกษาได้ระบายความรู้สึกหรือต่อความรู้สึก

ด้านนักศึกษา

1. จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ ต้องเข้าใจในลักษณะวิธีการเรียนการสอนโดยการสะท้อนคิด และมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้

2. ต้องฝึกการคิดวิเคราะห์ ต้องมีการวางแผนที่ดี แบ่งเวลาในการเขียนให้เหมาะสม

3. ต้องเข้าใจ สรุปประเด็นและเขียนสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้

4. มีอิสระในการเขียน มีความกระตือรือร้นและมีทักษะการตั้งคำถามที่ดี

5. มีการเรียนรู้จากสภาพการจริง เรียนรู้ตรงกับความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของตน

6. นำสื่อต่างๆ มาใช้ในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

7. กล้าแสดงความคิดเห็น มีการสังเกตที่ดี มีความรับผิดชอบ มีวินัย และตรงต่อเวลา

8. มีการใช้ความคิดความสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้

9. มีความสุขในการเรียนการสอน

ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน

1. ใช้การวิเคราะห์กรณีศึกษา การประชุมกลุ่ม การสนทนาเป็นรายบุคคล

2. ใช้บันทึกการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น Journal Writing หรือ Learning Log สามารถนำไป ใช้ในการสะท้อนความคิดนักศึกษาทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติการสะท้อนการคิดโดยการเขียนบันทึกควรใช้เวลาในการสะท้อนคิดอย่างเหมาะสม ไม่สั้นจนเกินไป เช่นควรให้นักศึกษาลองฝึกเขียนในสัปดาห์แรก จากนั้น ควรสะท้อนการคิดในสัปดาห์ถัดไป

3. ในการสะท้อนคิดสามารถทำในช่วง การทำ Pre-Post Conference จะช่วยให้นักศึกษาได้มีการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนการสอน

4. การสะท้อนคิดทำบางครั้งต่อหน้าผู้ปวยเราก็ไม่สามารถสะท้อนได้ทันที แต่สามารถมีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ภายหลัง เช่น กรณีที่ต้องดูแลผู้ป่วยฉุกเฉิน เมื่อเสร็จการปฏิบัติการพยาบาลครูสามารถซักถามถึงเหตุผลการปฏิบัติได้ภายหลัง

5. การเรียนการสอนต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้อการวัดและประเมินผล

1. ควรใช้ Authentic Assessment ในการประเมิน แต่ควรมีการทำข้อตกลงระหว่างครูและนักศึกษา ซึ่งจะต้องมีการกำหนดสิ่งที่ต้องการวัดให้ชัดเจน

2. ประเมินจากการเขียนสะท้อนผลการเรียนรู้ โดยให้เขียนภายหลังการเรียนรู้อในแต่ละวัน หรือ สัปดาห์ ว่าต้องการเรียนรู้ออะไรเพิ่มเติม มีปัญหาด้านใดบ้าง ต้องการอะไร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ขั้นตอนการสะท้อนคิด

การสะท้อนคิดที่ Gibbs ได้เสนอไว้ ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน คือ

1. การบรรยายที่เกิดจากความรู้สึกที่กำลังเผชิญกับสถานการณ์นั้นๆ
2. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันโดยการสะท้อนการคิดจากการสังเกตความรู้สึก และการรับรู้
3. การประเมินวิเคราะห์ประสบการณ์ร่วมกันว่าเป็นไปในทางดีหรือไม่ดี
4. ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์โดยภาพรวม
5. สรุปแนวคิดและวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกันโดยใช้เหตุผลประกอบ
6. การวางแผนเพื่อนำไปใช้

วิธีการสะท้อนคิดและตัวอย่างคำถาม

1. ฝึกตั้งคำถาม เพราะหัวใจสำคัญของการสะท้อนคิด คือ การตั้งคำถามที่ดีทุกขั้นตอนการสอน ดังนั้นจึงควรมีการฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามด้วยมุมมองที่หลากหลายเพื่อการพัฒนาคำถามที่ดีขึ้น
2. ฝึกการพูด การสรุปความและการเขียน โดยการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
3. มอบหมายงานซึ่งอาจจะเป็นเรื่องเดิมหรือเรื่องที่เกิดขึ้นใหม่เพื่อให้ผู้ปฏิบัติกลับไปศึกษา หาวิธีการแก้ไข
4. เปรียบเทียบและสรุปสิ่งที่ได้มาว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
5. สร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมให้หน้าเรียนรู้และมีความสุขในการเรียน

สรุป การสะท้อนคิดเกิดจากตัวเราเองได้สะท้อนการทำงานของตน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน โดยสามารถแสดงออกได้ทั้งการพูดและการเขียน อย่างรอบคอบโดยใช้วิธีการที่เราแสดงการสะท้อนการคิดของตัวเองกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้สิ่งที่เราแสดงออกไปเป็นข้อพิจารณาร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน ประกอบการตัดสินใจร่วมกันโดยใช้หลักเหตุและผล

2.3.5 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ความเป็นมาและความสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

PLC มีพื้นฐานแนวคิดมาจากภาคธุรกิจเกี่ยวกับความสามารถขององค์กรในการเรียนรู้ (Thompson, 2002) เป็นการนำแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้มาประยุกต์โดยอธิบายว่าการอุปมาที่เปรียบเทียบให้ “โรงเรียนเป็นองค์กร” นั้นน่าจะเหมาะสมและถูกต้องแท้จริงแล้วโรงเรียนมีความเป็น “ชุมชน” มากกว่าความเป็นองค์กรซึ่งความเป็น “องค์กร” กับ “ชุมชน” มีความแตกต่างกันที่ความเป็นชุมชนจะยึดโยงภายในต่อกันด้วยค่านิยมแนวคิดและความผูกพันร่วมกันของทุกคนที่เป็นสมาชิกซึ่งเป็นแนวคิดตรงกันข้ามกับ “ความเป็นองค์กร” ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในลักษณะที่ยึดตามระดับลดหลั่นกันลงมา มีกลไกการควบคุมและมีโครงสร้างแบบตั้งตัวที่เต็มไปด้วย

กฎระเบียบและวัฒนธรรมของการใช้อ่านาจะเป็นหลัก ในขณะที่ “ชุมชน” จะใช้อิทธิพลที่เกิดจากการมีค่านิยมและวัตถุประสงค์ร่วมกันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเชิงวิชาชีพมีความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการและยึดหลักต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันแบบผนึกกำลังกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งสู่พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ “องค์กร” ยังทำให้เกิดคุณลักษณะบางอย่างขึ้นเช่นลดความเป็นกันเองต่อกันลงมีความเป็นราชการมากขึ้นและถูกควบคุมจากภายนอกให้ต้องรักษาสถานภาพเดิมของหน่วยงานไว้ จึงเห็นว่าถ้ามองโรงเรียนในฐานะแบบองค์กรดังกล่าวแล้วก็จะทำให้โรงเรียนมีความเป็นแบบทางการที่สร้างความรู้สึกห่างระหว่างบุคคลมากยิ่งขึ้นมีกลไกที่บังคับควบคุมมากมายและมักมีจุดเน้นในเรื่องที่เป็นงานด้านเทคนิคเป็นหลักในทางตรงข้ามถ้ายอมรับว่าโรงเรียนมีฐานะแบบที่เป็นชุมชนแล้วบรรยากาศที่ตามมาก็คือสมาชิกมีความผูกพันต่อกันด้วยวัตถุประสงค์ร่วม มีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ใกล้ชิดสนิทสนมและเกิดการร่วมสร้างบรรยากาศที่ทุกคนแสดงออกถึงความห่วงหาอาทรต่อกันและช่วยดูแลสวัสดิภาพร่วมกัน (Sergiovanni T., 1994) โดยที่ใส่ใจร่วมกันถึงการเรียนรู้และความรับผิดชอบหลักร่วมกันของชุมชนนั่นคือพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนด้านความสำคัญของ PLC จากผลการวิจัยโดยของ (Hord S. M. (1997) ที่ยืนยันว่าการดำเนินการในรูปแบบ PLC นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนจากการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีการจัดตั้ง PLC โดยใช้คำถามว่าโรงเรียนดังกล่าวมีผลลัพธ์อะไรบ้างที่แตกต่างไปจากโรงเรียนทั่วไปที่ไม่มีชุมชนแห่งวิชาชีพและถ้าแตกต่างแล้วจะมีผลดีต่อครูผู้สอนและต่อนักเรียนอย่างไรบ้างซึ่งมีผลสรุป 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผลดีต่อครูผู้สอนพบว่า PLC ส่งผลต่อครูผู้สอน กล่าวคือลดความรู้สึกโดดเดี่ยวงานสอนของครูเพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจอย่างแข็งขัน จนเกิดความรู้สึกว่าต้องการร่วมกันเรียนรู้และรับผิดชอบต่อพัฒนาการโดยรวมของนักเรียนถือเป็น “พลังการเรียนรู้” ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนให้มีผลดียิ่งขึ้นกล่าวคือ มีการค้นพบความรู้และความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอนและตัวผู้เรียนซึ่งที่เกิดจากการคอยสังเกตอย่างสนใจรวมถึงความเข้าใจในด้านเนื้อหาสาระที่ต้องจัดการเรียนรู้ได้แตกฉานยิ่งขึ้น จนตระหนักถึงบทบาทและพฤติกรรมการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด อีกทั้งการรับทราบข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น ส่งผลดีต่อการปรับปรุงพัฒนางานวิชาชีพได้ตลอดเวลา เป็นผลให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาและอุทิศตนทางวิชาชีพเพื่อศิษย์ ซึ่งเป็นทั้งคุณค่าและขวัญกำลังใจต่อการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ที่สำคัญคือ ยังสามารถลดอัตราการลาหยุดงานน้อยลงเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนแบบเก่ายังพบว่า มีความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับลักษณะผู้เรียนได้อย่างเด่นชัดและรวดเร็วกว่าที่พบในโรงเรียนแบบเก่ามีความผูกพันที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ให้ปรากฏอย่างเด่นชัดและยั่งยืน

ประเด็นที่ 2 ผลดีต่อผู้เรียนพบว่า PLC ส่งผลต่อผู้เรียนกล่าวคือสามารถลดอัตราการตกต่ำชั้นและจำนวนชั้นเรียนที่ต้องเลื่อนหรือชะลอการจัดการเรียนรู้ให้น้อยลง อัตราการขาดเรียนลดลง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ประวัติศาสตร์และวิชาการอ่านที่สูงขึ้นอย่างเด่นชัด เมื่อเทียบกับโรงเรียนแบบเก่าสุดท้ายคือมีความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิหลังไม่เหมือนกันและลดลงชัดเจน

ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

จากการศึกษาเอกสารพบว่า คำว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) นั้น ยังไม่มีการให้คำนิยามที่เป็นสากล (Universal Definition) แม้ว่า Richard Dufour ผู้ได้รับยกย่องว่าเป็น “บิดาของ PLC” เริ่มทำงานวิจัยพัฒนาและส่งเสริมเรื่องชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาตั้งแต่ ค.ศ.1998 (พ.ศ. 2541) และตอนนี้ชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพได้แพร่ขยายไปทั่วสหรัฐอเมริกา รวมทั้งประเทศอื่นๆ ที่ต้องการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาของประเทศ เช่น สิงคโปร์ (วิจารณ์ พานิช, 2555) และมีนักการศึกษาได้พยายามศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังไม่สามารถนิยามคำนี้ได้ อย่างชัดเจน ปัจจุบันจึงได้มีผู้ตีความ คำว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในบริบทที่แตกต่างกันเป็น 2 ลักษณะ (Bulkeley and Hicks, 2005) คือ

1. มุ่งเน้นศึกษากลุ่มย่อยในโรงเรียน (Subgroup Within School)
2. มุ่งเน้นการศึกษาทั้งโรงเรียนหรือในภาพรวมของโรงเรียน (School Wide Community) ซึ่งในลักษณะนี้จะสอดคล้องกับแนวคิดกลุ่มศึกษาทั้งคณะ (Whole-Faculty Study Group : WFSG) ของ Murphy (2005) ที่ดำเนินการศึกษาและพัฒนากระบวนการที่เกิดขึ้นในระบบโรงเรียนทั้งหมด โดยกล่าวว่า “กลุ่มศึกษาทั้งคณะเปรียบเสมือนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพย่อยๆ” McLaughlin M. W. Talbert J. E. (2006) ให้คำนิยามว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการร่วมมือรวมพลังของครูในการทำงาน เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติ และการตรวจสอบหลักฐานที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของครูผู้สอนและผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อช่วยให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งภายในชั้นเรียน

DuFour (2007) ผู้ถือเป็นบิดาของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กล่าวถึงลักษณะสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่า PLC ไม่ใช่โปรแกรมหรือหลักสูตร แต่เป็นแนวทางการดำเนินการที่ช่วยให้เกิดพลังในการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนทุกระดับ ครูผู้สอนรวมทั้งบุคลากรในโรงเรียนจะต้องมุ่งเน้นการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นมากกว่าให้ความสำคัญกับการสอน นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับการร่วมมือรวมพลัง การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายเดียวกัน โดยอาศัยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

Stoll และ Louis (2007) อธิบายว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพคือ “กลุ่มของครูที่มาร่วมกันทำงานและวางเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งมีการสะท้อนการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งเน้นและส่งเสริมพัฒนาการและการเจริญเติบโตทางวิชาชีพ”

Padwad และ Dixit (2008) อธิบายเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่าหมายถึงชุมชนหรือกลุ่มบุคคลที่มาร่วมกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน นำไปสู่การเจริญเติบโตหรือเกิดพัฒนาการของบุคคลและเกิดความเป็นมืออาชีพขึ้น

คุณลักษณะสำคัญที่ทำให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ในการกล่าวว่าโรงเรียนใดมี PLC นั้นนอกจากจะต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลดังที่กล่าวไปแล้วนั้น การรวมตัวกันของสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพยังต้องประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ โดยมีการกล่าวถึงคุณลักษณะสำคัญที่จะทำให้เกิด PLC ไว้อย่างหลากหลาย อย่างไรก็ตามสามารถสรุปคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้เกิด PLC ได้ 5 ประการ คือ (Martin, 2011; Hord, Roussin and Sommers, 2009; Annenberg Institute for School Reform, 2013; Richard, 2007)

1. การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Shared Values and Vision) สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญ เนื่องจากการมีพันธกิจที่ชัดเจนร่วมกันจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการพัฒนาเป็นชุมชนการเรียนรู้หรือ Learning Community ในโรงเรียน ดังนั้นครูผู้สอนที่เป็นสมาชิกใน PLC จึงต้องมีบรรทัดฐาน ค่านิยม และความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

2. การร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (Collective Responsibility for Students Learning) ผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนนั้นย่อมต้องอาศัยแนวทางและกลยุทธ์ที่หลากหลาย โดยสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้จากความคาดหวังที่ครูผู้สอนมีต่อนักเรียนในระดับสูง และอยู่บนฐานความเชื่อที่ว่านักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ซึ่งเป็นการวางเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยเป็นการวางเป้าหมายร่วมกันของครูที่เป็นสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทุกคน

3. การสืบสอบเพื่อสะท้อนผลเชิงวิชาชีพ (Reflective Professional Inquiry) การพูดคุยสนทนากันระหว่างสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ นักการศึกษาและผู้บริหารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอนและการจัดการเรียนรู้เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติรวมทั้งร่วมกันเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติที่ช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดได้ดีขึ้น ซึ่งการสะท้อนผลและการชี้แนะการปฏิบัติจะเป็นเครื่องมือหรือกลไกในการทบทวนประเด็นพื้นฐานสำคัญที่จะก่อให้เกิดผลทางบวกต่อการเรียนการสอนและคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนหรือช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้และส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

4. การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ความสำคัญกับการร่วมมือรวมพลังโดยการร่วมมือรวมพลังนี้จะต้องเป็นการร่วมมือรวมพลังของครูในภาพรวมทั้งหมดของโรงเรียน และสิ่งสำคัญของการร่วมมือรวมพลังในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพคือการดำเนินกิจกรรมเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายเดียวกัน ทั้งนี้การร่วมมือรวมพลังจะให้ความสำคัญกับความรู้อีกทั้งพหุศาสตร์ซึ่งกันและกันของสมาชิกในชุมชน ระหว่างการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เช่น เกิดการแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และแนวทางการจัดการเรียนรู้ต่างๆ

5. การสนับสนุนการจัดลำดับโครงสร้างและความสัมพันธ์ของบุคลากร (Supportive Conditions Structural Arrangements and Collegial Relationships) การเตรียมพร้อมในด้านการสนับสนุนให้บุคลากรหรือสมาชิกในชุมชนได้มีโอกาสสังเกตการสอน วิชาทฤษฎีและสะท้อนการปฏิบัติงาน รวมทั้งการสอนของเพื่อนร่วมงานและของชุมชนการเรียนรู้ เพื่อมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นในชุมชนและส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ที่จะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนจะ ช่วยสนับสนุนให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้อย่างสมบูรณ์

แนวทางในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

จากการศึกษากระบวนการทำงานของครูที่เป็นสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพบว่า มีแนวทางที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ภายในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ PLC ดังนี้ (Hord, Roussin and Sommers, 2009)

1. ครูและสมาชิกในกลุ่มร่วมกันระบุเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ

2. ครูผู้สอนและสมาชิกในกลุ่มร่วมกันสะท้อนผลการปฏิบัติการสอน การจัดการเรียนรู้และสิ่งที่มีผลกระทบต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. ครูผู้สอนและสมาชิกในกลุ่มร่วมกันพิจารณาและตัดสินใจเลือกแนวทางที่ควรจัดให้กับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด โดยพิจารณาจากข้อมูลที่มีอยู่

การจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งนั้น จะพบว่านักเรียนมีความต้องการที่หลากหลายแตกต่างกันไปครูผู้สอนจึงไม่สามารถจัดการเรียนรู้แบบเฉพาะเจาะจงหรือใช้แนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เหมือนกันทุกครั้งได้ ดังนั้นในการเตรียมการสอนหรือวางแผนการสอนแต่ละครั้ง ครูผู้สอนที่เป็นสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพควรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในประเด็นต่อไปนี้

1. ระบุขอบเขตความรู้ที่สำคัญที่นักเรียนควรได้เรียนรู้และพิจารณาเลือกจากสิ่งที่สำคัญที่สุด

2. กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหา และสัมพันธ์กับความต้องการของผู้เรียน ระยะเวลาเป็นระยะที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการเลือกใช้และพัฒนาเทคนิค วิธีการสอน แนวทางรวมทั้งรูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

3. ยอมรับเทคนิค วิธีการสอน แนวทางรวมทั้งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ หรือสิ่งที่ครูผู้สอนเกิดการเรียนรู้จากการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้

4. ตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสมและนำไปปรับใช้ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียนและของครูผู้สอนที่เป็นสมาชิกใน PLC อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาแนวทางจัดการเรียนรู้ของตนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. วางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อทดลองใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ร่วมกันพัฒนาขึ้น

6. พิจารณาใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งโดยอาจให้ผู้สอนท่านอื่น นำแผนดังกล่าวไปใช้เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

7. ปรับปรุงและแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ จนได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทมากที่สุด

Hord และ Tobia (2012) ได้วิเคราะห์รูปแบบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพขึ้นใหม่ โดยมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. กำหนดค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม การร่วมมือกัน โดยครู ผู้บริหาร นักการศึกษา ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ โดยกำหนดความคาดหวังของหน่วยงาน

2. ภาวะผู้นำร่วม ผู้บริหารมีการกระจายอำนาจ โดยให้ครูหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้นำต้องสร้างความเชื่อมั่นสนับสนุนการมีส่วนร่วมการทำงาน หลีกเลี่ยงการใช้อำนาจ

3. มุ่งมั่นที่จะเรียนรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ ครูผู้สอนทำงานร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อที่จะได้ความรู้ใหม่ ร่วมกันพัฒนางานเพื่อแก้ไขปัญหาโดยแนวทางการทำงานจะเป็นความร่วมมือของครู

4. ช่วยเหลือและสนับสนุนตามเงื่อนไข เป็นเงื่อนไขของความสัมพันธ์และเงื่อนไขทางสภาพ เงื่อนไขของความสัมพันธ์หมายถึงการที่บุคคลส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้ร่วมกัน เงื่อนไขทางกายภาพหมายถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เช่นการวางแผนเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน การสังเกตห้องเรียน

5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และวิปฏิบัติที่ดี โดยครูสามารถและเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ไม่เป็นทางการก็โดยเชิญเพื่อนไปร่วมกิจกรรมที่ตนเองได้จัดทำขึ้น เป็นทางการก็โดยเชิญชวนเพื่อนไปสังเกตการเรียนการสอนในชั้นเรียน และสังเกตบทเรียนจากการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริง รวมทั้งข้อเสนอแนะจากการศึกษาชั้นเรียน

DuFour และ Eaker (1998) ได้กล่าวถึง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม เป็นความร่วมมือของบุคลากรทั้งโรงเรียน มุ่งมั่นที่จะสร้างหลักการ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ
2. สร้างวัฒนธรรมการสืบเสาะ แสวงหาวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาและสะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงาน ซึ่งเชื่อว่ากระบวนการในหาคำตอบมีความสำคัญกว่าการมีคำตอบ
3. สร้างทีมร่วมมือกันเรียนรู้ เป็นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มมากกว่าจะทำงานเดี่ยว ตระหนักในการทำงานร่วมกันและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
4. วางแนวทางการดำเนินงาน โดยสมาชิกภายในกลุ่มมีความมุ่งมั่นที่จะทำวิสัยทัศน์ให้เป็นจริง พัฒนาทฤษฎีเพื่อทดลองใช้ในการแก้ปัญหาให้เกิดประสิทธิผล
5. ปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สมาชิกของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความเชื่อว่าพันธกิจ วิสัยทัศน์จะยังไม่ประสบความสำเร็จ แต่จะต้องพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง
6. กำหนดผลลัพธ์ สมาชิกของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการกำหนดพันธกิจและวิสัยทัศน์ร่วม สร้างทีมร่วมมือกันเรียนรู้ ตามผลลัพธ์ที่ตั้งไว้

Stoll และ Louis (2007) ได้กล่าวถึงชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ ดังนี้

1. สร้างบรรทัดฐานค่านิยมร่วมกัน เป็นความร่วมมือของบุคลากรทั้งโรงเรียน มุ่งมั่นที่จะสร้างบรรทัดฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ
2. สนทนาสะท้อนผล สมาชิกในกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการสนทนาระหว่างสมาชิก เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติงาน
3. ชี้แนะการปฏิบัติงาน สมาชิกในกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ยินยอมให้เพื่อนครูวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
4. เน้นการเรียนรู้ของนักเรียน สมาชิกในกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความเชื่อว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้
5. ความร่วมมือซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความร่วมมือซึ่งกันและกันเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยอภิปรายสิ่งที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานในห้องเรียนและจากผลการทำงานของนักเรียน

การพัฒนาวิชาชีพครูโดยใช้ PLC

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ PLC ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะการกระทำที่แสดงถึงการแบ่งปันหรือการแลกเปลี่ยนของครู แต่มุ่งให้ความสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน ความจริงใจของสมาชิก และการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในโรงเรียน และมุ่งเน้นไปที่การสะท้อนผลการปฏิบัติ รวมทั้งร่วมกันเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยมีสมมติฐานคือ สิ่งที่ครูทำร่วมกันนอกห้องเรียนในการวางแผน การออกแบบการจัดการเรียนรู้และ

การเตรียมการสอนมีความสำคัญเท่าๆ กับการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน และกระบวนการต่างๆ เหล่านี้สามารถปรับโครงสร้างของโรงเรียน พัฒนาวิชาชีพครูและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ (Seashore, Anderson and Riedel, 2003) สอดคล้องกับนักการศึกษาอีกหลายท่านที่สรุปเกี่ยวกับคุณประโยชน์ของ PLC ไว้ว่า ถึงแม้การสร้าง PLC ในโรงเรียนจะเป็นเรื่องยากแต่ทว่ากลับเป็นสิ่งที่ช่วยปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนได้อย่างยั่งยืน (Luis and Kruse, 1995 อ้างอิงจาก Hipp and Weber, 2008)

บทบาทของครูในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง และการจัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนจากการเน้นที่การสอนของครูเป็นเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน และเปลี่ยนจากเน้นที่การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล (Individual Learning) มาเป็นเน้นที่การเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม (Team Learning) รวมทั้งเปลี่ยนจากการเรียนแบบเน้นการแข่งขันมาเป็นเน้นที่ความร่วมมือหรือช่วยเหลือแบ่งปันกัน จึงถือเป็นการเรียนรู้ร่วมกันไปกับกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนและสมาชิกที่อยู่ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (วิจารณ์ พานิช, 2555)

นอกจากนี้ มีงานวิจัยจำนวนหนึ่งแสดงถึงผลที่เกิดจาก PLC ว่าสามารถช่วยส่งเสริมสมรรถนะการสอนของครูได้ และช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (Annenberg Institute for School Reform, 2013) เนื่องจากชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เข้มแข็งมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษาในการช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่ต้องจัดการเรียนรู้ รวมทั้งวิธีการและแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความพึงพอใจในการทำงาน ปฏิบัติการสอนมากขึ้น จึงช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสูงขึ้นและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพยังช่วยทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนทางโครงสร้างวัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียน โดยครุรวมทั้งผู้บริหารมีโอกาสนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการสอนในบรรยากาศที่เอื้อให้เกิดการพัฒนา โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน คือเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ PLC มีวรรณกรรมทางการศึกษาจากการวิจัยหรือโครงการศึกษาต่างๆ สามารถเรียบเรียงสรุปเป็นความหมายของ PLC คือการรวมตัวรวมใจรวมพลังร่วมมือกันของครูผู้บริหารและนักการศึกษาในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญดังที่ Sergiovanni (1994) ได้กล่าวว่า PLC เป็นสถานที่สำหรับ “ปฏิสัมพันธ์” ลด “ความโดดเดี่ยว” ของมวลสมาชิกวิชาชีพครูของโรงเรียนในการทำงานเพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนหรืองานวิชาการโรงเรียนซึ่ง Hord (1997) มองในมุมมองเดียวกันโดยมองการรวมตัวกันดังกล่าวมีนัยยะแสดงถึงการเป็นผู้นำร่วมกันของครูหรือเปิดโอกาสให้ครูเป็น “ประธาน” ในการเปลี่ยนแปลง (วิจารณ์ พานิช, 2555) การมีคุณค่านิยมร่วมและวิสัยทัศน์ร่วมกันไปถึงการเรียนรู้ร่วมกันและการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้สร้างสรรค์ร่วมกันการรวมตัวในรูปแบบนี้เป็นเหมือนแรงผลักดันโดยอาศัยความ

ต้องการและความสนใจของสมาชิกใน PLC เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพสู่มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก (Senge, 1990) การพัฒนาวิชาชีพให้เป็น “ครูเพื่อศิษย์” (วิจารณ์ พานิช, 2555) โดยมองว่าเป็น “ศิษย์ของเรา” มากกว่ามองว่า “ศิษย์ของฉันทัน” และการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มจาก “การเรียนรู้ของครู” เป็นตัวตั้งต้นเรียนรู้ที่จะมองเห็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองเพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตามการรวมตัวการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงใดๆ เป็นไปได้ยากที่จะทำเพียงลำพังหรือเพียงนโยบายเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนทั้งระบบโรงเรียนจึงจำเป็นต้องสร้างความเป็น PLC ที่สอดคล้องกับธรรมชาติทางวิชาชีพพร้อมในโรงเรียนย่อมมีความเป็นชุมชนที่สัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น (Senge, 1990) ชุมชนที่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพได้นั้นจึงจำเป็นต้องอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทางวิชาชีพมีฉันทะและศรัทธาในการทำงาน “ครูเพื่อศิษย์ร่วมกัน” บรรยากาศการอยู่ร่วมกันจึงเป็นบรรยากาศ “ชุมชนกัลยาณมิตรทางวิชาการ” (สุรพล ธรรมรัตน์ ทัศนีย์ จันอินทร์ คงกฤษ ไตรยวงศ์, 2553) ที่มีลักษณะความเป็นชุมชนแห่งความเอื้ออาทรอยู่บนพื้นฐาน “อำนาจเชิงวิชาชีพ” และ “อำนาจเชิงคุณธรรม” (Sergiovanni, 1994) เป็นอำนาจที่การสร้างพลังมวลชนเริ่มจากภาวะผู้นำร่วมของครูเพื่อขับเคลื่อนการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา (Fullan and Miles, 2005)

ลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

นักวิชาการได้กล่าวถึงลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม (2553: 19 - 21) ได้สรุปลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5 ประการ ดังนี้

1. การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Share norm Values) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ทางเทคนิคร่วมกันเป็นหลักพื้นฐานสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่างๆที่จะสร้างให้เกิดขึ้นในชุมชน รวมทั้งการมีพันธกิจ (Mision) ร่วมกันและชัดเจนเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาความเป็นชุมชนการเรียนรู้ (Learning communities) ในโรงเรียน ทั้งนี้การมีพันธกิจร่วมกันและการมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกันเป็นการมุ่งเน้นไปที่ ความต้องการจำเป็นสำหรับชุมชนในโรงเรียน เพื่อพัฒนาความรู้สึกในการเป็นส่วนหนึ่งและมีร่วมกันในวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางการศึกษาที่สำคัญของโรงเรียน

2. การวางเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนต้องการให้ครูผู้สอนมีเทคนิคการสอนและกลยุทธ์ที่หลากหลายที่สามารถเชื่อมโยงสู่กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนได้ ทั้งนี้สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้น่าจะมาจากความคาดหวังระดับสูงของครูต่อนักเรียนบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่านักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ และข้อผูกพันของครูผู้สอนต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

3. การร่วมมือร่วมพลัง เป็นคุณลักษณะที่ถูกสร้างขึ้นโดยการอภิปรายแล้ว นำมาสู่ข้อสรุปของครูถึงการพัฒนาาร่วมกัน เกี่ยวกับทักษะที่สัมพันธ์ กับความสำเร็จหรือความเชี่ยวชาญใหม่ๆ ในการปฏิบัติงานการสอน หรือโดยการสร้างองค์ความรู้ แนวความคิด หรือโครงการที่สามารถช่วยให้ครูมีความเชี่ยวชาญ หรือชำนาญการมากขึ้น รวมทั้งเสริมสร้างสมรรถนะของโรงเรียน ทั้งนี้การร่วมมือร่วมพลังดังกล่าวได้นำไปสู่การสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างครู ซึ่งมักจะเชื่อมโยงไปสู่การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกันของโรงเรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการทำงานร่วมกันของครูในโรงเรียน มีความเกี่ยวข้องกับงานที่สัมพันธ์กับการสอน ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน สื่อการสอน และกลยุทธ์ต่างๆ เช่น การประเมินโปรแกรมการสอน เป็นต้น ทั้งนี้การร่วมมือร่วมพลังไม่ใช่ลักษณะการร่วมมือร่วมพลังของครูเพียงไม่กี่คน แต่เป็นการร่วมมือร่วมพลังของครูในภาพรวมทั้งหมดของโรงเรียน

4. การชี้แนะการปฏิบัติงาน ภายใต้การเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูสามารถปฏิบัติงานการสอนให้เป็นสาธารณะ และได้รับข้อมูลป้อนกลับที่สร้างสรรค์จากเพื่อนร่วมงานได้ ในลักษณะเช่นนี้จะมีการพูดคุยสนทนากันมากขึ้นระหว่างครูด้วยกัน โดยจะช่วยให้มีการพิจารณาว่ายังมีสิ่งใดที่ยังไม่สามารถทำได้ในระหว่างการสอน รวมทั้งยังช่วยให้ครูได้เรียนรู้จากครูคนอื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จและสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อความไม่ประสบความสำเร็จ อันจะทำให้เกิดผลทางบวกต่อการเรียนการสอนในภาพรวมของโรงเรียน

5. การสนทนาเชิงสะท้อนผลการปฏิบัติ การพูดคุยสนทนากันระหว่างครูควรเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานการสอน นอกจากนี้การพูดคุยสนทนาดังกล่าว ควรขยายไปสู่ประเด็นความเป็นองค์กร ความเป็นสมอภาค และความเป็นธรรมของโรงเรียนด้วย เพราะประเด็นเหล่านี้จะกลายเป็นเครื่องมือหรือกลไกในการทบทวนประเด็นพื้นฐานสำคัญของการสอน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความเป็นชุมชนในภาพรวมทั้งหมดของครู ซึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหลักความเชื่อ บรรทัดฐาน และค่านิยมของชุมชนในโรงเรียน

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามทัศนะของ Sergiovanni T. (1994) (Sergiovanni's Learning Community) ได้ให้มุมมองใหม่เกี่ยวกับโรงเรียนแห่งการเรียนรู้โดยอธิบายว่า การอุปมาที่เปรียบเทียบให้ “โรงเรียนเป็นองค์กร” (Organization) นั้น น่าจะไม่เหมาะสมและถูกต้องทีเดียวนัก โดยเขาเห็นว่าควรเป็น “โรงเรียนเป็นชุมชน (Community)” จะมีความเหมาะสมมากกว่า ดังเหตุผลที่เขาอธิบายไว้ในงานเขียนชื่อ Building Community in Schools ซึ่งเรียกร้องให้เปลี่ยนมุมมองโรงเรียนในฐานะที่เป็นองค์กรแบบทางการ (Formal Organization) ไปสู่ความเป็นชุมชน (Community) แทน

Sergiovanni ได้ให้ความสำคัญและถือเป็นจุดเน้นที่ต้องการให้โรงเรียนเปลี่ยนไปเป็น “ชุมชนที่ชัดเจนในวัตถุประสงค์ (Purposeful Communities)” ที่มีคุณลักษณะของความเอื้ออาทร (Caring) มีการเรียนรู้ (Learning) มีความเป็นวิชาชีพ (Professional) มีความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการหรือมีวิทยสัมพันธ์ต่อกัน (Collegiality) มีจิตใจใฝ่การแสวงหา คำตอบ (Inquiring) และมีบรรยากาศเช่นนี้ครอบคลุมทั่วถึงทั้งโรงเรียน โดย Sergiovanni เชื่อว่า ชุมชนที่ชัดเจนในวัตถุประสงค์ จะเป็นสถานที่ซึ่งสมาชิกทุกคนยึดเหนี่ยวผูกพันต่อกันด้วยอุดมการณ์ร่วม (Shared Ideology) และมีระบบปทัสสถานหรือแนวทางปฏิบัติของตนเองที่ใช้เพื่อเป็นเครื่องสนับสนุนให้เกิดการเป็นชุมชนขึ้น ทั้งนี้ การมีอุดมการณ์ร่วมกัน (รวมถึงมีวิสัยทัศน์ร่วม) จะช่วยผูกมัดให้ทุกคนรวมกันเป็นชุมชนและให้การช่วยเหลือต่อกัน มีความเข้าใจถึงเหตุผลและความจำเป็นของการต้องดำรงชีวิตและการทำงานร่วมกันแบบชุมชน

ความเชื่อของ Sergiovanni เกี่ยวกับโรงเรียนเป็นชุมชนนั้น มีแนวคิดที่เป็นจุดเน้นคือยึดถือ เรื่อง “คุณงามความดี (Virtue)” เป็นหลักการสำคัญ เขาเชื่อว่าคนส่วนมากมักมองวิชาชีพชั้นสูง (Professionalism) จากฐานของการใช้ความรู้ที่สามารถลงสู่การปฏิบัติได้จริง เขายังเชื่อว่า โดยปกติแล้ว ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการยอมรับว่าบทบาทของตนคือ การให้บริการแก่ลูกค้า (Service To Clients) ซึ่งความสัมพันธ์แบบ ผู้เชี่ยวชาญทางวิชาชีพกับลูกค้า ซึ่งความเชื่อในลักษณะเช่นนี้ ทำให้ขาดความเป็นกันเองที่เท่าเทียมต่อกันโดยที่ฝ่ายหนึ่งต้องอาศัยหรือต้องขึ้นอยู่กับอีกฝ่ายหนึ่ง (Dependency) การมีค่านิยมในลักษณะเช่นนี้จึงขัดแย้งกับค่านิยมของการสร้างความเป็นชุมชน กล่าวคือ คุณงามความดี มาจากพันธะผูกพันต่อค่านิยมร่วมของบุคคล แล้วพัฒนาเป็นอุดมการณ์แห่งวิชาชีพเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป โดยมีพันธะผูกพันที่จะ 1) ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น 2) การประพฤติและปฏิบัติต้องยึดมั่นต่อ ค่านิยมเพื่อสังคมเป็นจุดหมายปลายทาง 3) ต้องไม่ใช่ประพฤติและปฏิบัติเพื่อตนเองเท่านั้นแต่ที่ทำนั้นก็เพื่อรักษาคุณงามความดีนั้นด้วย และ 4) ผูกพันต่อจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทร (Ethic of Caring) ซึ่งจะขอกกล่าวในแต่ละประเด็นดังนี้

1. ถ้าวิเคราะห์ดูแล้วจะพบว่า “อุดมการณ์แห่งวิชาชีพ (Professional Ideal)” ช่วยให้เกิดหลักเกณฑ์พื้นฐานของการสร้างชุมชนแห่งวิชาชีพชั้นสูงในโรงเรียน กล่าวคือถ้าทั้งคณะครูผู้สอนและผู้บริหารต่างร่วมกันยึดมั่นต่อพันธะผูกพันที่ต้องแสดงพฤติกรรมแบบอย่างที่ดีแล้วคนเหล่านี้จะต้องสนใจและกระตือรือร้นต่องานวิจัย ตลอดจนทฤษฎีใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิธีสอน ทั้งนี้มิใช่เพียงแค่ผูกพันต่อการพัฒนาเทคนิควิธีสอนใหม่เฉพาะงานส่วนตน แต่ต้องช่วยทำให้ทุกคนในโรงเรียนที่เป็นชุมชนโดยรวม ร่วมกันพัฒนาปรับปรุงวิธีสอนและการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นไป ด้วย ความห่วงใยต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยรวมหมายความว่า ครูผู้สอนจะแบ่งปันและแลกเปลี่ยน

ด้านเทคนิควิธีการสอนระหว่างกันอย่างเปิดเผย จะเห็นภาพที่มีครูแวะเวียนไปเยี่ยมเยียนเพื่อสังเกต การสอนของครูในอีกชั้นเรียนหนึ่งได้อย่างสะดวกใจ ตลอดจนมีการเชิญครูคนอื่นที่เชี่ยวชาญ ด้านเทคนิควิธีสอนแบบใหม่มาสาธิตการสอนให้ครูอื่นๆ ได้ชม ซึ่ง Louis และ Kruse (1995) มองปรากฏการณ์ดังกล่าวว่า เป็นวิธีการที่ช่วยลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการสอนของครูให้น้อยลง และเกิดมีความรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบของกลุ่มที่มีต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งโรงเรียน

2. ส่วนการมีค่านิยมที่ประพฤติปฏิบัติโดยยึด “ค่านิยมเพื่อสังคม เป็นจุดหมายปลายทาง” นั้น หมายถึง การมุ่งไปสู่การให้บริการ โดย Sergiovanni มีความเห็นว่า ถ้าชุมชนของโรงเรียนที่ยึดความสำคัญของงานให้บริการแก่นักเรียน แก่ผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชน รอบโรงเรียนได้ครบถ้วนแล้ว ก็แสดงว่า โรงเรียนนั้นสามารถยกระดับวิชาชีพของตนได้สูงขึ้นจนถึง ระดับสามารถเป็น “ผู้คอยให้บริการดูแล หรือ Stewardship” ซึ่งมีหลักการสำคัญคือ ยึดการทำ ประโยชน์เพื่อคนอื่นเหนือประโยชน์ส่วนตน (Service Above Self)

3. ชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นชุมชนที่ “สืบเสาะค้นหาในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ยิ่งขึ้น” ซึ่งหมายความว่า สมาชิกของชุมชนจะทำการใคร่ครวญตรวจสอบวัฒนธรรมของโรงเรียน อย่างต่อเนื่อง เพื่อดูว่าวัฒนธรรมอะไรบ้างที่ส่งเสริมให้วิสัยทัศน์ของโรงเรียนบรรลุผลและได้มากน้อย แค่ไหนเพียงไร ส่วนคำว่า “สืบเสาะค้นหา หรือ Inquiry” หมายความว่าภารกิจทุกด้านที่โรงเรียน ดำเนินการอยู่นั้น จะต้องได้รับการดูแลตรวจสอบอย่างละเอียดเพื่อการปรับปรุงแก้ไข จนเชื่อได้ว่า ภารกิจแต่ละด้านเหล่านี้เป็นไปเพื่อความดีงามของส่วนรวมและสามารถสนองต่อวิสัยทัศน์ของ โรงเรียนได้ด้วย ในสถานศึกษาที่เป็น “โรงเรียนที่มุ่งการสืบเสาะค้นหา (Inquiring School)” จะมุ่งพัฒนาเป้าหมายให้สูงขึ้นตลอดเวลาเมื่อเทียบกับปัจจุบัน อีกทั้งบรรดาสมาชิกของชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียจะมีโอกาสได้ร่วมกันพิจารณาว่า มีปัจจัยใดบ้างที่ควรส่งเสริมเพื่อช่วยให้ชุมชนแห่งการ เรียนรู้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เช่น ช่วยระบุถึงความจำเป็นของโรงเรียนที่ต้องพัฒนาบุคลากรใน ประเด็นใดบ้างและจะทำให้บรรลุผลได้อย่างไร หรือช่วยหาผู้เชี่ยวชาญให้เข้ามาช่วยเหลือเพื่อ ยกระดับผลการปฏิบัติงานให้สูงยิ่งขึ้น เป็นต้น มีการเน้นสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาที่กำหนดร่วมกัน ขึ้นเองมากกว่าการใช้ยุทธศาสตร์ที่กำหนดให้โดยหน่วยงานภายนอกชุมชนแห่งการเรียนรู้

4. คุณลักษณะที่สำคัญยิ่งของโรงเรียนในฐานะที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ตามทัศนะของ Sergiovanni ก็คือ “การมีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทร (Ethic of Caring)” โดย โรงเรียนต้องกลายเป็นชุมชนแห่งความเอื้ออาทร (Caring Communities) ที่ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียทั้งหลาย แสดงออกถึงความห่วงใยต่อความเป็นอยู่ที่ดีของผู้อื่น โดยเฉพาะต่อบรรดานักเรียนเป็นหลัก ซึ่งการ แสดงออกถึงความเอื้ออาทรเช่นนี้ บ่งบอกถึงการมีค่านิยมร่วมกันที่สะท้อนออกมาในเชิงปฏิบัติต่างๆ และจากค่านิยมร่วมเหล่านี้ ก่อให้เกิด “พลังอำนาจเชิงคุณธรรม (Moral Authority)” ขึ้นในโรงเรียน ได้ต่อไปในที่สุด

จากแนวคิดสำคัญของ Sergiovanni ที่ระบุว่าความเอื้ออาทร เป็นสิ่งที่มีอาจขาดได้ในโรงเรียนแห่งการเรียนรู้และควรได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษ โดย Fred Newmann ได้ชี้ชัดว่า ชีวิตของนักเรียนต้องการมากกว่าที่ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ดังนั้นความสำเร็จทางวิชาการจึงไม่ควรเป็นเพียงเกณฑ์เดียวที่ใช้วัดและประเมินผลนักเรียน ควรมีวิธีการอื่นที่ใช้ประเมินด้านความมีคุณธรรมและการวางตนอย่างผู้มีเกียรติและมีศักดิ์ศรีของนักเรียนก็ควรให้ความสำคัญด้วย กล่าวคือ อาจประเมินจากการปฏิบัติตนของผู้เรียน เมื่อต้องติดต่อกับครูนอกชั้นเรียนหรือกับบุคคลทั่วไปก็ได้

นอกจากมีผู้พยายามวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “ความเอื้ออาทร หรือ Caring” ของ Sergiovanni ว่าพื้นฐานสำคัญของความเอื้ออาทรก็คือการเข้าใจลึกซึ้งถึงกันบึ้งของจิตใจของผู้อื่นอย่างแท้จริง โดยระบุไว้เป็นนิยามว่า ความเอื้ออาทรเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับด้านความรู้สึก ความเอื้ออาทรจึงไม่สามารถกำหนดเป็นกฎเกณฑ์ที่ตายตัวได้ แต่นักวิจัยเรื่องนี้เห็นพ้องกันว่า ความเอื้ออาทร (Caring) ประกอบขึ้นด้วย ความรู้สึกที่เต็มใจ (Willingness) ความห่วงใย (Concern) และความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ที่มีต่อกัน

สิ่งที่ค้นพบจากงานวิจัยทั้งหลายในเรื่องนี้ยังยืนยันต่อไปว่า แท้จริงแล้วโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ก็คือโรงเรียนแห่งความเอื้ออาทรด้วย (A Learning School is Also a Caring School) ทั้งนี้เพราะบรรยากาศที่มีความเอื้ออาทรจะเป็นปัจจัยที่เสริมแรงต่อการเรียนรู้ ดังนั้นการสร้างบรรยากาศแห่งความเอื้ออาทรขึ้นได้นั้นต้องเกี่ยวข้องกับปัจจัยอื่นๆ ของชุมชนแห่งวิชาชีพด้วย ยกตัวอย่างเช่น การต้องจัดจำนวนนักเรียนต่อชั้นเรียนให้เหมาะสม เพราะถ้ามีจำนวนนักเรียนต่อชั้นมากเกินไป ย่อมทำให้ครูไม่สามารถเอาใจใส่ดูแลนักเรียนแต่ละคนได้อย่างใกล้ชิดทั่วถึง ผลคือเกิดความรู้สึกของนักเรียนว่าครูมีความเอื้ออาทรต่อนักเรียนน้อยลง เป็นต้น

นอกจากนี้ Sergiovanni ยังตอกย้ำถึง ความจำเป็นที่ต้องอุปมาเปรียบเทียบโรงเรียนให้เป็นชุมชนแทนที่จะเป็นองค์กรว่า สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียทั้งหลาย ที่อยากให้มีการสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างกันโดยยึดหลักของการสร้างสรรค์สิ่งดีงามร่วมกัน ดังนั้นชุมชนแห่งการเรียนรู้จึงสามารถค้นพบ อำนาจเชิงคุณธรรม (Moral Authority) ที่เกิดจากค่านิยมร่วมของชุมชนนั้น โดยมีค่านิยมร่วมเบื้องต้นที่ควรมุ่งเน้นก็คือการเรียนรู้ของนักเรียนนั่นเอง ส่วนชุมชนโดยรวมก็ควรเป็นชุมชนของผู้เรียนรู้ของทุกคน โดยทั้งครูผู้สอน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ตลอดจนสมาชิกของชุมชนทุกคน ต้องเป็นผู้ที่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องถึงวิธีการที่ตนจะให้การบริการและการดูแลบุคคลอื่นที่อยู่ในชุมชนแห่งความเอื้ออาทรได้อย่างไร รวมทั้งสมาชิกทุกคนจะต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาตนเองให้เพิ่มความเป็นครูเป็นผู้บริหาร เป็นผู้ปกครองและเป็นสมาชิกของชุมชนที่ดีขึ้นกว่าเดิมได้อย่างไร กลุ่มคนเหล่านี้ต้องร่วมกันแสวงหาแนวทางเพื่อปรับปรุงเงื่อนไขของการเรียนรู้ การทำงาน การบริหารจัดการ และการสร้างความเอื้ออาทร กล่าวโดยสรุป ชุมชนแห่งการเรียนรู้จะต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันต่อการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ที่ดีของตนอยู่ตลอดเวลา

ซึ่ง Sergiovanni ได้กล่าวไว้ว่า “การสร้างชุมชนขึ้นในโรงเรียนเป็นเรื่องของการเสาะแสวงหาค่านิยมร่วม เพื่อให้การทำงานที่เกิดขึ้นมีแนวทางที่แตกต่างขึ้น มีการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลขึ้นมาใหม่ที่ต่างไปจากเดิมที่เคยมีมา มีการสร้างความยึดเหนี่ยวรูปแบบใหม่ และสร้างพันธะผูกพันใหม่ให้เกิดขึ้น” เพื่อให้ได้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ขึ้น

แนวคิดการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ในปัจจุบันนี้ แนวคิดการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นที่นิยมอย่างมากในการนำไปปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ แนวคิดการเรียนรู้ทางวิชาชีพไม่ใช่สิ่งใหม่ แต่มีพื้นฐานบนหลักการภาคธุรกิจที่เกี่ยวกับความสามารถขององค์กรในการเรียนรู้ วงการศึกษาได้พยายามนำแนวคิดนี้มาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โดยดัดแปลงให้เหมาะสมกับโลกการศึกษา การสร้างการเรียนรู้ทางวิชาชีพพยายามที่จะพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันสำหรับครู มุ่งไปที่การเรียนรู้มากกว่าการสอนทำงานและรับผิดชอบกับผลที่ได้รับร่วมกัน (Thompson, Gregg and Niska, 2004)

DuFour (2007) ได้ระบุแนวคิดสำคัญที่เป็นแนวทางในการทำงานเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ วัฒนธรรมความร่วมมือและเน้นผลการปฏิบัติ ซึ่งเกิดจากการทำงานประจำในโรงเรียนในการร่วมทีมจัดสรรเวลาที่จะพบปะกันในแต่ละวันและกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เน้นผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน มี 3 แนวคิด คือ

1. อะไรคือสิ่งที่เราต้องการให้นักเรียนเรียนรู้
2. จะรู้ได้อย่างไรว่าเมื่อไหร่ที่นักเรียนจะได้เรียนรู้
3. เราจะยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในปัจจุบันได้อย่างไร

Ke Xu. (2012; cite in Westheimer, 1999) ได้กล่าวถึงแนวคิดลักษณะการทำงานในการศึกษาชุมชน ดังนี้

1. ความไว้วางใจและความเข้าใจซึ่งกันและกัน
2. การมีปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม
3. การพึ่งพาซึ่งกันและกัน
4. มีความเกี่ยวพันแต่ละบุคคลและชนกลุ่มน้อย
5. สร้างความสัมพันธ์ที่มีความหมาย

Hirsh (2012) กล่าวถึงชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยระบุว่าการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในชุมชนต้องประกอบด้วย 3 แนวคิด คือ

1. ผู้เชี่ยวชาญ (Professionals) ใครจะเป็นผู้มีส่วนร่วมในวิชาชีพบ้างซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ

2. การเรียนรู้ (Learning) อะไรคือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ความต้องการของผู้เชี่ยวชาญในชุมชนการเรียนรู้ที่มีความสำคัญและการเรียนรู้จะต้องครอบคลุมทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นในการตอบสนองความต้องการตามที่พวกเขาระบุ

3. ชุมชน (Community) วิธีการที่จะเป็นองค์กรทางวิชาชีพ การจัดระบบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายความว่าชุมชนทางวิชาชีพจำเป็นต้องมีข้อมูลมีโครงสร้างที่เหมาะสมและมีกระบวนการต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเร่งประสิทธิภาพการทำงาน

Hord (1997) ได้ทำการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีการจัดตั้งชุมชนแห่งวิชาชีพ โดยใช้คำถามว่า โรงเรียนดังกล่าวมีผลลัพธ์อะไรบ้างที่แตกต่างไปจากโรงเรียนทั่วไปที่ไม่มีชุมชนแห่งวิชาชีพ และถ้าแตกต่างแล้วจะมีผลต่อครูผู้สอนและต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง

วราพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง อธิป จิตตฤกษ์ (2554) กล่าวว่า เมื่อภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 แจกแจงสิ่งที่จัดว่าเป็นความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อความสำเร็จในอนาคตของนักเรียนอเมริกันภาคีฯ ได้ย้ำว่าวัฒนธรรมในโรงเรียนแบบเดิมไม่ถูกออกแบบมาเพื่อสร้างผลลัพธ์เหล่านั้น ภาคีฯ ต้องตระหนักดีว่าหากเป็นเป้าหมายของตนคือ การสร้างโอกาสที่จะประสบความสำเร็จให้แก่ นักเรียน นักศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนโรงเรียนและเขตการศึกษาของตนให้กลายเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ภาคีฯ ประเด็นนี้อย่างแข็งขัน และระบุชัดเจนว่าสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่สุดในการสอนทักษะในศตวรรษ 21 จะต้องสนับสนุนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้ให้นักการศึกษาได้ร่วมมือกันทำงาน แบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดี และผลงานทักษะแห่งศตวรรษ 21 เข้ากับปฏิบัติในห้องเรียน ภาคีฯ เรียกร้องให้จัดระบบโรงเรียนให้กลายเป็น “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูที่สามารถสร้างห้องเรียนตามโมเดลซึ่งจะส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษใหม่ให้ดีที่สุด” และกระตุ้นให้นักศึกษานับสนับสนุน “การแบ่งปันความรู้ระหว่างชุมชนผู้ปฏิบัติงาน โดยใช้ทั้งการสื่อสารแบบตัวต่อตัว การสื่อสารผ่านโลกเสมือน หรือทั้งสองแบบผสมกัน”

ความคิดหลักสามประการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งสะท้อนข้อเรียกร้องของภาคี ประกอบด้วย

1. พันธกิจต่อการเรียนรู้ขั้นสูงสำหรับนักเรียนทุกคน
2. ความสำคัญอย่างยิ่งยวดในการร่วมมือและร่วมแรงเพื่อบรรลุภารกิจนั้น
3. มุ่งมั่นต่อผลลัพธ์ที่จะทำให้โรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนแต่ละคน ให้แนวปฏิบัติแก่ครู และผลักดันให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ในการสอนทักษะชีวิตและการทำงานซึ่งภาคีฯ ได้แจกแจงไว้ อาทิ กำหนดเป้าหมายได้ บริหารเวลาเป็น รู้จักจัดลำดับความสำคัญของงานเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทำประโยชน์ให้ทีม การรับผิดชอบต่อผู้อื่น และมุ่งมั่นสร้างผลลัพธ์ เราเห็นพ้องว่าสภาพแวดล้อมที่ดีที่สุดในการสอนคือสภาพแนวคิดเรื่องชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเกิดมาเพื่อช่วยให้นักการศึกษาได้พัฒนาความสามารถของตน

และหมู่คณะเพื่อใช้ประโยชน์จากทักษะดังกล่าว ดังนั้น เราจึงเห็นพ้องอย่างยิ่งกับข้อสรุปของภาคีฯ ที่ว่า เป็นเรื่องยากที่นักเรียนจะเรียนรู้ทักษะและความรู้ที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 หากโรงเรียน ไม่ได้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

เราหวังว่าแผนงานระดับชาติที่ส่งผลต่อสิ่งที่เรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนนี้จะ ประสบความสำเร็จมากกว่าความพยายามที่ผ่านมา เราสนับสนุนที่ขณะนี้ เพราะความพยายามในการ ปฏิรูปครั้งนี้อยู่บนพื้นฐานของความเห็นที่ว่า การปรับปรุงโรงเรียนให้ได้ผลและยั่งยืนจำเป็นต้องมี วัฒนธรรมโรงเรียนแบบใหม่ ความสำเร็จในการนำแนวคิดเรียนทักษะศตวรรษที่ 21 ไปปฏิบัติไม่ได้ มาจากการออกแบบและใช้หลักสูตรชุดใหม่เพียงอย่างเดียว นักการศึกษาต้องเปิดใจรับความเชื่อ ที่ต่างออกไปต้องพัฒนาความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัย และที่สำคัญที่สุดคือ ต้องลงมือปฏิบัติด้วย วิธีการใหม่ๆ

ในการศึกษาก่อนหน้านี้ เราพยายามหาลักษณะของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ที่จำเป็นเพื่อให้โรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้อยู่ในตาราง 3

ตาราง 3 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากโรงเรียนแบบเดิมไปสู่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

วัฒนธรรมแบบเดิม	วัฒนธรรมแบบใหม่
1. หน้าที่ของครูคือสอนหนังสือ หน้าที่ของนักเรียนคือเรียนหนังสือ	1. การสอนโดยไม่มีการเรียนรู้ไม่ได้เรียกว่าการ สอน แต่เป็นแค่การนำเสนอ เป้าหมายของ โรงเรียนคือรับประกันว่านักเรียนทุกคนต้องได้ เรียนรู้
2. นักวิชาชีพมีอิสระที่จะตัดสินใจว่าจะทำอย่างไรกับ งานของตน	2. นักวิชาชีพมีพันธะหน้าที่ในการหาแนวปฏิบัติที่ ดีให้แก่ผู้ที่ตนทำงานได้
3. ความเป็นอิสระในการทำงานของครูเป็นสิ่ง สำคัญกว่าการทำให้นักเรียนมีหลักสูตรที่ดีมี การประเมินด้วยเกณฑ์เดียวกัน หรือได้รับความ ช่วยเหลือโดยเสมอภาคเมื่อมีปัญหา	3. นักวิชาชีพต้องเจาะประเด็นที่มีผลต่อการเรียนรู้ ของนักเรียนโดยรวมมากกว่าโดยเอกเทศ ครู ต้องสร้างวัฒนธรรมการร่วมมือทำงาน และ ระบบที่ส่งเสริมประสิทธิภาพและความเท่า เทียม

ตาราง 3 (ต่อ)

วัฒนธรรมแบบเดิม	วัฒนธรรมแบบใหม่
4. โรงเรียนจะทำหน้าที่ได้ดีที่สุดเมื่อเขตมอบอิสระให้ดูแลจัดการเอง	4. โรงเรียนจะทำหน้าที่ได้ดีที่สุดเมื่อทำงานภายใต้เป้าหมายและลำดับความสำคัญที่ชัดเจนและสื่อสารตรงกัน และได้รับความช่วยเหลือเพื่อปรับแนวปฏิบัติให้ตรงกับเป้าหมายและลำดับความสำคัญนั้น โดยโรงเรียนมีอิสระที่จะเลือกวิธีการที่เหมาะสมเพื่อบรรลุเป้าหมาย
5. ครูไม่มีอำนาจควบคุมปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก	5. ความพยายามของนักการศึกษา ไม่ว่าจะโดยบุคคลหรือหมู่คณะ ส่งผลในเชิงบวกได้อย่างมาก และอิทธิพลนี้เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

แนวคิดของชุมชนฯ และกลุ่มวิชาชีพครูจะต้องสอดคล้องกัน

เราหวังว่าภาควิชาชีพการดำเนินการอย่างจริงจังที่จะปรับแนวปฏิบัติทั้งหมดของตนให้เข้ากับแนวของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้ที่ผ่านการฝึกฝนในมหาวิทยาลัยเพื่อมาประกอบอาชีพครูจะต้องผ่านโครงการที่ออกแบบมาเป็นพิเศษ เพื่อเตรียมพวกเขาให้สามารถทำงานในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้ เมื่อต้องสอนนักเรียนพวกเขาจะถูกบรรจุในโรงเรียนที่นำแนวคิดไปปฏิบัติจริงและได้รับมอบหมายให้อยู่ในทีมครู ไม่ใช่ทำงานโดยลำพัง หน่วยงานที่มีหน้าที่รับรองวิทยฐานะทั้งหลายต้องเรียกร้องให้มหาวิทยาลัยพิสูจน์ว่าบัณฑิตสาขาศึกษาศาสตร์ของตนได้ผ่านการฝึกฝนในวิชาสำคัญ อาทิ แนวการสอนที่มีประสิทธิผล กระบวนการกลุ่ม ความรู้พื้นฐานเรื่องการประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูล การทำงานเป็นทีมเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วม การนำงานวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้ และการเข้าถึงฐานความรู้ที่พัฒนาจากแนวปฏิบัติที่ดี

เมื่อครูเข้าสู่ภาควิชาชีพ ทีมที่ครูร่วมงานด้วยจะมีบทบาทในการจ้างและรับหน้าที่ดูแลการปรับตัว เหล่าครูมือใหม่สามารถใช้ประโยชน์จากหลักสูตรที่ผ่านการรับรอง จังหวะการสอนที่เห็นพ้องต้องกัน การประเมินร่วมของทีม และเกณฑ์การประเมินคุณภาพของนักเรียน แทนที่จะถูกปล่อยให้ค้นหาทางเองอย่างที่เป็นมา ทั้งหมดนี้จะช่วยให้ครูเห็นภาพที่ชัดเจนเพื่อให้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญกว่านั้น สมาชิกแต่ละคนในทีมจะได้รับประโยชน์จากการเปรียบเทียบข้อมูลการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนของตนกับเพื่อนร่วมทีม เมื่อสมาชิกในทีมเจอปัญหาจะได้มีแหล่งความช่วยเหลือมากมายเพื่อขัดเกลาแนวปฏิบัติให้ดีขึ้น เพื่อนครูคนใดมีนักเรียนที่ได้ผลสัมฤทธิ์สูงในบาง

ทักษะก็จะเป็นผู้ช่วยเหลือคนอื่นๆในทีม แล้วขยายขอบเขตไปสู่ทีมอื่นๆในโรงเรียน จนพันรั้วโรงเรียน ไปสู่นักการศึกษาผู้เชี่ยวชาญทักษะนั้นในเขต ทีมสามารถเข้าถึงคลังข้อมูลวิธีดีไอระดับประเทศที่บันทึก แนวปฏิบัติที่เคยได้ผล ดังที่จอห์น แสตต์ สรุปลไว้ในงานศึกษาอย่างละเอียดเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการ เรียนรู้ของนักเรียนว่า ครูที่ขบคิดวิธีการสอนตามลำพังมักจะไม่สามารถปรับปรุงประสิทธิผลของตนได้ การขบคิดจะส่งผลให้การสอนดีขึ้นถ้าอาศัยข้อมูลการเรียนรู้ของนักเรียนและช่วยกันคิด และไม่ได้ทำ โดยลำพังครูคนเดียวแต่ต้องร่วมมือกันทั้งทีม และสามารถเข้าถึงผู้เชี่ยวชาญในเขตหรือเข้าถึงตัวอย่าง การสอนที่ดีเลิศในระดับประเทศได้ หากเป็นเช่นนั้นแล้วนักการศึกษาย่อมสามารถจัดการกับความท้าทายที่เผชิญได้ดียิ่งขึ้น

การแบ่งระดับของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

PLC สามารถแบ่งระดับได้ 3 ระดับคือระดับสถานศึกษาระดับเครือข่ายและ ระดับชาติโดยแต่ละลักษณะจะแบ่งตามระดับของความเป็น PLC ย่อย ดังนี้

1. ระดับสถานศึกษา (School Level) คือ PLC ที่ขับเคลื่อนในบริบท

สถานศึกษาหรือโรงเรียนสามารถแบ่งได้ 3 ระดับย่อย คือ (Sergiovanni, 1994)

1.1 ระดับนักเรียน (Student Level) ซึ่งนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมและ ร่วมมือให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นจากครูและเพื่อนนักเรียนอื่นให้ทำกิจกรรมเพื่อแสวงหาคำตอบที่ สมเหตุสมผลสำหรับตน นักเรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญคือทักษะการเรียนรู้

1.2 ระดับผู้ประกอบการวิชาชีพ (Professional Level) ประกอบด้วยครูผู้สอน และผู้บริหารของโรงเรียนโดยใช้ฐานของ “ชุมชนแห่งวิชาชีพ” เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของชุมชน จึงเรียกว่า “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ซึ่งเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกคนในโรงเรียนร่วมกัน พิจารณาทบทวนเรื่องนโยบายการปฏิบัติและกระบวนการบริหารจัดการต่างๆของโรงเรียนใหม่อีกครั้ง โดยยึดหลักในการปรับปรุงแก้ไขสิ่งเหล่านี้เพื่อให้สามารถบริการด้านการเรียนรู้แก่นักเรียนได้อย่างมี ประสิทธิภาพอีกทั้งเพื่อให้การปรับปรุงแก้ไขดังกล่าวนำมาสู่การสนับสนุนการปฏิบัติงานวิชาชีพของ ครูผู้สอนและผู้บริหารให้มีคุณภาพและประสิทธิผลสูงยิ่งขึ้นมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการ ทำงานที่ดีต่อกันของทุกฝ่าย

1.3 ระดับการเรียนรู้ของชุมชน (Learning Community Level) ครอบคลุม ถึงผู้ปกครองสมาชิกชุมชนและผู้นำชุมชนโดยบุคคลกลุ่มนี้จำเป็นต้องมีส่วนเข้ามาร่วมสร้างและ ผลักดันวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมายกล่าวคือผู้ปกครองนักเรียนผู้อาวุโสในชุมชน ตลอดจนสถาบันต่างๆของชุมชนเหล่านี้ต้องมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมเป้าหมายการเรียนรู้ของชุมชน และโรงเรียนกล่าวคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมทางการศึกษาได้โดยการให้การดูแลแนะนำการเรียนที่บ้าน ของนักเรียนรวมทั้งให้การสนับสนุนแก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ บุตรหลานของตนผู้อาวุโสในชุมชนสามารถเป็นอาสาสมัครถ่ายทอดความรู้

2. ระดับกลุ่มเครือข่าย (Network Level) คือ PLC ที่ขับเคลื่อนในลักษณะการรวมตัวกันของกลุ่มวิชาชีพจากองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆที่มุ่งมั่นร่วมกันสร้างชุมชนเครือข่ายภายใต้วัตถุประสงค์ร่วมคือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจสร้างความสัมพันธ์และพัฒนาวิชาชีพพร้อมกันอาจมีเป้าหมายที่เป็นแนวคิดร่วมกันอย่างชัดเจนสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ

2.1 กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันคือการตกลงร่วมมือกันในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างสถาบันโดยมองว่าการร่วมมือกันของสถาบันต่างๆทำให้เกิดพลังการขับเคลื่อนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพการแลกเปลี่ยนหรือร่วมลงทุนด้านทรัพยากรและการเกื้อหนุนเป็นกัลยาณมิตรคอยสะท้อนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน กรณีตัวอย่างเช่นกรณีศึกษาการจัดการ PLC เป็นกลุ่มของโรงเรียนในประเทศสิงคโปร์เพื่อร่วมพัฒนาแลกเปลี่ยนและสะท้อนร่วมกันทางวิชาชีพเป็นต้น

2.2 กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือของสมาชิกวิชาชีพครูคือการจัดพื้นที่เปิดกว้างให้สมาชิกวิชาชีพครูที่มีอุดมการณ์ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองเพื่อการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญสมาชิกที่รวมตัวกันไม่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับสังกัดแต่จะตั้งอยู่บนความมุ่งมั่นสมัครใจใช้อุดมการณ์ร่วมเป็นหลักในการรวมกันเป็น PLC กรณีตัวอย่างเช่น PLC “ครูเพื่อศิษย์” ของมูลนิธิสตาร์-สฤตวิงส์ (มสส.) ที่สร้างพื้นที่ส่วนกลางสำหรับวิชาชีพครูให้จับมือร่วมกันเป็นภาคีร่วมพัฒนา “ครูเพื่อศิษย์” มุ่งสร้างสรรค์นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทย (วิจารณ์ พานิช, 2555: 61) เป็นต้น

3. ระดับชาติ (The National Level) คือ PLC ที่เกิดขึ้นโดยนโยบายของรัฐที่มุ่งจัดเครือข่าย PLC ของชาติเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของวิชาชีพโดยความร่วมมือของสถานศึกษาและครูที่ผนึกกำลังร่วมกันพัฒนาวิชาชีพภายใต้การสนับสนุนของรัฐดังกรณีตัวอย่างนโยบายวิสัยทัศน์เพื่อความร่วมมือของกระทรวงศึกษาธิการประเทศสิงคโปร์ รัฐจัดให้มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพชาติสิงคโปร์เพื่อมุ่งหวังขับเคลื่อนแนวคิด “สอนให้น้อยเรียนรู้ให้มาก” (Teach Less, Learn More) ให้เกิดผลสำเร็จเป็นต้น

องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทสถานศึกษา

PLC ในระดับสถานศึกษาหรือระดับผู้ประกอบวิชาชีพนำเสนอเป็นองค์ประกอบของ PLC ที่มาจากข้อมูลที่รวบรวมและวิเคราะห์จากเอกสารทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศนำเสนอเป็น 6 องค์ประกอบของ PLC ในบริบทสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยวิสัยทัศน์ร่วม ที่ร่วมแรงร่วมใจภาวะผู้นำร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีปฏิบัติที่ดี ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้และประยุกต์ใช้ โครงสร้างสนับสนุนชุมชนนำเสนอจากการสังเคราะห์แนวคิดต่างๆ ดังแผนภาพและรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 4 การวิเคราะห์องค์ประกอบของความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

แนวคิด	วิสัยทัศน์ ร่วม	ทีมร่วมแรง ร่วมใจ	ภาวะผู้นำร่วม	เรียนรู้และ พัฒนาเป็นทีม	ชุมชนกัลยาณมิตร
Peter Senge (1990)	✓	✓	✓		
Dufour (2006)	✓	✓			✓
Hord (1997)	✓	✓	✓	✓	✓
Sergiovanni (1994)	✓	✓	✓	✓	✓
Louis และ Kruse (1995)	✓	✓	✓	✓	
Fullan (1999)	✓	✓	✓	✓	

จากตาราง 4 จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู
สรุปองค์ประกอบแต่ละด้านได้ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง สมาชิกของการทำงานที่เข้าใจเป้าหมายเดียวกัน มีความ
มุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ในส่วนของทีมงานต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและที่มีการพูดคุยสม่ำเสมอและ
อ้างอิงเพื่อการทำงานของทีมงาน

2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ หมายถึง ทีมงานที่มีความสัมพันธ์ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้
ร่วมกันโดยอภิปรายรายสิ่งที่เกิดจากการปฏิบัติในห้องเรียนและจากผลการทำงานของนักเรียน
รวมทั้งการทำงานในกลุ่มและระหว่างกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา ให้เป็นชุมชน
ทางวิชาชีพในวงกว้าง

3. ภาวะผู้นำร่วม หมายถึง ทีมงานที่มีความร่วมมือร่วมพลัง มีอำนาจและตัดสินใจ
ให้ความร่วมมือกับผู้นำเหมือนเป็นผู้เรียนและสนับสนุนการตัดสินใจและแนวทางในกานสนับสนุน
สมาชิกในการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำให้มีคุณภาพ ลักษณะการสร้างภาวะผู้นำนี้เป็นวิธีการของ
ชุมชนการเรียนรู้ทางที่ต้องกระจายอำนาจ อำนาจความสะอาดแก่ทีมงาน และมีส่วนร่วมโดยไม่ครอบ
โดยอำนาจ

4. เรียนรู้และพัฒนาเป็นทีม หมายถึง การที่ทีมมีการทำงานโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการทำงานเป็นทีมมากกว่าการทำงานเดี่ยว การพัฒนาทีมเพื่อการเรียนรู้เป็นทีมเป็นไปเพื่อการพัฒนาองค์กร ความเต็มใจในการพัฒนาองค์กรร่วมกันและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

5. ชุมชนกัลยาณมิตรหมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน มีวิถีและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันแบบเกื้อกูล พัฒนาความเป็นอยู่อย่างเปิดเผย ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระภาพ บนพื้นฐานของไว้วางใจ เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีพลังของความเอื้ออาทร มีทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อกัน

สรุป ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จะเป็นการร่วมด้วยช่วยกันหลายฝ่าย หลายระดับ เพื่อให้ประสบความสำเร็จด้านการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการประกาศเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันตั้งแต่ระดับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน เมื่อมาที่โรงเรียนผู้บริหาร ครู นักการศึกษาต้องวางแผนร่วมกัน มีวิสัยทัศน์และค่านิยม การเรียนรู้ร่วมกัน การแบ่งปันเทคนิคการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน โดยสร้างเวทีเพื่อแชร์ประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน ลดความรู้สึกลดเดี่ยวของครู มองประโยชน์ส่วนรวมเพื่อเกิดผลประโยชน์กับเด็กนักเรียนให้มากที่สุด

2.3.6 การนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

สาโรช บัวศรี (2504) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาคือ การช่วยเหลือดูแล และตรวจตรา แนะนำส่งเสริมสนับสนุนเกื้อกูลเพื่อให้งานวิชาการและธุรการในโรงเรียนหรือแต่ละสายงานให้เกิดผลดี การนิเทศการศึกษาไม่เกี่ยวกับการบังคับบัญชาแต่ประการใดแต่การเป็นการแนะนำ โดยแท้ และเป็นการช่วยเหลืออย่างเปิดเผย

พนัส หันนาคินทร์ (2526) มีความเห็นว่า การนิเทศการศึกษาไม่ใช่การบังคับหรือจับผิด แต่เป็นการช่วยเหลือร่วมมือซึ่งกันและกันเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การนิเทศการศึกษาคือ แผนงานที่จัดขึ้นเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและเป็นการบริการทางด้านวิชาการที่จัดให้แก่ใคร

ภิญโญ สาธร (2519) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาหมายถึง ความพยายามทุกชนิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ส่งเสริมการศึกษาในการแนะนำครูและผู้อื่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาให้รู้วิธีปรับปรุง การสอนหรือการให้การศึกษา

สงัด อุทรานันท์ (2530) ให้ความหมายของการนิเทศว่าหมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศไว้ว่าการนิเทศเป็นการกระตุ้นให้การทำงานประสบผลสำเร็จโดยผ่านตัวกลางหรือบุคคลอื่น เช่น ครู หรือผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอีกต่อหนึ่ง หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการนิเทศและความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อประสิทธิภาพอันสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

Neagly และ Dean (1980) ได้ให้ความหมายของการนิเทศสมัยใหม่ที่เป็นประชาธิปไตยว่าหมายถึง บริการต่างๆ ที่จัดให้กับครูเพื่อให้เกิดการ ปรับปรุงการเรียนการสอน การเรียนรู้และหลักสูตร การนิเทศสมัยใหม่จะเป็นการปฏิบัติในทางที่ดี เป็นประชาธิปไตย และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องของนักเรียน ครู ซึ่งผู้นิเทศและผู้บริหาร รวมทั้งผู้ปกครองและบุคคลอื่นๆ ที่สนใจกับการศึกษา

Oliva (1989) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เป็นการช่วยเหลือครูเป็นพิเศษเพื่อให้ปรับปรุงการเรียนการสอน และคำสำคัญที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมที่ปฏิบัติในการนิเทศก็คือ การบริการ และการช่วยเหลือ

Acheson และ Gall (1992 อ้างอิงจาก Wiles and Bondi, 2004) ได้ให้ความหมายของการนิเทศว่า เป็นความร่วมมือ เป็นการปฏิบัติมากกว่าการชี้นำเป็นประชาธิปไตยมากกว่าเผด็จการ และเน้นครูเป็นสำคัญ

Eisbree et al. (1967) ได้ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาว่าเป็นกระบวนการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

Briggs และ Justman (1952) ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาว่าหมายถึง การร่วมมือกันกระตุ้นส่งเสริมและให้คำแนะนำแก่ครูเพื่อให้ครูมีความเจริญก้าวหน้าอย่างเพียงพอต่อการสร้างความเจริญงอกงามให้กับนักเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมโลกอย่างฉลาด

Adams, Harold P. Dickey (1953) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศว่า เป็นการให้บริการทางด้านการสอนและการปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น เป็นการสร้างสรรค์เป็นการร่วมมือกันระหว่างบุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศต้องไม่ใช่การใช้อำนาจกับครู แต่เป็นการตอบสนองความต้องการของครู ให้มีประสิทธิภาพแก่ครูในการทำงานเพื่อจะสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมายของการนิเทศ

เนื่องจากการนิเทศการศึกษาหรือการนิเทศการสอนนั้น มีความซับซ้อนเพราะเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และจะต้องพัฒนาบุคคลเพื่อให้มีประสิทธิภาพมีศักยภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข การกำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศที่ชัดเจนจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกำหนดจุดมุ่งหมายได้ชัดเจนเท่าใด

ยิ่งทำให้มองเห็นแนวทางปฏิบัติและเป้าหมายชัดเจนขึ้นเท่านั้น ซึ่งมีนักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้นำเสนอวัตถุประสงค์และการนิเทศการศึกษาหรือนิเทศการสอนไว้ดังนี้ คือ

กระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

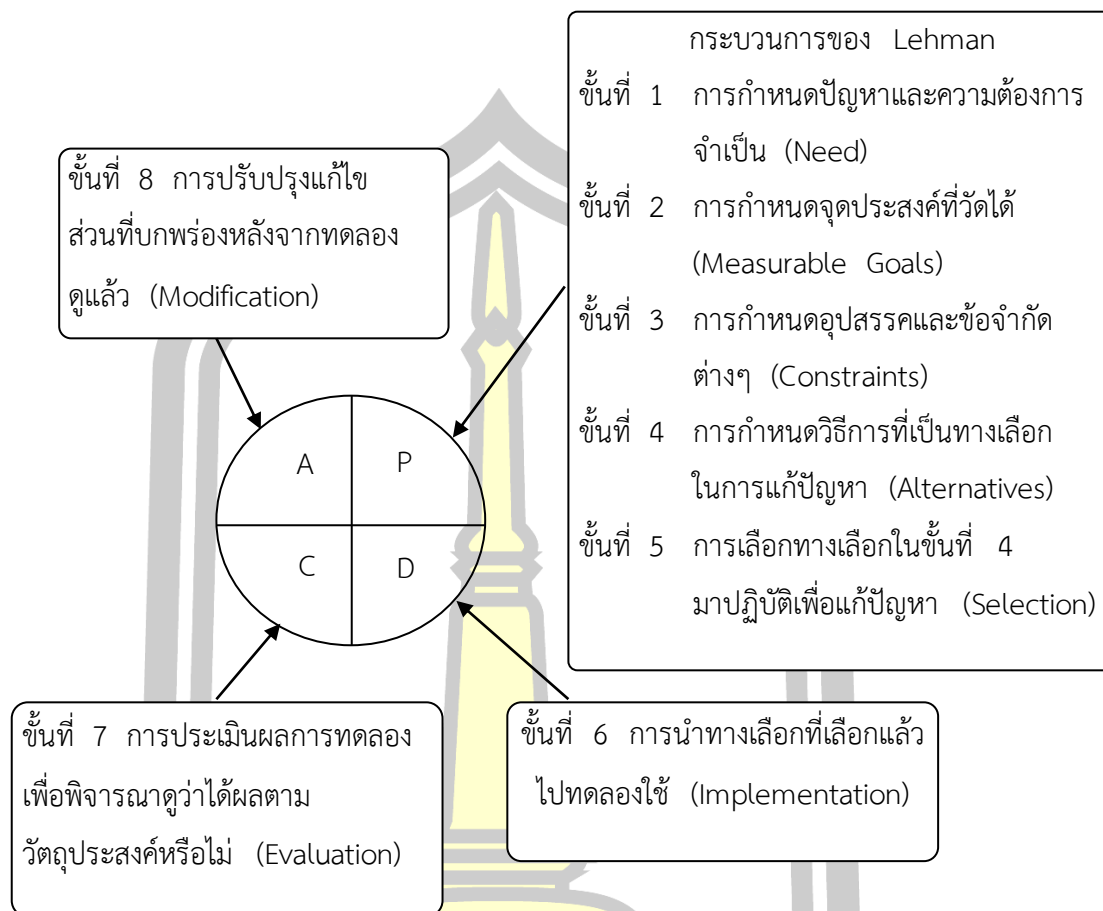
กระบวนการนิเทศแนวใหม่มีจุดเริ่มต้นมาจากแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการนิเทศการสอน จากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองเป็นผลให้ประชาคมโลกต้องพัฒนาและรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นการนิเทศการสอนก็ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงนั้น

Peters และ Waterman (1992) ผู้เขียนหนังสือขายดีที่สุดเล่มหนึ่งชื่อ In Search of Excellence ได้เสนอกรอบความคิดของปีเตอร์ส์และวอเตอร์แมน (The Peters and Waterman Framework) อธิบายเรื่องวัฒนธรรมองค์กรด้วยวิธีที่ง่ายด้วยการคัดเลือกตัวอย่างบริษัทอเมริกันที่ประสบความสำเร็จสูง แล้ววิเคราะห์บริษัทดังกล่าวว่าบริหารอย่างไรจึงประสบความสำเร็จ พบประเด็นสำคัญเกี่ยวกับค่านิยมที่เป็นวัฒนธรรม (Cultural Values) นำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารของบริษัท ค่านิยมที่เป็นลักษณะสำคัญต่อการเป็นบริษัทชั้นยอดนั้น (Excellent Firms) ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในวงการนิเทศการศึกษาได้เป็นอย่างดี มีดังนี้

1. ตัดสินใจทำโดยไม่ลังเล (Bias for Action)
2. ให้ความใกล้ชิดกับลูกค้า (Stay Close to the Customer)
3. ให้ความอิสระและทำแบบนักประกอบการ (Autonomy and Entrepreneurship)
4. เชื่อว่าผลงานที่ดีย่อมมาจากคน (Productivity Through People)
5. บริหารแบบไม่ปล่อยมือ (Hands - on Management)
6. เลือกลงเน้นเฉพาะธุรกิจที่เป็นความถนัดของบริษัท (Stick to the Knitting)
7. มีโครงสร้างอย่างง่ายและใช้บุคลากรน้อยลง (Simple Form, Lean Staff)
8. มีการจัดการทั้งแบบที่ยืดหยุ่นและแบบที่ตึงตัวพร้อมกันไป (Simultaneously Loosely and Tightly Organized)

Lehmann (1979) ได้นำเสนอกระบวนการนิเทศ 8 ขั้น ที่สามารถนำมาใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการนิเทศ ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 กระบวนการนิเทศ 8 ขั้น

จากภาพประกอบ 4 อธิบายได้ว่ากระบวนการนิเทศ สามารถประยุกต์แนวคิดที่มี ความสอดคล้องเหมาะสมมาบูรณาการให้เกิดกระบวนการที่ส่งผลต่อคุณภาพการนิเทศได้กิจกรรม การพัฒนาศึกษานิเทศก์เพื่อการนิเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กำหนดกิจกรรมการพัฒนา ศึกษานิเทศก์เพื่อการนิเทศ มีกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

กิจกรรมหลัก 1 การพัฒนาศึกษานิเทศก์

กิจกรรมที่ 1 กำหนดคุณลักษณะและแนวทางการพัฒนาศึกษานิเทศก์ใน

ศตวรรษที่ 21

กิจกรรมที่ 2 การประเมินเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

กิจกรรมที่ 3 จัดทำหลักสูตร คู่มือ/ชุดฝึกวิธีการฝึกอบรม

กิจกรรมที่ 4 การพัฒนาศึกษานิเทศก์ในศตวรรษที่ 21

กิจกรรมที่ 5 ยกย่องสนับสนุน Master Supervisor

กิจกรรมหลัก 2 การคัดสรรผลงาน Best Practice เพื่อเสนอเป็นรูปแบบใช้ในการนิเทศ

การศึกษา

กิจกรรมที่ 1 คัดเลือก Best Practices

กิจกรรมที่ 2 จัด Symposium เผยแพร่ Best Practices

กิจกรรมที่ 3 จัดทำ Gallery แสดง Best Practices ประจำศูนย์

วิทยบริการที่สำนักงานเขตพื้นที่

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรม Km และ Benchmarking

กิจกรรมหลัก 3 วิจัยและพัฒนาารูปแบบการนิเทศที่เอื้อต่อการยกระดับคุณภาพ

การศึกษา

กิจกรรมที่ 1 สร้างความเข้มแข็งเครือข่ายการนิเทศ

กิจกรรมที่ 2 จัดกลุ่มเครือข่ายมีส่วนร่วมวิจัยและพัฒนาการนิเทศ

กิจกรรมที่ 3 วิจัยและพัฒนาการนิเทศ

กิจกรรมหลัก 4 กำกับ ติดตาม ประเมินผลและจัดทำรายงาน

กิจกรรมที่ 1 กำกับติดตาม ประเมินผล

กิจกรรมที่ 2 สัมเคราะห์ผล

กิจกรรมที่ 3 จัดทำรายงาน

จากกิจกรรมการพัฒนาศึกษานิเทศก์จะเห็นได้ว่าศึกษานิเทศก์จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่ครอบคลุมด้านความรู้ (Knowledge : K) ด้านทักษะ (Skill : S) และด้านคุณลักษณะ (Attitude : A) เพื่อเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องใช้ในกระบวนการนิเทศ

แผนการนิเทศและเครื่องมือการนิเทศ

การวางแผนเพื่อการให้คำชี้แนะ จะต้องกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการชี้แนะให้ครอบคลุมชัดเจน ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา ใช้กระบวนการร่วมคิด ร่วมทำในการวางแผน การชี้แนะหาวัตกรรมที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ซึ่งทำให้สามารถร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และทุกคนรู้สึกเป็นเจ้าของที่จะพัฒนา และร่วมกันพัฒนาอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษาสูงขึ้น

แผนการให้คำชี้แนะจะต้องมุ่งพัฒนาเจาะลึก และเป็นแผนให้คำชี้แนะที่สามารถในการนำไปใช้ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา แผนและเครื่องมือการชี้แนะสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบของแผนการให้คำชี้แนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์
2. เป้าหมาย

ประเด็นการให้คำชี้แนะ/กิจกรรม

1. การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หลักสูตรและการออกแบบการเรียนรู้
2. การวิจัยในชั้นเรียน
3. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
4. การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
5. เรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
6. ระยะเวลา
7. ผู้ชี้แนะ/ผู้รับการให้คำชี้แนะ
8. สื่อ/เครื่องมือ
9. สรุป ประเมินผล การนิเทศ

การดำเนินการให้คำชี้แนะ

ขั้นตอนการดำเนินงานให้คำชี้แนะเป็นขั้นตอนที่ศึกษานิเทศก์หรือผู้ชี้แนะ ช่วยนำความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่ หรือที่ได้รับจากการอบรมไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จตามศักยภาพหรือความสามารถของครูแต่ละคน เป็นการพัฒนากลุ่มครูจำนวนน้อยหรือรายบุคคลอย่างเข้มข้น ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด เช่น การสังเกตการสอนในชั้นเรียน พิจารณาผลงานนักเรียนร่วมกันกับครู เป็นการพัฒนาในบริบทการทำงานในสถานศึกษา ขั้นตอนการให้คำชี้แนะประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

1. การศึกษาต้นทุนเดิม เป็นขั้นที่ศึกษานิเทศก์หรือผู้ให้คำชี้แนะทำความเข้าใจ วิถีคิด วิถีการทำงาน และผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานของคุณครูว่าอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นข้อมูลในการต่อยอดประสบการณ์ในระดับที่เหมาะสมกับครูแต่ละคน ซึ่งในขั้นนี้อาจใช้วิธีการต่างๆ กันไปตามสถานการณ์ได้แก่

- 1.1 การให้ครูบอกเล่า อธิบายวิธีการทำงานและผลที่เกิดขึ้น
- 1.2 การพิจารณาร่องรอยการทำงานร่วมกัน เช่น แผนการสอน ชิ้นงานของนักเรียน
- 1.3 การสังเกตการสอนในชั้นเรียน

2. การให้ครูประเมินการทำงานของตนเองเป็นขั้น ที่ช่วยให้ครูได้ทบทวนการทำงานที่ผ่านมาของตนเอง โดยใช้ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ การสอนที่เพิ่งสอนจบไปแล้ว ชิ้นงานที่นักเรียนทำเสร็จมาใช้ประกอบการประเมิน จัดให้ครูมีโอกาสได้ “นิทย้อนและสะท้อนผลการการทำงาน” ช่วยให้ผู้ได้ทบทวนและไตร่ตรองว่าตนเองได้ใช้ความรู้ ความเข้าใจไปสู่การปฏิบัติอย่างไร มีอุปสรรคปัญหาใดเกิดขึ้นบ้าง คำถามที่มักใช้กันในขั้นนี้มี 2 คำถามหลัก คือ “อะไรที่ทำได้ดี..” “จะให้ดีกว่านี้ ถ้า...”

3. ขั้นตอนยอตประสพการณื เป็นขั้นที่ศึกษานิตศกัหรือผู้ให้คำชี้แนะมีข้อมูลจากการสังเกต การทำงานและฟังครุอธิบายความคิดของตนเอง แล้วจึงลงมือยอตประสพการณืในเรื่องเฉพาะนั้นเพิ่มเติม ซึ่งศึกษานิตศกัหรือผู้ชี้แนะต้องอาศัยปฏิภาณในการวินิจฉัยให้ได้ว่าครุต้องการความช่วยเหลือในเรื่องใด หากไม่แน่ใจก็อาจใช้วิธีการสอบถามขอข้อมูลเพิ่มเติม ในขั้นยอตประสพการณืมักมีการดำเนินการใน 2 ลักษณะ ดังนี้

3.1 เมื่อพบว่าครุมีความเข้าใจที่ผิดพลาดบางประการ หรือมีปัญหา ก็จำเป็นต้องแก้ไข ปรับความรู้ความเข้าใจให้ถูกต้องและช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหา

3.2 เมื่อพบว่าครุเข้าใจหลักการสอนดี แต่ยังขาดประสพการณืในการออกแบบการเรียนการสอน ก็จำเป็นต้องเพิ่มเติมความรู้ แบ่งปันประสพการณื

การสรุปลการให้คำชี้แนะ

การสรุปลการให้คำชี้แนะเป็นขั้นตอนที่ศึกษานิตศกั หรือผู้ให้คำชี้แนะเปิดโอกาสให้ครุได้สรุปลการให้คำชี้แนะเพื่อให้ได้หลักการสำคัญไปปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองต่อไป มีการวางแผนที่จะกลับมาชี้แนะร่วมกันอีกครั้งว่า ความรู้ความเข้าใจใหม่ที่ได้รับคำชี้แนะครั้งนี้จะเกิดผลในทางปฏิบัติเพียงใด รวมไปถึงการตกลงร่วมกันเรื่องให้ความช่วยเหลืออื่นๆ เช่น หาเอกสารมาให้ศึกษา ประสานงานกับบุคคลอื่นๆ แนะนำแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม เป็นต้น

1. การสรุปลการให้คำชี้แนะ

ขั้นตอนต่อมาหลังจากศึกษานิตศกัหรือผู้ให้คำชี้แนะได้ดำเนินการทำ AAR แล้ว คือ การสรุปลการให้คำชี้แนะที่ศึกษานิตศกั และครุผู้สอนหรือผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศัยภาพการเรียนรูั ตามแนวทางการยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน และควรสรุปลการให้คำชี้แนะในประเด็นต่างๆ เช่น

1.1 ระดับการรับรู้ในเนื้อหา สารละเอียดยของวิธีการจัดการเรียนรูั

1.2 ความสามารถในการจัดการเรียนรูั

1.3 การใช้สื่อ/แหล่งเรียนรูั

1.4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

2. การวางแผนการให้คำชี้แนะครั้งต่อไป

การให้คำชี้แนะเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ครุได้ค้นพบพลัง หรือวิธีการทำงาน สามารถพึ่งพาความสามารถของตนเองได้เป้าหมายของการให้คำชี้แนะคือการให้ครุสามารถพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรูัได้ด้วยตนเอง ดังนั้น การให้คำชี้แนะของศึกษานิตศกัหรือผู้ให้คำ

ชี้แนะเพียงครั้งเดียวจึงไม่สามารถบรรลุผลได้ ศึกษานิเทศก์หรือผู้ให้คำชี้แนะจำเป็นต้องวางแผนการให้คำชี้แนะในครั้งต่อไปร่วมกับครู ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเชื่อมโยงต่อยอดการจัดการเรียนรู้ในแต่ละเรื่อง ตามบริบทของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพและยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้นมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

2.1 วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผู้ให้คำชี้แนะและสถานศึกษาวางแผนการทำงานร่วมกัน ดังนี้

2.1.1 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้มองเห็นทิศทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นอย่างเป็นระบบมีแผนปฏิบัติการประจำปี ที่มีโครงการ กิจกรรมรองรับ

2.1.2 การกำหนดสภาพความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างต่อเนื่องชัดเจนเป็นรูปธรรม

2.1.3 การกำหนดวิธีการดำเนินงานที่มีหลักการ มีผลการวิจัยหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ

2.1.4 ควรส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของครู ผู้บริหารสถานศึกษา บิดามารดา ผู้ปกครอง บุคลากรในชุมชน โดยเฉพาะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทในการกำกับ ติดตาม และให้ความเห็นชอบต่อแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้การคุณภาพการจัดการศึกษาบรรลุผลตามเจตนารมณ์

2.2 นำเสนอผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practices) หลังจากสถานศึกษาได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และทำให้สถานศึกษามีคุณภาพการศึกษาสูงขึ้นเพื่อให้เกิดความภูมิใจในการปฏิบัติงานสถานศึกษาควรคัดเลือกผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ นำเสนอและเผยแพร่โดยมีประเด็นที่ควรนำเสนอ ดังนี้

2.2.1 ชื่อผลงาน Best Practice

2.2.2 หลักการ/แนวคิด/ทฤษฎี

2.2.3 วัตถุประสงค์

2.2.4 กลุ่มเป้าหมาย

2.2.5 การดำเนินการ

2.2.6 ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

2.2.7 ผลการดำเนินการ

2.3 สรุปรายงานผลการวิจัย

ครู และผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้จากการเข้าร่วมการอบรม และนำความรู้ความสามารถ ทักษะไปจัดการเรียนรู้และได้รับการชี้แนะจากศึกษานิเทศก์หรือผู้ชี้แนะ จนมีผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม ครู ผู้บริหารสถานศึกษาควรสรุปผลการทำงานเป็นรายงานผลการวิจัย ซึ่งทำได้ทั้งเป็นแบบไม่เป็นทางการและเป็นทางการ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างรายงานผลการวิจัย

การเขียนรายงานการวิจัยแบบไม่เป็นทางการ	การเขียนรายงานการวิจัยแบบเป็นทางการ
เขียนรายงานการวิจัยตามประเด็นที่สำคัญ เช่น	เขียนรายงานตามรูปแบบการวิจัยที่ยอมรับในวงวิชาการโดยมีองค์ประกอบของรายงานการวิจัย เช่น ส่วนหน้าของเอกสาร
- ชื่อเรื่อง/ประเด็นที่ทำการวิจัย	ประกอบด้วย ปก คำนำ บทคัดย่อ กิตติกรรมประกาศ สารบัญ
- ที่มาของปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนา	ส่วนเนื้อหาประกอบด้วย
- วัตถุประสงค์/เป้าหมายการวิจัย	บทที่ 1 บทนำ (ความสำคัญ/
- วิธีการหรือขั้นตอนสำคัญของ	ความเป็นมา วัตถุประสงค์ ขอบเขตที่ศึกษา นิยามศัพท์เฉพาะ
การแก้ปัญหาหรือการพัฒนา	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ)
- ผลการแก้ไขหรือพัฒนา	บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ข้อเสนอแนะ	บทที่ 3 วิธีดำเนินการ (ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล)
	บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ
	ส่วนอ้างอิง ประกอบด้วย บรรณานุกรม ภาคผนวก

เงื่อนไขความสำเร็จของการให้คำชี้แนะ

การให้คำชี้แนะเป็นวิธีการที่มีส่วนช่วยให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถภาพการทำงานในหน้าที่ให้สำเร็จตามเป้าหมาย หรือช่วยให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำความรู้ ความเข้าใจที่มีอยู่และหรือที่ได้รับการอบรมมาสู่การปฏิบัติได้ เพื่อให้การให้คำชี้แนะประสบผลสำเร็จ ศึกษานิเทศก์หรือผู้ทำหน้าที่ให้คำชี้แนะควรมีหลักการให้คำชี้แนะดังนี้

มีความรู้ในเนื้อหาสาระที่จะทำการให้คำชี้แนะการให้คำชี้แนะในแต่ละครั้ง ผู้ให้คำชี้แนะควรมีการศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่จะทำการชี้แนะและเติมเต็มความรู้ในส่วนที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเพื่อพร้อมที่จะให้คำชี้แนะแก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ให้ได้รับความรู้ ที่ถูกต้อง สมบูรณ์

สรุป กระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับ ผู้ได้รับการนิเทศ เป็นไปอย่างกัลยาณมิตร เป็นไปเพื่อส่งเสริมการจัดกระบวนการจัดการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพโดยเป็นแชร์ความรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ เพื่อศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาของโรงเรียน จัดเวทีทางวิชาการเพื่อหาผลงานที่เป็นวิธีการที่เป็นเลิศ สำหรับ จัดการศึกษาและนำผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศเพื่อเผยแพร่ให้กับโรงเรียนในเครือข่ายและนำเผยแพร่ ทั่วไปส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพครูร่วมคิดร่วมทำงานอย่างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study : LS) เป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการสอนของผู้เข้ารับการฝึก ที่เน้นการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนให้สนใจ และมีคุณภาพ รวมทั้งเป็นการช่วยสนับสนุนให้ผู้เข้ารับการฝึก ผู้สอนได้ปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพการสอนของตนเองได้ เนื่องจากตัวผู้สอนและวิธีการสอนของ ผู้เข้ารับการฝึกผู้สอนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน

การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีความแตกต่างจากการนิเทศรูปแบบดั้งเดิม ที่ไม่จำ เป็นต้องมีการระบุผู้เชี่ยวชาญหรือผู้นิเทศ แต่เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนร่วมงาน เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันในเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอน การให้ข้อมูลย้อนกลับจะเป็นสิ่งสำคัญมาก การทำงานร่วมกันยังเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองและเป็นการสนับสนุนให้เกิดการประเมินตนเองด้วย เป็นการส่งผ่านการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แบ่งปันประสบการณ์ลบทบทของการพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญ การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเริ่มแรกเป็นแนวคิดของ Joyce และ Shower (1984) เป็นการนิเทศ การสอนระหว่างเพื่อนครูในสาขาวิชาเดียวกัน หรือในโรงเรียนเดียวกันที่ทำให้ครูเป็นทั้งผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศ ซึ่งมีการนำไปใช้อย่างแพร่หลายในโรงเรียนต่างๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนในโรงเรียนตั้งแต่ทศวรรษที่ 20 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

หลักการของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นวิธีการนิเทศที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือระหว่าง เพื่อนครูด้วยกัน ดังนั้นการนำเอาวิธีนี้มาใช้ ครูจะต้องเข้าใจบทบาท หน้าที่และข้อควรปฏิบัติที่เป็น หลักการสำคัญคือ (National Staff Development Council, 1991; Blackwell, 2002; Lubin, 2002)

1. เป็นการส่งเสริมการร่วมมือกัน สะท้อนความคิด ให้ข้อมูลย้อนกลับในเชิงสร้างสรรค์ ไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือใช้บทบาทของการเป็นผู้สังเกตกับดูแลเพื่อนร่วมนิเทศ ทั้งสองฝ่ายต้องผลัดกันทำบทบาท

2. ให้ความสำคัญกับการกำหนดข้อตกลงในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินการอย่างชัดเจนที่ทั้ง สองฝ่ายต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้ง

3. การสังเกตการสอนเป็นการเก็บข้อมูลเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งสองฝ่ายควรได้รับประโยชน์จากการร่วมกันวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น

4. บรรยากาศในการทำงานมีความเป็นกันเอง ร่วมกันค้นหา อธิบาย และ ประเมินผลในสิ่งที่ปฏิบัติ ไม่ใช่การทำเพื่อแข่งขันว่าใครดีกว่าใคร หลีกเลี่ยงการตัดสินหรือแสดงความคิดเห็นในเชิงลบ

5. ควรมีการเปลี่ยนเพื่อนนิเทศเมื่อเสร็จสิ้นวงจรของการนิเทศ ไม่ควรทำซ้ำๆ กับคนเดิม ครูควรได้รับประสบการณ์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่หลากหลายจากคนอื่นๆบ้าง แต่ทั้งนี้ก็ควรเป็นคนที่ครูเลือกเอง

วัตถุประสงค์ของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอน ให้ครูได้รับความรู้ความเข้าใจและข้อเสนอแนะที่จะก่อให้เกิดความเจริญงอกงามและพัฒนากำหนด โดยมิใช่การตรวจตรา หรือฟังเสียงที่ตัวครูอยู่ในอดีต การกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ และสภาพแวดล้อมของแต่ละหน่วยงาน Acheson และ Gall (1992) University of Alberta (2002), McNicoll (2008) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของครูที่เข้าร่วมการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนว่า เพื่อเรียนรู้วิธีการเก็บข้อมูลและเปรียบเทียบกับเพื่อนร่วมงาน นำเสนอและให้ข้อมูลที่นำเสนอสนใจในการพัฒนาดตนเองของครูเพื่อเรียนรู้วิธีการทำงานกับเพื่อนร่วมงาน โดยมีบรรยากาศการทำงานที่ท้าทาย มีความน่าสนใจ ได้เรียนรู้เทคนิคการสอนที่สังเกตได้ในห้องเรียน ลดความรู้สึกลดเดี่ยวในวิชาชีพ ได้เรียนรู้เทคนิคการสอนที่สังเกตได้ในห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลได้เป็นอย่างดี เพื่อให้ครูค้นพบแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยไม่เน้นการประเมินตัวครู ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลและองค์กรได้รับประโยชน์ร่วมกันผ่านทางแลกเปลี่ยนแบ่งปัน เพิ่มการสนับสนุนในงาน เพิ่มความมั่นคงในมาตรฐานของการปฏิบัติ ความเข้าใจบทบาทแต่ละบทบาทส่งเสริมการทำงานเป็นทีมที่ดีขึ้น พัฒนาวัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียนและเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ

กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถทำได้โดยง่ายสะดวก เนื่องจากเป็นเพื่อนครูด้วยกันเอง ร่วมมือกันจากความสนใจในเรื่องเดียวกันและพึงพอใจที่จะร่วมกันพัฒนาปรับปรุง

การเรียนการสอนของกันและกัน กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถนำกระบวนการนิเทศการสอนแบบต่างๆ มาใช้ได้ เพียงแต่ผู้ทีนิเทศคือ เพื่อนครูที่ร่วมโครงการด้วยกันผลัดกันเป็นผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีประโยชน์ในการพัฒนาวิชาชีพครูเป็นอย่างยิ่ง แบบอื่นอาจจะสร้างความอึดอัดหรือการไม่ยอมรับ แต่การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมกันแก้ปัญหา แบ่งปันประสบการณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในศักยภาพที่แต่ละคนมี สร้างความเชื่อถือว่าไว้วางใจระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน มีบรรยากาศในการทำงานที่เป็นกันเอง ครูลดความกดดันและสร้างความมั่นใจในการทำงานได้มากขึ้นเมื่อมีเพื่อนเป็นคู่คิด เป็นการพัฒนาวิชาชีพครูด้วยการนิเทศที่ยั่งยืน เพราะครูทำด้วยความเต็มใจ สามารถเลือกทำงานกับคนที่ตนเองพึงพอใจและเป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพครู ในขณะที่เดียวกันแม้ว่าการนิเทศแบบเพื่อนจะเป็นการนิเทศที่เป็นกันเองไม่เป็นทางการมากนัก แต่ครูควรได้รับการฝึกอบรมการเป็นผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศฝึกทักษะการสังเกตการสอน เพราะถ้าครูไม่มีทักษะในการสังเกตการสอนซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอน ก็อาจจะให้ข้อมูลย้อนกลับที่ไม่ถูกต้องและที่สำคัญคือ ก่อนที่ครูจะเริ่มการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนครูต้องรู้บทบาทว่าต้องเป็นทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศและต้องทำบทบาททั้งสองอย่างให้เกิดความสมดุล ไมเน้นด้านใดด้านหนึ่ง มิฉะนั้นแล้วจะทำให้ผิดหลักการแนวคิดของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนอาจกลับกลายเป็นวิธีการนิเทศในรูปแบบอื่น

กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

วัชร่า เล่าเรียนดี (2553) การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นกระบวนการนิเทศการสอนที่เพื่อนครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปจับคู่หรือรวมกลุ่มกันเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผลการเรียนการเรียนของนักเรียนด้วยเทคนิควิธีสอนหรือรูปแบบการสอนรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสม การนิเทศการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนจึงทำได้ง่าย สะดวก เนื่องจากเพื่อนครูด้วยกัน ร่วมมือกันจากสนใจในเรื่องเดียวกัน และพึงพอใจที่ร่วมมือกันปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนของกันและกัน กระบวนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถนำกระบวนการนิเทศการสอนแบบต่างๆ มาใช้ได้ เพียงแต่ผู้ทีนิเทศคือ เพื่อนครูที่ร่วมโครงการด้วยกันผลัดกันเป็นผู้ทำหน้าที่นิเทศจนกว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน ทั้งนี้ผู้บริหารหัวหน้าวิชาการ ทำหน้าที่ประสานงานให้ความสะดวก

กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

1. การประชุมก่อนการสังเกตการสอน
  - 1.1 การสำรวจความต้องการ/ความสนใจร่วมกัน
  - 1.2 ศึกษาความรู้เรื่องวิธีการนิเทศการสังเกตการสอน เทคนิควิธีจัดการ

เรียนรู้

1.3 เลือกรูปแบบและเครื่องมือสังเกตการสอน

1.4 เขียนแผนการนิเทศและแผนการสอน

2. การสังเกตการสอน

ครูสังเกตการณ์สอนกันตามแผนการนิเทศของตนเอง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ครูร่วมกันวิเคราะห์ผลการสังเกตการณ์สอนกันและกัน

4. การประชุมหลังการสังเกตการสอน

4.1 นำเสนอผลการสังเกตการสอนกันและกัน

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลพิจารณาพฤติกรรมที่ควรปรับปรุงต่อไป

4.2 ร่วมกันพิจารณาประเด็นที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เสนอวิธีแก้ปัญหา หรือ

พิจารณาปัญหาอื่นพร้อมวิธีแก้ต่อไป

ทั้งนี้ผู้บริหาร ครูหัวหน้ากลุ่ม หรือผู้นิเทศจากภายนอก เป็นผู้อำนวยการความสะดวก

ประสานงานให้คำแนะนำ หรือจัดฝึกอบรมในเรื่องที่ครูต้องการ

กระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่นำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนได้ดังนี้

1. การวางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ (ครู หรือคณะครู)

2. การเลือกประเด็นหรือเรื่องที่สนใจ ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างเร่งด่วน

และมากที่สุด

3. การนำเสนอโครงการพัฒนา และขั้นตอนการปรับปรุง (โครงการนิเทศ และโครงการวิจัยเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน)

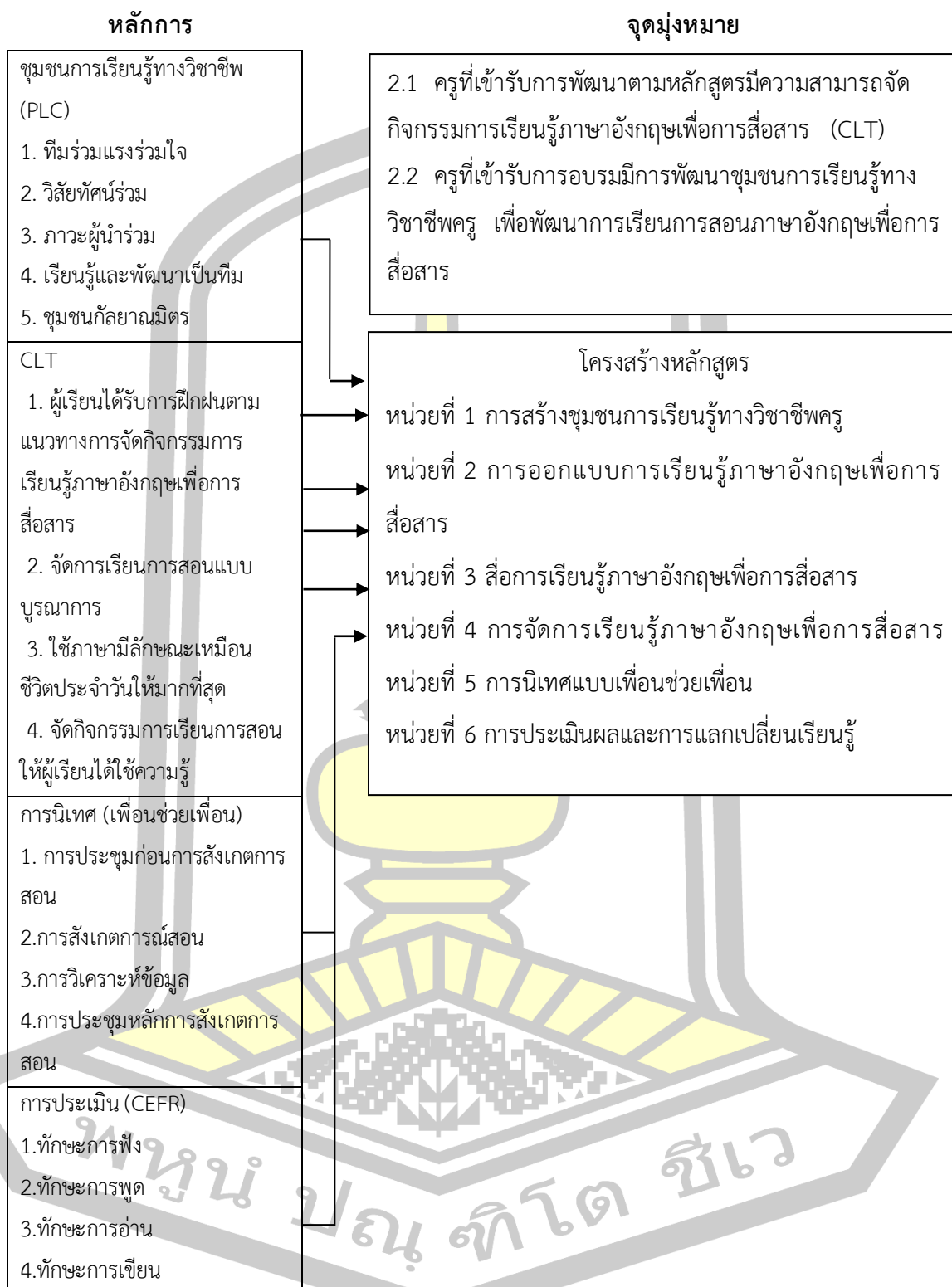
4. การให้ความรู้แก่ครูและผู้นิเทศในเรื่องที่เกี่ยวข้องด้วยการจัดเอกสารให้ศึกษา หรือการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ๆ รูปแบบการสอนและเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับปัญหาหรือประเด็นที่เลือกปรับปรุงและพัฒนา

5. การจัดทำแผนการสอนและแผนการนิเทศ กำหนดเครื่องมือสังเกตการสอน ปฏิทินกำหนดเวลา และประเด็นที่สังเกตการสอนแต่ละครั้ง และกำหนดวันเวลา ประชุมเพื่อปรึกษาหารือและให้ข้อมูลย้อนกลับ

6. ครูดำเนินการสอนตามแผนการจัดเรียนรู้ ผู้นิเทศดำเนินการตามแผนการนิเทศจนครบวงจร

7. ผู้นิเทศและครูร่วมกันสรุปผลการนิเทศเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาครั้งต่อไป

8. ผู้นิเทศนำเสนอรายงานผลสำเร็จ และผู้บริหารเผยแพร่ผลสำเร็จของโครงการนิเทศในโรงเรียน

ภาพประกอบ 5 หลักสูตรพัฒนาครู

สรุป กระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้ได้รับการนิเทศ เป็นไปอย่างกัลยาณมิตร เป็นไปเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพโดยเป็นแชร์ความรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาของโรงเรียน จัดเวทีทางวิชาการเพื่อหาผลงานที่เป็นวิธีการที่เป็นเลิศ สำหรับจัดการศึกษาและ นำผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศเพื่อเผยแพร่ให้กับโรงเรียนในเครือข่ายและนำเผยแพร่ทั่วไปส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพครูร่วมคิดร่วมทำงานอย่างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study : LS) เป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการสอนของผู้เข้ารับการศึกษาที่เน้นการพัฒนาการเรียนรู้น่าสนใจ และมีคุณภาพ รวมทั้งเป็นการช่วยสนับสนุนให้ผู้เข้ารับการศึกษาได้ปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพการสอนของตนเองได้ เนื่องจากตัวผู้สอนและวิธีการสอนของผู้เข้ารับการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน

2.4 การวัดความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับประถมศึกษา เน้นการวัดความสามารถในแง่ของการใช้ภาษาสื่อความหมาย ในปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาจะใช้การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารทดสอบ จึงควรทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของผู้เรียนซึ่งในเรื่องนี้ สุมิตรา อังวัฒนากุล (2537) ให้ความเห็นว่าการทดสอบความชำนาญทางภาษาที่ดีที่สุดคือ การทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ที่คล้ายชีวิตจริง สอดคล้องกับ Rebecca (1977) ซึ่งมีความเห็นว่าการทดสอบความสามารถในการสื่อสารควรเน้นที่ความสามารถของผู้เรียนที่จะสื่อสารในสถานการณ์เฉพาะการจะวัดความสามารถมิใช่ดูจากความถูกต้องเกี่ยวกับภาษาแต่ควรวัดความสามารถของผู้เรียนที่จะพูดหรือเขียนหรือเข้าใจข้อความนั้นได้และได้กล่าวถึงแนวโน้มการทดสอบความสามารถในการสื่อสารว่าแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การทดสอบความสามารถทางภาษาแบบรวม (Integrative or Global Tests) การทดสอบแบบนี้มักจะมีการแสดงออกมากกว่าหนึ่งทักษะ และผู้เรียนต้องใช้ความสามารถทางภาษาภายในเวลาจำกัด แบบสอบชนิดนี้ที่ใช้แพร่หลาย คือ การเขียนตามคำบอก (Dictation) การทดสอบแบบโคลซ (Cloze Test) และการสอบสัมภาษณ์ (Oral Interview) และการทดสอบความสามารถทางภาษาจุดย่อยๆ (Discrete Point Tests) การทดสอบชนิดนี้จะวัดองค์ประกอบย่อยของภาษา เช่น เสียงศัพท์ โครงสร้าง หรือทักษะต่างๆ ซึ่งแยกออกเป็นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนโดยแยกทดสอบเป็นส่วนๆ ตามองค์ประกอบของภาษาหรือตามทักษะที่ต้องการวัด การทดสอบการใช้ภาษาของผู้เรียนในสถานการณ์การสื่อสารในที่นี้ จะกล่าวถึงรายละเอียดของการทดสอบทักษะที่ใช้ในการสื่อสารแต่ละทักษะซึ่งนักวิชาการได้ให้ความเห็นไว้โดยแบ่งการทดสอบออกเป็น 4 ทักษะ ดังนี้

การทดสอบทักษะการฟัง

ปีเตอร์ และคณะ (Peter et. al., 1983) ได้จำแนกการทดสอบการฟังภาษาอังกฤษออกเป็น 2 ชนิดคือ

1. การทดสอบการฟังที่แท้จริง (Pure Listening Tests) เป็นการทดสอบการฟังเสียงและการจำแนกเสียงของคำที่ได้ยินเช่น
  - 1.1 การทดสอบการจำแนกเสียงโดยใช้คู่เทียบเสียงทั้งที่เป็นคำและเป็นประโยค
  - 1.2 การทดสอบการจำแนกเสียงโดยวัดความสามารถในการฟังเสียงเน้นหนักในคำ (Word Stress) และในประโยค (Sentence Stress)
  - 1.3 การทดสอบการฟังระดับเสียงสูง-ต่ำในประโยคเช่นให้ฟังประโยคแล้วบอกได้ว่าทำยประโยคเสียงสูงขึ้นหรือต่ำลง
2. การทดสอบความเข้าใจในการฟัง (Listening Comprehension Test) เป็นการทดสอบความเข้าใจในสิ่งที่ฟังเช่นฟังเสียงแล้วตอบคำถามหรือการลากเส้นแสดงทิศทาง การเดินทางลงในแผนที่ตามข้อความหรือคำสั่งที่ได้ยินตัวอย่างการทดสอบความเข้าใจในการฟังอาจสรุปได้ดังนี้
  - 2.1 ฟังข้อความทั้งหมด 1 ครั้ง จบแล้วให้ฟังประโยคที่อ่านครั้งเดียวแล้วให้ผู้เรียนบอกว่าถูกหรือผิดจากข้อความที่ฟัง
  - 2.2 ฟังข้อความ 1 ครั้ง จบแล้วจะมีคำถามพร้อมคำตอบที่เป็นตัวเลือก นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด
  - 2.3 ฟังข้อความแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับข้อความนั้นๆสำหรับผู้เริ่มเรียน คำถามอาจเป็นภาษาแม่
  - 2.4 แจกแผนที่ของสถานที่เช่นถนนเมืองหรือรถไฟใต้ดินพร้อมกับบอกจุดเริ่มต้นในแผนที่ให้กับผู้เรียนผู้เรียนฟังการบอกวิธีไปถึงจุดหมายปลายทางแล้วให้ผู้เรียนทำเครื่องหมายว่าจุดหมายปลายทางคือที่ไหนในแผนที่
  - 2.5 ฟังข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เช่น อุณหภูมิของอากาศในแต่ละภาคหรือหมายเลขของผู้เล่นในทีมเบสบอลหรืออื่นๆ แล้วกรอกข้อมูลหรือทำเครื่องหมายลงในตาราง
  - 2.6 สมมติให้ผู้เรียนอยู่ในสถานการณ์แล้วสรุปข้อความจากสิ่งที่ได้ยินเช่นรถไฟขบวนใดที่จะพาไปสู่จุดหมายปลายทางตรงเวลาหรือรถไฟขบวนใดที่ผู้เรียนจะพลาดเป็นต้น
  - 2.7 การจดโน้ตสามารถใช้กับผู้เรียนในระดับสูงได้
  - 2.8 การเขียนตามคำบอก (Dictation) การเขียนตามคำบอกนี้เดิมใช้กับภาษาแม่เพื่อดูว่าสะกดและใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้องหรือไม่และการบอกให้เขียนจะพูดประโยค

อย่างช้าๆ ไม่เป็นธรรมชาติแต่การใช้การเขียนตามคำบอกกับผู้เรียนที่เขียนเป็นแล้วจำนวนคำที่บอกให้เขียนจะยาวขึ้นเป็นประมาณ 7-10 คำตรงข้ามกับแบบเดิมซึ่งเป็น 2-3 คำ เท่านั้นการอ่านจะกระทำด้วยความเร็วปกติ (เหมวรรณ ชันมณี, 2543 อ้างอิงจาก Cross, 1992) ให้ความเห็นเกี่ยวกับลักษณะของการทดสอบการฟังว่าอาจทำได้ ดังนี้

2.8.1 การฟังข้อความแล้ววาดภาพตามคำสั่ง (Listen and Draw)

2.8.2 การเขียนตามคำบอกแบบระบุคำที่ต้องการ (Focused Dictation)

เช่น ให้ฟังข้อความแล้วเขียนคำที่ระบุไว้เช่น เขียนคำคุณศัพท์หรือคำกริยา เป็นต้น

2.8.3 การฟังข้อความแล้วตอบคำถามแบบมีตัวเลือกให้โดยมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวในแต่ละคำถามข้อความที่ฟังอาจเป็นบทสนทนาสั้นๆ หรือเรื่องสั้น คำถามที่ใช้ทดสอบควรครอบคลุมความสามารถดังต่อไปนี้

2.8.3.1 การจำแนกคำพูดที่ฟังแล้วบอกเป็นคำหรือวลีที่มีความหมาย และรู้จักประเภทของคำต่างๆ

2.8.3.2 การเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้ฟังกับความรู้เดิมของตนเอง

2.8.3.3 มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่เป็นสำนวนและไวยากรณ์ของข้อความที่ฟัง

2.8.3.4 การแปลความหมายของจังหวะการเน้นคำและระดับเสียงเพื่อบอกจุดเน้นของข้อความและลีลาอารมณ์ของเรื่องที่ฟัง

2.8.3.5 การสรุปข้อความที่จำเป็นหรือข้อความที่สำคัญจากเรื่องที่ฟัง โดยไม่ต้องเข้าใจข้อความทุกคำ

อัจฉรา วงศ์โสธร (2539) กล่าวว่าทักษะการฟังต้องอาศัยความสามารถทางภาษา 3 ด้าน คือ การฟังด้วยความเข้าใจส่วนประกอบของความสามารถทางด้านภาษา 3 ด้าน คือ การฟังด้วยความเข้าใจส่วนประกอบของข้อความ ความเข้าใจเนื้อความที่ต่อเนื่องทั้งหมดและการคาดเดากับการตีความโดยจำแนกการทดสอบการฟังได้ดังต่อไปนี้

1. การทดสอบการฟังที่แท้จริงเป็นการทดสอบการฟังเสียงและการจำแนกเสียงที่ได้ยิน

2. การทดสอบความเข้าใจในการฟังซึ่งผู้ฟังจะต้องจับประเด็นสำคัญของสิ่งที่ฟังตลอดจนสามารถคาดเดาและตีความสิ่งที่ฟังได้

การทดสอบทักษะการพูด

Finocchiaro และ Sako (1983) ได้เสนอวิธีการทดสอบทักษะการพูดดังนี้

1. ให้พูดประโยคสั้นๆ ตามผู้สอนหรือตามที่ได้ยินจากเทปบันทึกเสียง

2. ให้อ่านออกเสียงประโยคต่างๆ

3. ให้ผู้เรียนบรรยายวัตถุอย่างหนึ่งโดยใช้ภาษาที่เรียนถ้าเป็นผู้เรียนระดับกลาง วัตถุนั้นอาจจะไม่สลับซับซ้อนมากนักแต่ถ้าเป็นระดับสูงขึ้นก็อาจเป็นสิ่งที่ซับซ้อนขึ้นได้

4. ให้ผู้เรียนบรรยายเหตุการณ์ในภาพชุดถ้าเป็นระดับเริ่มเรียนอาจให้คำสั่งเป็น ภาษาแม่

5. ให้ผู้เรียนพูดตามหัวข้อที่กำหนดให้ผู้สอนควรให้หลายๆหัวข้อเพราะผู้เรียน อาจจะคล่องในหัวข้อหนึ่งมากกว่าอีกหัวข้อหนึ่งก็เป็นได้

6. ให้ผู้เรียนแสดงบทบาทเป็นผู้สัมภาษณ์และพยายามหาข้อมูลให้มากที่สุดจาก ผู้ถูกสัมภาษณ์แล้วจดบันทึกไว้

Weir (1993) กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของทักษะการพูดไว้ดังนี้

1. ทักษะการพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้แก่

1.1 ความคล่องในการสนทนาภายใต้เวลาที่กำหนด

1.2 ความกระฉับและความสอดคล้องของสิ่งที่ผู้พูดพูดออกมากับเรื่องที่กำลัง

สนทนา

1.3 ความเหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้นทั้งในด้านระดับของภาษาที่ใช้

และการมีปฏิสัมพันธ์กับคู่สนทนา

2. ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

2.1 ความสามารถในการสื่อความหมายในกรณีที่สิ่งที่ต้องการสื่อสารนั้นยาก ต่อการเข้าใจหรือผู้พูดไม่รู้คำใดคำหนึ่งแต่สามารถใช้คำหรือประโยคอื่นรวมทั้งท่าทางช่วยในการสื่อ ความหมายได้

2.2 การมีปฏิสัมพันธ์กับคู่สนทนาโดยผลัดกันเป็นผู้พูดและผู้ฟังได้เหมาะสม

3. ทักษะทางภาษา

3.1 ความถูกต้องแม่นยำของไวยากรณ์ที่ใช้และความชัดเจนของน้ำเสียงใน การพูด

3.2 การใช้คำศัพท์และโครงสร้างภาษาที่หลากหลาย

ตัวอย่างกิจกรรมการทดสอบการพูดมีดังนี้

1. การพูดทวนประโยคที่ได้ยิน

2. การพูดแต่งเรื่องจากภาพ

3. การพูดเพื่อขอข้อมูลในส่วนที่ขาดหายไปจากคู่สนทนา

4. การเติมข้อความในบทสนทนา

5. การสัมภาษณ์

6. บทบาทสมมุติ

วาสนา โกวิตยา (2525) กล่าวถึงการทดสอบการพูดว่าสามารถทดสอบได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมดังนี้

1. การทดสอบการพูดโดยทางตรงเป็นการให้นักเรียนพูดในสภาพที่เป็นจริงหรือในสถานการณ์จำลองที่สมจริงเช่น การพูดตามหัวข้อที่กำหนดให้การสัมภาษณ์การถามข้อมูลจากเหตุการณ์ในภาพการใช้กิจกรรมปฏิสัมพันธ์การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

2. การทดสอบการพูดโดยทางอ้อมเป็นการทดสอบโดยใช้วิธีสัมพันธ์กับทักษะการพูดโดยตรงเช่นการระลึกได้ (Recognition) ลักษณะการทดสอบมีดังนี้

2.1 การอ่านบทสนทนาที่มีบางตอนขาดหายไปแล้วเลือกคำตอบที่กำหนดไว้มาเติมให้สมบูรณ์โดยให้คะแนนสำหรับคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

2.2 การเขียนวงกลมล้อมรอบพยางค์ที่เน้นหนักในคำที่กำหนดให้

อัจฉรา วงศ์โสธร (2538) ได้เสนอรูปแบบของการทดสอบทักษะการพูด

3 รูปแบบคือ

1. การพูดเดี่ยวเพียงคนเดียวเช่นการกล่าวรายงานการอธิบายการเล่าเรื่องการให้คำแนะนำในการทำอะไรอย่างหนึ่งการกล่าวแสดงความคิดเห็นหรือการกล่าววิพากษ์วิจารณ์

2. การสัมภาษณ์หรือการสนทนาซึ่งมักเป็นการพูดระหว่างบุคคล 2 คนโดยฝ่ายหนึ่งเป็นครูหรือผู้ดำเนินการสอบเป็นผู้ป้อนตัวกระตุ้นซึ่งมักเป็นคำถามให้ผู้เรียนได้แสดงทักษะพูดของตนเรื่องที่มีจุดทดสอบอาจเป็นเรื่องทั่วไปตามบทบาทสมมติที่กำหนดให้ผู้เรียนเช่น การถามทิศทางการสั่งอาหารหรือการพูดออกความคิดเห็น เป็นต้น

3. การอภิปรายหรือการโต้วาทีซึ่งมีการแสดงความคิดเห็นเป็นกลุ่มโดยมีกรรมการให้คะแนนผู้เรียนเป็นรายบุคคลแต่เนื่องจากการพูดเป็นกลุ่มนี้มีการพูดของผู้อื่นเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการพูดของแต่ละคน ผู้เรียนจะต้องแสดงความสามารถในการพูดทั้งที่ได้เตรียมมาล่วงหน้าและที่คิดขึ้นในสถานการณ์อย่างฉับไวโดยไม่ได้เตรียมมาล่วงหน้าความสามารถที่วัดได้จึงเป็นทั้งด้านความคิดเห็นการให้ข้อมูลข่าวสารและมารยาททางสังคมที่ช่วยให้การพูดเป็นไปอย่างราบรื่นด้วย

สรุปได้ว่าเมื่อมีการทดสอบการพูดองค์ประกอบหลักของทักษะการพูดที่ควรคำนึงถึงประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบคือทักษะการพูดที่ใช้ในชีวิตประจำวันทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและทักษะทางภาษาส่วนการทดสอบทักษะการพูดสามารถทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมทางตรงคือการให้นักเรียนสนทนาในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลองหรือการสัมภาษณ์เป็นต้นส่วนการทดสอบทางอ้อมเช่นการให้นักเรียนเติมคำหรือข้อความในบทสนทนาให้สมบูรณ์หรือการวงกลมล้อมรอบพยางค์ที่ออกเสียงหนักในคำที่กำหนดให้เป็นต้นการทดสอบทักษะการพูดอาจเป็นการพูดเพียงคนเดียวการพูดสนทนาเป็นคู่หรือการอภิปรายแสดงความคิดเห็นเป็นกลุ่มก็ได้

การทดสอบทักษะการอ่าน

ฮาโรลด์เอสแมตเซน (สุมิตรา อังวัฒนากุล, 2537 อ้างอิงจาก Harold, 1983)

ได้เสนอรูปแบบการวัดและประเมินผลการอ่านดังนี้คือ

1. การทดสอบองค์ประกอบย่อยๆของการอ่าน (Reading Sub Skill) เป็นการทดสอบทักษะย่อยๆ ทางภาษาได้แก่คำศัพท์อันเป็นพื้นฐานในการอ่านเหมาะสำหรับผู้เรียนการอ่านในระดับเริ่มต้นหรือผู้ที่มีความสามารถในการอ่านจำกัดการทดสอบในลักษณะนี้ได้แก่การที่ครูอ่านออกเสียงคำศัพท์และให้นักเรียนเลือกคำศัพท์ที่ตรงกับคำที่ครูออกเสียงหรือการใช้เทคนิค “Same-Different” ให้นักเรียนเลือกหรือการให้คำหลักมาให้แล้วนักเรียนเลือกคำที่ต่างไปจาก Key Words และจะมีจำนวนข้อมากและใช้เวลารวดเร็ว

2. การทดสอบความเข้าใจในระดับประโยค (Sentence Comprehension) ความเข้าใจในการอ่านระดับข้อความหรือบทความจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้อ่านมีความเข้าใจในระดับประโยคได้แล้วดังนั้นการอ่านในระดับประโยคจึงต้องเป็นสิ่งที่เรียนรู้ก่อนซึ่งเป็นการอ่านที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่เริ่มต้นเรียนการอ่านสำหรับลักษณะการทดสอบความเข้าใจในระดับประโยคสามารถทำได้ดังต่อไปนี้

2.1 การเลือกรูปภาพให้ตรงกับประโยคที่กำหนดให้

2.2 การตอบคำถามโดยใช้รูปภาพประกอบ

2.3 การใช้วลีและประโยคเป็นตัวแนะ

3. การทดสอบความเข้าใจในบทความ (Passage Comprehension) การเลือกบทความนั้นนอกจากจะเป็นเนื้อเรื่องธรรมดาแล้วครูควรที่จะเลือกบทความที่นักเรียนจะได้พบเห็นมีโอกาสได้ใช้ในชีวิตจริงได้แก่ประกาศโฆษณาต่างๆ เช่น ประกาศรับสมัครงาน จดหมายธุรกิจ ฯลฯ ประเภทของคำถามที่สำคัญได้แก่

3.1 คำถามแบบให้สรุปย่อเนื้อเรื่อง (Paraphrase)

3.2 คำถามแบบให้สังเคราะห์สิ่งที่ได้จากการอ่าน (Synthesis) โดยผู้อ่านจะต้องประมวลข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากรื่องเข้าด้วยกันเพื่อตอบคำถาม

3.3 คำถามให้สรุปอ้างอิงจากสิ่งที่อ่าน (Inference)

4. แบบสอบโคลซแบบมีตัวเลือก (Multiple-Choice Cloze)

รีเบคก้าเอ็มวาล์ (เหมววรรณ ชันมณี, 2543 อ้างอิงจาก Rebecca, 1977)

เสนอว่าการทดสอบการอ่านเพื่อการสื่อสารควรมีลักษณะดังนี้

1. การอ่านออกเสียง

2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญมีวิธีการทดสอบเช่น

2.1 ให้ผู้เรียนอ่านข้อความที่ตัดจากหนังสือพิมพ์เช่นข่าวกีฬาข่าว
บันเทิงรายงานอากาศฯแล้วจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

2.2 ให้ผู้เรียนอ่านหน้าปกของหนังสือพิมพ์ในเวลาที่กำหนดแล้วสรุปว่า
มีข่าวเกี่ยวกับอะไรบ้าง

2.3 ให้ผู้เรียนอ่านจดหมายที่ส่งมาจากการสำรวจประชามติแล้วจัด
ประเภทของความคิดเห็นที่เหมือนกันไว้ด้วยกัน

3. การอ่านเพื่อความเข้าใจเรื่องที่น่ามาใช้ในการทดสอบอาจนำมาจาก
หนังสือพิมพ์วารสารประกาศโฆษณาหรือจากแหล่งอื่นๆโดยเนื้อเรื่องที่คัดเลือกมาใช้จะต้องเหมาะสม
กับระดับของผู้เรียนเป็นเรื่องที่ผู้เรียนพอจะมีความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้นอยู่บ้างเพื่อให้ผู้เรียนสามารถ
เข้าใจสิ่งที่อ่านได้ดียิ่งขึ้นและมีกำลังใจในการอ่านหลังจากอ่านแล้วผู้เรียนจะต้องตอบคำถามเกี่ยวกับ
เรื่องที่อ่าน

4. การอ่านเพื่อการตีความเป็นการอ่านที่ผู้เรียนจะต้องตีความได้ว่าผู้เขียน
มีวัตถุประสงค์และความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆอย่างไรจากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่าการทดสอบ
การอ่านสามารถทดสอบได้ตั้งแต่ระดับการอ่านออกเสียงคำประโยคและข้อความนอกจากการอ่าน
ออกเสียงแล้วการทดสอบการอ่านเพื่อการสื่อสารควรเน้นที่การอ่านเพื่อความเข้าใจรวมถึงการอ่าน
เพื่อการตีความกล่าวคือเมื่ออ่านบทอ่านแล้วนักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของสิ่งที่อ่านมีความ
เข้าใจในบทอ่านโดยรวมถึงแม้ว่าจะไม่ทราบความหมายของคำทุกคำในบทอ่านก็ตามโดยเนื้อเรื่องที่
คัดเลือกมาใช้จะต้องเหมาะสมกับระดับของผู้เรียนและเป็นเรื่องที่มีโอกาสได้ใช้ในชีวิตจริง

การทดสอบทักษะเขียน

รีเบคก้าเอ็มวาลีท์ (สูมิตรา อังวัฒนากุล, 2537 อ้างอิงจาก Rebecam, 1977)
ได้แนะนำการทดสอบทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. การเขียนเรียงความโดยมีการแนะแนวทาง (Directed Composition)
ซึ่งอาจจะทำได้ดังนี้

1.1 ให้ตัวแนะที่มองเห็นได้ (Visual Cues) วิธีนี้ผู้สอนควรฝึกผู้เรียนก่อน
เพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าผู้สอนต้องการอะไรจากการทดสอบ

1.2 ให้ตัวแนะโดยการพูด (Oral Cues) การให้ตัวแนะโดยการพูดอาจ
เกี่ยวข้องกับทักษะการฟังด้วยดังนั้นการให้คะแนนควรคำนึงถึงด้วยว่าทักษะทั้งสองชนิดเกี่ยวข้องกัน
ถ้าต้องการเน้นที่ทักษะเขียนการให้ตัวแนะด้วยการพูดจะต้องให้เข้าใจง่าย

1.3 ให้ตัวแนะโดยการเขียน (Written Cues) โดยปกติแล้วทักษะเขียนมักให้
ตัวแนะที่เป็นตัวเขียนที่เป็นภาษาแม่หรือภาษาที่เรียนก็ได้

2. การเขียนอย่างอิสระ (Free Composition) การเขียนอย่างอิสระนี้ผู้เรียนจะแสดงความสามารถในการลำดับความคิดการใช้ศัพท์ที่เหมาะสมตลอดจนการแบ่งข้อความออกเป็นตอนๆ การเลือกหัวข้อสำหรับผู้เรียนเขียนควรเป็นหัวข้อที่ไม่ยากนักเพราะผู้เรียนควรใช้ความพยายามแสดงความคิดมากกว่าการแสดงเนื้อหาลักษณะของการเขียนอาจเป็นดังนี้

2.1 การเขียนที่มีพื้นฐานมาจากคำศัพท์วัตถุประสงค์หลักของการเขียนแบบนี้เพื่อวัดความเหมาะสมของการใช้คำศัพท์เช่น ถ้าเป็นคำศัพท์ที่เป็นคำนามอาจให้อธิบายห้องเรียนห้องนอนรายการอาหารถ้าเป็นการใช้คำคุณศัพท์ก็อาจให้เปรียบเทียบระหว่างภาพ 2 ภาพ เป็นต้น

2.2 การเขียนที่มีพื้นฐานมาจากไวยากรณ์งานที่ให้เขียนจะเกี่ยวกับโครงสร้างที่ต้องการทดสอบ

2.3 การเขียนข้อความเป็นตอนๆ การเขียนชนิดนี้เน้นความสามารถในการเขียนข้อความที่รวมเป็นความคิดหลักเพียงความคิดเดียวในแต่ละย่อหน้า

2.4 การเขียนเรียงความที่เกิดจากการกระตุ้นความคิด (Thought Provoking Essays) เป็นหัวข้อการเขียนเรียงความที่อาจได้จากเหตุการณ์ทางการเมืองข้อโต้แย้งเหตุการณ์ในโรงเรียนหรืออื่นๆ การให้คะแนนอาจเน้นในเรื่องการให้เหตุผลการลำดับความคิดการใช้ถ้อยคำและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

พิตรวัลย์ โกวิทวิท (2540) กล่าวถึงการวัดและประเมินผลทักษะการเขียนว่าการเขียนคือการแสดงความรู้สึกของผู้เขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรผู้เขียนมีเจตนาที่จะสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของตนดังนั้นแบบสอบที่ใช้ในการประเมินผลก็ควรออกมาในรูปแบบของการวัดความสามารถในการสื่อสารรวมทั้งความสามารถในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาคำศัพท์และการใช้เครื่องหมายวรรคตอนที่ถูกต้องด้วยการตรวจให้คะแนนก็ควรพิจารณายืดหยุ่นระหว่างความสามารถในการใช้องค์ประกอบของภาษาและความสามารถในการสื่อความหมายการออกแบบทดสอบมี 2 แบบ คือ

1. แบบอัตนัย (Subjective Test) เป็นแบบทดสอบที่เขียนเชิงบรรยายซึ่งมีวิธีการออกข้อทดสอบดังนี้

1.1 ให้ตอบโดยจำกัดความยาวโดยให้เขียนเท่าที่เว้นไว้

1.2 ให้ตอบโดยไม่จำกัดความยาวตอบได้อิสระ

2. แบบปรนัย (Objective Test) มีหลายแบบคือ

2.1 แบบถูกผิด (True - False Item)

2.2 แบบเติมคำ (Completion Item) ทั้งที่เขียนคำตอบหรือการกรอก

แบบฟอร์มต่างๆ

2.3 แบบจับคู่ (Matching Item)

2.4 แบบคำตอบสั้น (Short Answer)

2.5 แบบจัดอันดับ (Re - Arrange) เช่นการจัดเรียงบทสนทนาให้ถูกต้อง

2.6 แบบเลือกตอบ (Multiple Choices)

สรุปได้ว่า การทดสอบความสามารถในการเขียนควรมุ่งเน้นถึงการวัดความสามารถในการสื่อสารรวมทั้งความสามารถในการใช้โครงสร้างไวยากรณ์คำศัพท์และการใช้เครื่องหมายวรรคตอนที่ถูกต้องในการทดสอบสามารถทดสอบได้ตั้งแต่ระดับคำศัพท์ประโยคจนถึงการเขียนเรียงความจดหมายฯลฯ ทั้งที่เป็นแบบแนะแนวทางให้และที่เป็นการเขียนอย่างอิสระทั้งนี้การตรวจให้คะแนนควรจะมีที่ยึดหยุ่นระหว่างความสามารถในการใช้ข้อประกอบของภาษาและความสามารถในการสื่อความหมายจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจะเห็นได้ว่าแนวทางในการทดสอบทักษะสื่อสารในแต่ละประเภทมีวิธีการที่หลากหลายต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบริบทสถานการณ์และระดับชั้นของผู้เรียน

เกณฑ์ประเมินทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารตามเป้าหมายตามกรอบ CEFR

1. ทักษะการฟัง

การจัดกิจกรรมการสอนทักษะการฟัง ครูจัดกิจกรรมการสอนฟังให้สอดคล้องกับตารางสัมพันธ์ กับกรอบ CEFR สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

ตาราง 5 แสดงความสัมพันธ์ทักษะหลักในการฟัง/เป้าหมายตามกรอบ CEFR/กิจกรรม

ที่	CEFR	ทักษะหลัก	เป้าหมายตามกรอบ CEFR	กิจกรรม
1	A2	Overall Listening	สามารถเข้าใจข้อมูลและคำถามง่ายๆเกี่ยวกับครอบครัว/ผู้คน/บ้าน/งาน/งานอดิเรก	ฟังแล้วชี้ (Listen And Point)
2	A2+	Overall Listening	สามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้พูดพูดเพื่อตอบสนองความต้องการทันทีในกรณีที่ผู้พูด พูดอย่างช้าและชัดเจน	ฟังแล้ว เรียงลำดับประโยค (Sequencing Sentence Cards)

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	CEFR	ทักษะหลัก	เป้าหมายตามกรอบ CEFR	กิจกรรม
3	A2	Listen To Interlocutor	สามารถเข้าใจสิ่งที่คู่สนทนาพูดในชีวิตประจำวันอย่างง่ายๆ โดยการพูดซ้ำๆ ชัดเจน และพยายามช่วยให้คู่สนทนาเข้าใจ	ฟังแล้ววาดภาพ (Listen And Draw)
4	A2+	Listen To Interlocutor	สามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้อื่นสนทนากับตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และสามารถขอความช่วยเหลือได้	ฟังแล้วเขียนเส้นทาง (Listen And Specify)
5	A2	Listen In Discussion	สามารถเข้าใจบทสนทนาสั้นๆ เกี่ยวกับครอบครัว งานอดิเรก และชีวิตประจำวันได้โดยพูดอย่างซ้ำๆ และชัดเจน	ฟังแล้วเรียงแถบประโยคตามลำดับ (Muddled Sentences)
6	A2+	Listen In Discussion	สามารถแยกประเด็นการอภิปรายต่างๆ ที่พูดอย่างซ้ำและชัดเจน	ฟังแล้ว พูดสรุปประเด็นสำคัญ (Summarizing)
7	A2+	Listen In Audience	สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องสั้นๆ ง่ายๆ เมื่อผู้พูดพูด ซ้ำและชัดเจน	ฟังแล้ว เขียนเส้นทาง (Listen And Specify)
8	A2	Listen To Tv, Film	สามารถบอกหัวเรื่องและใจความสำคัญของการรายงานข่าวในเป้าหมายตามกรอบ CEFR	ฟังแล้วตอบคำถาม (Stop And Ask)
9	A2+	Listen To Tv, Film	ประเด็นต่างๆ ทางโทรทัศน์ สามารถจับใจความสำคัญของข่าวทางโทรทัศน์ได้ทันที ในกรณีที่ผู้ประกาศพูดอย่างซ้ำและชัดเจน เป็นข่าวที่คุ้นเคย และมีภาพประกอบ ข่าวเพื่อช่วยในการเข้าใจ	ฟังแล้วตรวจคำตอบ (Gapped Story)

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	CEFR	ทักษะหลัก	เป้าหมายตามกรอบ CEFR	กิจกรรม
10	A2	Listen Announcements	สามารถเข้าใจข้อมูลง่ายๆ สั้นๆ และชัดเจนเกี่ยวกับสนามบิน สถานีรถไฟ เช่น “The Train To London Leaves At 04.30.” และสามารถเข้าใจใจความสำคัญเกี่ยวกับประกาศต่างๆ เช่น การพยากรณ์อากาศ ฯลฯ	ฟังแล้วจับคู่ภาพกับประโยค (Listen And Match)
11	A2+	Listen Announcements	สามารถเข้าใจใจความสำคัญของข้อความประกาศและคำแนะนำที่ง่าย สั้น และชัดเจน	ฟังแล้วเติมข้อความ (Gapped Story)

ที่มา: สถาบันภาษาอังกฤษ (2557ข)

2. ทักษะการพูด

การสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอนการพูด

ภาษาอังกฤษ ควรจัดให้เหมาะสม โดยออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะการพูดจากง่ายไปหายาก เพื่อลดความวิตกกังวลของนักเรียน กิจกรรมควรเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษาด้วย นักเรียนควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดที่เหมาะสมและได้ฝึกบ่อยๆ เพื่อการสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและ ความต้องการของตนเอง ให้ผู้เข้าใจโดยใช้น้ำเสียง อากัปกริยาซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่ใช่คำพูดด้วย และพูดให้ถูกต้องและชัดเจนขึ้นการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษมีขั้นตอนและกิจกรรมต่างๆกันการจัดการกิจกรรมการสอนทักษะการพูด ครูจัดกิจกรรมการสอนพูดให้สอดคล้องกับตารางสัมพันธ์กับกรอบ CEFR สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตาราง 6 แสดงความสัมพันธ์ทักษะหลักในการพูด/เป้าหมายตามกรอบ CEFR /กิจกรรม

ที่	CEFR	ทักษะหลัก	เป้าหมายตามกรอบ CEFR	กิจกรรม
1	A2	Conversation	<ul style="list-style-type: none"> -สามารถสอบถามความรู้สึกของผู้อื่นตามสถานการณ์ที่หลากหลายเช่น “Are You Hungry? “ Or “Are You Ok ?” และบอกความรู้สึกของตนเอง - สามารถถามและตอบคำถามเกี่ยวกับบ้าน ประเทศ การทำงานและเวลาว่างความชอบและไม่ชอบ - สามารถถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ผ่านมาเช่น เวลาและสถานที่ของงานเลี้ยงผู้คนในงานเลี้ยงและสิ่งที่เกิดขึ้นที่นั่น - สามารถเชิญและตอบรับ หรือปฏิเสธการเชิญอย่างสุภาพ - สามารถขอโทษ และตอบรับการขอโทษ 	กระโดดมาเล่าเรื่อง (Jump On The Pictures)
2	A2	Discussion	สามารถร่วมอภิปรายและวางแผนกับผู้อื่น เช่น What To Do, Where To Go And When To Meet.	แข่งขันสะกดศัพท์เป็นกลุ่ม (Spelling Contest)
3	A2+	Discussion	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถพูดขอและให้ความคิดเห็นแสดงความคิดเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยแบบง่ายๆ - สามารถหาหรือเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่จะทำให้สถานที่ที่จะไป ฯลฯ 	บอกหน่อยใช้อย่างไร (Explains How To Use It)
4	A2	Information Exchange	สามารถถามและบอกทิศทางโดยใช้แผนที่หรือแผนผัง	บอกทางคนตาบอด (Lead The Blind)
5	A2+	Information Exchange	สามารถบอกและปฏิบัติตามทิศทางและคำอธิบายขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน เช่นอธิบายวิธีการไปยังสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง	ฝ่าสิ่งกีดขวาง (Obstacle Race)

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	CEFR	ทักษะหลัก	เป้าหมายตามกรอบ CEFR	กิจกรรม
6	A2	Transactions	- สามารถสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น Ordering Food And Drink, Shopping Or Using Post Offices And Banks.-ใช้ภาษาในการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานในการเดินทางรถประจำทาง รถไฟแท็กซี่/การซื้อตั๋ว	การสั่งอาหารและเครื่องดื่ม (Ordering Food & Drinks)
7	A2+	Transactions	- สามารถดำเนินชีวิตประจำวัน ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การจับจ่ายซื้อของ การรับประทานอาหารนอกบ้านและการตรวจสอบเวลาในการเดินทาง - สามารถพูดขอข้อมูลต่างๆไปเกี่ยวกับ การเดินทางการซื้อตั๋วและสามารถถ่ายโอนข้อมูลที่ทราบเกี่ยวกับสถานที่เวลาราคา	ไปช้อปปิ้งกันเถอะ (Let's Go Shopping)
8	A2	Description	- สามารถพูดคุยเกี่ยวกับแผนการสำหรับวันหยุดสุดสัปดาห์/วันหยุดครั้งต่อไปของตนเอง	โยนบอลเล่าเรื่อง (Throw The Ball And Continue The Story)
9	A2+	Information Exchange	- สามารถบรรยายถึงสถานที่ที่ชอบ (เช่น เมือง ที่พักในช่วงวันหยุด) - สามารถบอกสิ่งที่ทำเป็นประจำที่บ้านที่ทำงานและในเวลาว่าง - สามารถบรรยายแผนการการจัดการ/ สิ่ง ที่เลือก	งานในฝัน (My Dream Job)
10			- สามารถบรรยายกิจกรรม เหตุการณ์หรือประสบการณ์ของตนเองในอดีต (เช่น กิจกรรมที่ทำในวันสุดสัปดาห์ในวันหยุดต่างๆ) - สามารถบรรยายประสบการณ์ในการเรียนประสบการณ์ในการทำงาน	

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	CEFR	ทักษะหลัก	เป้าหมายตามกรอบ CEFR	กิจกรรม
11	A2+	Arguing A Case	ถ้ามีเวลาเตรียมตัว นักเรียนสามารถอธิบายและให้เหตุผลการกระทำและแผนการอย่างสั้นๆ ได้	เลือกหัวข้อแล้วโต้แย้ง (Choose A Topic And Then Argue)
12	A2	Presentation s	ถ้ามีเวลาที่จะเตรียมความพร้อม ให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองรู้ดี ตัวอย่าง เช่น ประเทศ กีฬาที่เล่นเป็นทีม วงดนตรี	นำเสนอกีฬาที่ชอบ (Present The Poster Of Your Favorite Game)
13	A2	Presentation s	สามารถนำเสนอประเทศ ทีมกีฬา วงดนตรี พยากรณ์อากาศ ฯลฯ แก่ผู้ฟัง	พยากรณ์อากาศเอง (Make A Voice And Sound Recording Of A News Broadcast)
14	A2	Summarizing	สามารถสรุปเรื่องสั้นๆ ที่อ่าน โดยใช้ภาษาจากเรื่องที่อ่าน	อ่านวิเคราะห์แยกเรื่อง (Mixing Two Stories)

ที่มา: สถาบันภาษาอังกฤษ (2557ข)

3. ทักษะการอ่าน

การอ่าน คือ การสื่อความรู้ ความรู้สึกนึกคิด ระหว่างผู้เขียน และผู้อ่าน โดยผู้อ่านเข้าใจในสัญลักษณ์ เครื่องหมายรูปภาพ ประโยค ข้อความ ตัวอักษร คำ และข้อความที่พิมพ์หรือเขียนขึ้นมาด้วยการสังเกตและพิจารณา ซึ่งมีความหมายตรงกับผู้สื่อสารเขียน โดยเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์และการตีความระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน จะใดพบในชีวิตประจำวันไม่มีใครมาปรับระดับความยากง่ายให้

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 7 แสดงความสัมพันธ์ทักษะหลักในการอ่าน / เป้าหมายตามกรอบ CEFR / กิจกรรม

ที่	CEFR	ทักษะหลัก	เป้าหมายตามกรอบ CEFR	กิจกรรม
1	A2	Read For Orientation	สามารถหาข้อมูลที่สำคัญในบทโฆษณาแผ่นพับ โบปลิว หน้าเว็บ (Web Page) แคตตาล็อกตารางเวลา ฯลฯ	Filling In The Grid การอ่านแผ่นพับโฆษณา
2	A2	Read Info. & Argument	สามารถเข้าใจใจความสำคัญของคำบรรยายข่าวสั้นๆ ถ้าผู้อ่านมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆบ้างอยู่แล้ว เช่น ข่าวเกี่ยวกับกีฬา และบุคคลที่มีชื่อเสียง	Look And Find
3	A2	Read Info & Argument	สามารถเข้าใจประเด็นหลักในบทความสั้นๆ จากหนังสือพิมพ์ และนิตยสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และหัวข้อที่คุ้นเคย	Reading An Article
4	A2+	Read Instructions	สามารถเข้าใจคำแนะนำที่ใช้ภาษาง่ายๆ เช่น โทรศัพทสาธารณะ เครื่องจำหน่ายตัวสาธารณะข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัย และการบอกทิศทาง	Filling In Diagrams
5	A2	Read Instructions	สามารถปฏิบัติตามคำสั่ง คำชี้แจง และขั้นตอนง่ายๆ เช่น ขั้นตอนในการเล่นเกม การใช้อุปกรณ์ชนิดต่างๆ ที่คุ้นเคย หรือการทำอาหาร	Read And Do
6	A2	Read Literature	สามารถเข้าใจประเด็นสำคัญที่อ่านเกี่ยวกับเรื่องในชีวิตประจำวันที่ย่างๆ และสั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีสื่อประกอบ	It Happened Like This
7	A2+	Correspondence	สามารถเข้าใจและโต้ตอบจดหมายส่วนตัวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ความรู้สึก และความปรารถนา	Read And Answer

ที่มา: สถาบันภาษาอังกฤษ (2557ข)

4. ทักษะการเขียน

การเขียน คือกระบวนการของการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนออกมา โดยใช้สัญลักษณ์ ตัวอักษรซึ่งผู้เขียนจะต้องเรียบเรียงความคิดอย่างเป็นระบบ และถูกต้องตามโครงสร้างและไวยากรณ์ของการเขียนเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการเขียนคือการสื่อสารให้กับผู้อื่นได้รับรู้ด้วยข้อความที่เป็นลายลักษณ์อักษร

การสอนการเขียนควรคำนึงถึงองค์ประกอบด้านเนื้อหา (Content) ข้อความที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้กับผู้อ่าน รูปแบบ (Form) การวางรูปแบบของการเขียนไวยากรณ์ (Grammar) การใช้กฎไวยากรณ์และโครงสร้างประโยคต่างๆ สลีลาในการใช้ภาษา (Style) การเลือกใช้ศัพท์ สำนวน เพื่อให้เกิดอรรถรสทางภาษากลไกทางภาษา (Mechanics) การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การสะกด คำศัพท์ และการใช้อักษรตัวเล็กและใหญ่ได้อย่างถูกต้อง

ตาราง 8 แสดงความสัมพันธ์ทักษะหลักในการเขียน/ เป้าหมายตามกรอบ CEFR /กิจกรรม

ที่	CEFR	ทักษะหลัก	เป้าหมายตามกรอบ CEFR	กิจกรรม
1	A2	Creative	สามารถเขียนเกี่ยวกับสิ่งของและบุคคลที่ตนเองรู้จักเป็นอย่างดีด้วยการใช้ภาษาง่ายๆ เช่นรายละเอียดของเพื่อน สิ่งที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน	โต้ตอบอนุทินกับนักเรียน (Sharing Journals With Students)
2	A2	Reports: Info & Argument	สามารถกรอกแบบสอบถาม ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวุฒิการศึกษางานความสนใจ	ทำความรู้จักกับนักเรียน (Getting To
3	A2	Creative	ทักษะต่างๆของตนเองสามารถเขียนเกี่ยวกับสิ่งของและบุคคลที่ตนเองรู้จักเป็นอย่างดีด้วยการใช้ภาษาง่ายๆ เช่นรายละเอียดของเพื่อน สิ่งที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน	To Know You) การสัมภาษณ์ (Interviewing People)
4	A2+	Creative	สามารถเขียนบรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับประสบการณ์ ความฝัน เหตุการณ์ที่จินตนาการรวมทั้งความรู้สึก และการตอบสนอง	การเขียนเรื่อง (Writing Narrative)

ที่มา: สถาบันภาษาอังกฤษ (2557ข)

กรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาอังกฤษ (CEFR)

1. นโยบายปฏิบัติการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเกี่ยวข้องกับการใช้กรอบอ้างอิง CEFR นโยบายการปฏิบัติการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ มี 6 ข้อ คือ

1.1 ใช้กรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล ได้แก่ The Common European Framework Of Reference For Languages (CEFR) เป็นกรอบความคิดหลักในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของประเทศไทย ออกแบบหลักสูตร พัฒนาการเรียนการสอน การทดสอบ วัดผล พัฒนาครู กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้

1.2 ปรับจุดเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้โดยเน้น การสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) ปรับจากการเน้น ไวยากรณ์ เป็นเน้นการสื่อสารเริ่มจาก ฟัง พูด อ่าน เขียน

1.3 ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานหลัก

1.4 ส่งเสริมการยกระดับความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษ คือขยายโครงการพิเศษการจัดการเรียนการสอน Ep/ Mep/ Ip/Ebe พัฒนาห้องเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ (Enrichment Class) เพื่อการสื่อสารทางสังคม และด้านวิชาการและการพัฒนาห้องเรียน การสนทนาภาษาอังกฤษเน้นฟังพูดเพื่ออาชีพอย่างน้อย 2 ชั่วโมง (ขยายโอกาส) จัด กิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความสามารถภาษาอังกฤษ คือการจัดค่ายวิชาการ 2-4 สัปดาห์ช่วงปิดภาคเรียน เพิ่มชั่วโมงเรียนเรียนอย่างต่อเนื่อง ครึ่งวัน ทั้งวัน จัดสภาพแวดล้อมกิจกรรมในโรงเรียน สอนภาษาอังกฤษมีวิชาเลือกให้ผู้เรียน

1.5 ยกระดับความสามารถจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสาร (CLT) เป็นไปตามกรอบหลักของ CEFR ประเมินความรู้พื้นฐานของครู ฝึกอบรมครู

1.6 ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

2. คำอธิบายกรอบอ้างอิง CEFR

CEFR เป็นมาตรฐานกลางสำหรับกลุ่มประเทศยุโรปในการจัดทำหลักสูตร (Curriculum) ประมวลการสอน (Syllabus) รวมทั้งการวัดผล (Assessment)

An Action-Oriented Approach ให้รายละเอียดว่า ผู้เรียนภาษาต้องรู้และเรียนรู้อะไร ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในบริบทต่าง ๆ รวมทั้งบริบททางวัฒนธรรม

กำหนดมาตร (Scale) สมรรถภาพภาษาเป็นระดับต่างๆ (A1-C2) เพื่อให้เป็นเป้าหมายเป็นขั้นๆ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนและเป็นเกณฑ์ในการวัดผลสัมฤทธิ์ของตน

3. ความสอดคล้องของระดับคุณภาพเรียน ระดับประถมศึกษาหลักสูตร

แกนกลางฯกับกรอบอ้างอิง CEFR

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาในระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ดังนี้

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.6) ระดับความสามารถทางภาษาขั้นเริ่มต้น ระดับตามกรอบ CEFR ระดับ A1

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับการศึกษาภาคบังคับ (ม.3) ระดับความสามารถทางภาษาขั้นเริ่มต้น ระดับตามกรอบ CEFR ระดับ A2

ผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.6/ปวช.) ระดับความสามารถทางภาษาขั้นต้น ระดับตามกรอบ CEFR ระดับ B1

4. การประเมินตนเองด้านทักษะภาษาอังกฤษ โดยใช้ Self-Assessment Checklist ตามกรอบอ้างอิง CEFR

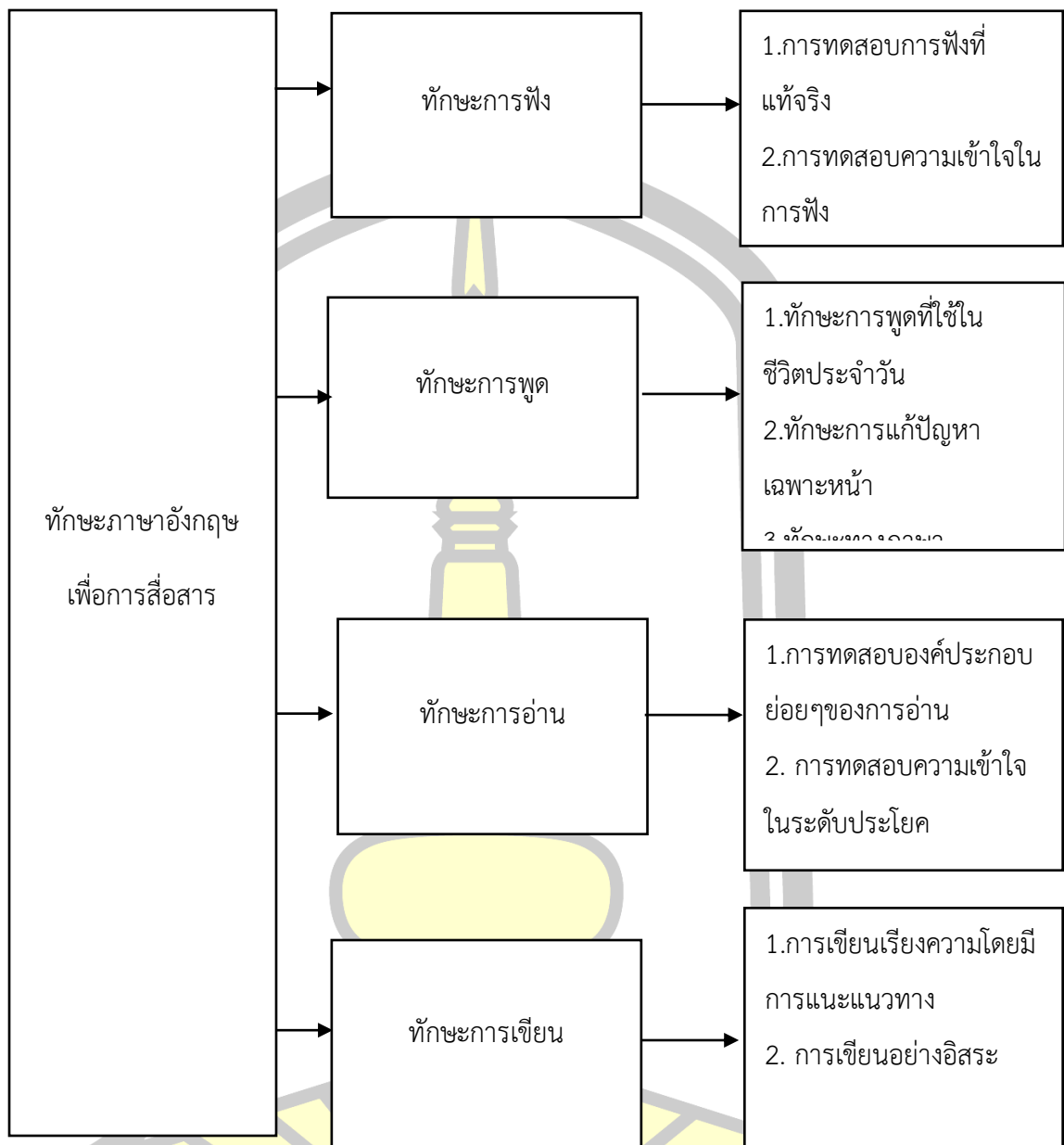
ผู้เรียนสามารถเข้าทดสอบในระบบออนไลน์เพื่อประเมินตนเอง แบบทดสอบนี้มีหลายสถาบันทางภาษาที่จัดทำเพื่อให้เข้าไปทดสอบมีทั้งทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน

5. การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร Communicative Language Teaching ที่สัมพันธ์กับ CEFR

การสอนแบบ Communicative Language Teaching (CLT) เน้นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ทั้ง 4 ทักษะ ไม่เน้นไวยากรณ์ในช่วงแรกๆ เมื่อผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้แล้วค่อยเพิ่มความถูกต้องทางไวยากรณ์ เพื่อการสื่อสารขั้นสูง

6. การฝึกทำแบบทดสอบภาษาอังกฤษตามระดับต่างๆตามกรอบ CEFR ตัวอย่างแบบทดสอบ Online ที่ประชุมได้ทดลองให้ทดสอบความรู้โดยใช้ข้อทดสอบของสถาบันทางภาษามาให้ทดลองสอบและแนะนำ Website ที่ให้ไปทดลองสอบด้วยตนเอง

สรุป การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถือเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งการวัดประเมินผลต้องวัดก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน การวัดประเมินผลต้องเป็นไปเพื่อพัฒนานักเรียน ว่าสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ และเป็นไปตามกรอบอ้างอิงของ CEFR โดยการวัดจะเป็นทั้งการวัดวิธีการสอนของครูว่าวิธีการสอนแบบใดสามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ วัดผู้เรียนเพื่อสอนซ่อมเสริมผู้เรียน เพื่อทราบพัฒนาการทางการเรียนของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ภาพประกอบ 6 ทักษะการวัดประเมินผลภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

พูน ปณ ทิโต ชีเว

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

อติกานต ทองมาก (2552) ได้ศึกษาผลการใช้วิธีการสอนภาษาอังกฤษแบบโครงการ เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษและทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน บานควนสวรรค์จังหวัดตรังเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษและทักษะการคิดของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบานควนสวรรค์ จำนวน 32 คน ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมแบบโครงการและแผนการจัดกิจกรรมตามคู่มือครูกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.22/85/32 และ 85.32/80.07 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือเกณฑ์ 80/80 ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมแบบโครงการ และแผนการจัดกิจกรรมตามคู่มือครูเท่ากับ 0.7793 คิดเป็นร้อยละ 77.93 และ 0.5079 คิดเป็น ร้อยละ 50.79 ตามลำดับ นักเรียนที่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมแบบโครงการมีความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกวานักเรียนที่เรียนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

ศศิกาญจน ชีถนอม (2553) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษา (รูปแบบที่ 1) ที่ใช้สื่อการสอนซึ่งเน้นวัฒนธรรมท้องถิ่นกับการสอนแบบเดิมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนเทศบาล 2 (บานมลายูบางกอก) จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 50 คน สุ่มโดยใช้วิธีจับฉลากเลือกกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม (Random Assignment) กลุ่มทดลองจำนวนนักเรียน 26 คน ได้รับการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1) และกลุ่มควบคุมจำนวนนักเรียน 24 คน ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เจตคติต่อ การอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการทดลองของนักเรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมสูงขึ้นอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จุฬามาศ จันทร์ศรีสุต ชุมพล เลิศรัฐการ (2557) ได้วิจัยการพัฒนาแบบการพัฒนา ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ : การใช้ Rtii Model การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนา แบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ โดย ใช้ Rtii Model 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครู ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ: การ ใช้ Rtii Modelโดยกลุ่มเป้าหมายใน การศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารและครู จำนวน 31 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่มาเข้าร่วม

โครงการ จากการคัดเลือกของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 และ 2) กลุ่มที่มาเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจตามประกาศการรับสมัครเข้าร่วมโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ: การใช้ Rtii Model และ แบบสะท้อนผลการเข้าร่วมโครงการ Rti Seminar การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการสรุปแบบพรรณนาความ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ: การใช้ Rtii Model รูปแบบพันธมิตรครู เป็นรูปแบบที่เกิดจากการรวมกลุ่มของครูกับนักวิชาการที่มีความสนใจ ต้องการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อพัฒนาการสอนของตนเองและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โดยเน้นการปรึกษาหารืออย่างใกล้ชิด มีการทดลองใช้นวัตกรรม การรายงานผลและการสะท้อนผลเพื่อปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 1) หลักการ ยึดแนวความคิดการใช้กระบวนการวิจัยควบคู่กับการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพสำหรับนักเรียนทุกคน 2) องค์ประกอบ มี 4 องค์ประกอบ คือ ก) ครูผู้เข้าร่วมการพัฒนา ข) เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนา ค) ที่ปรึกษาในการพัฒนา และ ง) สิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดการพัฒนา 3) วิธีการ ประกอบด้วย การให้ความรู้กับครูและการฝึกปฏิบัติ ดังนี้ การสัมมนาวิชาการ, การเรียนรู้ด้วยตนเอง, การทำวิจัยในชั้นเรียน, การใช้ระบบที่ปรึกษาในการติดตามและให้คำแนะนำ, การฝึกการนำเสนอข้อมูลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับครูและนักวิชาการ 4) ขั้นตอน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การสร้างความตระหนัก การทดลองปฏิบัติในชั้นเรียน การนำไปปฏิบัติจริงในชั้นเรียน และการนำเสนอผลในการประชุมวิชาการ 5) บรรยายภาค/สิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยการจัดให้มีที่ปรึกษาพิเศษ การเปิดโอกาสให้ลองปฏิบัติด้วยตนเองและวิเคราะห์ผลการปฏิบัติ จัดให้มีการประชุมวิชาการเพื่อให้ครูได้นำเสนอผลงานของตนและเกิดความภาคภูมิใจ จากการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ: การใช้ Rtii Model พบว่า ครูมีความเห็นว่า เป็นรูปแบบที่มีประโยชน์และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูและนักวิชาการไปใช้ในการพัฒนาการสอนของตนเองและพัฒนานักเรียนได้จริง อีกทั้งเป็นเสมือนกับการทำงานตามหน้าที่ปกติที่ทำให้ครูไม่ต้องทิ้งชั้นเรียนเพื่อไปแสวงหาความรู้

ปองทิพย์ เทพอารีย์ มารุต พัฒผล (2557) ได้วิจัยการพัฒนา รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา และศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา วิจัยดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ครูกลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์และครูกลุ่มสาระวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 12 คน จากโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย ไผ่มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ทำการทดลองในปี 2556 ภาคเรียนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินการสอน แบบประเมินตนเอง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า T-Test และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ วัฒนธรรมการเรียนรู้ การคิด แบบปฏิบัติที่ดี และการพัฒนาเชิงวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ประสิทธิภาพของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า สมรรถนะเชิงวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ รวมทั้งทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้น และผลการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มินตรา ลายสนิทเสรีกุล ปิยพงษ์ สุเมตติกุล (2557) ได้วิจัยกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม และพัฒนา กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร โดยมีประชากรเป็นโรงเรียน มัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา จำนวน 5 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน ครูและบุคลากร จำนวน 348 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี Pnimodified และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานครในภาพรวมและรายด้านทุกด้านปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นด้วยดัชนี Pnimodified ได้เป็น 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล โดยมีด้านที่เป็นจุดแข็ง คือ การวัดและประเมินผล และด้านที่เป็นจุดอ่อน คือ หลักสูตร กับการจัดการเรียนการสอน สำหรับกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยกลยุทธ์หลัก 3 กลยุทธ์ กลยุทธ์รอง 12 กลยุทธ์ และวิธีดำเนินการ 29 วิธีดำเนินการ

วรลักษณ์ ชูกำเนิด เอกรินทร์ สังข์ทอง ขวลิขิต เกิดทิพย์ (2557) ได้วิจัยองค์ประกอบด้านพื้นที่การเรียนรู้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูบริบทโรงเรียนในประเทศไทยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 งานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านพื้นที่การเรียนรู้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู บริบทโรงเรียนในประเทศไทยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ แบบพหุกรณี เลือกรูปแบบเฉพาะเจาะจงโรงเรียนในแต่ละภูมิภาคที่มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับแนวทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 แห่ง เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ ศึกษาเอกสาร และสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน รวมจำนวน 64 คน

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบด้านพื้นที่การเรียนรู้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูบริบทโรงเรียนในประเทศไทย ประกอบด้วย พื้นที่กลางคู่วิชาชีพ ทีมเรียนรู้วงเรียนรู้ต่างๆ และระหว่างโรงเรียน PLC

สิวรี พิศุทธิ์สินธพ (2554) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถาบันอุดมศึกษาคาทอลิก การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถาบันอุดมศึกษาคาทอลิก และเพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถาบันอุดมศึกษาคาทอลิก โดยดำเนินการวิจัยซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้น 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นที่ 2 การสร้างรูปแบบ ขั้นที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบ โดยการจัดประชุมกลุ่มสนทนาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ขั้นที่ 4 การปรับแก้รูปแบบ ขั้นที่ 5 การตรวจสอบประสิทธิผลรูปแบบ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและคณาจารย์ของวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ จำนวน 71 คน และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขั้นที่ 6 การตรวจสอบยืนยันรูปแบบ โดยจัดประชุมกลุ่มสนทนาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถาบันอุดมศึกษาคาทอลิก มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมซึ่งความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงนั้นมี 3 ประการ คือ การแบ่งปันอำนาจ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีการส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำ (2) ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ซึ่งความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงนั้นมี 2 ประการ คือ ค่านิยมและวิสัยทัศน์เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และค่านิยมและวิสัยทัศน์เพื่อการทำงานร่วมกันของบุคลากร (3) การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์การเรียนรู้ ซึ่งความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงนั้นมี 2 ประการ คือ มีการเรียนรู้ร่วมกัน และมีการประยุกต์ความรู้เพื่อประโยชน์ของผู้เรียน (4) สภาพการณ์ที่สนับสนุน ซึ่งความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงนั้นมี 2 ประการ คือ มีโครงสร้างทางกายภาพและมีโครงสร้างทางทรัพยากรบุคคล (5) แนวปฏิบัติที่ดีร่วมกัน ซึ่งความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงนั้นมี 2 ประการ คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีและมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ และ (6) ความเป็นเลิศแห่งความเป็นมนุษย์ ซึ่งความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงนั้นมี 2 ประการ คือ มีการพัฒนามิติบุคคล และมีการพัฒนามิตินสังคม 2) การตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบ พบว่า ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของรูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถาบันอุดมศึกษาคาทอลิกโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ธัญพร บุญรักษา (2553) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนและระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลยรวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่

ส่งผลกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานครูเทศบาลในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย จำนวนทั้งสิ้น 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ปัจจัยด้านบรรยากาศ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 คือ ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมโรงเรียน ปัจจัยด้านโครงสร้างโรงเรียน ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านพันธกิจและวิสัยทัศน์ ปัจจัยด้านการจูงใจ และปัจจัยด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ปิยพงษ์ สุเมตติกุล (2558) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม และพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร โดยมีประชากรเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา จำนวน 5 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน ครูและบุคลากร จำนวน 348 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี Pnimodified และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานครในภาพรวมและรายด้านทุกด้านปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นด้วยดัชนี Pnimodified ได้เป็น 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล โดยมีด้านที่เป็นจุดแข็ง คือ การวัดและประเมินผล และด้านที่เป็นจุดอ่อน คือ หลักสูตร กับการจัดการเรียนการสอน สำหรับกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วยกลยุทธ์หลัก 3 กลยุทธ์ กลยุทธ์รอง 12 กลยุทธ์ และวิธีดำเนินการ 29 วิธีดำเนินการ

มินตรา ลายสนิทเสรีกุล ปิยพงษ์ สุเมตติกุล (2557) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร School Management Strategies To Develop A Professional Learning Community In Secondary Schools In The Benjaburapha Joint Campus, Bangkok

ผลการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ซึ่งผลบรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1. การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา โดยการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีวิจัยแห่งการเรียนรู้ของซ็องเก้ แนวคิดการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ มาร์ควาร์ท แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครู หลุยส์และบริคส์และคนอื่นๆ แนวคิดสมรรถนะครูระดับประถมศึกษาของดาร์ลิง-แฮมมอนด์ รวมทั้งงานวิจัยการพัฒนาทางวิชาชีพของปริญญามีสุข และสิวรี พิศุทธิ์สินธพ ผลการวิจัยพบว่า 1.1 องค์กรประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา 4 องค์กรประกอบ ได้แก่ องค์กรประกอบที่ 1 วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ องค์กรประกอบที่ 2 การคิดองค์ประกอบที่ 3 แบบปฏิบัติที่ดี องค์กรประกอบที่ 4 การพัฒนาเชิงวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 1.2 แต่ละองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษามีกิจกรรมและเทคนิควิธี ที่สอดคล้องกับความต้องการของครูและนักเรียน โดยใช้เทคนิควิธีการบรรยาย การตั้งคำถาม การอภิปรายกลุ่มและรายบุคคล การทดสอบ การแสดงบทบาทสมมติและการลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง ซึ่งเน้นให้ครูทุกคนในชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว 1.3 รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มี 5 ชั้น คือ 1) ชั้นเตรียมการ ประกอบด้วยประเมินสมรรถนะเชิงวิชาชีพครู ใน 4 สมรรถนะก่อนการเข้าสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพวิเคราะห์ความต้องการของครู ปฐมนิเทศ ชี้แจงการจัดตั้งกลุ่มร่วมกัน 2) ชั้นวางแผน มีการวางแผนร่วมกันในการจัดการเรียนรู้ 3) ชั้นดำเนินการตามแผนที่กำหนด 4) ชั้นประเมินผล และ 5) ชั้นสะท้อนผล 2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา 2.1 ประสิทธิผลของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ประเมินจาก สมรรถนะเชิงวิชาชีพครู 4 สมรรถนะ พบว่า การพัฒนาตนเอง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง หลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษามีค่าคะแนนพัฒนาตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก การทำงานเป็นทีม หลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษาที่มีค่าคะแนนการทำงานเป็นทีมสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา จากระดับมากเพิ่มไปอยู่ในระดับมากที่สุด 2.2 ประสิทธิผลของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ประเมินจากทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า ทักษะด้านการเรียนรู้ และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีหลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษามีค่าคะแนนทักษะการเรียนรู้ ละนวัตกรรมสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา จากระดับปานกลาง เพิ่มไปอยู่ในระดับมาก- ทักษะชีวิตและอาชีพ หลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

สำหรับครูประถมศึกษาที่มีค่าคะแนนทักษะชีวิตและอาชีพ สูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาวิทยาศาสตร์หลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษาสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรลักษณ์ ชูกำเนิด เอกรินทร์ สังข์ทอง ชาลิต เกิดทิพย์ (2557) ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านพื้นที่การเรียนรู้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูบริบทโรงเรียนในประเทศไทยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 The Elements Of Learning Space of Professional Learning Communities (PLC) Of Teachers In 21st Century Learning Schools In Thailand งานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านพื้นที่การเรียนรู้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู บริบทโรงเรียนในประเทศไทยมีแนวทางการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ แบบพหุกรณี เลือกแบบเฉพาะเจาะจงโรงเรียนในแต่ละภูมิภาคที่มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 แห่ง เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ ศึกษาเอกสาร และสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน รวมจำนวน 64 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบด้านพื้นที่การเรียนรู้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู บริบทโรงเรียนในประเทศไทย ประกอบด้วย พื้นที่กลาง ครูวิชาชีพ ทีมเรียนรู้ วงเรียนรู้ต่างๆ และระหว่างโรงเรียน PLC ผลและการสรุปผลการวิจัย พื้นที่การเรียนรู้ของ PLC ในโรงเรียนมีลักษณะเป็นพื้นที่ปฏิบัติการบนฐานงานจริงที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ผ่านงานที่ทำ โดยยึดหลักการสำคัญที่สอดคล้องกันคือ “ปล่อยให้พื้นที่ทำหน้าที่ของมัน” เป็นการให้ความสำคัญและเคารพ กับผู้ทำหน้าที่และรับผิดชอบในพื้นที่หน่วยย่อยต่างๆ ได้มีพื้นที่และใช้เวลาเต็มที่ในการเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันใน PLC โดยการลดการแทรกแซงที่ไม่จำเป็นโดยเฉพาะการพัฒนาครูนอกหน้างานจริง เช่น การอบรม การสัมมนา การศึกษาต่อ และการศึกษาดูงานนอกสถานที่ เป็นต้น ในขณะเดียวกันเปลี่ยนการแทรกแซงเป็นเอื้อให้พื้นที่เห็นภารกิจหน้าที่รับผิดชอบทุ่มเทพลังมุ่งไปที่การพัฒนาผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญของทำงาน โดยใช้โจทย์จริงในพื้นที่เป็นโจทย์ที่ครูใน PLC ต้องร่วมกันเผชิญ ขบคิด หาหนทางลงมือทำและรับผิดชอบร่วมกันอย่างจริงจังจนเห็นผลสำเร็จได้ที่พัฒนาการของผู้เรียน PLC จึงจำเป็นต้องมีพื้นที่ปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีความไวปรับตัว และรับมือกับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยพึงพิงการพัฒนาจากพื้นที่ตนเองตั้งแต่ระดับบุคคล ระหว่างบุคคล และกลุ่มคนที่รับผิดชอบงานร่วมกันเป็นสำคัญผลจากการวิจัยฯ จึงพบว่า พื้นที่ปฏิบัติการการเรียนรู้ PLC ในโรงเรียนที่ศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้ อภิปรายและสรุปผลการวิจัย จากผลการศึกษาองค์ประกอบด้านพื้นที่การเรียนรู้ PLC บริบทใน

โรงเรียนที่จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สรุปได้ 5 พื้นที่หลัก คือ พื้นที่กลาง พื้นที่คูวิชาชีพ พื้นที่ทีมเรียนรู้ พื้นที่วงเรียนรู้ และพื้นที่ระหว่างโรงเรียน นั่นเป็นพื้นที่แต่ละมีคุณลักษณะสำคัญคือเป็นพื้นที่ปฏิบัติงานจริงที่ใช้เป็นพื้นที่เรียนรู้ทางวิชาชีพของครูด้วยการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ (Learning By Doing) ที่ทำให้ครูเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงที่มีเวลากับการเรียนรู้ในงานได้เต็มที่ (Dufure,2010) มากกว่าการเรียนรู้นอกห้องเรียนจะส่งผลให้เกิดการเข้าใจชั้นเรียน เข้าใจนักเรียน และเข้าใจหน้าที่สำคัญของวิชาชีพครูของตนเองและเพื่อนร่วมงานดังนั้นห้องเรียนของนักเรียนก็คือห้องเรียนของครูเช่นเดียวกันการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติและประสบการณ์ตรงเช่นนี้จะเกิดการพัฒนาศิลปะครูและส่งผลต่อพัฒนาการผู้เรียนได้มากกว่าด้วยเหตุของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกศตวรรษที่ 21 ทฤษฎีการเรียนรู้นอกตัวที่ครูได้รับจากการอบรมนอกชั้นเรียนในวันนี้อาจไม่สามารถใช้กับเด็กในบริบทของพื้นที่ตนเอง หรืออาจเป็นองค์ความรู้ที่ล้าสมัยในวันต่อมา (Trill and Fedel, 2009) ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนคือวิธีการและสิ่งที่ครูสอนกับความเป็นจริงในการเปลี่ยนแปลงของโลก และความเป็นจริงของการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนในยุคใหม่นี้สวนทางกัน จึงเป็นยุคการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสัญญาณให้ครูและโรงเรียนรู้ว่า วิชาชีพครูต้องร่วมมือการรับมือการเปลี่ยนแปลงนี้โดยการพึ่งตนเอง เพื่อที่จะปรับตัว เรียนรู้ไปกับโลกและปรับตัวให้เข้ากับผู้เรียน นี่คือสภาพห้องเรียนจริงในศตวรรษที่ 21 ไม่ใช่เพียงห้องเรียนที่เต็มไปด้วยเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่ล้าสมัย แต่เต็มไปด้วยความวิชาชีพครูที่เกาะติด และปรับตัว อย่างมีวิสัยทัศน์ในการทำงานทางวิชาชีพที่มุ่งเน้นพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นความรับผิดชอบในการบ่มเพาะผู้เรียนให้กระตือรือร้นว่องไวในการเรียนรู้ มีทักษะการเรียนรู้และการใช้ชีวิตที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของโลกในศตวรรษที่ 21

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Schmidt (2006) ได้ศึกษาการสอนการออกเสียงภาษาอังกฤษในชั้นเรียนมัธยมปลายของประเทศเยอรมนีในบริบทของผลกระทบต่อการรับรู้การสะกดคำและความสามารถในการเดาคำศัพท์ที่ไม่รู้พบว่าเป็นปัจจุบันการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในเรื่องของการออกเสียงถือเป็นประเด็นที่สำคัญประเด็นหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่ามีเหตุผลทางสังคมและเหตุผลอื่นๆ ที่ทำให้คนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองต้องเรียนการออกเสียงที่ถูกต้องด้วยข้อมูล สำหรับวิทยานิพนธ์นี้ได้มาจากการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างห้องเรียนภาษาอังกฤษมัธยมตอนปลาย 2 ห้องเรียนซึ่งกำลังเรียนภาษาอังกฤษระดับพื้นฐานทั้งคู่ขณะที่ห้องเรียนแรกเน้นเรื่องสัทศาสตร์อีกห้องหนึ่งสอนแบบองค์รวมผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าคุณครูในห้องเรียนที่สอนสัทศาสตร์มีทักษะการออกเสียงดีกว่าชั้นที่ไม่สอน ความโดดเด่นนี้ยังจะมีผลต่อการเรียนภาษาอื่นๆ ด้วยและข้อมูลที่ได้จากการวิจัยพบว่าการสอนเรื่องการออกเสียงนั้นมีความสำคัญมากในการพัฒนาทักษะทางภาษามากกว่าการสอนเรื่องการพูด (Speaking) และเรื่องความเข้าใจ (Comprehending)

Graham และ Robison (2007) ได้ศึกษาประสิทธิผลการยกระดับคุณภาพครูผ่านโครงการร่วมมือกันเรียนรู้ กรณีศึกษาชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ โดยใช้การศึกษารายกรณี กลุ่มเป้าหมายได้แก่ครูที่สอนวิชาหลักของชั้นเรียนในระดับ 6 ระดับ 7 และระดับ 8 ในห้องเรียนขนาดกลางของโรงเรียนขนาดใหญ่ของรัฐซึ่งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้หลักการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของ Dufour เก็บข้อมูลโดยการสำรวจกิจกรรมของครู และการตรวจสอบเอกสารและการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า จากการสำรวจกิจกรรม โดยตรวจความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการพัฒนาวิชาชีพกับผลลัพธ์ของเรื่องที่สอน ซึ่งปรากฏว่าการเรียนรู้แบบต้นตัวและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลในทางบวกต่อการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และกิจกรรมการสอนของครู และผลจากการตรวจสอบเอกสารและการสัมภาษณ์พบว่า ลักษณะกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูที่สอนในระดับ 6 และระดับ 7 จะจัดเป็นทีม 5 ถึง 7 คน ต่อทีม และร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการจัดการปัญหาของหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูในระดับ 8 จะเป็นการพบกันกลุ่มเล็กๆ แลกเปลี่ยนความคิด หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมของครูในชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพกับการยกระดับคุณภาพของครู พบว่า ครูที่สอนในระดับ 6 และ 7 การร่วมกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของครูในระดับเดียวกัน สอนวิชาเดียวกัน ด้วยการร่วมมือกันเรียนรู้ จะส่งผลต่อการยกระดับความสามารถทางวิชาชีพ และในส่วนของบริบทองค์กรแห่งการเรียนรู้ วิชาชีพนั้น ครูในทุกระดับมีความเห็นว่าชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กร ถึงแม้จะไม่มีความเห็นในเรื่องของรูปแบบของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพที่เหมาะสม

Smith และ Spindle (2007) ได้ศึกษาผลของกลุ่มที่มีต่อบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าบรรยากาศการเรียนรู้ ความเข้าใจและการเรียนรู้ของนักเรียนในกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกัน มีการพัฒนามากกว่านักเรียนที่เลือกกลุ่มด้วยตัวเอง ในบางพฤติกรรมนักเรียนที่มีความสามารถสูงของกลุ่มมีคะแนนการปฏิบัติสูงกว่าเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน นักเรียนที่มีความสามารถต่ำมีการพัฒนาการปฏิบัติได้ดีขึ้นลักษณะการเป็นผู้นำของนักเรียนมีระดับสูง ซึ่งเป็นผลมาจากการร่วมมือกันเรียนรู้และการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม

Latifah และ Rozita (2011) ได้ศึกษาผลจากการใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือกันส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่าน ทักษะคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือกันและแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษา ในประเทศซาอุดีอาระเบีย จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างทางนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในด้านแรงจูงใจในการอ่าน แต่มีความแตกต่างทางนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในด้านความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ

Leclerc et al. (2010) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นมืออาชีพที่ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพในโรงเรียนโดยใช้การวิจัยเชิงบรรยาย ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนในอิตาลีจำนวน 6 โรงเรียน จำนวน 45 คน เป็นผู้บริหาร 6 คนเป็นครู 39 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ คือ เวลา การสนับสนุนและการติดตามผล การให้กำลังใจ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู

Dudley-Evans และ St. John (2011) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอนการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาที่เรียนเกี่ยวกับการเงินและการบัญชี เพราะมีนักศึกษาจำนวนมากที่เลือกเรียนในดานนี้และมีแนวโน้มจะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ในหลักสูตรการเงินและการบัญชีของมหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลีย แต่นักศึกษาส่วนมากยังมีประสบการณ์ในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารน้อยจึงใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายทั้งการพัฒนาการทางดานการพูดสื่อสารควบคู่ไปพร้อมกับการฝึกระเบียบวินัยเป็นเรื่องที่ดีแต่ในการลงมือปฏิบัติจริงเป็นเรื่องที่ยากจึงทำให้นักเรียนได้รับการฝึกไม่เต็มที่ทั้งสองอย่างจึงเสนอแนะให้มีการฝึกแยกอย่างชัดเจนระหว่างการฝึกพูดภาษาเพื่อการสื่อสารและการฝึกในดานระเบียบวินัย

Ke Xu (2012) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเรียนรู้ของชุมชนทางวิชาชีพ ในประเทศสหรัฐอเมริกาและจีน ซึ่งระบบการศึกษาของสหรัฐอเมริกาและจีน ระบบการศึกษาของสหรัฐอเมริกา กำลังเผชิญกับความท้าทาย รายงานผลการทดลองนักเรียน เกี่ยวกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่มีประสิทธิภาพที่จะทำงานร่วมกันเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและปรับปรุงโรงเรียน เพื่อศึกษาความคล้ายคลึงและแตกต่างของชุมชนทางการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ประสบความสำเร็จระหว่างโรงเรียนสหรัฐอเมริกาและโรงเรียนจีน ประเทศละ 4 โรงเรียน โดยวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร 1 คน ครู 4 คน เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกตชั้นเรียนและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามี 5 ลักษณะได้แก่ ได้แก่ 1) ผู้นำแข็งแกร่ง 2) วัฒนธรรมการเรียนรู้และทำงานร่วมกัน 3) โครงสร้างโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ 4) พัฒนาทางการเรียนรู้ของครู 5) ความท้าทายในการทำงานตามแนวทาง PLC ซึ่งจะทำให้ครูและผู้บริหารมีมุมมองที่ดีในการทำงาน

Williams และ Eddie (2012) ได้ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ : การส่งเสริมและอุปสรรคของการปฏิรูปการศึกษา โดยได้สรุปผลการศึกษาข้อมูลจาก 50 โรงเรียนของ New Brunswick ที่นำแนวคิดชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพไปใช้ในโรงเรียน โดยวิเคราะห์ในสองกรณีคือจุดแข็งและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรม ภาวะผู้นำ การสอน และ

ความก้าวหน้าในวิชาชีพในโรงเรียนเหล่านั้น โดยใช้แบบประเมินรายการ 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert ผลการศึกษาพบว่า การรวมกลุ่ม ความไว้วางใจกัน การให้ความช่วยเหลือกันในการจัดการเรียนรู้ และการสะท้อนผลเพื่อยกระดับกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งกันและกันเป็นจุดแข็งของวัฒนธรรมในโรงเรียน และการที่ครูไม่มีเวลาเข้าร่วมกับกลุ่มในการแลกเปลี่ยนกิจกรรมการเรียน นับว่าเป็นอุปสรรคด้านวัฒนธรรม ด้านภาวะผู้นำ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าภาวะผู้นำเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพขององค์กร ส่วนอุปสรรคด้านภาวะผู้นำคือการเปลี่ยนผู้บริหาร และการไม่มีคณะทำงานในการออกแบบการสอนเป็นอุปสรรคด้านภาวะผู้นำ ส่วนด้านการสอนพบว่า ยุทธวิธีในการสอนและการประเมินผลมีความสำคัญเมื่อมีการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญและร่วมมือกับกลุ่มในการแลกเปลี่ยนการปฏิบัติที่ดี และการสะท้อนผลจากบุคคลอื่นเป็นประจำ ส่วนอุปสรรคของการสอนคือการไม่มีการฝึกอบรมด้านการเรียนการสอน การไม่มีเวลาในการร่วมกันวางแผนบทเรียน และการไม่มีการประเมินผลร่วมกัน และความก้าวหน้าในวิชาชีพและการพัฒนามีจุดแข็งคือการที่ครูได้ร่วมมือกันเรียนรู้โดยการสนับสนุนของฝ่ายบริหาร การได้ทำงานร่วมกับกลุ่มจะช่วยยกระดับความรู้ ทักษะ และอารมณ์ ส่วนด้านอุปสรรคไม่พบว่ามีอุปสรรค

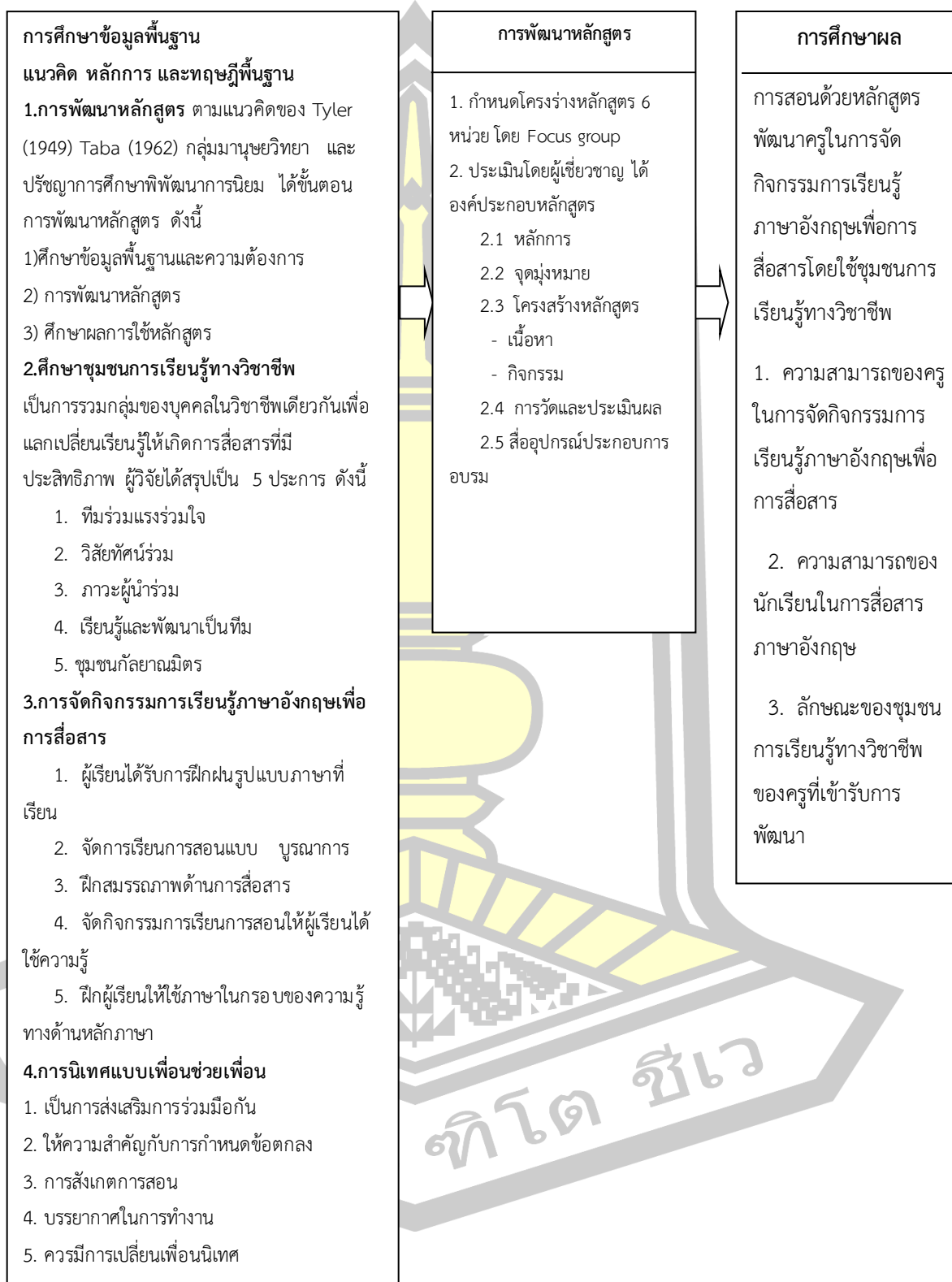
Blacklock (2009) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้ทางวิชาชีพใน 5 มิติ ของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความแตกต่างในเศรษฐกิจ ในเวลา 5 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดระดับของการพัฒนาารูปแบบของการเรียนรู้ของชุมชนการเรียนรู้ในวิชาชีพ องค์ประกอบของการพัฒนาประกอบด้วย 1. สนับสนุนและกระจายอำนาจ 2. มีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม 3.ความคิดสร้างสรรค์ 4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5. สนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และศึกษาข้อมูลจากเอกสารการเรียน การศึกษาชี้ให้เห็นความยั่งยืนของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเห็นจากโรงเรียนที่มีคุณภาพสูง ความร่วมมือร่วมใจกันในองค์กรโดยมีเป้าหมายที่นักเรียนเป็นหลัก ผู้บริหารในโรงเรียนกระจายอำนาจเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในโรงเรียน โดยการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด สนับสนุนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอีกส่วนหนึ่ง

Steyn (2013) ได้ศึกษาการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อสร้างและพัฒนาความเป็นชุมชนทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากเอกสารและงานวรรณกรรมเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยผ่านความร่วมมือจากครูผู้สอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างการทำงานร่วมกัน ในกิจกรรมด้านการเรียนการสอนตามนโยบายแห่งชาติ โดยมีการวางแผนกลยุทธ์เชิงบูรณาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากการศึกษาพบว่า การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 1.การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2.การสร้างความสะดวกในการดำเนินงาน 3.สร้างความมั่นใจในการดำเนินงาน 4.หลักการในการดำเนินงาน 5.อำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน 6.สร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับโรงเรียนอื่นๆ ซึ่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จะเป็นการร่วมมือกันหลายฝ่ายในองค์กร

จากการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ พบว่า การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นอย่างมาก เพราะนักเรียนต้องได้เรียนรู้จากการทำงานเป็นกลุ่มเกิดการฝึกประสบการณ์และนำไปปรับใช้กับสถานการณ์จริง โดยเริ่มต้นจากการพัฒนาบุคลากรเพื่อนำหลักและวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพไปพัฒนาประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดทักษะเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียน บนพื้นฐานแนวคิดการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ซึ่งลักษณะเด่นของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือการรวมกลุ่มของบุคคลชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาทำงานร่วมกันเพื่อ มีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน วางเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของนักเรียน การร่วมมือรวมพลัง การชี้แนะการปฏิบัติงาน ภายใต้การเรียนรู้ทางวิชาชีพ การสนทนาเชิงสะท้อนผลการปฏิบัติ การพูดคุยสนทนากันระหว่างครู

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 7 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

หลักสูตรการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้
ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา ซึ่งมีการดำเนินการทั้งหมด 3 ระยะ
ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการ

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร

โดยแต่ละระยะได้ดำเนินการดังตาราง 9

ตาราง 9 ขั้นตอนการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนการวิจัย	วิธีดำเนินการ	ผลลัพธ์
ระยะที่ 1 การศึกษา ข้อมูลพื้นฐานและ ความต้องการ	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาความต้องการ - ศึกษาแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) - ศึกษาแนวคิดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร - ศึกษาแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร - ศึกษาแนวคิดการนิเทศการจัดการศึกษา - การออกแบบกิจกรรม CLT - การพัฒนาสื่อแบบ CLT - ศึกษาแนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาบุคคลากร - ศึกษาแนวคิดองค์กรการเรียนรู้ - ศึกษาแนวคิดการสะท้อนคิด 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้แนวทาง/รูปแบบ/เนื้อหาสาระและกิจกรรมการพัฒนา - ได้หลักการ จุดมุ่งหมาย - โครงสร้างหลักสูตร การวัดและประเมินผล สื่อ/แหล่งเรียนรู้ - ได้กรอบแนวคิดในการพัฒนา - ได้ข้อมูลความต้องการ - ได้ประเด็นปัญหาในการพัฒนา - สรุบบข้อมูลความต้องการ ในการสร้างหลักสูตร

ตาราง 9 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	วิธีดำเนินการ	ผลลัพธ์
ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดโครงสร้างหลักสูตรจากข้อมูลพื้นฐาน จุดมุ่งหมายและกรอบแนวคิดด้วยการประชุมกลุ่ม 2. ประเมินโครงสร้างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ 3. ปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้ 	<p>ได้หลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ</p>
ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้หลักสูตร	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาความสามารถด้านการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูผู้ได้รับการพัฒนา 2. ศึกษาลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3. ศึกษาความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียน 	<p>-ความสามารถด้านการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร</p> <p>-ความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียน</p> <p>-ลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ</p>

3.1 ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการ

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และความต้องการ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานในการออกแบบโครงสร้างหลักสูตรการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1.2 เป้าหมาย

3.1.2.1 เพื่อศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3.1.2.2 เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร

3.1.3 ประเด็นที่ต้องการศึกษา

3.1.3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นการศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และความต้องการเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานในการ ออกแบบโครงสร้างหลักสูตรการฝึกพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1.3.2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านความต้องการ โดยเป็นครูสอนภาษาอังกฤษ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

3.1.4 วิธีดำเนินการ

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

- 3.1.4.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการ
- 3.1.4.2 ศึกษาแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)
- 3.1.4.3 ศึกษาแนวคิดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 3.1.4.4 ศึกษาแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร
- 3.1.4.5 ศึกษาแนวคิดการนิเทศการจัดการศึกษา
- 3.1.4.6 การออกแบบกิจกรรม CLT
- 3.1.4.7 การพัฒนาสื่อแบบ CLT
- 3.1.4.8 ศึกษาแนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร
- 3.1.4.9 ศึกษาแนวคิดองค์การการเรียนรู้
- 3.1.4.10 ศึกษาแนวคิดการสะท้อนคิด

3.1.5 เครื่องมือ

3.1.5.1 แบบสอบถามความต้องการการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ใช้สอบถามกลุ่มผู้ร่วมวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5-Rating Scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ

3.1.6 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1.6.1 แบบสอบถามความต้องการการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1) การสร้างเครื่องมือ

1.1) ศึกษาทฤษฎี หลักการ เอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ หลักสูตรพัฒนาครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ วิชาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

1.2) ศึกษาความต้องการการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการสำรวจความคิดเห็นของครูผู้สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 เพื่อศึกษาประเด็นความต้องการที่สอดคล้องกับการ
สอนแบบร่วมมือ การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3) ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ความสามารถด้านการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพื่อนำข้อมูลความต้องการ มาวิเคราะห์
จัดหมวดหมู่และกำหนดประเด็นเนื้อหา แล้วจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4) สร้างแบบสอบถามความต้องการการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
ตามกรอบแนวคิดและความมุ่งหมายของการวิจัย

2) การหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1) นำแบบสอบถามความต้องการการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเสนอ
ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อคำถาม

2.2) นำแบบสอบถามความต้องการการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจสอบความ
เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

2.3) ปรับปรุงแบบสอบถามความต้องการการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ
ความสมบูรณ์อีกครั้ง

2.4) จัดทำแบบสอบถามความต้องการการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงกลุ่มผู้ร่วมวิจัย
เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

3.2) ผู้วิจัยลงพื้นที่แจกแบบสอบถามจริงกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และทำการตรวจสอบ
ให้คะแนน และลงรหัสข้อมูลของแบบสอบถามทั้งหมด บันทึกข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ทางสถิติในขั้นต่อไป

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1) การวิเคราะห์แบบสอบถามความต้องการการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการ
สื่อสาร โดยกำหนดการให้คะแนนและน้ำหนักคะแนนตัวเลือก ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

- 5 หมายถึง มากที่สุด
 4 หมายถึง มาก
 3 หมายถึง ปานกลาง
 2 หมายถึง น้อย
 1 หมายถึง น้อยที่สุด

4.2) แปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์กำหนด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
4.51-5.00 หมายถึง	มีความต้องการมากที่สุด
3.51-4.50 หมายถึง	มีความต้องการมาก
2.51-3.50 หมายถึง	มีความต้องการปานกลาง
1.51-2.50 หมายถึง	มีความต้องการน้อย
1.00-1.50 หมายถึง	มีความต้องการน้อยที่สุด

5) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

5.1) ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร น

5.2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) S.D.

3.1.7 ผลลัพธ์

3.1.7.1 ได้ข้อมูลความต้องการในการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3.1.7.2 ได้ประเด็นในการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1.7.3 สรุปข้อมูลความต้องการในการสร้างหลักสูตรพัฒนาครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1.7.4 ได้แนวทาง/รูปแบบ/เนื้อหา สาระและกิจกรรมการพัฒนา

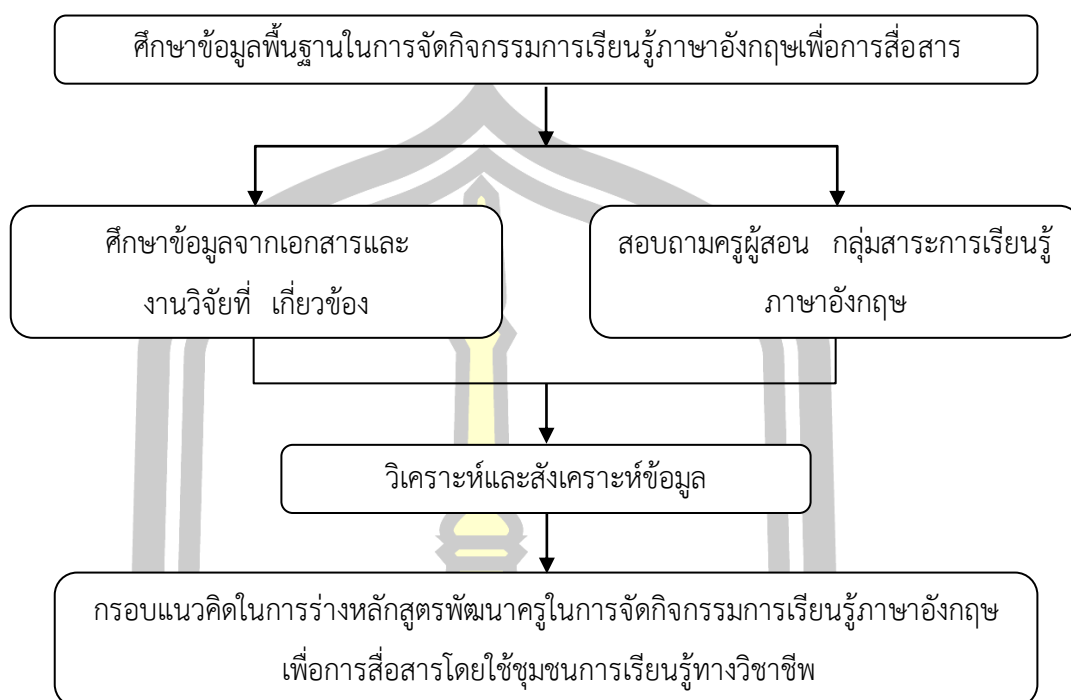
3.1.7.5 ได้หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร การวัดและประเมินผล สื่อ/แหล่งเรียนรู้

3.1.7.6 ได้กรอบแนวคิดในการพัฒนา

3.1.7.7 สรุปข้อมูลความต้องการในการสร้างหลักสูตร

จากการศึกษาในระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ในการพัฒนาหลักสูตร โดยทั่วไปจะใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนาซึ่งหลักสูตรที่ผ่านกระบวนการวิจัย จะเริ่มจากการสำรวจความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดจุดมุ่งหมายและกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสามารถสรุปกระบวนการในการดำเนินการระยะที่ 1 ได้ ดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการวิจัยในระยยะที่ 1 การพัฒนารอบแนวคิดในการจัดทำหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3.2 ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร เป็นการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการนำข้อมูลพื้นฐานและความต้องการที่ศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดโครงสร้างหลักสูตรพัฒนาแบ่งการดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนาหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

3.2.2 เป้าหมาย

เป็นการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และนำข้อมูลพื้นฐานและความต้องการที่ศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดโครงสร้างหลักสูตรพัฒนา

3.2.3 ประเด็นที่ต้องการศึกษา

3.2.3.1 กำหนดโครงสร้างหลักสูตรจากข้อมูลพื้นฐาน จุดมุ่งหมายและกรอบแนวคิด

3.2.3.2 ประเมินโครงร่างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ

3.2.3.3 ปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้

3.2.4 วิธีดำเนินการ

3.2.4.1 จัดทำร่างหลักสูตร โดยทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูล ความต้องการของครูและการออกแบบกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร จากระยะที่ 1 มาใช้ในการยกร่างหลักสูตร โดยดำเนินการดังนี้

1) องค์ประกอบของการยกร่างหลักสูตร ได้องค์ประกอบ ดังนี้ หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร กิจกรรมของหลักสูตร การวัดและประเมินผล แนวทางการใช้หลักสูตร

2) กำหนดเนื้อหาของร่างหลักสูตร ได้องค์ประกอบของร่างหลักสูตร 6 เรื่อง ได้แก่ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การออกแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน การประเมินผลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3) กำหนดกิจกรรมของหลักสูตร ได้กิจกรรม ประกอบด้วย

3.1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมของครู เข้าร่วมพัฒนาต้องร่วมกันปฏิบัติ โดยใช้หลักสูตร ที่ได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญรับรองแล้ว ประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ

3.2) กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีจดบันทึกลงใน Log book เป็นกิจกรรมต่อเนื่องในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

3.2.4.2 ผู้ประเมินโครงร่างหลักสูตร

ผู้ทำหน้าที่ประเมินโครงร่างหลักสูตรพัฒนาครูในครั้งนี ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาครูภาษาต่างประเทศ และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

3) อาจารย์ ดร.วรชัย เพียทา อาจารย์ประจำสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4) อาจารย์ ดร.มานิตย์ อาษานอก ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5) อาจารย์ ดร.นิคม ชมภูหลง ศึกษานิเทศก์ เขียวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิประจำมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3.2.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.2.5.1 การวางแผน (Plan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ลักษณะแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ใช้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

3.2.5.2 การจัดทำหลักสูตร (Do) เครื่องมือที่ใช้ คือ

1) แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตรพัฒนาครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5-Rating Scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ

3.2.6 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.6.1 แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตรพัฒนาครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3.2.6.2 การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตรฯ

1) กำหนดกรอบประเด็นที่จะประเมิน โดยวิเคราะห์จากการศึกษารายละเอียดของโครงร่างหลักสูตร องค์กรประกอบของหลักสูตร แล้วสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมองค์ประกอบต่างๆ ในหลักสูตร

2) สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตรฯ โดยวิเคราะห์ความสอดคล้องของร่างหลักสูตรตามประเด็น

3.2.6.3 การหาคุณภาพ

1) นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเหมาะสมของแบบประเมิน ความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และความชัดเจนของภาษาที่ใช้

2) ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

3) ปรับปรุงแบบประเมินผลกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง

3.2.6.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
- 2) ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริงกับผู้เชี่ยวชาญ

3.2.6.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) การวิเคราะห์แบบประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตรฯ โดยกำหนดการให้คะแนนและน้ำหนักคะแนนตัวเล็อก ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- 2) แปลความหมายข้อมูลขอบเขต ค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์กำหนด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
4.51-5.00	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง เห็นด้วยมาก
2.51-3.50	หมายถึง ไม่แน่ใจ
1.51-2.50	หมายถึง ไม่เห็นด้วย
1.00-1.50	หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.2.6.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

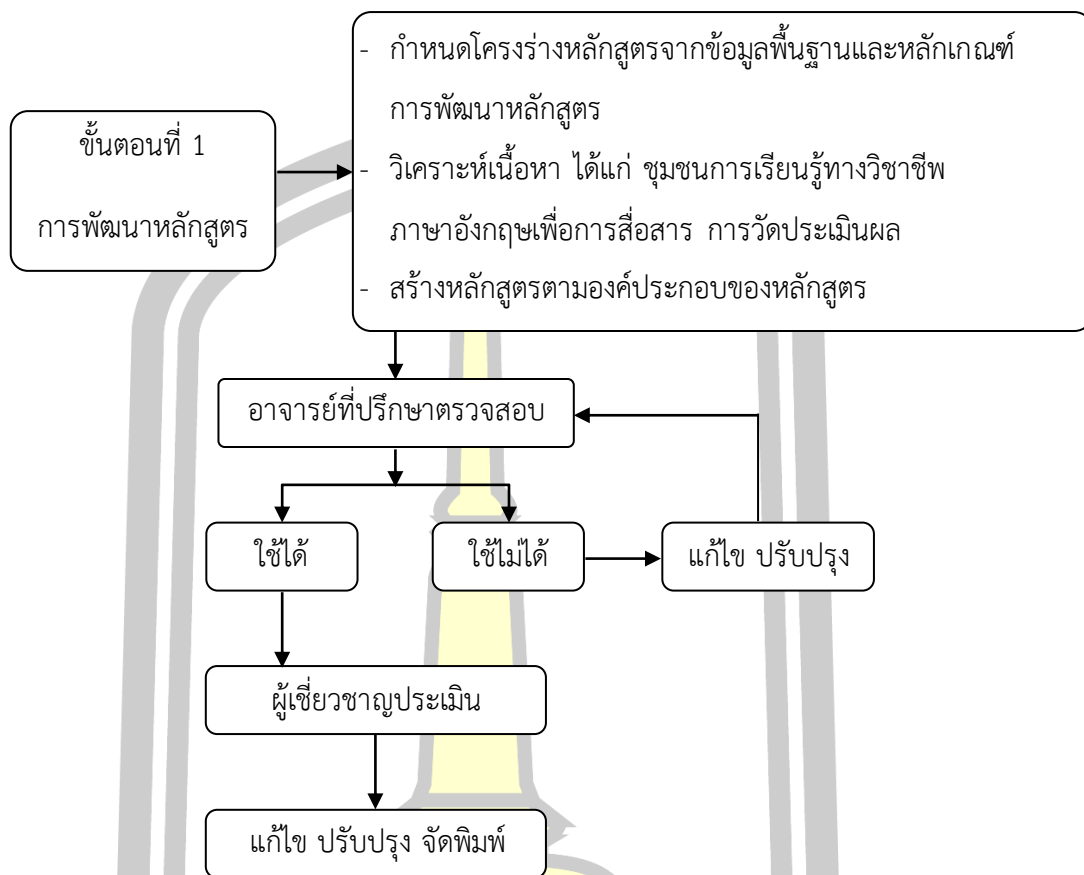
สถิติพื้นฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

- 1) ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร $\bar{x}$
- 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) S.D.

3.2.7 ผลลัพธ์

ได้หลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่มีประสิทธิภาพพร้อมนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการศึกษาในระยะที่ 2 กระบวนการเพื่อพัฒนาหลักสูตร มีกระบวนการในการพัฒนาดังนี้

ภาพประกอบ 9 กระบวนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตร

3.3 ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร

การศึกษาผลการใช้หลักสูตรการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินงาน ดังนี้

3.2.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

3.2.1.1 เพื่อศึกษาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูผู้เข้ารับการพัฒนา ด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน และการประเมินผลการเรียนรู้

3.2.1.2 เพื่อศึกษาความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้เข้ารับการพัฒนา

3.2.1.3 เพื่อศึกษาลักษณะความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่ได้รับการพัฒนา ตามหลักสูตรการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3.2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.2.1 ประชากร ได้แก่ ครูกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จาก 84 โรงเรียน จำนวนครู 3,468 คน และนักเรียน 35,324 คน

3.2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูกลุ่มเป้าหมาย ผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จำนวนครู 20 คน และนักเรียนจำนวน 100 คน

3.2.3 ประเด็นที่ต้องการศึกษา

การศึกษาดูผลการทดลองใช้หลักสูตรการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

3.2.4 วิธีดำเนินการ

3.2.4.1 ทำหนังสือ ถึงโรงเรียนในสังกัดผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัยประชุมเชิงปฏิบัติการโดยใช้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น

3.2.4.2 ติดต่อประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะวิทยากร ครูกลุ่มเป้าหมาย ผู้เข้ารับการพัฒนา โดยชี้แจงจุดมุ่งหมายการทดลองใช้หลักสูตรพัฒนาในครั้งนี้ให้เข้าใจสภาพปัญหาและความจำเป็นในการพัฒนาครู โดยจัดเตรียมอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ อาหาร เครื่องดื่ม เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการพัฒนาครู เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์

3.2.4.3 จัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู ได้แก่ คู่มือหลักสูตรพัฒนาครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มอบให้แก่คณะครูกลุ่มเป้าหมายและวิทยากร เอกสารประกอบการพัฒนาครู สื่อวัสดุและอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือวัดและประเมินผล เช่น แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบทดสอบทักษะการปฏิบัติกิจกรรม ให้ครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตร ดำเนินการพัฒนาครูตามหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยทดสอบก่อนการพัฒนา ระยะเวลาในการพัฒนาครูจำนวน 7 สัปดาห์ ซึ่งเป็นการ

พัฒนาเชิงปฏิบัติการและทดสอบหลังการพัฒนา ประชุมชี้แจงขั้นตอนการนิเทศติดตาม กำหนดประเด็นการสังเกตการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน

3.2.4.4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้สะท้อนผลการปฏิบัติ กำหนดการจัดกิจกรรม 1 วัน โดยผู้วิจัย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดเวทีสรุปผลการดำเนินกิจกรรม กลุ่มเป้าหมายนำเสนอกิจกรรมรายด้านประกอบด้วย 1) ด้านออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 3) ด้านวัดประเมินผล อุปสรรคและปัญหาที่พบ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลและแก้ไขปรับปรุง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.2.4.5 ได้ผลการยืนยันคุณภาพของหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการพัฒนานักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้

3.2.4.6 ครูนำหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้เพื่อการพัฒนา ได้ผลดังนี้

1) ได้ผลการประเมินความสามารถของครูในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูในด้านออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล การจัดการเรียนรู้ โดยดำเนินการ ดังนี้

1.1) ด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยศึกษากระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนี้

1.1.1) สร้างแบบประเมินแผนการจัดการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ฯ โดยวิเคราะห์ความสอดคล้องของร่างหลักสูตรตามประเด็น

1.1.2) การหาคุณภาพ

1.1.3) นำแบบประเมินแผนการจัดการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ฯ ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเหมาะสมของแบบประเมิน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและความชัดเจนของภาษาที่ใช้

1.1.4) ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

1.1.5) ปรับปรุงแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง

1.1.6) จัดทำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ฯ ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูกลุ่มเป้าหมาย ที่สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อไป

1.1.7) การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ทำหนังสือ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฯ เขต 25 เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

(2) ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริงกับครูผู้สอน

1.1.8) การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) การวิเคราะห์แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ฯ โดยกำหนดการให้คะแนนและน้ำหนักคะแนนตัวเลือก ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

(2) แปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์กำหนด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย		แปลผล
4.51-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มาก
2.51-3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	น้อย
1.00-1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

1.1.9) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

(1) ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร $\bar{x}$

(2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) S.D.

1.2) ด้านการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ฯ หลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยศึกษากระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนี้

1.2.1) สร้างแบบประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ฯ โดยวิเคราะห์ความสอดคล้องของร่างหลักสูตรตามประเด็น

1.2.2) การหาคุณภาพ

1.2.2.1) นำแบบประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ฯ ที่สร้างขึ้นเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมของแบบประเมิน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและความชัดเจนของภาษาที่ใช้

1.2.2.2) ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

1.2.2.3) ปรับปรุงแบบประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง

1.2.2.4) จัดทำแบบประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ฯ ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูกลุ่มเป้าหมาย ที่สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ต่อไป

1.2.3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2.3.1) ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

1.2.3.2) ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริงกับครูผู้สอน

1.2.4) การวิเคราะห์ข้อมูล

1.2.4.1) การวิเคราะห์แบบประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ฯ โดยกำหนดการให้คะแนนและน้ำหนักคะแนนตัวเลือก ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

1.2.4.2) แปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์กำหนด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
4.51-5.00	หมายถึง มากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง มาก
2.51-3.50	หมายถึง ปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง น้อย
1.00-1.50	หมายถึง น้อยที่สุด

1.2.5) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

1.2.5.1) ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร $\bar{x}$

1.2.5.2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) S.D.

1.3) ด้านการออกแบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยศึกษากระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนี้

1.3.1) สร้างแบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ฯ โดยวิเคราะห์ความสอดคล้องของร่างหลักสูตรตามประเด็น

1.3.2) การหาคุณภาพ

1.3.2.1) นำแบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ฯ ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเหมาะสมของแบบประเมิน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและความชัดเจนของภาษาที่ใช้

1.3.2.2) ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

1.3.2.3) ปรับปรุงแบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง

1.3.2.4) จัดทำแบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ฯ ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูกลุ่มเป้าหมาย ที่สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อไป

1.3.3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.3.1) ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

1.3.3.2) ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริงกับครูผู้สอน

1.3.4) การวิเคราะห์ข้อมูล

1.3.4.1) การวิเคราะห์แบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ฯ โดยกำหนดการให้คะแนนและน้ำหนักคะแนนตัวเลือก ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

1.3.4.2) แปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์กำหนด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
4.51-5.00	หมายถึง มากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง มาก
2.51-3.50	หมายถึง ปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง น้อย
1.00-1.50	หมายถึง น้อยที่สุด

1.3.5) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

1.3.5.1) ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร $\bar{x}$

1.3.5.2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) S.D.

1.4) ด้านการออกแบบประเมินลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยศึกษากระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนี้

1.4.1) สร้างแบบประเมินลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยวิเคราะห์ความสอดคล้องของร่างหลักสูตรตามประเด็น

1.4.2) การหาคุณภาพ

1.4.2.1) นำแบบประเมินลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเหมาะสมของแบบประเมิน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและความชัดเจนของภาษาที่ใช้

1.4.2.2) ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

1.4.2.3) ปรับปรุงแบบประเมินลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง

1.4.2.4) จัดทำแบบประเมินลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูกลุ่มเป้าหมาย ที่สอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อไป

1.4.3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4.3.1) ทำหนังสือ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

1.4.3.2) ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริงกับครูผู้สอน

1.4.4) การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.4.1) การวิเคราะห์แบบประเมินลักษณะชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ โดยกำหนดการให้คะแนนและน้ำหนักคะแนนตัวเลือก ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538)

3 หมายถึง ปฏิบัติสม่ำเสมอ

2 หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง

1 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

1.4.4.2) แปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์กำหนด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.00 หมายถึง มาก

คะแนนเฉลี่ย 1.67 - 2.33 หมายถึง ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.66 หมายถึง น้อย

1.4.5) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

1.4.5.1) ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร $\bar{x}$

1.4.5.2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division) S.D.

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 10 การทดสอบกิจกรรมระหว่างพัฒนาครูกลุ่มเป้าหมายด้านการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้อังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

คนที่	ทดสอบ ก่อนพัฒนา (60)	คะแนนกิจกรรมระหว่างพัฒนา							ทดสอบ หลังพัฒนา (60)
		1 (10)	2 (10)	3 (10)	4 (10)	5 (10)	6 (10)	รวม (60)	
1	28	8	9	9	8	9	9	52	55
2	26	10	8	10	9	7	8	52	53
3	31	8	9	8	10	10	10	55	46
4	29	9	10	9	6	6	8	48	50
5	31	10	8	8	7	7	9	49	51
6	30	7	7	10	8	10	10	52	55
7	29	8	10	8	10	7	7	50	48
8	29	9	8	7	8	10	8	50	52
9	30	8	10	8	7	9	9	51	50
10	31	7	8	7	8	8	10	48	56
11	24	8	7	8	8	8	8	47	55
12	26	10	8	10	9	7	7	51	47
13	25	8	10	8	10	8	9	53	51
14	20	9	8	9	8	9	9	52	49
15	23	9	9	9	10	9	8	54	54
16	21	8	8	10	9	10	10	55	49
17	22	7	7	9	10	7	8	48	44
18	23	8	8	8	9	10	8	51	55

ตาราง 10 (ต่อ)

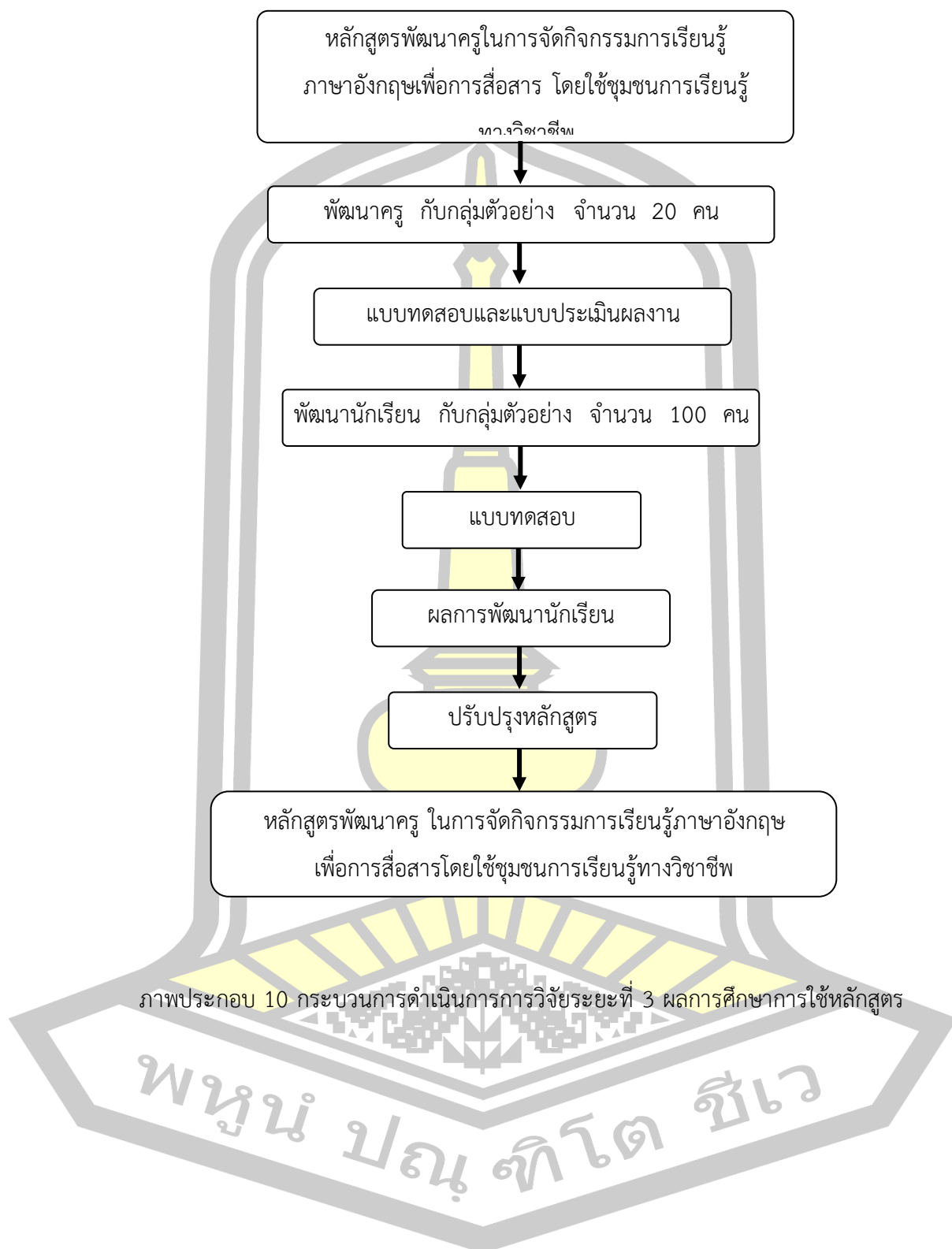
คนที่	ทดสอบ ก่อนพัฒนา (60)	คะแนนกิจกรรมระหว่างพัฒนา							ทดสอบ หลังพัฒนา (60)
		1 (10)	2 (10)	3 (10)	4 (10)	5 (10)	6 (10)	รวม (60)	
19	20	9	9	10	8	9	7	52	45
20	22	7	8	8	10	7	10	50	52
รวม	520	167	169	173	172	167	172	1020	1017
$\bar{x}$	26	8.35	8.45	8.65	8.6	8.35	8.6	51.00	50.85
S.D.	3.91	0.99	1.00	0.99	1.19	1.31	1.05	2.29	3.62
ร้อยละ	43.33	83.50	84.50	86.50	86.00	83.50	86.00	85.00	84.75

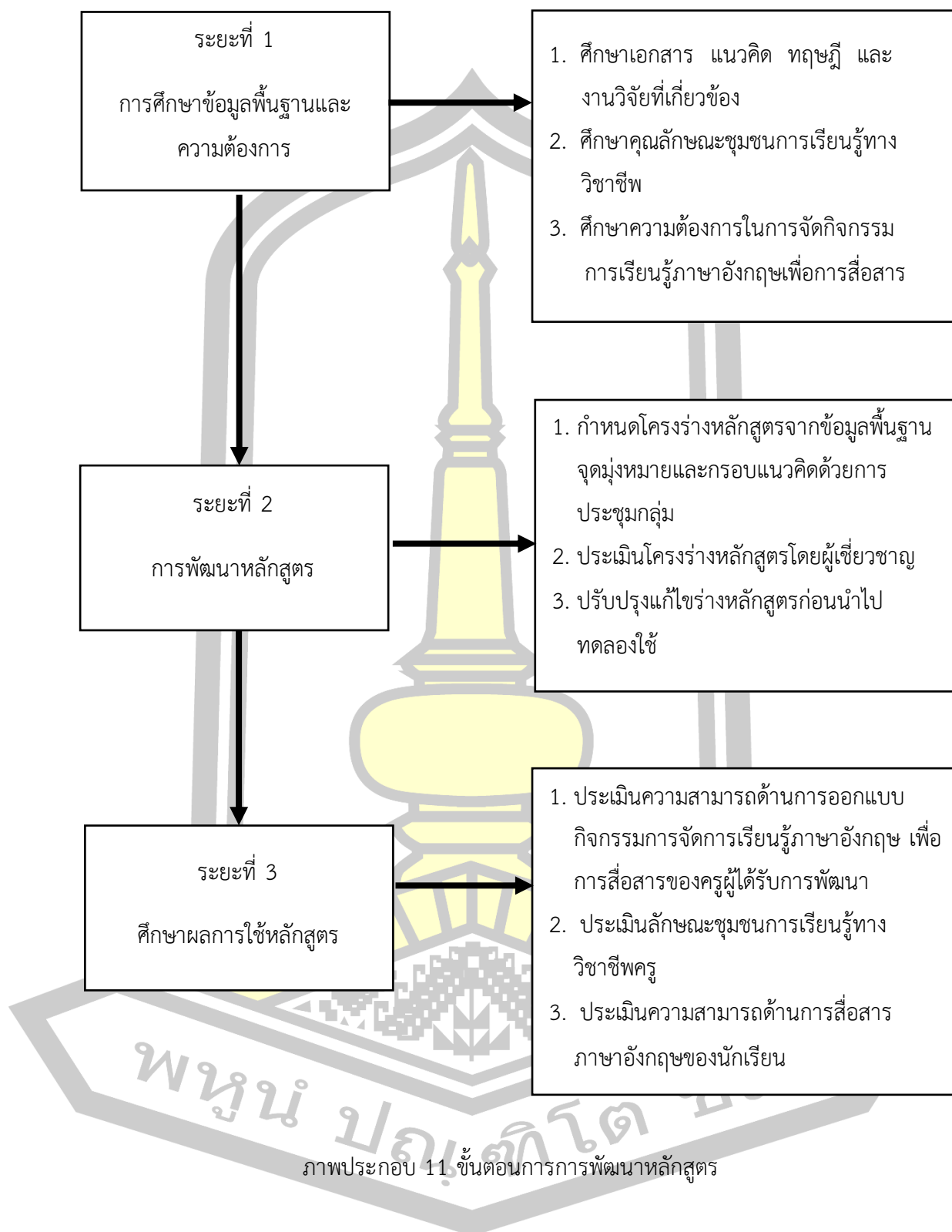
จากตาราง 10 พบว่า หลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ครูกลุ่มเป้าหมาย สามารถทำแบบทดสอบหลังการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สูงกว่าก่อนการพัฒนา และสามารถทำกิจกรรมระหว่างการพัฒนาด้วยความเข้าใจได้เป็นอย่างดี

จากผลการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยสามารถเขียนเป็นภาพประกอบ ดังนี้

จากผลการดำเนินการวิจัยในชั้นศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ สามารถเขียนเป็นแผนภาพดังภาพประกอบ 10

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้
ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ตามระยะของการวิจัย ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ ดังต่อไปนี้

- × แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม
- S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- N แทน จำนวนตัวอย่าง

4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย โดยมีลำดับในการนำเสนอผล
การวิเคราะห์ ดังนี้

- ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
- ตอนที่ 2 ผลการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร
- ตอนที่ 3 ผลการใช้หลักสูตร

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักการและทฤษฎีการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

หลักสูตรเป็นตัวบ่งบอกถึง แผนการจัดการศึกษาเพื่อให้ทราบว่าแนวทางว่าจะจัดการศึกษาไปทิศทางใด มีวัตถุประสงค์อย่างไร และจะต้องเตรียมและจัดกระทำอะไรบ้างให้บรรลุวัตถุประสงค์ นั้นหมายรวมถึงจะต้องวางแผนจัดการเรียนการสอน เตรียมสื่อการสอนและวัสดุอุปกรณ์อย่างไร เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินการไปทิศทางเดียวกันเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จะเป็นการร่วมด้วยช่วยกันหลายฝ่าย หลายระดับ เพื่อให้ประสบความสำเร็จด้านการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการประกาศเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันตั้งแต่ระดับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนเมื่อมาที่โรงเรียนผู้บริหาร ครู นักการศึกษาต้องวางแผนร่วมกัน มีวิสัยทัศน์และค่านิยม การเรียนรู้ร่วมกัน การแบ่งปันเทคนิคการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน โดยสร้างเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน ลดความรู้สึกลดเดี่ยวของครู มองประโยชน์ส่วนรวมเพื่อเกิดผลประโยชน์กับเด็กนักเรียนให้มากที่สุด

ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจำเป็นสำหรับครูและนักเรียนเป็นอย่างมาก ต้องสามารถสื่อสารในระดับอาเซียนและระดับสากลได้ด้วย โดยเฉพาะทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน กระแสของความเป็นสากลทำให้คนไทยต้องให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษ และต้องเรียนภาษาอังกฤษให้สามารถที่จะสื่อสาร ค้นคว้าหาความรู้ในระดับสากลได้ ครูผู้สอนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและเรียนรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนสอนภาษาอังกฤษอย่างจริงจัง จะทำให้ครูผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะนำไปพัฒนาผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและใช้ภาษาอังกฤษในการค้นคว้าหาความรู้ในระดับสูงยิ่งขึ้นไป

กระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้ได้รับการนิเทศ เป็นไปอย่างกัลยาณมิตร เป็นไปเพื่อส่งเสริมการจัดการกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพโดยเป็นแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียน จัดเวทีทางวิชาการเพื่อหาผลงานที่เป็นวิธีการที่เป็นเลิศ สำหรับจัดการศึกษาและนำผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศเพื่อเผยแพร่ให้กับโรงเรียนในเครือข่ายและนำเผยแพร่

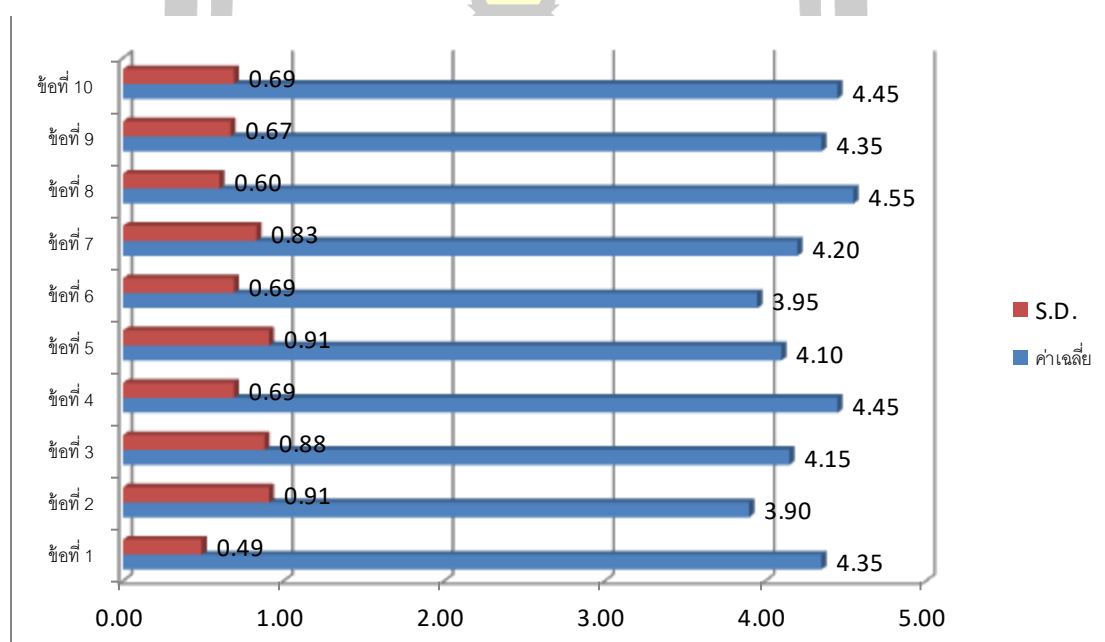
ทั่วไป ส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพครูร่วมคิดร่วมทำงานอย่างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การสังเกตการสอน เป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการสอนของผู้เข้ารับการฝึกที่เน้นการพัฒนา การเรียนรู้ที่น่าสนใจ และมีคุณภาพ รวมทั้งเป็นการช่วยสนับสนุนให้ผู้เข้ารับการพัฒนาดัดปรับปรุง และพัฒนาศักยภาพการสอนของตนเองได้ เนื่องจากตัวผู้สอนและวิธีการสอนของผู้เข้ารับการพัฒนาม เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน

ความต้องการของครูในการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เนื่องจากเป็น ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คุณครูยังไม่เข้าใจการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรม ภาษาอังกฤษ การวัดและประเมินผล ครูยังไม่สามารถออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารได้ ไม่มีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ การพัฒนาส่วนใหญ่จะเป็นการพัฒนาความรู้ ทำให้ครูขาดทักษะในการทำงาน ไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ไม่มีการนิเทศติดตามผลที่เป็นรูปธรรม ผู้บริหาร ครู นักการศึกษาไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ครูมีความรู้สึกโดดเดี่ยว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพการศึกษา

ตาราง 11 ความต้องการการพัฒนาและด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ความต้องการการฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากรด้าน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความต้องการ
1. การสอนภาษาอังกฤษแนวคิดการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ	4.35	0.49	มาก
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	3.90	0.91	มาก
3. การพัฒนาสื่อ	4.15	0.88	มาก
4. การออกแบบหน่วยการเรียนรู้	4.45	0.69	มาก
5. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	4.10	0.91	มาก
6. แนวการวัดประเมินผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	3.95	0.69	มาก
7. การฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.20	0.83	มาก
8. การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.55	0.6	มากที่สุด
9. การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.35	0.67	มาก
10. การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.45	0.69	มาก
โดยรวม	4.25	0.49	มาก

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีความต้องการการพัฒนาและการพัฒนาบุคลากรด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.49) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ได้แก่ การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.60) และมีความต้องการอยู่ในระดับมาก 9 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.69) การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.69) รองลงมาคือ การสอนภาษาอังกฤษแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.49) การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.67) และการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.83) ตามลำดับ

ภาพประกอบ 12 ความต้องการการพัฒนาด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตร พิจารณาองค์ประกอบดังนี้ แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร กิจกรรมการพัฒนา การประเมินผล สื่อแหล่งเรียนรู้ สรุไปได้ดังนี้

2.1 ผลการออกแบบหลักสูตร

2.1.1 แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ใช้แนวคิดของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จะเป็นการร่วมด้วยช่วยกันหลายฝ่าย หลายระดับ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จด้านการจัดการศึกษา นักการศึกษาวางแผนร่วมกัน มีวิสัยทัศน์และค่านิยม การเรียนรู้ร่วมกัน การแข่งขันเทคนิคการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน โดยสร้างเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน ลดความรู้สึกลดเดี่ยวของครู มองประโยชน์ส่วนรวมเพื่อประโยชน์ของนักเรียนให้มากที่สุด

2.1.2 หลักการของหลักสูตร มุ่งเน้นการเรียนรู้และปฏิบัติในเวลาเดียวกัน เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม การแสดงความคิดเห็น การร่วมคิดร่วมทำและการช่วยเหลือกัน มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน เกิดทีมร่วมแรงร่วมใจในการทำงานร่วมกัน มองปัญหาและวิธีแก้ปัญหาไปในทิศทางเดียวกัน ทำงานอย่างเป็นกัลยาณมิตร พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

2.1.3 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูที่ได้รับการพัฒนาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ เนื้อหามีความชัดเจนมีความเป็นไปได้ เหมาะที่ครูจะออกแบบกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.4 ด้านกิจกรรมพัฒนาครู เหมาะกับการพัฒนาครู ช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายและเหมาะสมกับเวลา เป็นกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสนทนาระดมความคิด การนำเสนอความเห็นและอภิปราย การฝึกปฏิบัติและนำเสนอผลงาน การสะท้อนผลการปฏิบัติ

2.1.5 ด้านการประเมินผลหลักสูตร การประเมินผลครอบคลุมจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งการประเมินความรู้ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร จะทำให้ทราบว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพ ทำให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ โดยการประเมินชิ้นงานและทำแบบทดสอบได้

2.1.6 กิจกรรมการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า หลักสูตรเน้นกระบวนการกลุ่ม การอาศัยความร่วมมือกัน ใ้ความรู้ที่ใช้ในกิจกรรมก็เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเฉพาะแบบบันทึกการสนทนา จะได้สิ่งที่ได้เรียนรู้ สิ่งที่ดีจะพัฒนา แนวคิดใหม่ในการพัฒนา สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ ร่วมกันกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้

2.1.7 การวัดและประเมินผลผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า เมื่อดำเนินการพัฒนาผู้เข้าร่วมพัฒนาแต่ละหน่วยก็มีการประเมินก่อนพัฒนาและประเมินหลังการพัฒนา เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรและใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตรยิ่งขึ้น

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร

ตาราง 12 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตรพัฒนาครูผู้สอนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

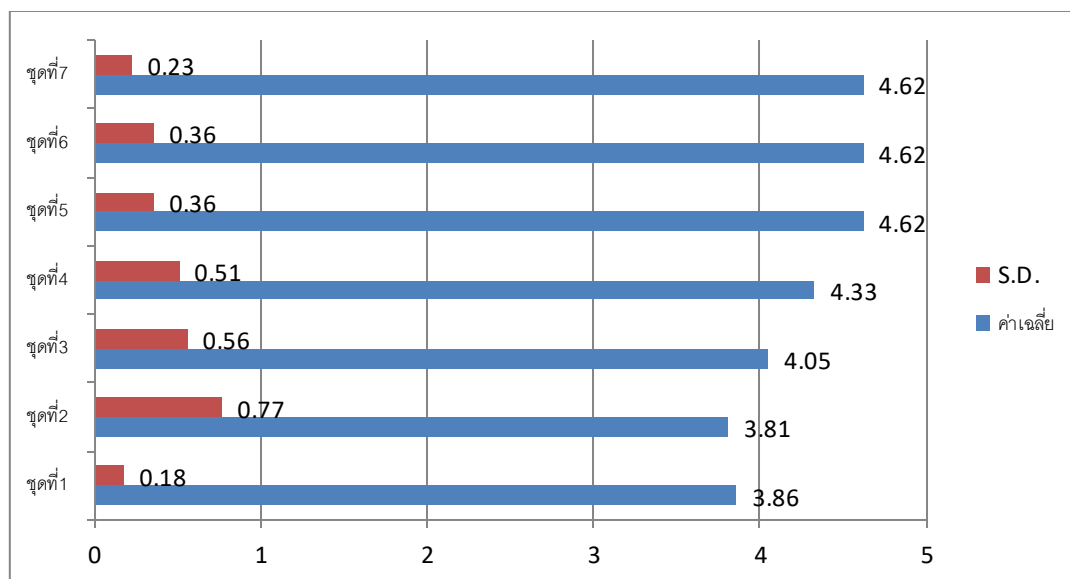
ความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตร พัฒนาบุคลากรครูผู้สอน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
1. แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร			
1.1 มีความสมเหตุสมผล	3.86	1.07	มาก
1.2 สอดคล้องกับสภาพจริง	3.71	0.49	มาก
1.3 มีความจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตร	4.00	1.00	มาก
รวม	3.86	0.18	มาก
2. หลักการของหลักสูตร			
2.1 ความเป็นไปได้	3.86	0.90	มาก
2.2 การนำไปใช้จริง	3.71	0.95	มาก
2.3 แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน	3.86	1.07	มาก
รวม	3.81	0.77	มาก
3. จุดหมายของหลักสูตร			
3.1 มีความชัดเจน	3.71	0.49	มาก
3.2 ครอบคลุม	4.29	0.95	มาก
3.3 ความเป็นไปได้	4.14	0.69	มาก
รวม	4.05	0.56	มาก
4. โครงสร้างของหลักสูตร			
4.1 เรียงตามลำดับรูปแบบหลักสูตร	4.57	0.79	มากที่สุด
4.2 ส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมาย	4.43	0.79	มาก
4.3 เหมาะสมกับผู้รับการพัฒนา	4.00	0.58	มาก
รวม	4.33	0.51	มาก
5. กิจกรรมการพัฒนา			
5.1 เรียงตามลำดับรูปแบบกิจกรรม	4.86	0.38	มากที่สุด
5.2 ส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมาย	4.71	0.49	มากที่สุด
5.3 เหมาะสมกับระยะเวลา	4.29	0.76	มาก
รวม	4.62	0.36	มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

ความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตร พัฒนาครูผู้สอน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
6. การประเมินผลหลักสูตร			
6.1 ตรวจสอบการบรรลุจุดมุ่งหมายได้	4.43	0.79	มาก
6.2 ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน	4.71	0.49	มากที่สุด
6.3 มีความเป็นไปได้	4.71	0.49	มากที่สุด
รวม	4.62	0.36	มากที่สุด
7. สื่อ/แหล่งเรียนรู้			
7.1 สนับสนุนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย	4.86	0.38	มากที่สุด
7.2 เหมาะกับการนำไปใช้	4.57	0.79	มากที่สุด
7.3 เหมาะกับผู้เข้ารับการพัฒนา	4.43	0.79	มาก
รวม	4.62	0.23	มากที่สุด
โดยรวม	4.27	0.30	มาก

จากตาราง 12 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตรพัฒนาครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.30) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด คือด้านกิจกรรมการพัฒนา ด้านการประเมินผลหลักสูตร และด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.36) รองลงมา ความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก คือด้านโครงสร้างของหลักสูตร ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.51) และความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก คือด้านหลักการของหลักสูตร ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 0.77) ตามลำดับ

พหุ ประถมศึกษา

ภาพประกอบ 13 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตรพัฒนาครูผู้สอน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.3 ผลการหาประสิทธิภาพหลักสูตร

การพัฒนาบุคลากร เป็นการศึกษากับครูที่สอนภาษาอังกฤษเพื่อศึกษาความเป็นไปได้
ในการนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างและเพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรเบื้องต้น
กับครู ซึ่งผลสรุปได้ดังตาราง 13

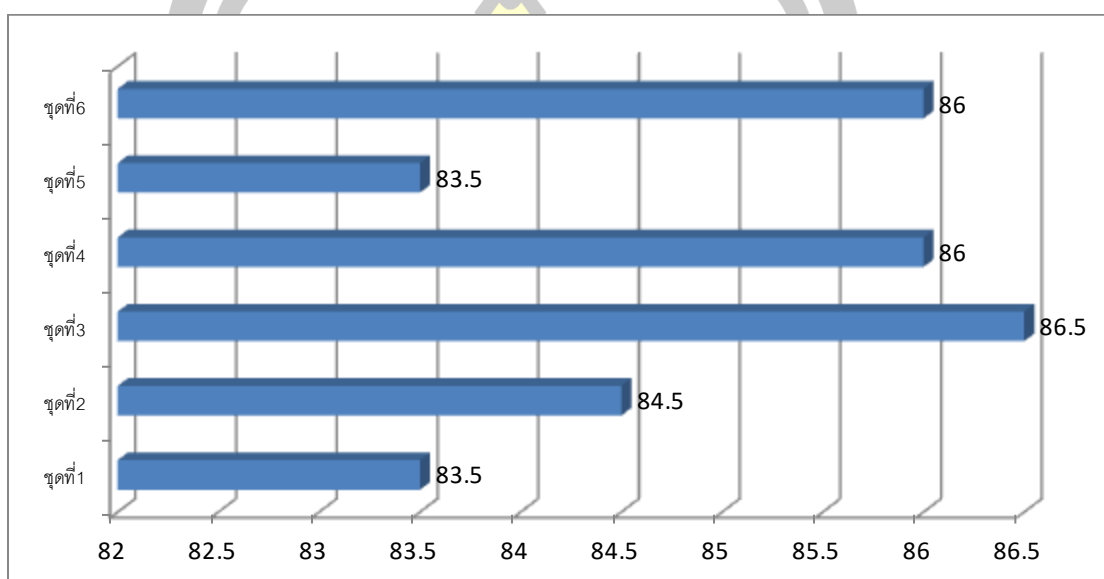

ตาราง 13 การทดสอบกิจกรรมระหว่างพัฒนาครูกลุ่มเป้าหมาย ความสามารถด้านการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ผู้วิจัย
พัฒนาขึ้น

คนที่	ทดสอบ ก่อนพัฒนา (60)	คะแนนกิจกรรมระหว่างพัฒนา							ทดสอบ หลังพัฒนา (60)
		1 (10)	2 (10)	3 (10)	4 (10)	5 (10)	6 (10)	รวม (60)	
1	28	8	9	9	8	9	9	52	55
2	26	10	8	10	9	7	8	52	53
3	31	8	9	8	10	10	10	55	46
4	29	9	10	9	6	6	8	48	50
5	31	10	8	8	7	7	9	49	51
6	30	7	7	10	8	10	10	52	55
7	29	8	10	8	10	7	7	50	48
8	29	9	8	7	8	10	8	50	52
9	30	8	10	8	7	9	9	51	50
10	31	7	8	7	8	8	10	48	56
11	24	8	7	8	8	8	8	47	55
12	26	10	8	10	9	7	7	51	47
13	25	8	10	8	10	8	9	53	51
14	20	9	8	9	8	9	9	52	49
15	23	9	9	9	10	9	8	54	54
16	21	8	8	10	9	10	10	55	49
17	22	7	7	9	10	7	8	48	44
18	23	8	8	8	9	10	8	51	55
19	20	9	9	10	8	9	7	52	45
20	22	7	8	8	10	7	10	50	52
รวม	520	167	169	173	172	167	172	1020	1017
$\bar{x}$	26	8.35	8.45	8.65	8.6	8.35	8.6	51.00	50.85
S.D.	3.91	0.99	1.00	0.99	1.19	1.31	1.05	2.29	3.62
ร้อยละ	43.33	83.50	84.50	86.50	86.00	83.50	86.00	85.00	84.75

จากตาราง 13 พบว่า หลักสูตรการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ครูกลุ่มเป้าหมาย สามารถทำแบบทดสอบหลังการพัฒนา ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สูงกว่าก่อนการพัฒนา มีคะแนนหลังพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 84.75 อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก และสามารถทำกิจกรรมระหว่างการพัฒนาด้วยความเข้าใจได้เป็นอย่างดี

ภาพประกอบ 14 คะแนนแต่ละชุดกิจกรรม

ตอนที่ 3 ผลการใช้หลักสูตรที่เกิดขึ้นกับครู

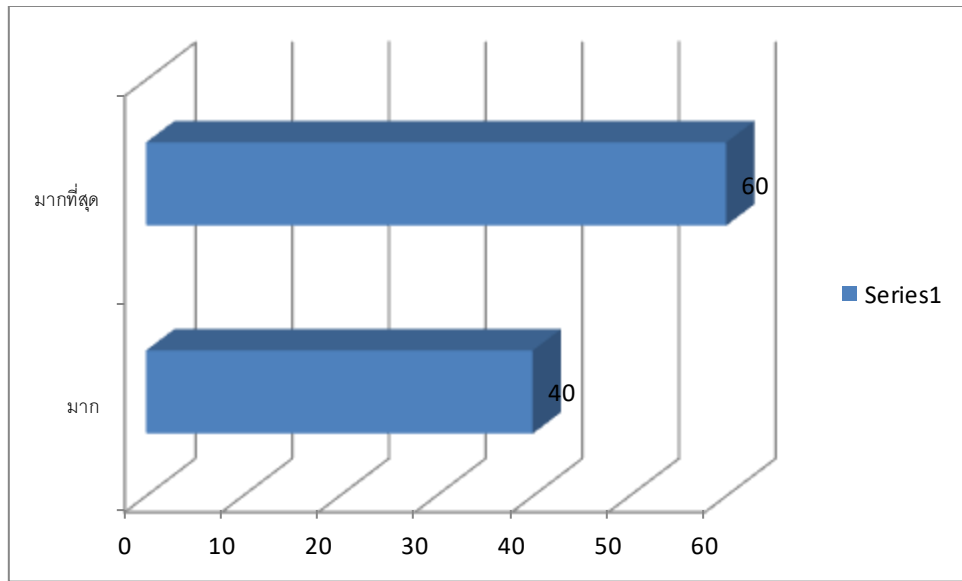
3.1 ศึกษาผลการใช้หลักสูตรการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถของครูในการออกแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถของครูในการออกแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 14 คะแนนความสามารถด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น เพื่อพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ครูคนที่	คะแนนรวม (40)	S.D.	ค่าร้อยละ	ระดับ ความสามารถ
1	38	0.46	95.00	มากที่สุด
2	39	0.35	97.50	มากที่สุด
3	38	0.46	95.00	มากที่สุด
4	35	0.52	87.50	มาก
5	34	0.46	85.00	มาก
6	39	0.35	97.50	มากที่สุด
7	33	0.35	82.50	มาก
8	39	0.35	97.50	มากที่สุด
9	35	0.52	87.50	มาก
10	36	0.53	90.00	มาก
11	35	0.52	87.50	มาก
12	38	0.46	95.00	มากที่สุด
13	36	0.53	90.00	มาก
14	38	0.46	95.00	มากที่สุด
15	37	0.52	92.50	มากที่สุด
16	38	0.46	95.00	มากที่สุด
17	38	0.46	95.00	มากที่สุด
18	37	0.52	92.50	มากที่สุด
19	36	0.53	90.00	มาก
20	37	0.52	92.50	มากที่สุด
โดยเฉลี่ย	36.80	0.47	92.00	มากที่สุด

จากตาราง 14 พบว่า ครูที่เข้ารับการพัฒนามตามหลักสูตร มีความสามารถด้านการออกแบบ
แผน โดยรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 36.80$) คิดเป็นร้อยละ 92.00

ภาพประกอบ 15 ความสามารถของครูในการออกแบบแผนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถของครู ในการออกแบบการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

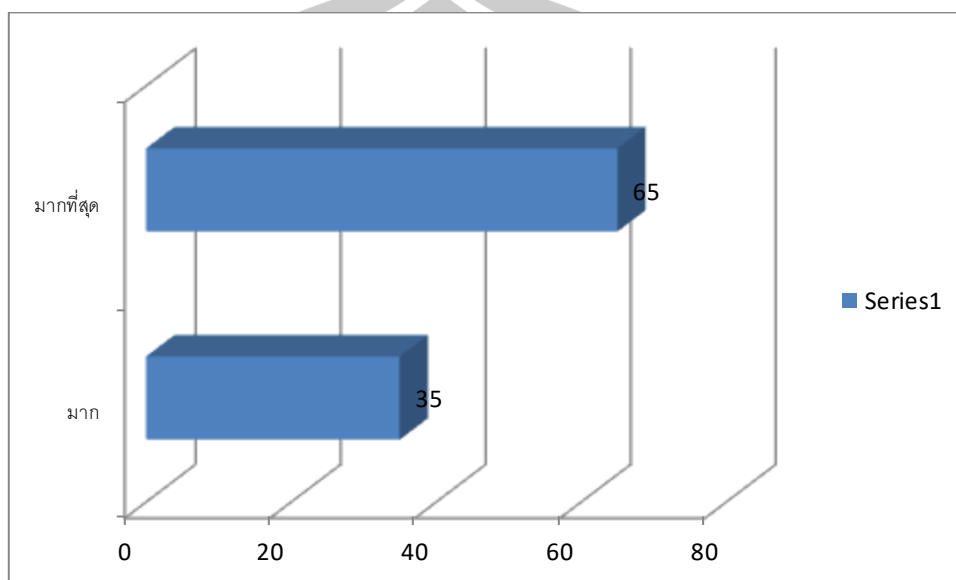

3.2 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถของครูในการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ปรากฏดังตาราง 15

ตาราง 15 คะแนนความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรียนรู้ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้
ทางวิชาชีพ

ครูคนที่	คะแนนรวม (40)	S.D.	ค่าร้อยละ	ระดับ ความสามารถ
1	34	0.46	85.00	มาก
2	38	0.46	95.00	มากที่สุด
3	38	0.46	95.00	มากที่สุด
4	35	0.52	87.50	มาก
5	38	0.46	95.00	มากที่สุด
6	35	0.52	87.50	มาก
7	39	0.35	97.50	มากที่สุด
8	38	0.46	95.00	มากที่สุด
9	38	0.46	95.00	มากที่สุด
10	35	0.52	87.50	มาก
11	35	0.52	87.50	มาก
12	37	0.52	92.50	มากที่สุด
13	35	0.52	87.50	มาก
14	39	0.35	97.50	มากที่สุด
15	37	0.52	92.50	มากที่สุด
16	39	0.35	97.50	มากที่สุด
17	37	0.52	92.50	มากที่สุด
18	38	0.46	95.00	มากที่สุด
19	35	0.52	87.50	มาก
20	37	0.52	92.50	มากที่สุด
โดยเฉลี่ย	36.85	0.47	92.13	มากที่สุด

จากตาราง 15 พบว่า ครูที่เข้ารับการพัฒนามาตามหลักสูตร มีความสามารถด้านการออกแบบกิจกรรม โดยรวมระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 36.85$) คิดเป็นร้อยละ 92.13

ภาพประกอบ 16 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรียนรู้ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

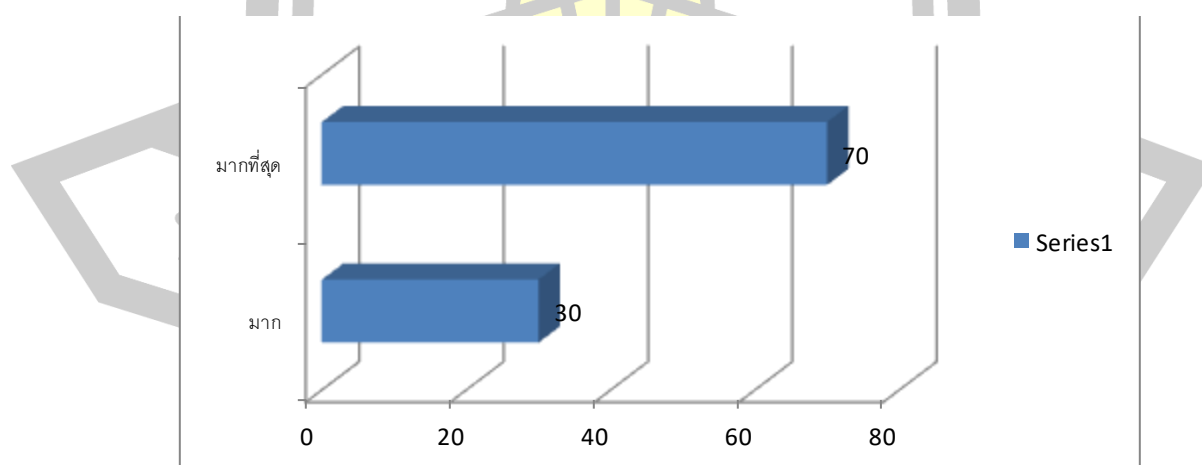
ตาราง 16 คะแนนความสามารถด้านการวัดและประเมินผลจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรียนรู้ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ครูคนที่	คะแนนรวม (40)	S.D.	ค่าร้อยละ	ระดับ
1	35	0.52	87.50	มาก
2	38	0.46	95.00	มากที่สุด
3	34	0.46	85.00	มาก
4	35	0.52	87.50	มาก
5	37	0.52	92.50	มากที่สุด
6	39	0.35	97.50	มากที่สุด
7	38	0.46	95.00	มากที่สุด

ตาราง 16 (ต่อ)

ครูคนที่	คะแนนรวม (40)	S.D.	ค่าร้อยละ	ระดับ
8	38	0.46	95.00	มากที่สุด
9	37	0.52	92.50	มากที่สุด
10	38	0.46	95.00	มากที่สุด
11	36	0.53	90.00	มาก
12	36	0.53	90.00	มาก
13	38	0.46	95.00	มากที่สุด
14	37	0.52	92.50	มากที่สุด
15	38	0.46	95.00	มากที่สุด
16	38	0.46	95.00	มากที่สุด
17	39	0.35	97.50	มากที่สุด
18	39	0.35	97.50	มากที่สุด
19	34	0.46	85.00	มาก
20	38	0.46	95.00	มากที่สุด
โดยเฉลี่ย	37.1	0.47	92.75	มากที่สุด

จากตาราง 16 พบว่า ครูที่เข้ารับการพัฒนามตามหลักสูตร มีความสามารถด้านการออกแบบ
วัดและประเมินผล โดยรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 37.10$) คิดเป็นร้อยละ 92.75

ภาพประกอบ 17 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้บุคลากรครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3.3 ผลการใช้หลักสูตรที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

3.3.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนตามหลักสูตร ปรากฏดังตาราง 18

ตาราง 17 คะแนนความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้หลักสูตร

ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	นักเรียน กลุ่มเป้าหมาย (n=100)	$\bar{x}$	S.D.	ค่าเฉลี่ย ผลต่าง	df	t	Sig
1. ด้านการฟัง	ก่อนใช้หลักสูตร	3.83	2.21	4.41	99	19.351*	0.05
	หลังใช้หลักสูตร	8.24	0.75				
2. ด้านการพูด	ก่อนใช้หลักสูตร	3.98	1.32	4.42	99	23.167*	0.05
	หลังใช้หลักสูตร	8.40	1.02				
3. ด้านการอ่าน	ก่อนใช้หลักสูตร	4.11	1.62	4.08	99	19.367*	0.05
	หลังใช้หลักสูตร	8.19	1.50				
4. ด้านการเขียน	ก่อนใช้หลักสูตร	4.00	1.88	4.59	99	17.434*	0.05
	หลังใช้หลักสูตร	8.59	1.74				
โดยรวม	ก่อนใช้หลักสูตร	3.98	0.97	4.38	99	32.576*	0.05
	หลังใช้หลักสูตร	8.36	0.69				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า นักเรียนที่เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้เข้ารับการพัฒนาศูนย์พัฒนาฯ มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยรวม หลังการใช้หลักสูตร สูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

ตาราง 18 ผลการศึกษาลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่ได้รับการพัฒนา
ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยรวม รายด้านและ
เป็นรายข้อ

พัฒนาการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูที่ได้รับการพัฒนา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านแนวทางในการนำ (Leading) และการบริหารจัดการ			
1. ได้ทำงานร่วมกันเพื่อจัดทำวัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ร่วมทางการศึกษาของโรงเรียนที่มุ่งเน้นการบวนการเรียนรู้เป็นสำคัญ	2.80	1.14	มาก
2. ผู้นำใส่ใจต่อวิสัยทัศน์ของโรงเรียนเสมอ พร้อมทั้งทำให้ผู้อื่นเข้าใจและปฏิบัติตาม	2.40	1.07	มาก
3. สิ่งที่ทำ ตลอดจนวิธีดำเนินงานด้านต่างๆ ของผู้นำบ่งชี้ให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจถึงค่านิยมและความเชื่อสำคัญทางการศึกษาของผู้นำได้ชัดเจนในการปฏิบัติภารกิจของโรงเรียน	2.20	0.79	มาก
4. มีการแสดงความรับผิดชอบร่วมกันต่อผลงานหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการของโรงเรียน	2.50	0.85	มาก
5. ผู้นำโรงเรียนเน้นถึงหลักการใช้อำนาจผ่านทางผู้อื่นมากกว่าการใช้ อำนาจเหนือผู้อื่น	2.30	0.67	มาก
6. การใช้อำนาจแบบทางการโรงเรียนยึดหลักการด้านแนวคิดและหลัก ความรู้ทางวิชาชีพครูและสมรรถนะทางวิชาการเป็นสำคัญ มากกว่า ยึดถือเรื่องตำแหน่งและกฎระเบียบทางราชการ	1.80	0.79	ปานกลาง
7. ผู้นำโรงเรียนช่วยอำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ และช่วยเป็นที่ เลี้ยงการปฏิบัติงานที่ทำเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการตลอดจนชีวิต ทางสังคมของนักเรียนดีขึ้น	2.70	0.95	มาก
8. ผู้นำให้ความสำคัญสนับสนุนทางสังคม เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ตลอดจนชีวิตทางสังคมของนักเรียนดีขึ้น	2.00	0.67	มาก
9. ผู้นำได้แสดงออกให้เห็นความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้อย่างจริงจัง โดยให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมกรเป็นผู้ใฝ่รู้ของผู้อื่นในโรงเรียน	2.60	1.07	มาก
โดยรวม	2.36	0.80	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

พัฒนาการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูที่ได้รับการพัฒนา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านวิธีแก้ปัญหาและการตัดสินใจ			
10. การอภิปรายและการสืบค้นหาคำตอบในเรื่องต่างๆ ที่ปฏิบัติกัน ถือว่าเป็นเรื่องปกติและธรรมดาสำหรับโรงเรียน	2.30	0.67	มาก
11. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศและมีการร่วมกันตัดสินใจเสมอ	2.80	1.14	มาก
12. ในการแก้ปัญหาจะช่วยเหลือร่วมมือร่วมใจกัน หาคำตอบ	2.70	0.95	มาก
13. เปิดใจกว้างเพื่อให้ได้หลายแนวทางปฏิบัติและ หลายคำตอบ มากกว่าการฟังคำตอบเดียวและ ยึดแนวทางเดิมที่เคยทำได้ดี มาแล้ว	2.40	0.84	มาก
14. ก่อนแก้ปัญหาที่สำคัญ ผู้นำจะพยายามรับฟังความคิดที่ หลากหลายให้มากที่สุด	2.60	1.07	มาก
15. ใช้การตัดสินใจที่ได้รับการเห็นพ้องและครอบคลุมจากทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องมากกว่า การตัดสินใจที่มาจากเบื้องบนและปราศจาก การมีส่วนร่วม	2.50	0.85	มาก
16. ไม่ว่าจะเส้นทางหรือไม่เป็นทางการก็ตาม ผู้นำยินยอมให้คณะ ครูและนักเรียนสามารถหยิบยกปัญหาและแก้ปัญหาต่างๆใน โรงเรียนได้	2.20	0.79	ปานกลาง
17. ผู้นำยอมรับว่าความขัดแย้งเป็นเรื่องปกติธรรมดา และนำมาใช้ ประโยชน์เป็นตัวกระตุ้นให้เกิด การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในโรงเรียน	2.00	0.67	ปานกลาง
รวม	2.43	0.87	มาก
ด้านการเรียนรู้			
18. เป้าหมายของการเรียนรู้ของโรงเรียนมีความชัดเจนเป็นที่เข้าใจ และยอมรับของทุกคน	2.80	0.92	มาก
19. ผู้นำให้ความสำคัญของเรื่องเวลาเรียนมาก และสนับสนุนครูที่ใส่ใจ ต่อการจัดเวลาเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะ มากได้	2.70	1.06	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

พัฒนาการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูที่ได้รับการพัฒนา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
20. นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่อการหาความรู้และทักษะที่จำเป็น อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง	2.50	0.85	มาก
21. เราได้กระตุ้นให้นักเรียนเป็น “ผู้เรียนที่กระตือรือร้น (Active Learners) และมีพฤติกรรมเป็นผู้สร้างความรู้ (Co-structor of Knowledge)	2.90	0.74	มาก
22. ในห้องเรียนได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด มากกว่าการเรียนแบบทักษะเน้นทักษะฝึกการจำ	2.30	0.67	ปานกลาง
23. ในห้องเรียนได้จัดกิจกรรมเพื่อที่จะให้ผู้เรียนมีโอกาส ได้ประยุกต์ และใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ	2.60	1.07	มาก
24. ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการกำกับตนเองและสามารถ รับผิดชอบต่อการเรียนได้ด้วยตนเอง	2.50	0.85	มาก
25. ได้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกลุ่ม และวิธีเรียนรู้แบบอื่นๆ ที่ หลากหลาย มากกว่ายึดการเรียนรู้แบบลำพังเป็นเอกเทศและมุ่ง การแข่งขัน	2.80	0.63	มาก
26. มีการจัดให้มีการเรียนรู้ที่ต้องเชื่อมโยงกันหลายวิชา	2.20	0.79	ปานกลาง
27. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในโรงเรียนมีการใช้ทรัพยากรและ แหล่งเรียนรู้ภายนอกชั้นเรียน	2.40	0.70	มาก
28. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย และเหมาะสมเชิง เหตุผลเพื่อประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน	2.30	0.67	ปานกลาง
29. จัดสรรเวลาและให้การสนับสนุนการพัฒนางานวิชาชีพให้แก่คณะ ครู โดยเฉพาะเพื่อนำมาทำการปรับปรุงด้านหลักสูตร การสอน และการเรียนรู้ของนักเรียน	2.70	0.95	มาก
30. ผู้นำได้แสดงตนเป็นแบบอย่างของ “ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ผู้อื่น เห็นชัดเจน ด้วยการแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่วิธีการเรียนรู้ใหม่ ตลอดจนสิ่งสำเร็จหรือเคยล้มเหลว	2.70	0.95	มาก
รวม	2.56	0.83	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

พัฒนาการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูที่ได้รับการพัฒนา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านเงื่อนไขเชิงโครงสร้าง			
31. การทำบทบาทของพวกเราในโรงเรียนมีความยืดหยุ่นและต้อง พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมากกว่าทำแบบตึงตัว และต้องยึดตาม สายงานที่ลดหลั่นตามลำดับแบบราชการ	2.80	0.63	มาก
32. ครูมีความอิสระทางวิชาการพอสมควร มีอิสระในการวางแผนเรื่อง หลักสูตรและระบบการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดอยู่ในกรอบ ภาพของโรงเรียน	2.60	1.07	มาก
33. มีการใช้ทีมงาน เพื่อจัดทำแผนและดำเนินการปรับปรุงโรงเรียน	2.50	1.06	มาก
34. เรามีโอกาสได้สนทนาหารือและร่วมวางแผนข้ามทีมงาน หรือข้าม ระดับชั้นเรียนหรือต่างวิชากัน	2.30	0.67	ปานกลาง
35. การติดต่อสื่อสารในโรงเรียนค่อนข้างเปิดกว้างและลื่นไหลถึงกันได้ ง่ายกว่าวิธีสื่อสารแบบเดิมที่ติดยึด ต้องปฏิบัติตามสายการบังคับ บัญชาเป็นสำคัญ	2.70	0.95	มาก
36. มีการจัดตั้งชุมชนย่อย เพื่อให้เป็นสถานที่เหมาะต่อการนั่งศึกษา หรือทำงานแบบเอกเทศ และเป็นที่พบปะกันระหว่างครูกับ นักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันได้โดยสะดวกใจ และเป็นกันเอง	2.40	0.70	มาก
37. ได้สร้างสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศของความปลอดภัย มีความ เกื้อกูลต่อกัน และส่งเสริมบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น	2.30	0.67	ปานกลาง
รวม	2.51	0.82	มาก
ด้านสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชน			
38. มีการกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในวงกว้างของบุคคลที่มี ส่วนได้เสีย เช่น ผู้ปกครอง สมาชิกชุมชนและนักเรียน เป็นต้น	2.70	0.95	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

พัฒนาการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูที่ได้รับการพัฒนา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
39. มีการมอบอำนาจการตัดสินใจแก่ผู้ปกครองและสมาชิกชุมชนให้มีส่วนร่วมตัดสินใจที่เกี่ยวกับกิจการของโรงเรียน	2.30	0.67	ปานกลาง
40. ได้หลอมรวมตัวกันเป็นหุ้นส่วนกับองค์กรชุมชน หน่วยงานภาคธุรกิจ และภาคราชการต่างๆ เป็นต้น เพื่อช่วยกันชี้ชัดถึงความต้องการของนักเรียนและครอบครัวได้ถูกต้องยิ่งขึ้น	2.50	0.65	มาก
41. มีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสุขภาพและ ด้านให้บริการสาธารณสุขต่างๆ ต่อโรงเรียน	2.30	0.67	ปานกลาง
42. หน่วยงานหรือบุคคลด้านธุรกิจในท้องถิ่นได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน	2.60	1.07	มาก
รวม	2.48	0.80	มาก
รวมเฉลี่ย	2.47	0.82	มาก

จากตาราง 18 พบว่า ผลการประเมิน “ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ของสถานศึกษาในภาพรวม ทั้ง 5 ด้านพบว่า ครูมีการดำเนินงาน ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ด้าน เท่ากับ 2.47 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ด้านแนวทางในการนำ (Leading) และการบริหารจัดการและ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ 2.36, SD.=0.80) ครูมีการดำเนินงานความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ด้านที่ 2 วิธีแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 2.43, SD.=0.87) ครูมีการดำเนินงาน ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ด้านที่ 3 การเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 2.56, SD.=0.83) ครูมีการดำเนินงาน ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ด้านที่ 4 เงื่อนไขเชิงโครงสร้าง ($\bar{X}$ = 2.51, SD.=0.82) ครูมีการดำเนินงาน ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้าย คือ ด้านที่ 5 สร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชน ($\bar{X}$ = 2.48, SD.=0.80) ครูมีการดำเนินงาน ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน โดยวางเป้าหมาย การเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกัน โดยวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยครูร่วมมือร่วมพลัง ในการปฏิบัติงานการสอน นำไปสู่การสร้างความสำเร็จร่วมกันระหว่างครู ครูมีการแลกเปลี่ยนเทคนิค การสอน สื่อการสอน โดยเป็นร่วมมือร่วมพลังของครูในภาพรวมทั้งหมดของโรงเรียน โดยครูสามารถ ชี้แนะการปฏิบัติงานว่ายังมีสิ่งใดที่ยังไม่สามารถทำได้ เกิดการสนทนาเชิงสะท้อนผลการปฏิบัติ ซึ่งจะ นำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน

ข้อมูลจากการสังเกตการใช้ Lokbook แลกเปลี่ยนเรียนรู้สะท้อนผลการปฏิบัติงานครูผู้สอน มีการวางแผนออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้สื่อนวัตกรรมเสริมการจัดการเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียน การสอน เป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด มีการสังเกตชั้นเรียน สะท้อนผล การปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกในการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร มีความสุขสนุกสนานในการเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน

“... ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกลุ่ม ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผู้เรียนเกิด ความรู้สึกภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการกลุ่ม มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ ...”

(คุณครูผู้สังเกตการสอน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น, 2559: สัมภาษณ์)

“... นักเรียนจัดกระบวนการกลุ่ม เพื่อนำเสนอผลงานกลุ่ม ครูผู้สอนต้องไปอำนวยความสะดวก ชี้แนะบ้าง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารและนำเสนอผลงานให้ชัดเจนขึ้น ...”

(คุณครูผู้สังเกตการสอน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น, 2559: สัมภาษณ์)

“... ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับทุกขั้นตอน แต่ครูต้องอธิบาย ให้นักเรียนเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ ...”

(คุณครูผู้สังเกตการสอน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น, 2559: สัมภาษณ์)

“... การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใด ขึ้นอยู่กับ การร่วมวางแผน ร่วมสังเกต ร่วมสะท้อนผลการปฏิบัติงานของครู ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุ จุดมุ่งประสงค์ที่วางไว้ ...”

(ผู้บริหารโรงเรียน, 2559: สัมภาษณ์)

“... สังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนคือ ช่วงที่นักเรียนไปเข้าค่ายกิจกรรมทางวิชาการกับโรงเรียนอื่น เด็กนักเรียนของเรา จะกล้าแสดงออกทางการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง ซึ่งต่างจากเดิมที่เด็กนักเรียนจะไม่ค่อยใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ...”

(ผู้บริหารโรงเรียน, 2559: สัมภาษณ์)

“... แบบบันทึกการสนทนา (Logbook) ได้เกิดการเปลี่ยนสำหรับครูมาก ทำให้ได้สิ่งที่จะพัฒนานักเรียน เกิดสิ่งที่ได้เรียนรู้ สิ่งที่จะคิดจะพัฒนา แนวคิดในการพัฒนา ...”

(ผู้บริหารโรงเรียน, 2559: สัมภาษณ์)

“... นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งต่างจากเดิมนักเรียนของเราอายุที่จะพูดภาษาอังกฤษ ...”

(คุณครูผู้สังเกตการสอน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น , 2559: สัมภาษณ์)

“... ครูในโรงเรียนมีการวางแผนการผลิตสื่อด้วยกัน เพื่อที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมสังเกตการใช้สื่อ และสะท้อนผลการใช้สื่อ ...”

(คุณครูผู้สังเกตการสอน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น, 2559: สัมภาษณ์)

“... ครูในโรงเรียนร่วมกันวางแผนออกแบบการวัดประเมินผล เพื่อวัดทักษะด้านการสื่อสารของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ...”

(คุณครูผู้สังเกตการสอน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น, 2559: สัมภาษณ์)

สรุป ลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่เข้ารับการพัฒนา มีการดำเนินงานที่เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมากขึ้น คือ การรวมกลุ่มของบุคคลชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาทำงานร่วมกันเพื่อ มีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน วางเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของนักเรียน การร่วมมือร่วมพลัง การชี้แนะการปฏิบัติงาน ภายใต้การเรียนรู้ทางวิชาชีพ การสนทนาเชิงสะท้อนผลการปฏิบัติ การพูดคุยสนทนากันระหว่างครู ซึ่งผลจากการพัฒนาตามหลักสูตรพบว่า ครูสามารถร่วมกันออกแบบสื่อการเรียนรู้และพัฒนาสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้ประหยัดงบประมาณ นอกจากนี้ ยังร่วมกันพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลทำให้ประหยัดเวลาในการทำงานแบบชุมชนที่พึ่งพาอาศัยกัน พึ่งพากันมากขึ้นและทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research Development) ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรพัฒนาครูที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยเริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐานที่ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ผ่านกระบวนการพัฒนาบุคลากร การนำหลักสูตรไปใช้ ผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ได้ผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 ความมุ่งหมายของการวิจัย

5.1.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

5.1.2 เพื่อพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

5.1.3 เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้

5.1.3.1 เพื่อศึกษาความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูผู้เข้ารับการพัฒนา ด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน และการประเมินผลการเรียนรู้

5.1.3.2 เพื่อศึกษาความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้เข้ารับการพัฒนา

5.1.3.3 เพื่อศึกษาลักษณะความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่ได้รับการพัฒนา ตามหลักสูตรการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

5.2 สรุปผล

5.2.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผลการศึกษาแนวคิด หลักการและทฤษฎีในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

เนื้อหาของหลักสูตร ควรมุ่งเน้นการเรียนรู้และการปฏิบัติในเวลาเดียวกัน โดยผู้เข้ารับการพัฒนาลงมือปฏิบัติงานจริง ภายใต้การดูแลเอาใจใส่ของวิทยากรผู้ให้การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม การแสดงความคิดเห็น การให้ความร่วมมือ การร่วมคิดร่วมทำ และช่วยเหลือกันของผู้เข้ารับการพัฒนา กระบวนการพัฒนามุ่งเน้นให้ ผู้เข้ารับการพัฒนา มีวิสัยทัศน์ร่วมกันมุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมพัฒนา เกิดทีมร่วมแรงร่วมใจในการทำงานร่วมกัน มองปัญหาและหาวิธีแก้ปัญหาในทิศทางเดียวกันมุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมพัฒนาเกิดภาวะผู้นำร่วมมุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมพัฒนาเกิดการเรียนรู้พัฒนาวิชาชีพครูให้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย การพัฒนาบุคลากร มุ่งเน้นให้เกิดทำงานอย่างเป็นกัลยาณมิตร พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันการพัฒนาบุคลากรมุ่งที่จะให้ครูมีความรู้เพื่อไปพัฒนานักเรียน ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

5.2.2 ผลการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยแบ่งเป็น 6 หน่วย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มุ่งเน้นการเรียนรู้และปฏิบัติในเวลาเดียวกัน เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม การแสดงความคิดเห็น การร่วมคิดร่วมทำและการช่วยเหลือกัน มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน เกิดทีมร่วมแรงร่วมใจในการทำงานร่วมกัน มองปัญหาและวิธีแก้ปัญหาไปในทิศทางเดียวกัน ทำงานอย่างเป็นกัลยาณมิตร พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ครูที่ได้รับการพัฒนาสามารถออกแบบแผนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ เกิดจากการที่ครูได้มีการสังเกตการสอนทำให้เห็นจุดที่จะพัฒนา จึงได้ทำการวางแผนร่วมกันในการเขียนแผนการจัดเรียนรู้ ทำให้ได้เนื้อหาที่มีความชัดเจนมีความเป็นไปได้ เหมาะที่ครูจะออกกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 สื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ครูสามารถออกแบบสื่อภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เกิดจากครูได้รวมกลุ่มกันทั้งจากภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ทำให้ได้สื่อที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้อย่างมีคุณภาพ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ครูสามารถออกแบบกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เกิดจากกระบวนการที่ครูได้ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ครูสามารถนิเทศกันเองได้ครู มีความใกล้ชิดกันทำให้ครูเข้าหากันได้ง่าย โดยแสดงบทบาทหน้าที่เป็นผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ทำให้การนิเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การประเมินผลทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ครูสามารถออกแบบการวัดและประเมินผล เกิดจากกระบวนการที่ครูได้วางแผนร่วมกัน ในการวัดทักษะเพื่อการสื่อสารที่ตรงกับการสื่อสารอย่างแท้จริง

5.2.2.1 ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ

ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตรพัฒนาบุคลากรครูผู้สอน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D.=0.30) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด คือด้านกิจกรรมการพัฒนา ด้านการ ประเมินผลหลักสูตร และด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.36) รองลงมา ความเหมาะสม ของโครงร่างของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก คือด้านโครงสร้างของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.51) และความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก คือ ด้านหลักการของหลักสูตร ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.77) ตามลำดับ

5.2.2.2 ประสิทธิภาพของหลักสูตร

ประสิทธิภาพของหลักสูตรพัฒนาบุคลากร ความรู้ความเข้าใจของครูหลังการพัฒนา สูงกว่าก่อนการพัฒนา นอกจากนี้ครูให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการปรับภาษาและให้ความหมายของคำ บางคำให้ชัดเจนเพราะครูเข้าใจไม่ตรงกัน เช่น ภาระงาน การประเมินผล เกณฑ์การประเมินผล เป็นต้น

5.2.3 ผลการทดลองใช้หลักสูตร

5.2.3.1 ครูผู้เข้ารับการพัฒนา มีความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดังนี้ 3.1.1) ด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ มีความสามารถโดย เฉลี่ยคิดเป็น ร้อยละ 92.00 อยู่ในระดับมากที่สุด 3.1.2) ครูผู้เข้ารับการพัฒนา มีความสามารถในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เฉลี่ยคิดเป็น ร้อยละ 92.23 อยู่ในระดับมากที่สุด 3.1.3) ครูผู้เข้ารับการพัฒนา มีความสามารถในการวัดและประเมินผล โดยเฉลี่ยคิดเป็น ร้อยละ 92.75 อยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.3.2 นักเรียนที่เรียนรู้ตามแผนของครูผู้เข้ารับการพัฒนา มีความสามารถ ด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยรวม หลังการใช้หลักสูตรพัฒนาครูสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรพัฒนา ครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีความสามารถสูงขึ้นทุกด้าน ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน

5.2.3.3 ผลการประเมิน “ลักษณะความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ”

ของสถานศึกษาในภาพรวม ทั้ง 5 ด้านพบว่า ครูมีการดำเนินงาน ลักษณะความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ด้าน เท่ากับ 2.47 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 1 ด้านแนวทางในการนำ (Leading) และการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ 2.36, SD.=0.80) ครูมีการดำเนินงานความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ด้านที่ 2 วิธีแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 2.43, SD.=0.87) ครูมีการดำเนินงาน ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ด้านที่ 3 การเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 2.56, SD.=0.83) ครูมีการดำเนินงาน ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ด้านที่ 4 เงื่อนไขเชิงโครงสร้าง ($\bar{X}$ = 2.51, SD.=0.82) ครูมีการดำเนินงาน ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้าย คือ ด้านที่ 5 สร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชน ($\bar{X}$ = 2.48, SD.=0.80) ครูมีการดำเนินงาน ความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

5.3 อภิปรายผลการศึกษา

ตอนที่ 1

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ออกแบบคำถามเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นและยกร่างหลักสูตร มีการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนการพัฒนาหลักสูตรข้อมูลที่ได้มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อการยกร่างหลักสูตร ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อของหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีความเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรต้องมี แนวคิดการพัฒนาบุคลากร แนวคิดการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยสัมภาษณ์ สอบถามความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนา ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพบว่า ครูไม่สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ ครูไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่ได้มีการชี้แนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ไม่ส่งผลต่อการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดทำหลักสูตรพัฒนาครู เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการ

ตอนที่ 2

ผลการพัฒนาหลักสูตร ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้น มี 6 องค์ประกอบ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระการเรียนรู้ กิจกรรม การพัฒนาบุคลากรสื่อประกอบการพัฒนา การวัดและประเมินผล ซึ่งผ่านการศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ที่ตอบสนองความต้องการของครูอย่างแท้จริง พร้อมทั้งข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาบุคลากร ทำให้ได้เครื่องมือเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพ ข้อมูลที่ได้มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อการยกร่างหลักสูตร ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมาเป็นการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรที่ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2551) เสนอแนะว่าให้ใช้การตรวจสอบโดย ใช้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา ด้านหลักสูตร ด้านจิตวิทยา ด้านการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2544) ในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรที่แบ่งขั้นตอนไว้ คือ จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดความต้องการจำเป็น การกำหนดเป้าหมายหรือจุดประสงค์ การเรียนรู้ การจัดทำคำอธิบายรายวิชาหรือเนื้อหาและกิจกรรม การจัดทำแผนการสอน คู่มือและสื่อ การปรับปรุงและพัฒนา และการนำไปทดลองใช้ ซึ่งหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านกระบวนการศึกษา ข้อมูลพื้นฐาน การสำรวจความต้องการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จึงเป็นการจัดทำหลักสูตรที่สนองความต้องการของครูอย่างแท้จริง ในการสนทนากลุ่มของครูที่มีประสบการณ์ทั้งใน ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการเข้าร่วมพัฒนาครูทำให้ได้แนวทางในการพัฒนา ข้อเสนอแนะและการจัดทำเอกสารประกอบการพัฒนา ตลอดจนหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นผ่านการตรวจสอบและประเมิน โครงร่างหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและได้ปรับปรุงแก้ไของค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งในด้านเนื้อหาและกิจกรรมการพัฒนา จึงทำให้ได้หลักสูตรมี กิจกรรมที่ ทำงานเป็นกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม การสะท้อนความคิดเห็น จากการปฏิบัติ การนำเสนอผลงาน ทำให้ครูเห็นแนวทางและเกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมี ข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงในบางประเด็นของการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ผลการ ประเมินความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบ มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด

ตอนที่ 3 จากผลการใช้หลักสูตร

3.1 ผลจากพัฒนาการลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู หลักสูตรครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้น ครูกลุ่มเป้าหมาย สามารถทำแบบทดสอบหลังการพัฒนาการส่งเสริมความสามารถ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สูงกว่าก่อนการพัฒนา และสามารถทำกิจกรรมระหว่างการพัฒนาด้วยความเข้าใจได้เป็นอย่างดี

ส่งผลให้กลุ่มของครูภาษาอังกฤษมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกันทำงานและวางเป้าหมายร่วมกันเช่น การแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ ส่งผลทำให้ครูผู้เข้ารับการพัฒนามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำกรออกแบการจัดการเรียนการสอน อีกทั้ง แกลทเทอร์น และฟอกซ (Glatthorn A.A. Fox L.E., 1996) ได้กล่าวถึงสิ่งที่มีความสำคัญในการฝึกอบรมเรียนรู้ของผู้ใหญ่ไว้ 4 ส่วนใหญ่ๆ คือ 1) การจัดประสบการณ์ที่ต้องการ 2) บรรยากาศในการเรียน 3) จุดเน้นในการ เรียนรู้ 4) วิธีการสอนและสื่อ ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาตลอดจนครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ในการพัฒนาและได้รับการเสริมแรง แนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการ สะท้อนการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องและสิ่งที่มีผลกระทบกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูผู้สอนและ สมาชิกในกลุ่มร่วมกันพิจารณาและตัดสินใจเลือกแนวทาง โดยวางแผนร่วมกันทำงานทั้งผู้บริหาร โรงเรียน คุณครูและศึกษานิเทศก์ เป็นการวางเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน การพูดคุยสนทนาระหว่างสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งระหว่างครูผู้สอน ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอนและการจัดการเรียนรู้ เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติ รวมทั้งร่วมกันเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติที่ช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียน เกิดได้ดีขึ้น ซึ่งการสะท้อนผลและการชี้แนะการปฏิบัติเป็นเครื่องมือหรือกลไกในการทบทวนประเด็น พื้นฐานสำคัญที่จะก่อให้เกิดผลทางบวกต่อการเรียนการสอนและคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน การดำเนินกิจกรรมมุ่งไปสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายเดียวกันที่วางไว้เช่น เกิดการแลกเปลี่ยน เทคนิคการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้

3.2 ผลการทดลองใช้หลักสูตรพัฒนาครู ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีคะแนนทดสอบหลังการพัฒนาบุคลากรสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อน การพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจ ทำให้ผู้เข้าร่วมพัฒนา สามารถ ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีการแสดงขั้นตอน การออกแบบไว้อย่างเป็นลำดับขั้น มีการอภิปรายและยกตัวอย่างวิธีเขียน ในแต่ละขั้นตอนอย่าง ชัดเจน มีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนร่วมกันคิดแก้ปัญหาร่วมกัน เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับชิ้นงาน การออกแบบวัดและ ประเมินผลนักเรียน โดยประเมินชิ้นงานของนักเรียนที่แสดงออกถึงความสามารถด้านการสื่อสาร ประเมินทั้งในและนอกห้องเรียน ครูสร้างและนำสื่อได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ใช้สื่อได้ อย่างน่าสนใจ เชื่อมโยงกับสถานการณ์และชีวิตจริง ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ได้ดี สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ปองทิพย์ เทพอารีย์ มาร์ต พัฒผล (2557) ได้วิจัยการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการ เรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบชุมชน แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา และศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบชุมชน

แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา วิธีดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ ครูกลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์และครูกลุ่มสาระวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 12 คน จากโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย ไตมาโดยการเลือกแบบเจาะจง ทำการทดลองในปี 2556 ภาคเรียนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินการสอน แบบประเมินตนเอง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า T-Test และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ วัฒนธรรมการเรียนรู้ การคิด แบบปฏิบัติที่ดี และการพัฒนาเชิงวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ประสิทธิภาพของรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า สมรรถนะเชิงวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ รวมทั้งทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้น และผลการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ มินตรา ลายสนิทเสริกุล ปิยพงษ์ สุเมตติกุล (2557) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร School Management Strategies To Develop A Professional Learning Community In Secondary Schools In The Benjaburapha Joint Campus, Bangkok ผลการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ซึ่งผลบรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัย พบว่า ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาวิทยาศาสตร์หลังการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษาสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3.3 ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ในแต่ละโรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งการจัดการเรียนที่เน้นทักษะเพื่อการสื่อสารด้วยกิจกรรมที่หลากหลายซึ่งนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านั้น โดยผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติจริง ทำงานเป็นกลุ่ม จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพเนื่องจาก ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้สอดคล้องเพื่อให้เกิดการสื่อสาร โดยครูออกแบบให้นักเรียนทำกิจกรรมเป็นคู่หรือกลุ่มเพื่อให้ทุกคนในกลุ่มและทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มีการจัดกลุ่มใหม่ทุกครั้งที่มีการเริ่มกิจกรรมใหม่เพื่อให้นักเรียนได้สร้างปฏิสัมพันธ์นักเรียนเพื่อความเข้าใจร่วมกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติกานต ทองมาก (2552) ได้ศึกษาผลการใช้วิธีการสอนภาษาอังกฤษแบบโครงงานเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษและทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านควนสวรรค์ จังหวัดตรังเพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ศศิกัญจน ชีถนอม (2553) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและ เจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1) ที่ใช้สื่อการสอนซึ่งเน้นวัฒนธรรมท้องถิ่นกับการสอนแบบเดิม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนเทศบาล 2 (บานมลาญบางกอก) จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 50 คน สุ่ม โดยใช้วิธีจับฉลากเลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Random Assignment) กลุ่มทดลองจำนวน นักเรียน 26 คน ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1) และกลุ่มควบคุมจำนวน นักเรียน 24 คน ผลการวิจัยพบว่าความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ.01 เจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ ดังนี้

5.4.1.1 การนำหลักสูตรพัฒนาครูไปใช้ ควรมีการศึกษารายละเอียดของหลักสูตร พัฒนาครู ไปปรับใช้กับบริบทการปฏิบัติงานของครู โดยผลการวิจัยพบว่า บริบทด้านวัฒนธรรม องค์กร มีผลกระทบต่อการสร้างลักษณะชุมชนการเรียนรู้ ผู้จัดหลักสูตรการพัฒนาครูจึงควร เตรียมพร้อมก่อนพัฒนาโดยการจัดกิจกรรม สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีให้กับผู้เข้ารับการ พัฒนา

5.4.1.2 การฝึกปฏิบัติในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผู้เข้ารับการ พัฒนาควรนำเนื้อหาที่จะสอนในภาคเรียนนั้นมาออกแบบกิจกรรมแล้วนำไปสอนจริง ในชั้นเรียนเพื่อให้เป็นไปตามบริบทและโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา

5.4.1.3 ในการพัฒนาครู ควรจัดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเพื่อให้ผู้เข้ารับการ พัฒนาเป็นแรงจูงใจในการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างได้ผล

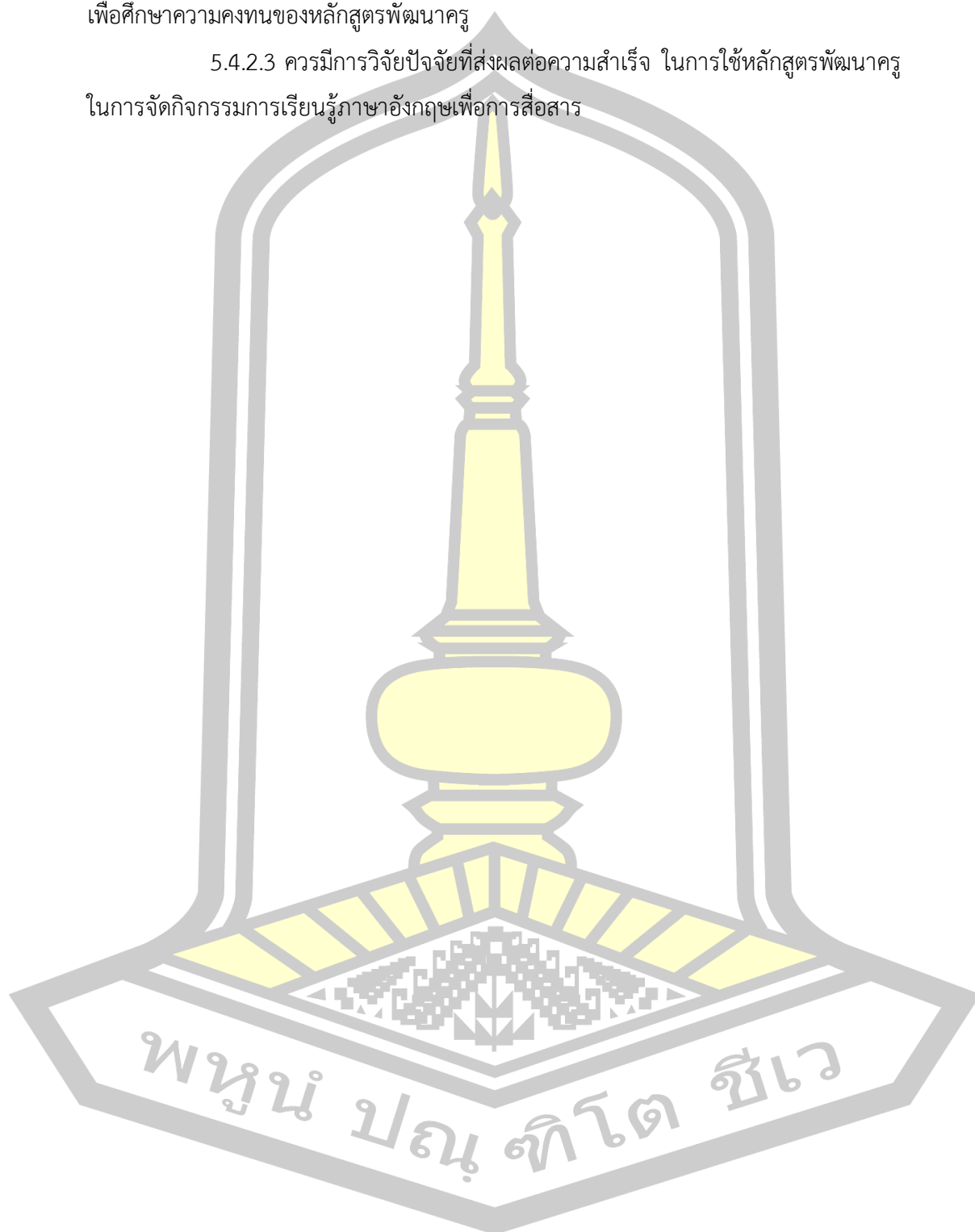
5.4.1.4 ครูผู้เข้ารับการ พัฒนา สามารถนำหลักสูตรการพัฒนาครูไปใช้ในการวิจัย ในชั้นเรียนได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียน

5.4.2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.4.2.1 ควรทำการศึกษาหลักสูตรพัฒนาครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารโดยเป็นแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นและการพัฒนาอาชีพของนักเรียนในท้องถิ่นของตนเอง

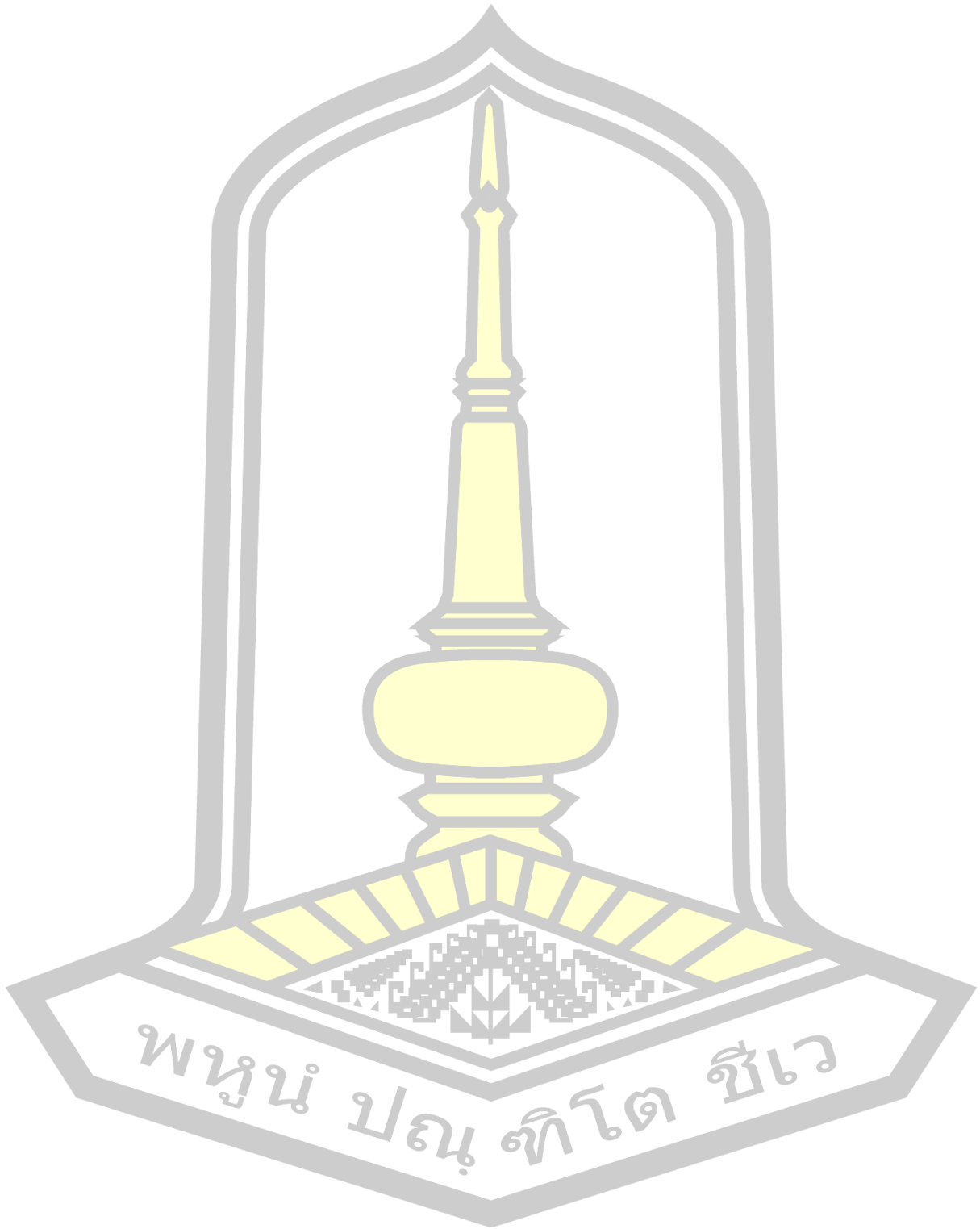
5.4.2.2 ควรมีการทำวิจัยต่อเนื่องติดตามผลในระยะยาว โดยติดตามผลเป็นระยะ เพื่อศึกษาความคงทนของหลักสูตรพัฒนาครู

5.4.2.3 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการใช้หลักสูตรพัฒนาครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล รอดคล้าย. (2557). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- กรองทอง จิรเดชากุล. (2550). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ: ชุมชนุสสทกรณการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2553). *พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คมกริช มาตย์วิเศษ. (2553). *การพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนจตุรพักตรพิมานอำเภอ
จตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต ชุมพล เลิศรัฐการ. (2557). *รูปแบบการสอน*. มหาสารคาม: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2555). *หลักสูตร : การวิจัยและพัฒนา Curriculum : Research and
Development*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5)*.
ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2533). *การบริหารงานบุคคล (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธันยพร บุญรักษา. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*.
- ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์. (2539). *การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษา*. สงขลา: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒสงขลา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*.
กรุงเทพฯ: แอล. ที. เพรส.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2525). *ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: องค์กรศิลปการพิมพ์.
- นิพัทธ์ กานต์อัมพร. (n.d.). *กลยุทธ์การสร้างเครือข่าย*. Retrieved July 6, 2018, from
<http://kmcenter.rid.go.th/kmc17/datafile/ab37.ppt>.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร = Curriculum development (พิมพ์ครั้งที่ 3)*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2544). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นระดับมัธยมศึกษา. วารสารวิชาการ, 4(9), 28-32.
- ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2554). หลักสูตรการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปองทิพย์ เทพอารีย์ มารุต พัฒนาผล. (2557). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 6(2), 284-296.
- ปิยพงษ์ สุขเมตติกุล. (2558). เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ในพิพิธภัณฑ์ชั้นนำของเอเชีย. วารสารห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 60(1), 57-80.
- พนัส หันนาคินทร์. (2526). การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. พิษณุโลก: โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- พิตรวัลย์ โกวิทวที. (2540). ทักษะและเทคนิคการสอนเขียนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิญโญ สาธร. (2519). หลักบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- มินตรา ลายสนิทเสรีกุล ปิยพงษ์ สุขเมตติกุล. (2557). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 9(3), 392-406.
- รัตนา ดวงแก้ว. (2551). คู่มือการถอดบทเรียนโครงการพัฒนาชุมชน. Retrieved November 1, 2018, from <http://www.banprak-nfe.com/webboard/index.php?>
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง อธิป จิตตฤกษ์. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ :การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21. Retrieved June 5, 2018, from <http://openworlds.in.th/books/21st-century-skills/>
- วรลักษณ์ ชูกำเนิต เอกรินทร์ สังข์ทอง ขวลิต เกิดทิพย์. (2557). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย. วารสารหาดใหญ่วิชาการ, 12(2), 123-134.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2538). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: อาร์ตกราฟฟิค.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2553). นิเทศการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 6). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วารุณี อัครโมคิน. (2554). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาสนา โกวิทวา. (2525). การประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2551). วิธีสร้างการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์. กรุงเทพฯ: ตาตา พับลิเคชั่น.

- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ตาตา พับลิเคชั่น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ธเนศวรการพิมพ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2551). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2552). *จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา : กระบวนทัศน์ใหม่ การพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ สู่ความเป็นพลเมืองดี*. กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ปริ้นต์.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). *ค่าเฉลี่ยและการแปลความหมาย*. *ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา*, 18(3), 8–11.
- ศศิภาณุจน ชิดนอม. (2553). *การเปรียบเทียบความเข้าใจใน การอ่านภาษาอังกฤษและเจตคติต่อ การอ่านภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษา (รูปแบบที่ 1) ที่ใช้สื่อการสอนซึ่งเน้นวัฒนธรรมท้องถิ่นกับการสอน แบบเดิม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภวัลย์ พลายน้อย เนาวรัตน์ พลายน้อย. (2552). *การติดตามประเมินผลและการ สังเคราะห์ความรู้: บทเรียนการ พัฒนานักจัดการความรู้ท้องถิ่น ในโครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สังต์ อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สถาบันภาษาอังกฤษ. (2557ก). *คู่มือการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษแนวใหม่ตามกรอบ มาตรฐานความสามารถ ทาง ภาษาอังกฤษที่เป็นสากล The Common European Framework of Reference for Language (CEFR) ระดับชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สถาบันภาษาอังกฤษ. (2557ข). *เอกสารประกอบการอบรมวิธีการ สอนแบบการสื่อสารในชั้นเรียน (Communicative Oral Language in the Classroom) สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษา ขั้นพื้นฐาน*. Retrieved June 25, 2018, from <http://www.obec.go.th/>
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2513). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมยศ นาวิการ. (2540). *การบริหารและพฤติกรรมองค์กร เรื่องการจูงใจ :จากแนวความคิด ไปสู่การ ประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

- สาโรช บัวศรี. (2504). จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สิวรี พิศุทธิ์สินธพ. (2554). รูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการ เรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถาบันอุดม ศึกษา คาทอลิก. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุซฎิบัณทิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษชวลิตกุล.
- สุชาดา บุรณะเดชาชัย. (2556). การบริหารศูนย์พัฒนาการเรียน การสอนภาษาอังกฤษระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มประเทศ อาเซียน. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 6(2), 23-34.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (2557). การพัฒนาหลักสูตร : ทฤษฎีและการปฏิบัติ. นครปฐม: มหาวิทยาลัย ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- สุนันทา เลานั่นทน. (2556). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสมเด็จพระยา.
- สมิตรา อังวัฒนากุล. (2537). วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สมิตรา อังวัฒนากุล. (2540). วิธีสอนภาษาอังกฤษ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุรพล ธรรมร่มดี ทศนีย์ จันอินทร์ คงกฤษ ไตรยวงษ์. (2553). *อาศรมศิลป์วิจัย: การวิจัยและ พัฒนา ชุมชนแห่งการเรียนรู้ แนวจิตตปัญญา (โครงการเอกสารวิชาการการ เรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ลำดับที่ 8)*. นครปฐม: เอมี เอ็นเตอร์ไพรส์.
- สุรศักดิ์ นานานุกูล และคณะ. (2527). การพัฒนาองค์การ. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สุรียา มนตรีภักดี. (2550). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบุคลากรตาม มาตรฐาน การปฏิบัติงานของ ข้อบังคับคุรุสภา 2548 ใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพชรบุรีเขต 1*. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรียมาศ สุขกลี. (2549). รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษา ดุซฎิบัณทิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แสงระวี ดอนแก้วบัว. (2558). ภาษาศาสตร์สำหรับครูสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เหมวรรณ ชันมณี. (2543). *การพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนการสอน แบบโฟรแม็ทซิสเต็ม*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อดิگانต์ ทองมาก. (2552). *การใช้วิธีการสอนภาษาอังกฤษแบบโครงการเพื่อพัฒนาทักษะ การพูด ภาษาอังกฤษและทักษะ การคิดของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้าน ควนสวรรค์ จังหวัดตรัง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะ ภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อมรวิรัช นาคทรพร. (2540). รายงานวิจัยเรื่องในกระแสแห่งคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อรพรรณ พรสีมา. (2553). การคิดทำอย่างไร. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาทักษะการคิด.
- อรุณี วิริยะจิตรา และคณะ. (2554). การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. (2538). การทดสอบและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. (2539). การทดสอบและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุดม พัวสกุล. (2552). *After Action Review : AAR. การทบทวนหลังปฏิบัติงาน*. กรุงเทพฯ: เพชรเกษมพรินต์ติ้งกรุ๊ป.
- อุทัย หิรัญโต. (2531). หลักการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Acheson K.A. Gall M.D. (1992). *Techniques in the supervision of teachers perservice and Inservice application* (4th ed.). New York: Longman.
- Adams, Harold P. Dickey, F. G. (1953). *Basic Priciples of Supervision*. New York: American Book Company.
- Annenberg Institute for School Reform. (2013). Professional Learning Communities: Professional Development Strategies That Improve Instruction.
- Blacklock P.J. (2009). Relationship between regular walking physical activity and health- related quality of life. *Journal Phys. Act. Health*, 4(2), 138–152.
- Bloom, B. A. (1956). *Taxonomy of Education Objective Handbook I: Cognitive Domain*. New York: David Mc Kay Company.
- BriggsT.H. Justman J. (1952). *Supervision A Social Process*. New York: Mcamillan Co.
- Brown, D. J. (2001). *Decentralization and School – Based Management*. London: The Falmer Press.
- Brown W.B. Moberg D.J. (1980). *Organization Theory and Management: A Macro Approach*. New York: JohoWiley and Sons.

- Bulkley K.E. Hicks J. (2005). Managing community: Professional community in charter schools operated by educational management organizations. *Educational Administration Quarterly*, 41(2), 306–348.
- Byrne, B. M. (1991). *Structural Equation Modeling with AMOS*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Calderón M. Slavin R. Sánchez M. (2011). Effective Instruction for English Learners. *The Future of Children*, 21(1), 103–127.
- Canale M. Swain M. (1980). *Theoretical Bases of Communicative Approach to second Language Teaching and Testing*. n.p.: n.p.
- Candlin, M. Breen, C. N. (1980). *The essentials of a communicative curriculum in language teaching*. n.p.: Applied Linguistics.
- Davies P. Pearse E. (2000). *Success in English Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Dudley-Evans T. St. John M. (2011). *Development in English for specific purposes*. Cambridge: Cambridge University Press.
- DuFour R. (2007). Professional learning communities: A bandwagon, an idea worth considering, or our best hope for high levels of learning? *Middle School Journal*, 39(4), 1–8.
- DuFour R. Eaker R. (1998). *Professional learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement*. Bloomington, IN: National Education Service.
- Dulay H. C. Burt M. K. Krashen S.D. (1982). *Language two*. Oxford: Oxford University Press.
- Eisbree W. et al. (1967). *Elementary School Administration and Supervision*. New York: American Book Co.
- Finocchiaro M. Sako S. (1983). *Foreign Language Testing: A Practical Approach*. New York: Regents.
- Fullan M. G. Miles M. B. (2005). Getting reform right: What works and what doesn't. *Phi Delta Kappan*, 73(10), 744–752.
- Getzels J. W. Guba E.G. (1957). Social Behavior and Administrative Process. *School Review*, 65, 423–441.

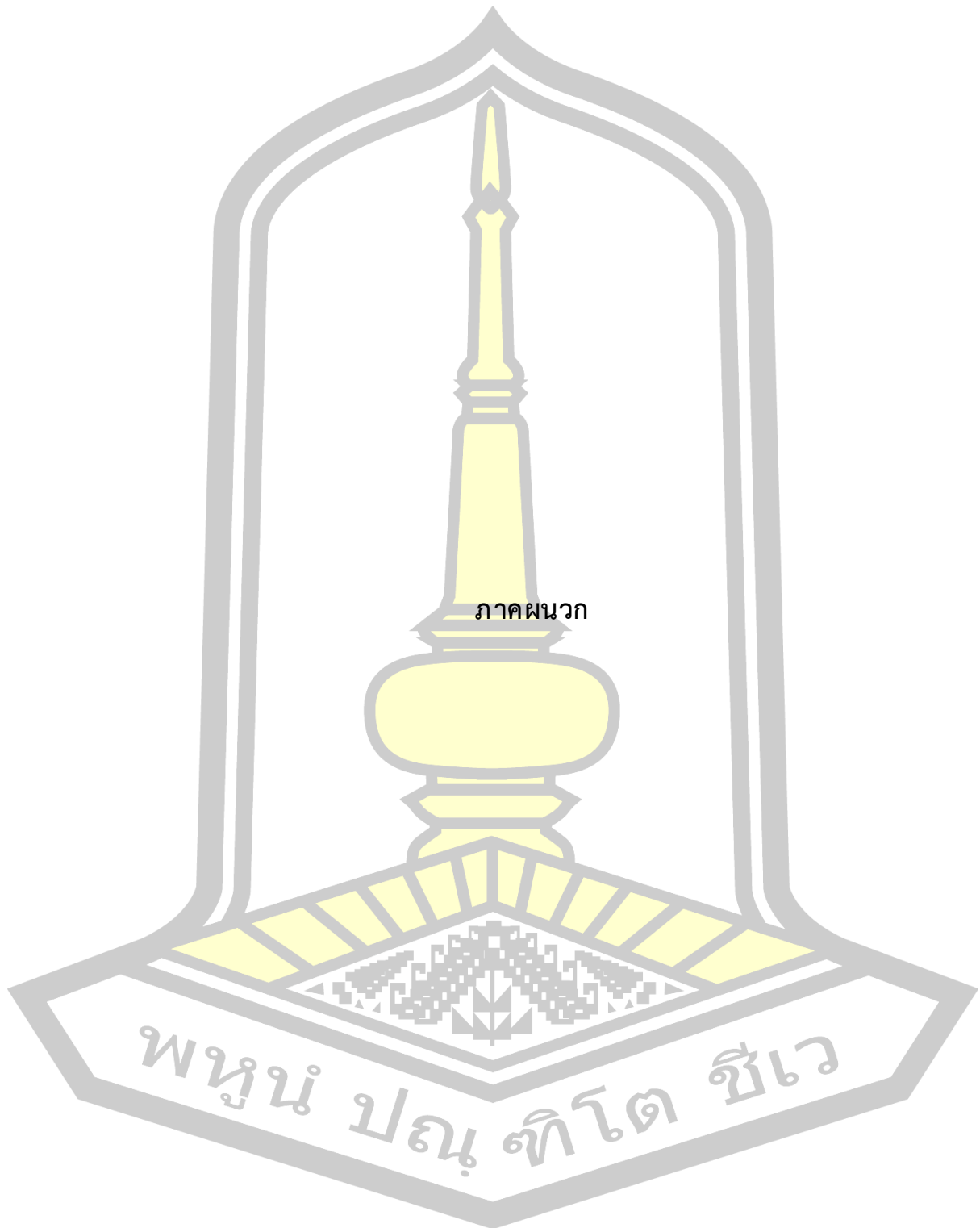
- Glatthorn A.A. Fox L.E. (1996). *Quality Teaching Through Professional Development*. California: Corwin Press, Inc.
- Good C.V. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Goodman K.S. (1967). Reading: A psycholinguistic guessing game. *Journal of the Reading Specialist*, 6, 126–135.
- Graham C.R. Robison R. (2007). Realizing the transformational potential of blended learning: comparing cases of transforming blends and enhancing blends in higher education. In Picciano A. G. Dziuban C. D (Ed.), *Blended Learning: Research Perspectives* (pp. 83–110). Needham, MA: Sloan Consortium.
- Halliday M.A.K. (1987). *Learning how to mean: Explorations in the development of language*. New York: Elsevier.
- Harmer, J. (2003). *The Practice of English Language Teaching*. London: Longman.
- Hirsh S. (2012). A Professional learning community' power lies in its intention. *Journal of Staff Development*, 33(3), 64.
- Hord S. M. (1997). *Professional Learning Communities: Communities of Continuous Inquiry and Improvement (Internet)*. n.p.: Southwest Educational Development Laboratory.
- Hord S. M. Roussin J. L. Sommers W. A. (2009). *Guiding professional learning communities: Inspiration, challenge, surprise, and meaning*. New York: Corwin Press.
- Hord S.M. (1997). *Professional learning communities: Communities of inquiry and improvement*. Austin: Southwest Educational Development Laboratory.
- Hord S.M. Tobia K. (2012). *A Review of "Reclaiming Our Teaching Profession: The Power of Educators Learning in Community"*. New York NY: Teachers College Press.
- Hughes. L.W. (2001). *The Principal as Leader* (2nd ed.). New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Johnson, K. (1982). *Communicative Syllabus Design and Methodology*. n.p.: Pergamon.
- Johnson D. W. Johnson, R. T. (1999). *Learning Together and Alone*. New Jersey: Prentice Hall.

- Kagan S. (1994). *Cooperative Learning*. San Juan Capistrano: Resources for Teach.
- Katz D. Kahn R.L. (1978). *The Social Psychology of Organization*. New York: JohnWiley and Sons.
- Ke Xu. (2012). *A Comparison Study of the Professional Learning Communities in the United States and Chana*. SanDiego State University.
- Larsen-Freeman D. (2000). Grammar. In *Teaching English to Speakers of Other Language* (pp. 34–41). United Kingdom: Cambridge University Press.
- Latifah A. Rozita; I. (2011). How aware and knowledgeable are Malasians of modern biotechnology. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15(11), 3384–3388.
- Leclerc B. Kang S. W. Mauro L. J. Kosonsiriluk S. Chaiseha Y. El Halawani M. E. (2010). Photoperiodic modulation of clock gene expression in the avian preammillary nucleus. *Journal of Neuroendocrinology*, 22(2), 119–128.
- Lehmann I. J. (1979). *Measurement and education in evaluation and psychology*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Littlewood W. (1981). *Communicative Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Littlewood W.T. (1991). *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Luis K.S. Kruse S. D. (1995a). *Professional and community: Perspectives on reforming urban schools*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Luis K.S. Kruse S. D. (1995b). *Professional and community: Perspectives on reforming urban schools*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Martin M. (2011). Professional Learning Communities. In *Contemporary Issues in Learning and Teaching*. In *Contemporary Issues in Learning and Teaching* (pp. 142–152). London: Sage Publications Ltd.
- McLaughlin M. W. Talbert J. E. (2006). *Building school-based teacher learning communities: Professional strategies to improve student achievement*. n.p.: Teachers College Press.
- McNicoll, A. (2008). *The Power of peer supervision-No one knows as much as all of us*. Background paper for workshop.

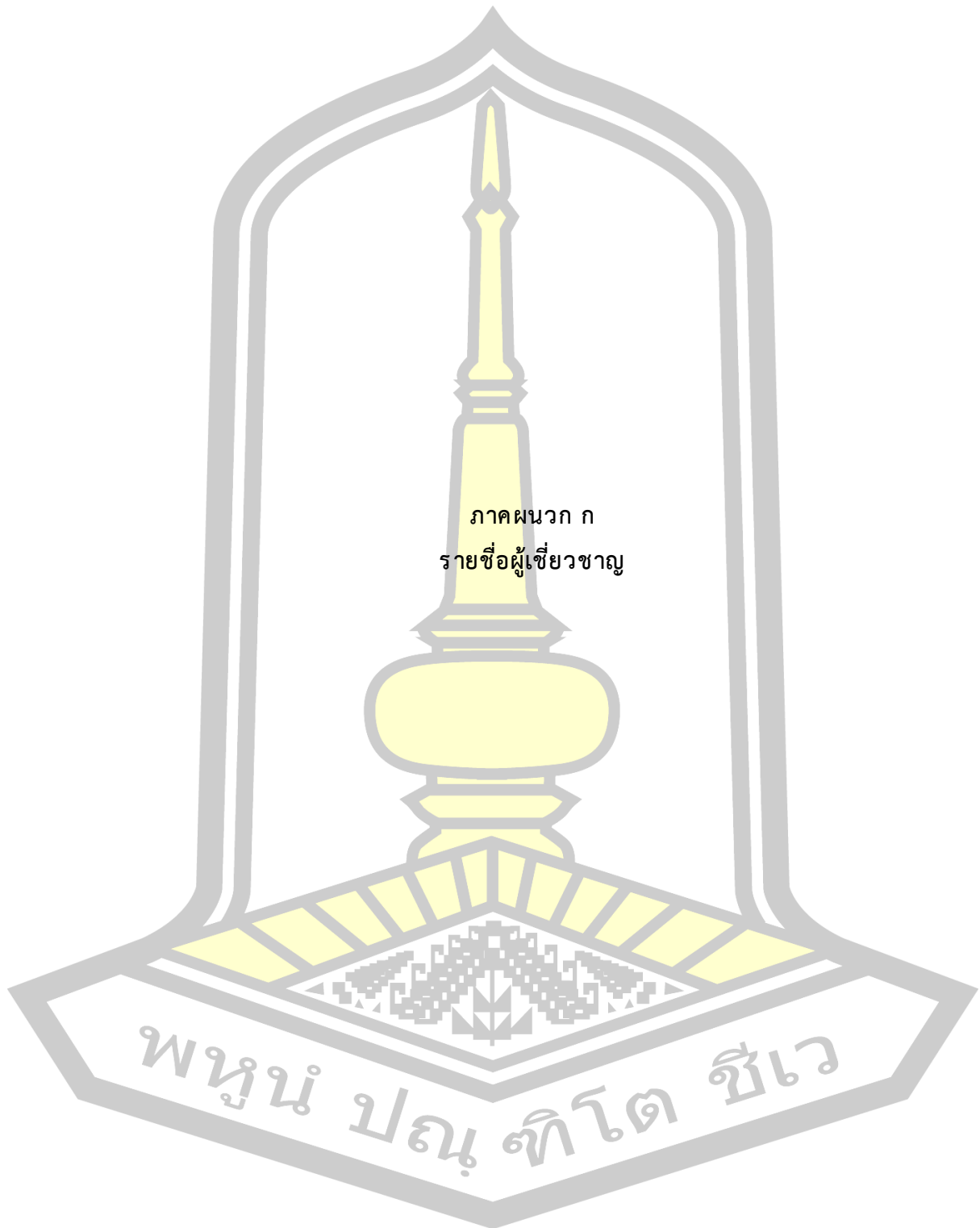
- Murphy C.U. Dale, W. L. (2005). *Whole – Faculty Study Groups: creating Professional Learning Communities That Target Student Learning* (3rd ed.). California: Corwin Press.
- Neagly R.L. Dean E. (1980). *Curriculum Development for school*. New York: Holt. Rinehart and Winston.
- Nunan J. (1989). *Second Language Teaching and Learning*. Hong Kong: Heinle & Heinle.
- Oliva P.F. (1989). *Supervision for Today's School*. New York: Longman.
- Padwad A. Dixit K.K. (2008). Impact of Professional Learning Community Participation on Teachers' Thinking about Classroom Problems. *Tesl-Ej*, 12(3), n3.
- Parson T. (1960). *Administrative Science Quarterly. Effective of Size, Complexity and Ownership in Administrative Intensity*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Richards J.C. (2006). *Communicative Language Teaching Today*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Saylor J.G. Alexander W.M. Lewis A.J. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Scarcella R. Oxford, R. L. (1992). *The tapestry of language*. Boston: Heinle and Heinle.
- Schmidt P. (2006). Frontier production functions. *Econometric Reviews*, 4, 289–328.
- Seashore K.R. Anderson A.R. Riedel E. (2003). Implementing arts for academic achievement: The impact of mental models, professional community and interdisciplinary teaming. In *Paper presented at the 17th Conference of the International Congress for School Effectiveness and Improvement*. Rotterdam.
- Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. New York: MCB UP Ltd.
- Senge P.M. Roberts C. Ross B.R. Smith J.B. Kleiner A. (1994). *The fifth discipline field book: strategies and tools for building a learning organization*. New York: Doubleday.
- Sergiovanni T. (1994). *Building community in schools*. San Francisco, CA: Jossey Bass.
- Smith J.C. Spindle F. (2007). *Personality Adjustment*. Boston: McGraw-Hill.
- Steyn G.M. (2013). A theoretical analysis of educator motivation and morale. *Educate*, 31, 82–101.

- Stoll L. Louis K. S. (2007). Professional learning communities: Elaborating new approaches (pp. 1–13). . Professional learning communities: Divergence, depth and dilemmas.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World Inc.
- Thompson, S. (2002). Learning from past mistakes: Professional development “The old way.” In Doda N. Thompson S. (Ed.), *Transforming ourselves, transforming schools: Middle school change*. Columbus, OH: National Middle School Association.
- Thompson S Gregg L Niska J. (2004). Professional Learning Communities, Leadership, and Student Learning. *RMLE Online—Volume Research in Middle Level Education Online*, 28(1), 1–15. Retrieved from <http://www.nmsa.org/Publications/RMLEOnline/tabid/101/Default.aspx>
- Trump, J.L. Miller, D. F. (1973). *Secondary School Curriculum Improvement*. Boston: Allyn & Bacon, Inc.
- Tyler, R. W. (1949). *Basic principle of curriculum and instruction*. Chicago: University of Chicago Press.
- Tyler R.W. (1949). *Basic principle of curriculum and instruction*. Chicago: University of Chicago Press.
- Ubben G.C. Hughes L.W. Norris C. J. (2001). *The Principal.; Creative Leadership for Effective School* (4th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Weir J. J. (1993). Problem Solving is Every body’s Problem. *The Science Teacher*, 4(April 1974), 595–603.
- Wiles J. Bondi J. (2004). *Supervision: A guide to practice* (6th ed.). New Jersey: Pearson Prentice-Hall.
- Wilkins D.A. (1976). *National Syllabuses*. London: Oxford University Press.
- Williams. J. Eddie. B. (2012). *Reading in the Language Classroom*. London: Macmillan.
- Willis J. (1996). *A Framework for Task-based Learning*. Edinburgh: Longman.
- W.K. Hoy C.G. Miskel. (2001). *Educational Administration : Theory, Research, and Practice* (6th ed.). New York: McGraw-Hill.

ภาคผนวก

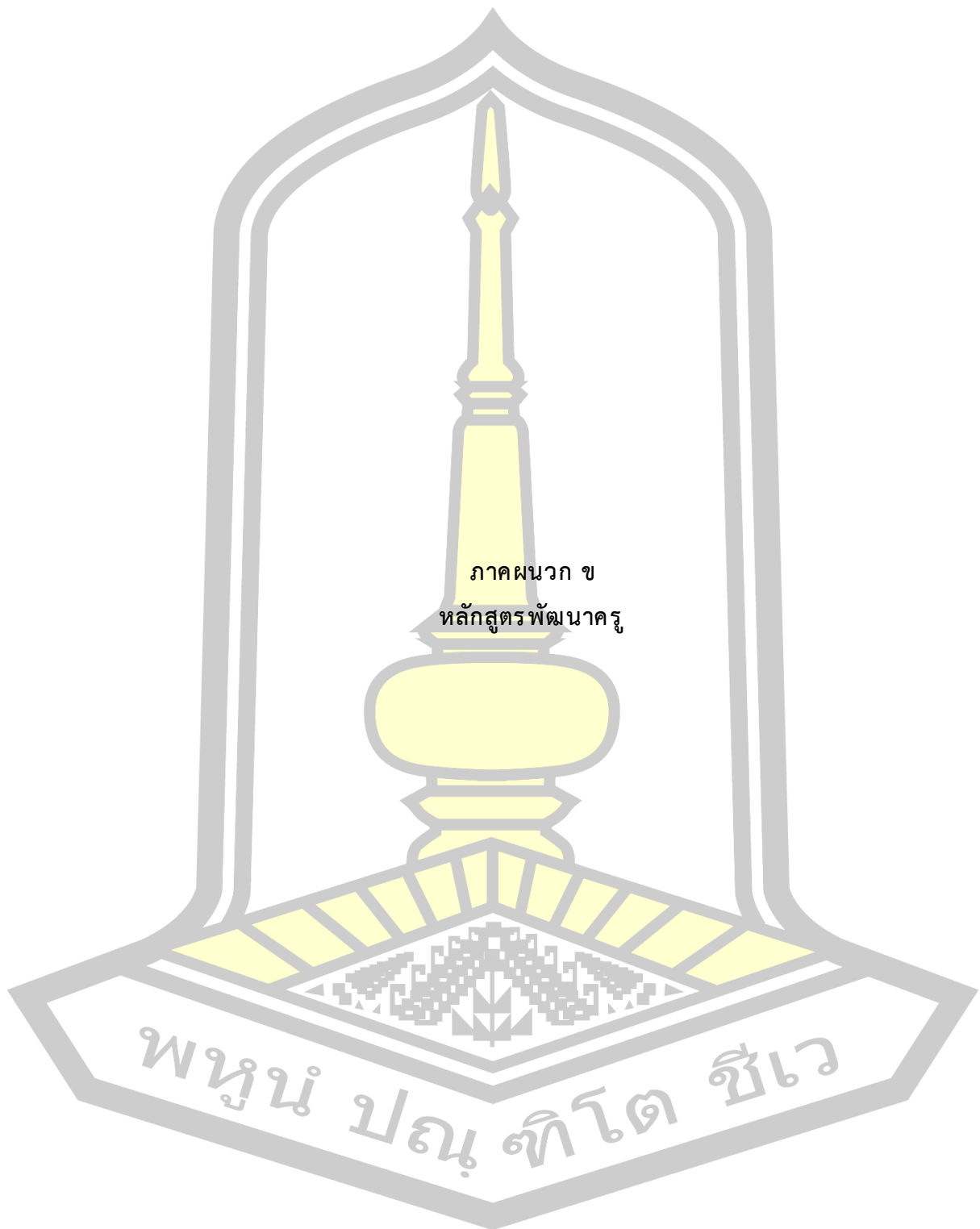
พหุ ประยูต ติต ธีว

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ผศ.ดร.จิระพร ชะโน อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรพัฒนาบุคลากร
3. ดร.วรชัย เพี้ยทา อาจารย์ประจำสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. ดร.มานิตย์ อาษานอก ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. ดร.นิคม ชมภูหลง ศึกษานิเทศก์ เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิประจำมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

MAHARAKHAM
UNIVERSITY

หลักสูตรพัฒนาครู

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

พัฒนาโดย

ศรายุทธ สุภะโส

นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำนำ

หลักสูตรพัฒนาครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเล่มนี้ เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการสื่อสาร สามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการสื่อสาร โดยดำเนินการพัฒนาครูตามแนวคิดของการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงาน (on the job training) ร่วมกับการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communities : PLC) ซึ่งเป็นวิธีการที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกับการปฏิบัติงานใช้สถานที่ปฏิบัติงานหรือที่ใกล้เคียงเป็นสถานพัฒนา ซึ่งทำให้ไม่ต้องหยุดการเรียนการสอนเป็นเวลานานในระหว่างที่ครูเข้ารับการพัฒนา และยังเป็นการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันในระหว่างการพัฒนา ดังกล่าวด้วย

ในการนำหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการสื่อสาร ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปใช้นั้นจะต้องใช้ควบคู่กับคู่มือการใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการสื่อสาร สำหรับครูภาษาอังกฤษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจึงจะทำให้เกิดประสิทธิผลในการใช้มากขึ้น

ผู้พัฒนาหลักสูตรหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับครูภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับครูภาษาอังกฤษและผู้ที่ศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี

นายศรายุทธ สุภะโส

ตุลาคม 2560

พูน ปณ ทิโต ชีเว

หลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีหลักการดังต่อไปนี้

1. มุ่งเน้นการเรียนรู้และการปฏิบัติในเวลาเดียวกันโดยผู้เข้ารับการพัฒนางานมีปฏิบัตินภายใต้การดูแลเอาใจใส่ของวิทยากรผู้ให้การพัฒนา
2. กระบวนการเรียนรู้มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มการแสดงความคิดเห็น การให้ความร่วมมือการร่วมคิดร่วมทำและช่วยเหลือกันของผู้เข้ารับการพัฒนา
3. กระบวนการพัฒนามุ่งเน้นให้ ผู้เข้ารับการพัฒนามีวิสัยทัศน์ร่วมกัน
4. มุ่งเน้นให้ให้ผู้เข้าร่วมพัฒนา เกิดทีมร่วมแรงร่วมใจในการทำงานร่วมกัน มองปัญหา และหาวิธีแก้ปัญหาในทิศทางเดียวกัน
5. มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมพัฒนาเกิดภาวะผู้นำร่วม
6. มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมพัฒนาเกิดการเรียนรู้ พัฒนาวิชาชีพครูให้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย
7. การพัฒนาครูมุ่งเน้นให้เกิดทำงานอย่างเป็นกัลยาณมิตร พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
8. การพัฒนาครูมุ่งที่จะให้ครูมีความรู้เพื่อไปพัฒนานักเรียน ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

พหุ อนุ ทิ โต ชี เว

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

มุ่งพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อังกฤษเพื่อการสื่อสารหลักสูตรนี้ จะช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปขยายผลในโรงเรียนเครือข่ายได้โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการสื่อสาร
2. เพื่อให้ให้นักเรียนที่ได้เรียนตามหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสามารถในการสื่อสารสูงขึ้น
3. ครูที่เข้ารับการพัฒนามีลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

คำแนะนำในการใช้คู่มือ

โครงสร้างของหลักสูตร

1. การดำเนินการพัฒนาครูที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเป็นผู้มีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีขอบเขตเนื้อหาแบ่งออกเป็น 6 หน่วยดังนี้

พูน ปณ ภิโต ชีเว

หน่วยที่	ชื่อหน่วย	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
1	การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครู	1.อธิบายและสรุปความหมาย ของชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ 2 .ครูที่เข้ารับการพัฒนามี ความพร้อมในการสร้างชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดย 2.1 มีเจตคติที่ดีต่อชุมชนการ เรียนรู้ทางวิชาชีพครู 2.2 มีแรงจูงใจในการเข้าร่วม ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	6
2	การออกแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร	ครูสามารถจัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้ในรายวิชา ภาษาอังกฤษได้	6
3	การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร	1.อธิบายและสรุปความหมาย ของแนวทางการพัฒนาสื่อ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2. ครูสามารถออกแบบสื่อ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 3. ครูสามารถใช้สื่อที่สร้างขึ้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	6

พหุบัณฑิต ชีวะ

หน่วยที่	ชื่อหน่วย	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
4	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เข้ารับการพัฒนาศาสามารถ ออกแบบกิจกรรมภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร 2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาศา สามารถวิเคราะห์ตัวชี้วัด สาระ การเรียนรู้ กิจกรรม 3. อธิบายและสรุปถึงการ ออกแบบกิจกรรมภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร 	6
5	การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน	<ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายและสรุปความหมาย ของแนวทางการนิเทศแบบ เพื่อนช่วยเพื่อน 2. ผู้เข้ารับการพัฒนาศาสามารถ นิเทศกันเองได้ 	6
6	การประเมินผลและการแลกเปลี่ยน เรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนามี ความรู้ความเข้าใจและสามารถ จัดทำเครื่องมือวัดผลตาม หลักการและแนวคิดการวัด ประเมินผลภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสาร 2. อธิบายและสรุปถึงแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการ ออกแบบการวัดประเมินผล 	6
รวม			36

2. การประเมินผลจะให้ความสำคัญกับการประเมินตามสภาพจริงเป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ความสามารถและคุณลักษณะต่างๆ ของผู้เข้ารับการพัฒนาจากการทำกิจกรรมและการสร้างผลงานประกอบด้วย

2.1 ในช่วงการพัฒนาบุคลากรจะวัดประเมินผลการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมหรือการสร้างผลงานของผู้เข้ารับการพัฒนา รวบรวมผลงานของผู้เข้ารับการพัฒนาทั้งงานกลุ่มและรายบุคคลการสังเกตพฤติกรรมควบคู่ไปกับการทดสอบความรู้ความเข้าใจซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าการเป็นการทดสอบได้แก่

2.1.1 การมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติแต่ละกิจกรรมโดยการสังเกตพฤติกรรมการจัดทำใบงาน

2.1.2 ผู้เข้ารับการพัฒนา มีระยะเวลาการพัฒนาไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 และต้องผ่านเกณฑ์การประเมินไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

สื่อประกอบการพัฒนา

สื่อประกอบการพัฒนาตามหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย

1. หลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. คำแนะนำการใช้หลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งประกอบด้วย คำแนะผู้ให้การพัฒนาครูและคำแนะนำผู้รับการพัฒนา

การวัดผลประเมินผล

การวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีวิธีการวัดผลประเมินผลเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินผล

แนวทางการพัฒนาบุคลากร

หลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งที่จะพัฒนาครูภาษาอังกฤษให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสารสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสารรวมถึงการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการสื่อสารโดยมีแนวทางในการพัฒนาตามหลักสูตรตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการก่อนการพัฒนา
2. การดำเนินการระหว่างการพัฒนา
3. การดำเนินการหลังการพัฒนา
4. เนื้อหาสาระของหลักสูตร
5. ระยะเวลาที่ใช้ในการพัฒนา
6. กระบวนการพัฒนา
7. โครงสร้างการพัฒนา
8. ตารางการพัฒนา

โดยมีรายละเอียดแต่ละหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการก่อนการพัฒนา

เพื่อให้การพัฒนาดำเนินการไปตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดไว้ผู้ดำเนินการพัฒนาจึงควรดำเนินการเตรียมการก่อนการพัฒนาดังนี้

- 1.1 ประชุมคณะทำงานเพื่อศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรพัฒนาเอกสารกิจกรรมและสื่อประกอบที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน
- 1.2 วางแผนการดำเนินการระหว่างการพัฒนาให้เหมาะสมได้แก่
  - 1.2.1 ศึกษาสถานที่และส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพัฒนา
  - 1.2.2 กำหนดบทบาทหน้าที่การเตรียมตัวของวิทยากรและผู้เกี่ยวข้องและกำหนดกลุ่มการฝึกปฏิบัติการของผู้เข้ารับการพัฒนา
  - 1.2.3 ศึกษาและจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อต่างๆสำหรับการดำเนินการพัฒนารวมทั้งจัดเอกสารประกอบการพัฒนาให้พร้อม

1.2.4 จัดเตรียมเครื่องมือในการประเมินผลสำหรับผู้เข้ารับการพัฒนาเพื่อรวบรวมข้อมูลในการศึกษาผลการจัดการพัฒนาตามหลักสูตรที่กำหนด

2. การดำเนินการระหว่างการพัฒนา

ในระหว่างการพัฒนาผู้ดำเนินการพัฒนาดำเนินการพัฒนาดังนี้

2.1 วิทยากรต้องประสานกับผู้เข้ารับการพัฒนาในการกำหนดวันเวลาและสถานที่ในการปฏิบัติกิจกรรม

2.2 ให้ความรู้โดยเน้นการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการได้มาซึ่งความรู้และเพิ่มความรู้อันจำเป็นด้วยเอกสารประกอบการพัฒนาในเรื่องที่กำหนด

2.3 สร้างบรรยากาศในการพัฒนาให้มีความเป็นกันเองให้ทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการคิดและปฏิบัติกิจกรรมโดยวิทยากรและผู้ช่วยวิทยากรเป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำในกรณีที่ผู้เข้ารับการพัฒนาต้องการ

2.4 อำนวยความสะดวกในการจัดหาแหล่งศึกษาค้นคว้าจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพิ่มเติมและการนำเสนองาน

2.5 ให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีโอกาสแสดงความคิดเห็นให้การเสริมแรงเพื่อกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีความพึงพอใจและประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรม

2.6 ให้เกียรติและยอมรับความคิดเห็นของผู้เข้ารับการพัฒนา

2.7 การวัดผลและประเมินผลผู้เข้ารับการพัฒนาทำโดยการทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาการประเมินผลงานของผู้เข้ารับการพัฒนาในแต่ละกิจกรรมที่ปฏิบัติ

2.8 เมื่อพบว่าผู้เข้ารับการพัฒนายังไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรผู้ดำเนินการพัฒนาต้องมีการให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีความรู้ความสามารถเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3. การดำเนินการหลังการพัฒนา

3.1 หลังดำเนินการพัฒนาผู้ดำเนินการพัฒนาควรดำเนินการดังนี้

3.1.1 ผู้วิจัยและและคณะผู้ช่วยวิจัยต้องประสานกับผู้เข้ารับการพัฒนาในการกำหนดวันเวลาและสถานที่ในการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3.1.2 ผู้วิจัยและคณะผู้ช่วยวิจัยดำเนินการนิเทศติดตามผลให้คำแนะนำช่วยเหลือในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการสื่อสารรวมถึงการประเมินผลในชั้นเรียนเป็นระยะๆ ด้วยแบบทดสอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการสื่อสาร

3.1.3 นำเสนอผลการจัดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะผู้เข้ารับการ พัฒนาเพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรพัฒนาครุร่วมกันเสนอแนวคิดต่อที่ประชุมในการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป

คำแนะนำสำหรับวิทยากร

เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาบุคลากรสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ วิทยากร ดำเนินการดังนี้

1. ประสานงานกับผู้รับผิดชอบกิจกรรมหรือโครงการเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทั้งด้านเอกสารและสื่ออุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจนก่อนดำเนินการพัฒนา
2. วางแผนการดำเนินการทั้งก่อนดำเนินการระหว่างก่อนดำเนินการและ หลังการดำเนินการโดยแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดูแลในแต่ละส่วนแต่ละขั้นตอนของการพัฒนา
3. จัดเตรียมความพร้อมด้านสถานที่สื่อเครื่องมือและเอกสารประกอบการ พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
4. อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้ารับการพัฒนาในกิจกรรมต่างๆรวมทั้งกระตุ้นยั่วยุ ให้ผู้เข้ารับการพัฒนาปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้เกียรติยอมรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้เข้ารับการพัฒนา
5. รายงานผลการดำเนินการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

คำแนะนำสำหรับผู้เข้ารับการพัฒนา

เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาครูสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพผู้เข้ารับการพัฒนาเตรียมความพร้อมดังนี้

1. ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับ ม.ต้นสมัครใจในการเข้ารับการ พัฒนาตามหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
2. ให้ความร่วมมือเสียสละตั้งใจและเอาใจใส่และเข้าร่วมกิจกรรมจนครบเวลา ในการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นยอมรับข้อสรุปของกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่

4. ส่งผลงานตามภารกิจหรือใบงานให้วิทยากรเพื่อช่วยเหลือแนะนำให้ถูกต้องสมบูรณ์

คำแนะนำสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม

1. การแบ่งกลุ่มทำงานแต่ละใบงานแต่ละกิจกรรมต้องประกอบด้วยสมาชิกจำนวนตามข้อกำหนดของแต่ละใบงาน

2. แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจนโดยประกอบด้วยประธานกลุ่ม รองประธานเลขานุการกลุ่มและเลือกตัวแทนนำเสนอผลงานโดยในแต่ละกิจกรรมจะต้องปรับเปลี่ยนหน้าที่รับผิดชอบทุกครั้งที่เข้ากลุ่ม

3. แต่ละกลุ่มทำความเข้าใจจากใบงานหรือหัวข้อในการอภิปรายให้ชัดเจน

4. สมาชิกในกลุ่มช่วยแสดงความคิดเห็นและร่วมกันอภิปรายตามประเด็นและใช้เวลาตามที่กำหนด

กระบวนการพัฒนาครู

การนำหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพควรดำเนินการใน 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ

1. จัดประชุมชี้แจงเตรียมความพร้อมทำความเข้าใจกับผู้เข้ารับการพัฒนาเพื่อสร้างความตระหนักร่วมกันให้เห็นความจำเป็นและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยดำเนินการดังนี้

1.1 พิธีเปิดวิทยากรชี้แจงเหตุผลความคาดหวังรวมทั้งหลักสูตรพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.2 ประเมินความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแจ้งผลการประเมินความรู้ก่อนดำเนินการ

2. ชี้แจงบทบาทหน้าที่รวมทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารและแบบประเมินผลให้กับผู้เข้ารับการพัฒนาโดยเข้าใจให้ตรงกัน

ส่วนที่ 2 การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

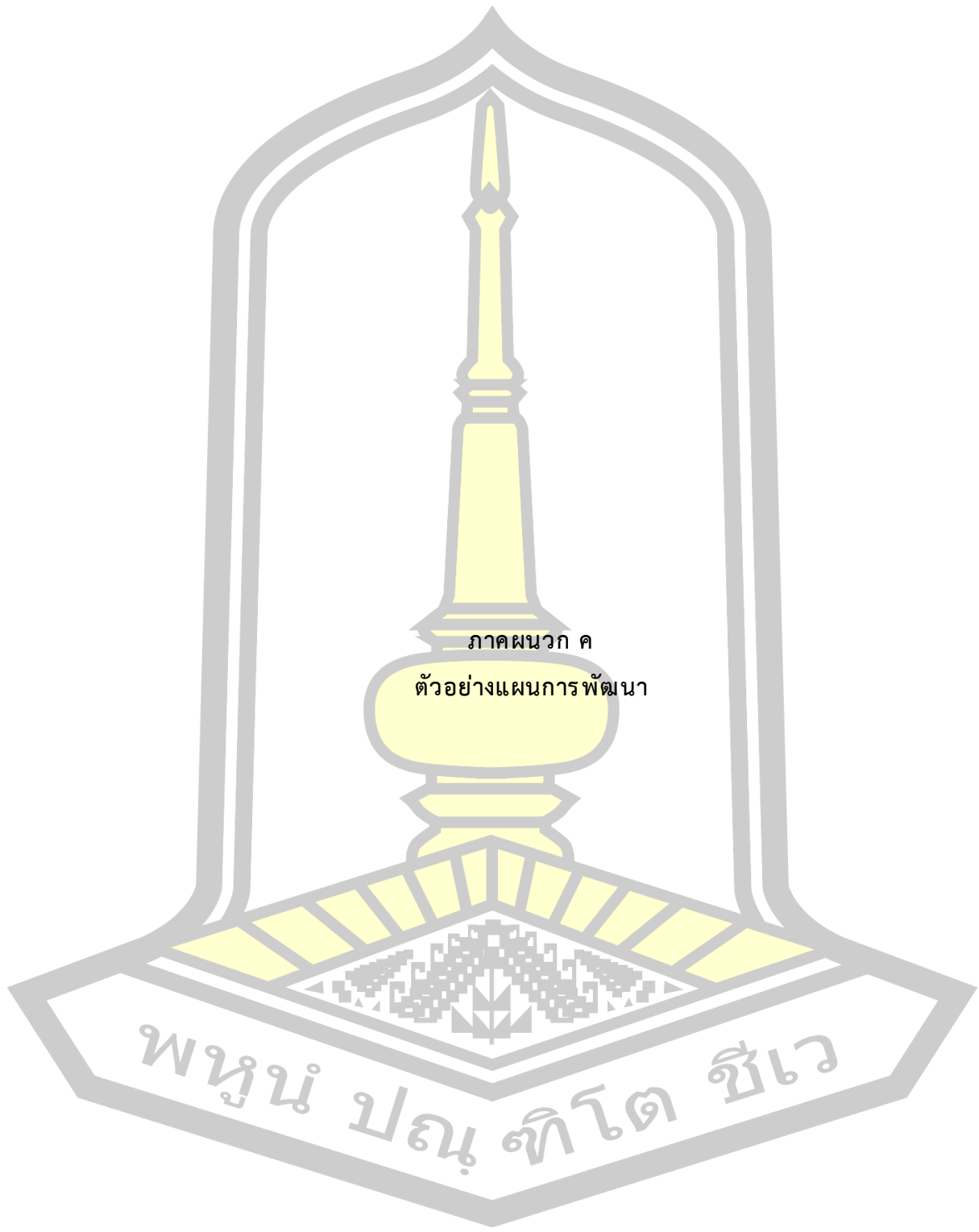
1. พัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยมีเนื้อหาและโครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วย 6 หน่วย

2. ประเมินผลการพัฒนา

2.1 ประเมินลักษณะความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.2 ประเมินความสามารถในการทำกิจกรรมของครู

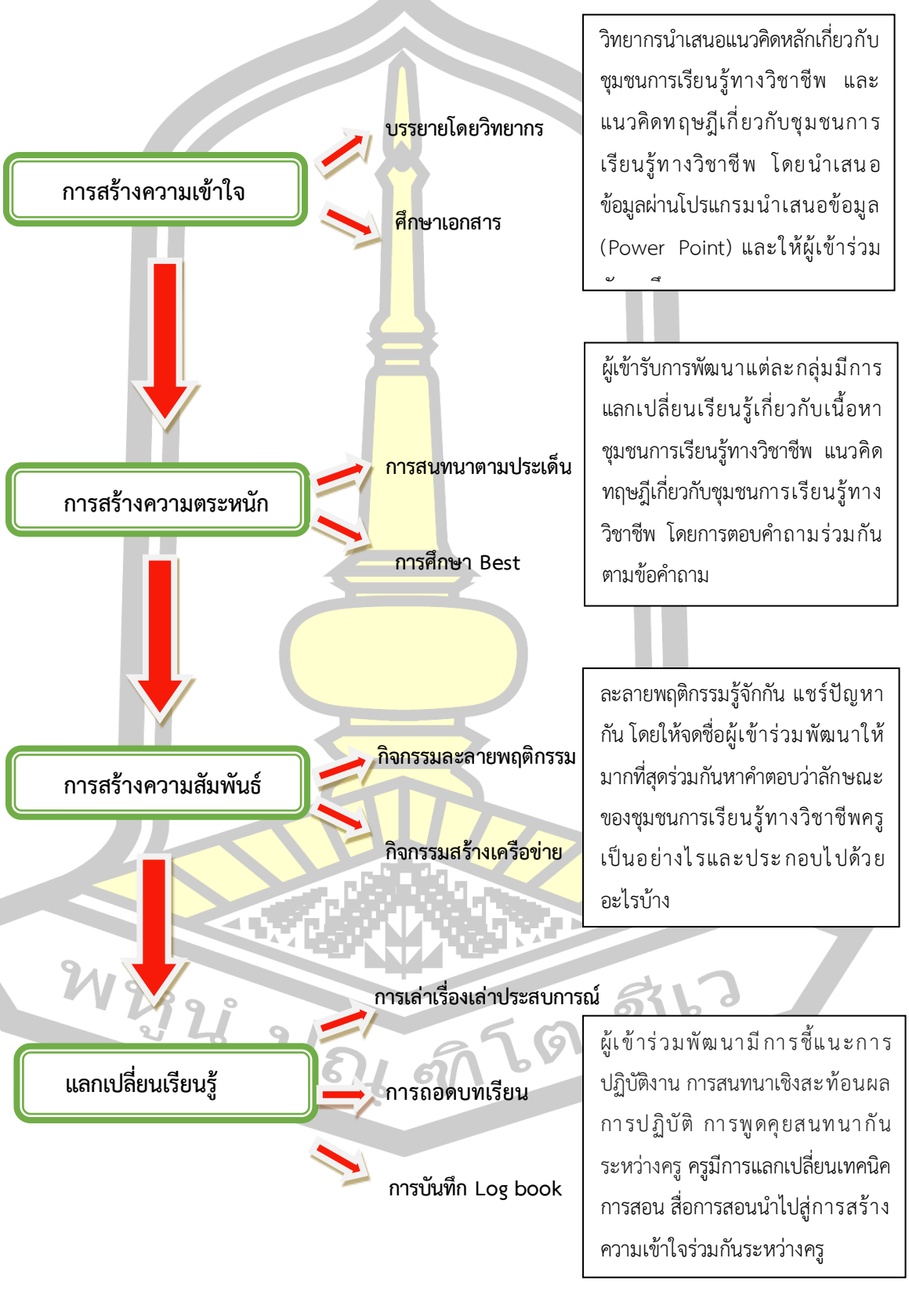

ภาคผนวก ค
ตัวอย่างแผนการพัฒนา

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

การสร้างความตระหนักชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

แผนพัฒนา หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

เรื่องการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูจำนวน 6 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

แนวคิดการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นที่นิยมอย่างมากในการนำไปปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพแนวคิดการเรียนรู้ทางวิชาชีพไม่ใช่สิ่งใหม่แต่มีพื้นฐานบนหลักการภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความสามารถขององค์กรในการเรียนรู้วงการศึกษาได้พยายามนำแนวคิดนี้มาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนโดยดัดแปลงให้เหมาะสมกับโลกการศึกษาการสร้างการเรียนรู้ทางวิชาชีพพยายามที่จะพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันสำหรับครูมุ่งไปที่การเรียนรู้มากกว่าการสอนทำงานและรับผิดชอบกับผลที่ได้รับร่วมกันชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพหมายถึงการรวมตัวร่วมใจร่วมพลังร่วมทำและร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครูผู้บริหารและนักการศึกษาบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์คุณค่าเป้าหมายและภารกิจร่วมกันโดยทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากผู้เข้ารับการพัฒนาได้พัฒนาและทำกิจกรรมตามแผนการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 แล้วผู้เข้ารับการพัฒนาสามารถ

1. อธิบายความหมาย หลักการและแนวปฏิบัติของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. ครูที่เข้ารับการพัฒนา มีความพร้อมในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดย
  - 2.1 มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีทักษะในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันตามแนวทางชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู
  - 2.2 มีแรงจูงใจในการทำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

เนื้อหาสาระ

1. ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
3. มโนทัศน์พื้นฐานด้านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

กิจกรรม

1. ขั้นการเตรียมความพร้อม
  - 1.1 วิทยากรนำเสนอภาพข้อมูล (Power point) เกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
  - 1.2 วิทยากรชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ผู้เข้ารับการพัฒนารับทราบ
2. ขั้นการนำเสนอเนื้อหาสาระ
  - 2.1 วิทยากรนำเสนอแนวคิดหลักเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยนำเสนอข้อมูลผ่านโปรแกรมนำเสนอข้อมูล(Power Point)
  - 2.2 วิทยากรแบ่งกลุ่มครูและแจกใบความรู้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
3. ขั้นการฝึกทักษะ
  - 3.1 ผู้เข้ารับการพัฒนากลุ่มมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยการตอบคำถามร่วมกันตามข้อคำถามของกิจกรรมตามใบกิจกรรมโดย
    - 3.1.1 ทำกิจกรรมละลายพฤติกรรมโดยให้ครูนั่งเป็นวงกลมกลุ่มละ 4 คน แล้วให้แนะนำตนเองให้สมาชิกในกลุ่มทราบ และให้ครูแต่ละคนเล่าประสบการณ์ความภูมิใจในการสอนภาษาอังกฤษที่ผ่านมาว่าเคยประสบความสำเร็จอย่างไรบ้าง และมีเทคนิคการสอนอย่างไร
    - 3.1.2 วิทยากรตั้งคำถามเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู
    - 3.1.3 ครูร่วมกันหาคำตอบว่าลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเป็นอย่างไรและประกอบไปด้วยอะไรบ้าง
    - 3.1.4 ในกิจกรรมมีลักษณะให้ครูคุยกันในประเด็นต่อไปนี้
      - 3.1.4.1 การสนทนา ให้ครูสนทนาในประเด็นต่อไปนี้
        - 1) ศึกษาต้นทุนเดิมโดยครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา มีการสะท้อนคิดหรือไม่ มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้หรือไม่
        - 2) ให้ครูเล่าว่าบทบาทของครูควรจะเปลี่ยนจากผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นการเรียนรู้ร่วมกับนักเรียนจะต้องทำอย่างไร
        - 3) สนทนาเรียนรู้ว่าจะมีการสังเกตการสอนอย่างไร จะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องอย่างไร (โดยครูจับคู่ เล่า-ฟัง-สรุปความรู้)

3.1.4 ทำกิจกรรมสนทนาเรียนรู้ว่าจะมีการสังเกตการสอนอย่างไร โดยให้ครูนั่งเป็นวงกลมกลุ่มละ 4 คน และให้ครูแต่ละคนเล่าประสบการณ์การสังเกตการสอนที่ผ่านมามาว่าเคยประสบความสำเร็จอย่างไรบ้าง จะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องอย่างไร

3.1.4.1) ครูแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์แล้วนำเสนอในรูปแบบโพรซาร์ท

3.1.4.2) การแลกเปลี่ยน (Share) นำเสนอในวง 4 คน

1) คนพูด 1 คน 3 คนเป็นคนฟังโดยมีหลักในการฟังคือต้องตั้งใจฟัง อย่างใคร่ครวญและบันทึกสิ่งที่ฟังว่า ได้เรียนรู้อะไรจากการฟัง

2) สลับหมุนเวียนกัน

3.1.4.3) การบันทึกการทำงานร่วมกัน ตามแบบฟอร์ม Log book

1) ฟังอย่างตั้งใจ

2) จับประเด็น จดบันทึกใน 3 ประเด็น ดังนี้

2.1) สิ่งที่ได้เรียนรู้

2.2) สิ่งที่จะพัฒนา

2.3) แนวคิดใหม่ในการพัฒนา

3.1.4.4) แบบบันทึกการสนทนา (Log book)

1) ประเด็นที่คุย

2) สิ่งที่ได้เรียนรู้

3) สิ่งที่จะนำไปปฏิบัติ

3.1.4.5.สรุปร่วมกัน 3 ข้อ (ได้แนวทางการพัฒนา)

4. การประเมินผล

4.1 วิธีการ ประเมินผลงานผู้เข้ารับการพัฒนา

4.2 เครื่องมือ แบบประเมินผลงาน

5. การทบทวนสาระสำคัญ

5.1 วิทยากรสรุปเนื้อหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

5.2 ผู้เข้ารับการพัฒนาทำแบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

สื่อวัสดุและอุปกรณ์

ใบงาน

1. ใบความรู้1.1 เรื่องชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู
2. ใบกิจกรรม1.1 เรื่องชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู
3. แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ที่1ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู	การทดสอบ	แบบทดสอบ	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู	สังเกต	ผลงานการเขียนแนวปฏิบัติ	ครูมีความพร้อมร้อยละ 70
3. ความพร้อมของครูในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู	สังเกต	แบบสังเกต	
- เจตคติ			
- แรงจูงใจ			

พูน ปณ ทัโต ชิว

ใบความรู้ 1.1 เรื่องชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูหมายถึงการรวมตัวร่วมใจร่วมพลังร่วมทำและร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครูผู้บริหารและนักการศึกษาบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์คุณค่าเป้าหมายและภารกิจร่วมกันโดยทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้

ประโยชน์ของ PLC

1. ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในงานสอนของครูลง
2. เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้นโดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจอย่างแข็งขัน
3. มีความรู้สึกที่ต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการพัฒนาการโดยรวมของนักเรียนและร่วมกันรับผิดชอบเป็นกลุ่มต่อผลสำเร็จของนักเรียน

ลักษณะของโรงเรียนที่มี PLC

การรวมตัวร่วมใจร่วมพลังร่วมทำและร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครูผู้บริหารและนักการศึกษาบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์คุณค่าเป้าหมายและภารกิจร่วมกันโดยทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกันและผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุนสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1. วิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง สมาชิกของการทำงานที่เข้าใจเป้าหมายเดียวกัน มีความมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ในส่วนของทีมงานต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและที่มีการพูดคุยสม่ำเสมอและอ้างอิงเพื่อการทำงานของทีมงาน
2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ หมายถึง ทีมทำงานที่มีความสัมพันธ์ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันโดยอภิปรายรายละเอียดที่เกิดจากการปฏิบัติในห้องเรียนและจากผลการทำงานของนักเรียนรวมทั้งการทำงานในกลุ่มและระหว่างกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาให้เป็นชุมชนทางวิชาชีพในวงกว้าง

3. ภาวะผู้นำร่วมหมายถึง ทีมงานที่มีความร่วมมือร่วมพลัง มีอำนาจและตัดสินใจ ให้ความร่วมมือกับผู้นำเหมือนเป็นผู้เรียนและสนับสนุนการตัดสินใจและแนวทางในกานสนับสนุน สมาชิกในการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำให้มีคุณภาพ ลักษณะการสร้างภาวะผู้นำนี้เป็นวิธีการ ของขุมการเรียนรู้ทางที่ต้องกระจายอำนาจ อำนวยความสะดวกแก่ทีมงาน และมีส่วนร่วมโดยไม่ ครอบงำโดยอำนาจ

4. เรียนรู้และพัฒนาเป็นทีมหมายถึง การที่ทีมมีการทำงานโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มี การทำงานเป็นทีมมากกว่าการทำงานเดี่ยว การพัฒนาทีมเพื่อการเรียนรู้เป็นทีมเป็นไปเพื่อการพัฒนา องค์กร ความเต็มใจในการพัฒนาองค์กรร่วมกันและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ร่วมกัน

5. ชุมชนกัลยาณมิตรหมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน มีวิถีและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน แบบเกื้อกูล วัฒนาความเป็นอยู่อย่างเปิดเผย ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่าง อิสระภาพ บนพื้นฐานของไว้วางใจ เคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีพลังของความเอื้ออาทร มี ทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อกัน

สรุปชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จะเป็นการร่วมด้วยช่วยกันหลายฝ่าย หลายระดับ เพื่อให้ประสบความสำเร็จด้านการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการประกาศเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันตั้งแต่ระดับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน เมื่อมาที่โรงเรียนผู้บริหาร ครู นักการศึกษาต้องวางแผนร่วมกัน มีวิสัยทัศน์และค่านิยม การเรียนรู้ ร่วมกัน การแบ่งปันเทคนิคการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน โดยสร้างเวทีเพื่อ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวของครู มองประโยชน์ส่วนรวม เพื่อเกิดผลประโยชน์กับเด็กนักเรียนให้มากที่สุด

ใบกิจกรรม 1.1 เรื่อง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

คำชี้แจงให้ครูปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ให้ครูคุยกันในประเด็นต่อไปนี้ โดยให้ครูแบ่งออกเป็นกลุ่มละ 4 คน แล้วสนทนาโดยแสดงความคิดเห็นตามประเด็นหัวข้อที่กำหนด หมุนเวียนกัน 3 รอบ ดังนี้
  - 1.1 รอบที่ 1 ทำอย่างไรครูจึงจะเปลี่ยนวิธีสอน จากการถ่ายทอดมาเป็นการสอนแบบบูรณาการ
  - 1.2 รอบที่ 2 ทำอย่างไรครูจึงจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดไปเป็นผู้ร่วมเรียนรู้กับนักเรียน
  - 1.3 รอบที่ 3 ทำอย่างไรครูจึงจะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง
2. แร่ร้นำเสนอในวงโดยให้ครูแบ่งออกเป็นกลุ่มละ 4 คน แล้วสนทนาโดยแสดงความคิดเห็นตามประเด็นหัวข้อที่กำหนด หมุนเวียนกัน 2 รอบ ดังนี้
  - 2.1 รอบที่ 1 คนพูด 1 คน 3 คนเป็นคนฟังโดยมีหลักในการฟังคือต้องตั้งใจฟังอย่างใคร่ครวญและบันทึกสิ่งที่ฟังว่า ได้เรียนรู้อะไรจากการฟัง
  - 2.2 รอบที่ 2 สลับหมุนเวียนกัน โดยคนที่ 2 หรือ คนที่ 3 พูดให้คนอื่นฟังโดยมีหลักในการฟังคือต้องตั้งใจฟัง อย่างใคร่ครวญและบันทึกสิ่งที่ฟังว่า ได้เรียนรู้อะไรจากการฟัง
3. บทบาทของคนฟัง
  - 3.1 ฟังอย่างตั้งใจ
  - 3.2 จับประเด็น จดบันทึกใน 3 ประเด็น ดังนี้
    - 3.2.1 สิ่งที่ได้เรียนรู้
    - 3.2.2 สิ่งที่จะพัฒนา
    - 3.2.3 แนวคิดใหม่ในการพัฒนา
4. แบบบันทึกการสนทนา (Log book)
  - 4.1 ประเด็นที่คุย
  - 4.2 สิ่งที่ได้เรียนรู้

4.3 สิ่งที่จะนำไปปฏิบัติ

5. สรุปร่วมกัน 3 ข้อ (ได้แนวทางการพัฒนา) โดย ครูที่เข้ารับการพัฒนาร่วมกันอภิปรายถึงแนวทางการทำงานร่วมกันและกำหนดวิธีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ภายในทีมของตนเอง โดยใช้ช่องทางแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายเช่น ระบบเครือข่ายออนไลน์ หรือการประชุมร่วมกันทุกสัปดาห์

แบบบันทึกการสนทนา(Log book)

เรื่อง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

บันทึกการฟัง(ประเด็นที่คุย)	ข้อคิด
	สิ่งที่เรียนรู้
	สิ่งที่จะนำไปปฏิบัติ

ลงชื่อ (.....)

แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบนี้เป็นแบบปรนัยจำนวน 10 ข้อ 10 คะแนนเวลาในการทำแบบทดสอบ 10 นาที

2. ทำเครื่องหมาย X ลงบนกระดาษคำตอบตามข้อ ก ข ค ง ในข้อคำตอบที่ถูกต้องที่สุด เพียง 1 ข้อ

1. วิสัยทัศน์หมายถึงถึง

- ก. ครูเข้าใจเป้าหมายเดียวกัน
- ข. สมาชิกของการทำงานเข้าใจเป้าหมายเดียวกัน
- ค. ผู้บริหารเข้าใจเป้าหมายครู
- ง. ครูเข้าใจเป้าหมายนักเรียน

2. ข้อใดไม่ใช่ความคิดหลักสามประการของการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งสะท้อนข้อเรียกร้องของภาคี

- ก. พันธกิจต่อการเรียนรู้ชั้นสูงสำหรับนักเรียนทุกคน
- ข. ความสำคัญอย่างยิ่งยวดในการร่วมมือและร่วมแรงเพื่อบรรลุภารกิจนั้น
- ค. มุ่งมั่นที่จะทำให้โรงเรียนตอบสนองความต้องการของนักเรียนแต่ละคน
- ง. มุ่งต่อผลสำเร็จของนักเรียนอย่างยิ่งยวด

3. ข้อใดไม่ใช่แนวคิดหลักของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งสะท้อนข้อเรียกร้องของภาคี

- ก. พันธกิจต่อการเรียนรู้ชั้นสูงสำหรับนักเรียนทุกคน
- ข. ความสำคัญอย่างยิ่งยวดในการร่วมมือและร่วมแรงเพื่อบรรลุภารกิจนั้น
- ค. สร้างพลังความเข้มแข็งให้ชุมชน
- ง. มุ่งมั่นต่อผลลัพธ์ที่จะทำให้โรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนแต่ละคน

4. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะสำคัญที่ทำให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

- ก. การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน
- ข. การร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
- ค. การร่วมมือร่วมพลัง
- ง. การร่วมเสียสละทางด้านการเงิน

5. แนวคิดในการจัดกิจกรรมเน้นผลสัมฤทธิ์ ข้อใดไม่ใช่

- ก.อะไรคือสิ่งที่เราต้องการให้ครูรู้
- ข.อะไรคือสิ่งที่เราต้องการให้นักเรียนเรียนรู้
- ค.จะรู้ได้อย่างไรว่าเมื่อไหร่นักเรียนจะได้เรียนรู้
- ง.เราจะยกผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้อย่างไร

6. ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบ่งได้ 3 ระดับ ข้อใดไม่ใช่

- ก.ระดับสถานศึกษา
- ข.ระดับเครือข่าย
- ค.ระดับจังหวัด
- ง.ระดับชาติ

7. ระดับสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ข้อใดไม่ใช่

- ก.ระดับนักเรียน
- ข.ระดับครู
- ค.ระดับผู้ประกอบวิชาชีพ
- ง.ระดับการเรียนรู้ของชุมชน

8. การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 3 แนวคิด ข้อใดไม่ใช่

- ก.ผู้เชี่ยวชาญ
- ข.ชุมชน
- ค.การเรียนรู้
- ง.นักธุรกิจ

9. แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีพื้นฐานมาจาก

- ก. ภาครัฐ
- ข.ภาคธุรกิจกับความสามารถขององค์กรในการเรียนรู้
- ค. ภาคประชาชน
- ง. ภาคประชาคม

10. ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (โรงเรียน) หมายถึง

- ก. การรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ผู้บริหารกับศึกษานิเทศก์
- ข. การรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ครูกับศึกษานิเทศก์
- ค. การรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ครูกับผู้บริหาร
- ง. การรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ครู ผู้บริหารและนักการศึกษา

แผนการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

เรื่องการออกแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจำนวน 6 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

กระบวนการเรียนรู้ประกอบไปด้วย เป้าหมายการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ โดยในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปสู่เป้าหมายที่กำหนด

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินการและพัฒนาและทำกิจกรรมตามแผนการฝึกอบรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 แล้ว ผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินการสามารถ

-ครูสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาอังกฤษได้

เนื้อหาสาระ

1. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

กิจกรรม(การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้)

1. ขั้นการเตรียมความพร้อม
  - 1.1 วิจัยการนำเสนอการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในรูปแบบของภาพยนตร์สั้น (Video Clip) พร้อมทั้งนำเสนอว่าการจัดการเรียนการสอนนั้น จะต้องมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้การจัดการเรียนรู้นั้นไปสู่มาตรฐานและตัวชี้วัดตามที่หลักสูตรกำหนด
  - 1.2 วิจัยการชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เชื่อมโยงสู่แผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินการได้รับทราบ

2. ขั้นการนำเสนอเนื้อหาสาระ

2.1 วิทยากรนำเสนอเกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

3. ขั้นการฝึกทักษะ

3.1 ผู้เข้ารับการพัฒนาแต่ละกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาการออกแบบแผนการสอนการตอบคำถามร่วมกันตามข้อคำถามของกิจกรรมตามใบกิจกรรมโดย

3.1.1 วิทยากรแบ่งกลุ่มครูและแจกใบงานแผนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT)

3.1.2 วิทยากรตั้งคำถามเกี่ยวกับแผนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT)

3.1.3 ครูร่วมกันหาคำตอบว่าลักษณะของแผนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) เป็นอย่างไรและประกอบไปด้วยอะไรบ้าง

3.1.4 ในกิจกรรมมีลักษณะให้ครูคุยกันในประเด็นต่อไปนี้

3.1.4.1 การสนทนา ให้ครูสนทนาในประเด็นต่อไปนี้

1) การออกแบบแผนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแบบเดิมเป็นอย่างไร

2) แนวการดำเนินการแผนการสอนที่ดีควรทำอย่างไร

3) สิ่งที่จะพัฒนาคืออะไร

4) ครูแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์แล้วนำเสนอในรูปแบบโพรซาร์ท

3.1.4.2 การแลกเปลี่ยน (Share) นำเสนอในวง 4 คน

1) คนพูด 1 คน 3 คนเป็นคนฟังโดยมีหลักในการฟังคือต้องตั้งใจฟัง อย่งใคร่ครวญและบันทึกสิ่งที่ฟังว่า ได้เรียนรู้อะไรจากการฟัง

2) สลับหมุนเวียนกัน

3.1.4.3 การบันทึกการทำงานร่วมกัน ตามแบบฟอร์ม Log book

1) ฟังอย่างตั้งใจ

2) จับประเด็น จดบันทึกใน 3 ประเด็น ดังนี้

2.1) สิ่งที่ได้เรียนรู้

2.2) สิ่งที่จะพัฒนา

2.3) แนวคิดใหม่ในการพัฒนา

3.1.4. 4. แบบบันทึกการสนทนา (Log book)

1) ประเด็นที่คุย

2) สิ่งที่ได้เรียนรู้

3) สิ่งที่จะนำไปปฏิบัติ

3.1.4.5. สรุปพร้อมกัน 3 ข้อ (ได้แนวทางการพัฒนา

4. การประเมินผล

4.1 วิธีการ ประเมินผลงานผู้เข้ารับการพัฒนา

4.2 เครื่องมือ แบบประเมินผลงาน

5. การทบทวนสาระสำคัญ

5.1 ผู้เข้าพัฒนาร่วมกันนำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้น พร้อมทั้งช่วยกันสรุป
ถึงองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

สื่อ วัสดุและอุปกรณ์

1. ใบความรู้ 2.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

2. ใบกิจกรรม 2.2 เรื่องการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

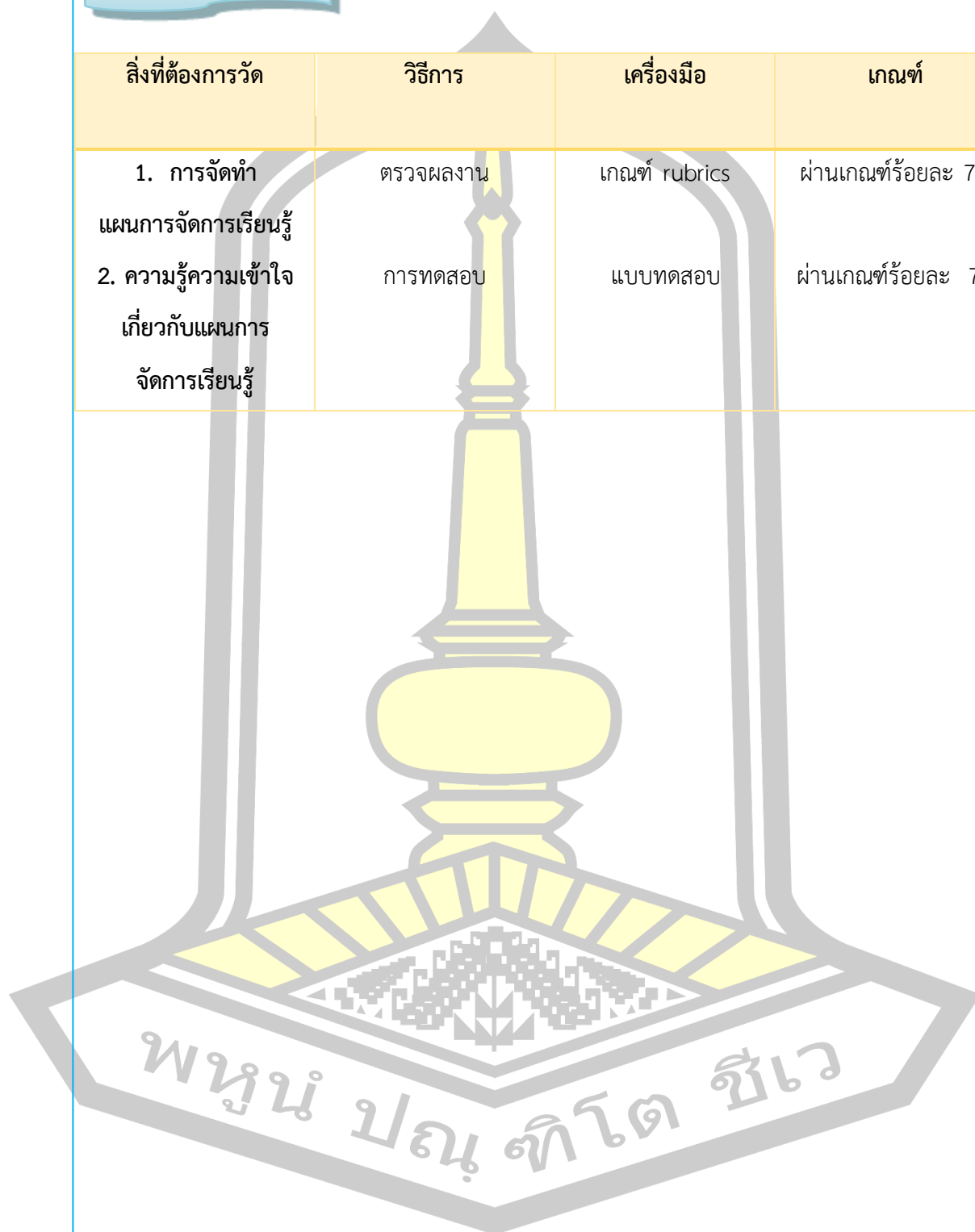
3. แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การออกแบบแผนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการ

สื่อสาร

พูนุ ปณุกิตโต ชีเว

การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. การจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้	ตรวจผลงาน	เกณฑ์ rubrics	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70
2. ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับแผนการ จัดการเรียนรู้	การทดสอบ	แบบทดสอบ	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

ใบความรู้ 1 เรื่อง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าอย่างละเอียดเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งมีเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และวิธีวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน

ลักษณะที่ดีของแผนการจัดการเรียนรู้

1. เนื้อหาต้องเขียนเป็นรายชั่วโมงโดยเขียนให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องให้อยู่ในโครงการสอน และเขียนเฉพาะเนื้อหาสาระสำคัญพอสังเขป
2. แผนการจัดการเรียนรู้หรือหลักการสำคัญ(Concept)ต้องเขียนให้ตรงกับเนื้อหาที่จะสอน ส่วนนี้ถือเป็นหัวใจของเรื่องครูต้องทำความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนจนสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
3. แผนการจัดการเรียนรู้ต้องเขียนให้สอดคล้องกลมกลืนกับจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ มิใช่เขียนสอดคล้องเฉพาะเนื้อหาที่จะสอนเท่านั้นเพราะจะได้เฉพาะพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้ ความจำสมองหรือการพัฒนาของผู้เรียนจะไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร
4. กิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดเทคนิคการสอนต่างๆที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
5. สื่อที่ใช้ควรเลือกให้สอดคล้องกับเนื้อหาสื่อดังกล่าวต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในหลักการได้ง่าย
6. วัดผลโดยคำนึงถึงเนื้อหาจุดประสงค์และช่วงที่ทำการวัด(ก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน) เพื่อตรวจสอบว่าการสอนของครูบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

องค์ประกอบหลักของแผนการจัดการเรียนรู้

1. กิจกรรม
2. ทักษะหลัก
3. เป้าหมายตามกรอบ CEFR
4. ความสอดคล้อง

4.1 มาตรฐานการเรียนรู้

4.2 แนวทางการสอนเพื่อการสื่อสาร (CLT)

5.ทักษะเฉพาะวิชา:

6.หน้าที่ของภาษา :

7.การเตรียมการ/สื่อ/อุปกรณ์

7.1 คำศัพท์

7.2 สื่อการจัดกิจกรรม :

8.ขั้นตอนการจัดกิจกรรม :

8.1 กิจกรรมก่อนเรียน (Warm Up)

8.2 ชี้นำเสนอ (Presentation)

8.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม :

8.3.1 กิจกรรมก่อนการฟัง พูด อ่าน เขียน

8.3.2 กิจกรรมระหว่างการฟังพูด อ่าน เขียน

8.3.3 กิจกรรมหลังการฟังพูด อ่าน เขียน

8.4 ชี้นำไปใช้ (Production)

8.5. ชี้นำสรุป (Wrap up)

8.6 ชี้นำงาน / ภาระงาน

พหุ ประจักษ์ วิทยา

กิจกรรม : ฟังแล้วแสดงบทบาทสมมติในร้านอาหาร

ทักษะหลัก : Overall Listening

เป้าหมายตามกรอบ CEFR

สามารถเข้าใจข้อมูลและเข้าใจง่ายๆ เกี่ยวกับครอบครัว ผู้คน บ้าน งานอดิเรก ร้านอาหาร

ความสอดคล้อง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ต1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ต. 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูล แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวทางการสอนเพื่อการสื่อสาร (CLT)

- Interaction :การเรียนรู้ภาษาจะเกิดขึ้นได้ง่ายถ้าผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์หรือสื่อสาร ในภาษานั้นอย่างมีความหมาย

- Meaningful Communication การสื่อสารจะมีความหมายก็ต่อเมื่อผู้เรียนผ่านกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับตน มีประโยชน์น่าสนใจและมีส่วนร่วม

In a restaurant

ทักษะเฉพาะวิชา: การฟัง - ฟังข้อความเกี่ยวกับการสนทนาสั่งอาหารในภัตตาคาร

หน้าที่ของภาษา :

การถามตอบเกี่ยวกับในร้านอาหาร (Asking and answering about food in the restaurant.)

การเตรียมการ/สื่อ/อุปกรณ์

- วิทยากรเตรียมบทสนทนาเกี่ยวกับเหตุการณ์ในภัตตาคาร เพื่อเป็นการกำหนดสถานการณ์ให้ เตรียมบัตรข้อความการสนทนาให้นักเรียนเรียงลำดับการสนทนา

- นักเรียนนั่งเป็นกลุ่มแล้วฟังบทสนทนาเกี่ยวกับเหตุการณ์ในภัตตาคารจนเข้าใจ จากนั้นช่วยกันเขียนบทสนทนาของตนเองเกี่ยวกับการสั่งอาหาร

- นักเรียนซ้อมบทและคิวการแสดงให้คล่อง และส่งตัวแทนกลุ่มแสดงบทบาทสมมติ

- วิทยากรและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการแสดง บทพูด ส่วนวน ไวยากรณ์

คำศัพท์ : waiter. waitress. customer. recomend. manu. change. keep. pay. sound like
Right back. order. choicedessert. restaurant. orange juice.

สื่อการจัดกิจกรรม :

1. บัตรภาพ : waiter. waitress.customer.recomend.manu.change.keep.pay.sound
Like Right back.order.choicedessert.restaurant.orange juice.

2. บัตรคำ :waiter. waitress.customer.recomend.manu.change.keep.pay.sound
like right back.order.choice dessert.restaurant.orange juice.

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม :

กิจกรรมก่อนเรียน (Warm Up)

1.ครูทบทวนบทเรียนด้วยการแสดงภาพอาหารโดยให้นักเรียนช่วยกันบอกส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาหารและโรงแรม

2.. ครูทักทายถามนักเรียนเกี่ยวกับอาหารในภัตตาคาร

1) What would you like something to drink?

2) Can I have your name, please?

3) Could you spell that, please?

ชั้นนำเสนอ (Presentation)

1. ครูอธิบายการใช้ชุดกิจกรรมแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และวิธีการประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมให้นักเรียนทราบอีกครั้ง

2.ครูเตรียมบทสนทนาเกี่ยวกับเหตุการณ์ในโรงแรม เพื่อเป็นการกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียน เตรียมบัตรข้อความการสนทนาให้นักเรียนเรียงลำดับการสนทนา

3. ครูนำเสนอคำศัพท์ใหม่ โครงสร้างทางไวยากรณ์ ให้นักเรียนฝึกพูดตาม เป็นแบบอย่างที่ถูกต้องในการออกเสียง เน้นการให้ผู้เรียนเข้าใจความหมาย

What will you recommend for lunch?

What would you like to drink?.

What would you like for the dessert?

How much is it altogether?

4. ทบทวนชื่อ ภัตตาคาร อาหาร เครื่องดื่ม โดยให้นักเรียนช่วยกันบอกชื่อ อาหาร เครื่องดื่ม แล้วเขียนบนกระดานเช่น dessert.restaurant.orange juice

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการฟัง

กิจกรรมก่อนการฟัง

1.นักเรียนนั่งเป็นกลุ่มเรียงบัตรข้อความให้เป็นบทสนทนาที่ถูกต้อง

กิจกรรมระหว่างการฟัง

2. นักเรียนนั่งเป็นกลุ่มแล้วฟังบทสนทนาเกี่ยวกับเหตุการณ์ในภัตตาคารขณะฟังความถูกต้องของบทสนทนา และแก้ไขให้ถูกต้อง แล้วจากนั้นช่วยกันเขียนรายการอาหาร บทพูด ข้อความสำนวน ประโยคเรียงตามลำดับก่อนหลัง

กิจกรรมหลังการฟัง

3. นักเรียนซ้อมบทและคิวการแสดงให้คล่อง แล้วแสดงบทบาทสมมุติเป็นกลุ่ม
4. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสมมุติ

ขั้นนำไปใช้ (Production)

-นักเรียนซ้อมบทและคิวการแสดงให้คล่อง และส่งตัวแทนกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติหน้า

ห้องเรียน

ขั้นสรุป (Wrap up)

-ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการแสดง บทพูด สำนวน ไวยากรณ์

ชิ้นงาน / ภาระงาน

1. ทำแบบทดสอบ
2. งานเขียนบรรยายเกี่ยวกับการสั่งอาหารและการจองที่พักในโรงแรม

กิจกรรม : การจองโรงแรม (Hotel Reservation)

ทักษะหลัก : TRANSACTIONS

เป้าหมายตามกรอบ CEFR

ผู้เข้ารับการพัฒนามาสามารถนัดหมายด้วยตนเองหรือทางโทรศัพท์ เช่นการจองตั๋วเครื่องบิน โรงแรม รถเช่า ภัตตาคาร โรงภาพยนตร์ เป็นต้น

ความสอดคล้อง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึก และความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

ต. 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชนและสังคม

2. แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (CLT)

- Effective Tasks กิจกรรมภาษาหรือแบบฝึกหัดที่มีคุณภาพในชั้นเรียน จะทำให้นักเรียนมีโอกาสนำเสนอความหมายในภาษา เพิ่มพูนแหล่งการเรียนรู้ภาษา สังเกตการใช้ภาษาและมีส่วนร่วมในการสื่อสาร

ทักษะเฉพาะวิชา: การพูด - พูดข้อความเกี่ยวกับการสนทนาจองโรงแรม

หน้าที่ของภาษา :

การถามตอบเกี่ยวกับการจองโรงแรม (Asking and answering about Hotel Reservation)

การเตรียมการ/สื่อ/อุปกรณ์

- วิทยากรเตรียมบทสนทาระหว่าง Receptionist กับ Guest สำนวนภาษาที่เกี่ยวกับการจองโรงแรม เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและเตรียมแบบทดสอบ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและความสามารถในการสื่อสารของครู

คำศัพท์ :

reservation certainly, spell, first name, last name, stay vacancy, single room, available rate, credit, card, confirm, receptionist, guest

สื่อการจัดกิจกรรม :

1. บัตรคำศัพท์ reservation, certainly, spell, first name, last name, stay, vacancy, single room, available, rate, credit, card, confirm, receptionist, guest

2. ใบงาน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม :

กิจกรรมก่อนเรียน (Warm Up)

1. ครูทบทวนบทเรียนด้วยการแสดงภาพโรงแรมโดยให้นักเรียนช่วยกันบอกส่วนที่เกี่ยวข้องกับ โรงแรม

2. ครูทักทายถามนักเรียนเกี่ยวกับโรงแรม

1) Do you have a vacation room?

2) Can I have your name, please?

3) Could you spell that, please?

ขั้นนำเสนอ (Presentation)

1. ครูอธิบายการใช้ชุดกิจกรรมแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และวิธีการประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมให้นักเรียนทราบอีกครั้ง

2. ครูเตรียมบทสนทนาเกี่ยวกับเหตุการณ์ในโรงแรม เพื่อเป็นการกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียน เตรียมบัตรข้อความการสนทนาให้นักเรียนเรียงลำดับการสนทนา

3. ครูนำเสนอคำศัพท์ใหม่ โครงสร้างทางไวยากรณ์ ให้นักเรียนฝึกพูดตาม เป็นแบบอย่างที่ถูกต้องในการออกเสียง เน้นการให้ผู้เรียนเข้าใจความหมาย

Do you have a vacation room?

Can I have your name, please?

What kind of room would you like, sir?

4. ทบทวนการจองโรงแรม โดยให้นักเรียนช่วยกันบอกชื่อ การจองห้อง ราคาห้อง แล้วเขียนบนกระดานเช่น stay, vacancy, single room, available, rate

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการพูด

กิจกรรมการนำเสนอ

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์การเข้าพักโรงแรมว่า มีขั้นตอนอะไรบ้าง
2. ครูนำเสนอ / ทบทวน คำศัพท์ สำนวน และโครงสร้างประโยคในการสนทนา

กิจกรรมการฝึก

3. นักเรียนศึกษาคำศัพท์ สำนวนภาษาที่ใช้ในการจองโรงแรม
4. นักเรียนจับคู่ฝึกสนทนาตามบทสนทนาจองโรงแรม (Hotel Reservation) โดยฝึกสนทนาตามครูก่อน และจับคู่ฝึกกับเพื่อน

กิจกรรมการนำไปใช้

5. นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจองโรงแรม
6. นักเรียนจับคู่เพื่อนแสดงบทบาทสมมุติ สนทนาโต้ตอบ โดยนักเรียนอาจเปลี่ยนแปลงคำถาม/ ตามความเหมาะสม

ขั้นนำไปใช้ (Production)

-นักเรียนซ้อมบทและคิวการแสดงให้คล่อง และส่งตัวแทนกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติหน้า

ห้องเรียน

ขั้นสรุป (Wrap up)

-ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการแสดง บทพูด สำนวน ไวยากรณ์

ชิ้นงาน / ภาระงาน

1. ทำแบบทดสอบ
2. งานเขียนบรรยายเกี่ยวกับการจองที่พักในโรงแรม

เป้าหมายตามกรอบ CEFR :

สามารถเข้าใจประเด็นหลักในบทความสั้นๆ จากหนังสือพิมพ์ และนิตยสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และหัวข้อที่คุ้นเคย

หัวข้อเรื่อง :

การอ่านบทความ

ความสอดคล้อง:

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ต. 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สถานการณ์ ข่าว เรื่องที่อยู่ในความสนใจ และสื่อสารได้อย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางการสอนเพื่อการสื่อสาร (CLT)

- Interaction : การเรียนรู้ภาษาจะเกิดขึ้นได้ง่ายถ้าผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์หรือสื่อสาร ในภาษานั้นอย่างมีความหมาย
- Meaningful Communication การสื่อสารจะมีความหมายก็ต่อเมื่อผู้เรียนผ่านกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับตน มีประโยชน์น่าสนใจและมีส่วนร่วม

ทักษะเฉพาะวิชา: การอ่าน – อ่านข้อความเกี่ยวกับหุ่นยนต์

หน้าที่ของภาษา :

การอ่านข่าวบทความเกี่ยวกับหุ่นยนต์ (Asking and answering about robots)

การเตรียมการ/สื่อ/อุปกรณ์

- วิทยากรเตรียมบทความเกี่ยวกับหุ่นยนต์ เพื่อให้ครูได้ศึกษาและเตรียมแบบทดสอบเพื่อตรวจสอบความเข้าใจและความสามารถในการอ่านจับใจความ

คำศัพท์ :

Explosion, control, used to, carried, kinds, different, such as, robots, plants

สื่อการจัดกิจกรรม :

1. บัตรคำศัพท์ explosion, control, used to, carried, kinds, different, t such as, robots plants
2. ใบงาน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม :

กิจกรรมก่อนเรียน (Warm Up)

1. ครูทบทวนบทเรียนด้วยการแสดงภาพหุ่นยนต์โดยให้นักเรียนช่วยกันบอกส่วนที่เกี่ยวข้องกับ หุ่นยนต์
- 2.. ครูซักทนายถามนักเรียนเกี่ยวกับหุ่นยนต์
  - 1)What is the robot made from ?
  - 2)What's the robot's controller?
  - 3) What's the robot's name?

ขั้นนำเสนอ (Presentation)

1. ครูอธิบายการใช้ชุดกิจกรรมแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และวิธีการประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมให้นักเรียนทราบอีกครั้ง
2. ครูเตรียมบทสนทนาเกี่ยวกับหุ่นยนต์ เพื่อเป็นการกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียน เตรียมบัตรข้อความการสนทนาให้นักเรียนเรียงลำดับการสนทนา
3. ครูนำเสนอคำศัพท์ใหม่ โครงสร้างทางไวยากรณ์ ให้นักเรียนฝึกพูดตาม เป็นแบบอย่างที่ถูกต้องในการออกเสียง เน้นการให้ผู้เรียนเข้าใจความหมาย
  - Who used the robot stop bomb?
  - What star did Robot use to go ?
  - What is the Robot used to carried ?
4. ทบทวนชื่อrobotโดยให้นักเรียนช่วยกันบอกส่วนที่เกี่ยวข้องกับหุ่นยนต์ แล้วเขียนบนกระดาน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการอ่าน

กิจกรรมก่อนการอ่าน

1. ครูกับนักเรียนพูดคุยเรื่องข่าว บทความ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
2. ครูรับสำเนาข่าวจากหนังสือพิมพ์ กระดาษและดินสอ หรืออาจฉายโปรเจคเตอร์ให้นักเรียนดู

กิจกรรมระหว่างการอ่าน

3. ครูตอบคำถามประมาณ 5 – 10 ข้อ โดยอ่านเนื้อเรื่อง แล้วเขียนคำตอบให้เร็วที่สุด คนที่ทำเสร็จก่อนเป็นผู้ชนะ

กิจกรรมหลังการอ่าน

4. นักเรียนอ่านบทความอีกครั้ง แล้วเขียนแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับบทความนี้ 4 – 5 ประโยค

ชั้นนำไปใช้ (Production)

-นักเรียนซ้อมบทและคิวการแสดงให้คล่อง และส่งตัวแทนกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติหน้า

ห้องเรียน

ขั้นสรุป (Wrap up)

-ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการแสดง บทพูด สำนวน ไวยากรณ์

ชิ้นงาน / ภาระงาน

1. ทำแบบทดสอบ
2. งานเขียนบรรยายเกี่ยวกับการสั่งอาหารและการจองที่พักในโรงแรม

กิจกรรม : การสัมภาษณ์(Interviewing people)

ทักษะหลัก : Creative

เป้าหมายตามกรอบ CEFR :

สามารถเขียนเกี่ยวกับสิ่งของและบุคคลที่ตนเองรู้จักเป็นอย่างดีด้วยการใช้ภาษาอย่างง่ายๆ เช่น รายละเอียดของเพื่อน สิ่งที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

หัวข้อเรื่อง :

การเขียนตอบเรื่องราวเกี่ยวกับเพื่อน

ความสอดคล้อง:

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ต. 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สถานการณ์ ข่าว เรื่องที่อยู่ในความสนใจ และสื่อสารได้อย่างต่อเนื่อง

2.แนวทางการสอนเพื่อการสื่อสาร (CLT)

- การเรียนรู้ภาษาที่สองจะเกิดขึ้นได้ง่ายถ้านักเรียนได้ปฏิสัมพันธ์หรือสื่อสารในภาษานั้นอย่างมีความหมาย
- การสื่อสารจะมีความหมายก็ต่อเมื่อนักเรียนผ่านกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับตน มีประโยชน์ น่าสนใจ และมีส่วนร่วม

หัวข้อเรื่อง

Interview my friends

การเตรียมการ/สื่อ/อุปกรณ์

เตรียมตัวอย่างบท การสนทนาระหว่างเพื่อนเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป เช่น ที่อยู่อาศัย ครอบครัว ที่ผ่านมา ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต

คำศัพท์ :

Have, work, wake up, sandwich, uniform, meet, family

สื่อการจัดกิจกรรม :

1. เตรียมคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆของนักเรียน
2. บัตรคำศัพท์ : have, work, wake up, sandwich, uniform, meet, family

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม :**กิจกรรมก่อนเรียน (Warm Up)**

1. ครูทบทวนบทเรียนด้วยการแสดงภาพการสนทนาระหว่างบุคคลโดยให้นักเรียนช่วยกันบอกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสนทนา
2. ครูซักทายถามนักเรียนเกี่ยวกับการสนทนาระหว่างบุคคล
  - 1) Who do you stay with?
  - 2) How many brothers and sister do you have?
  - 3) What would you like to be in the future ?

ขั้นนำเสนอ (Presentation)

1. ครูอธิบายการใช้ชุดกิจกรรมแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และวิธีการประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมให้นักเรียนทราบอีกครั้ง
2. ครูเตรียมบทสนทนาเกี่ยวกับเหตุการณ์สนทนา เพื่อเป็นการกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียน เตรียมบัตรข้อความการสนทนาให้นักเรียนเรียงลำดับการสนทนา
3. ครูนำเสนอคำศัพท์ใหม่ โครงสร้างทางไวยากรณ์ ให้นักเรียนฝึกพูดตาม เป็นแบบอย่างที่ถูกต้องในการออกเสียง เน้นการให้ผู้เรียนเข้าใจความหมาย

How many people are there in your family?

Who is your favorite singer ?

What sport do you like best ?
4. ทบทวนการสนทนา โดยให้นักเรียนช่วยกันบอกชื่อ การสนทนาระหว่างกัน แล้วเขียนบนกระดานเช่น have, work, wake up, sandwich, uniform, meet, family

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเขียน

กิจกรรมก่อนการเขียน

1. นำเข้าสู่หัวข้อเรื่อง ครอบครัว อาชีพ ทั่วไป แล้วให้นักเรียนทั้งห้องช่วยกันตั้งคำถามเกี่ยวกับ เรื่องต่างๆไปของเพื่อนที่ผ่านมา
2. นักเรียนทั้งห้องเสนอคำถาม และช่วยกันคิดว่าข้อคำถามที่ตนถามเพื่อนนั้น จะจัดจำแนกเข้าหัวข้อใดบ้าง นักเรียนเขียนตารางจัดหัวข้อบนกระดาน
3. นักเรียนอ่านบทอ่านสั้นๆ ที่ครูแจก ครูใช้คำถามตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน ครูอาจเพิ่มเติมหัวข้อที่ได้จากการอ่านในตารางบนกระดาน

กิจกรรมระหว่างการเขียน

4. นักเรียนจับคู่สัมภาษณ์ในห้องหนึ่งคน โดยใช้คำถามบนกระดานและให้จดบันทึกคำตอบที่ได้อีกวิธีหนึ่งที่อาจทำได้คือให้สัมภาษณ์ เป็นการบ้าน นักเรียนอาจสัมภาษณ์เพื่อนหรือสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัวก็ได้
5. นักเรียนใช้บันทึกเป็นข้อมูลสำหรับการเขียนรายงาน

กิจกรรมหลังการเขียน

6. นักเรียนอาสาสมัครออกมาอ่านรายงานของตนหน้าชั้น
7. นักเรียนแสดงงานเขียนของตนเองทั้งหมด โดยมีภาพของการให้สัมภาษณ์

ขั้นนำไปใช้ (Production)

-นักเรียนซ้อมบทและคิวการแสดงให้คล่อง และส่งตัวแทนกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติหน้า

ห้องเรียน

ขั้นสรุป (Wrap up)

-ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการแสดง บทพูด สำนวน ไวยากรณ์

ชิ้นงาน / ภาระงาน

1. ทำแบบทดสอบ
2. งานเขียนบรรยายเกี่ยวกับการสนทนา

พจนานุกรม อธิปไตย ชีวะ

ใบกิจกรรม 2.2 เรื่อง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจงให้ศึกษาตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แล้วเลือกเนื้อหา มา 1 เรื่อง ออกแบบกิจกรรมและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามแบบฟอร์ม

แผนการจัดการเรียนรู้

รหัส-ชื่อรายวิชา.....กลุ่มสาระการเรียนรู้.....
 หน่วยการเรียนรู้เรื่อง.....ระดับชั้น.....ภาคเรียนที่.....จำนวน.....ชั่วโมง/สัปดาห์
 แผนการเรียนรู้ที่.....เรื่อง.....เวลา.....ชั่วโมง
 ผู้สอน.....โรงเรียน.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1.กิจกรรม

.....
 .....

2.ทักษะหลัก

.....
 .....

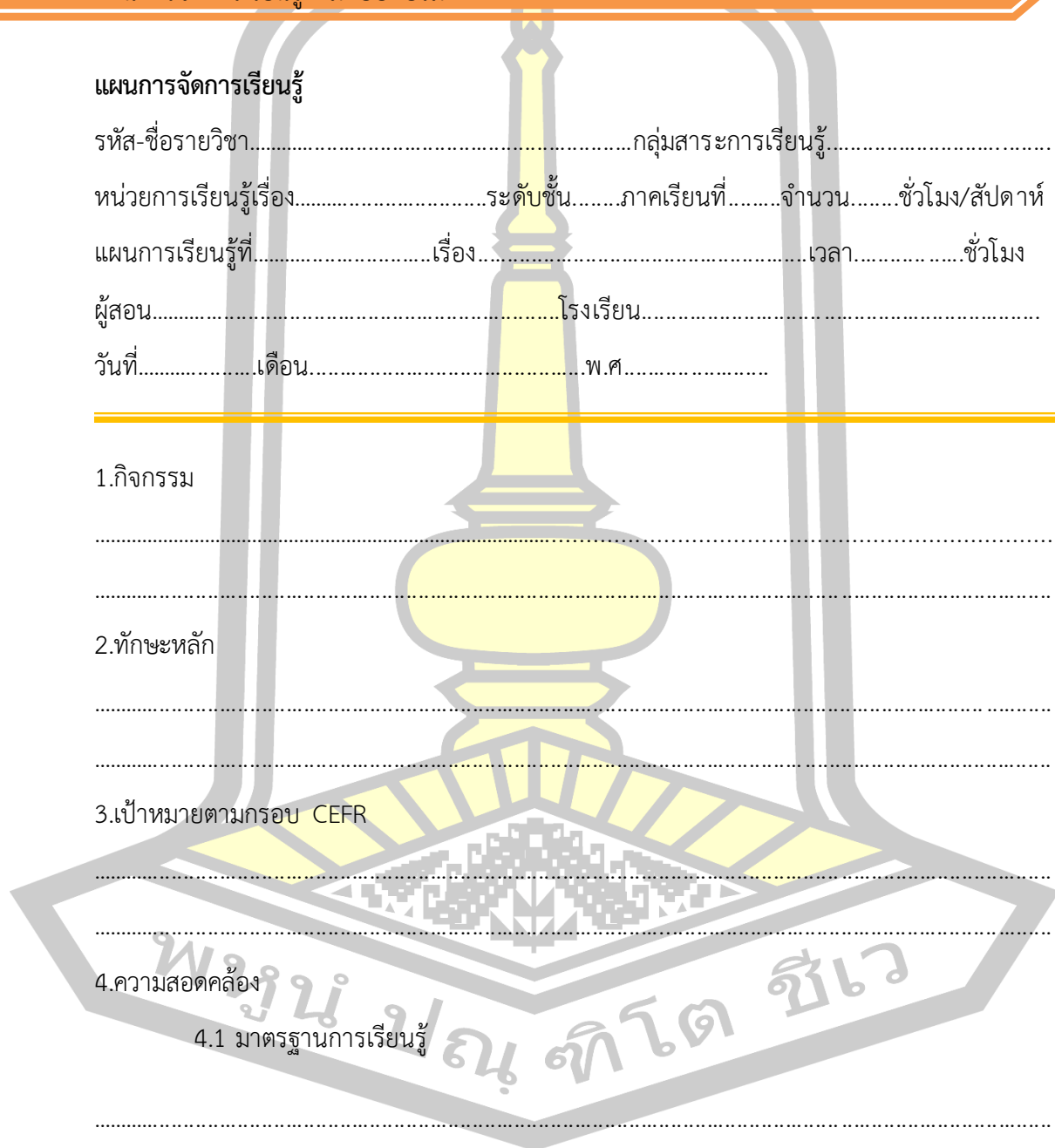
3.เป้าหมายตามกรอบ CEFR

.....
 .....

4.ความสอดคล้อง

4.1 มาตรฐานการเรียนรู้

.....
 .....

4.2 แนวทางการสอนเพื่อการสื่อสาร (CLT)

5.ทักษะเฉพาะวิชา

6.หน้าที่ของภาษา :

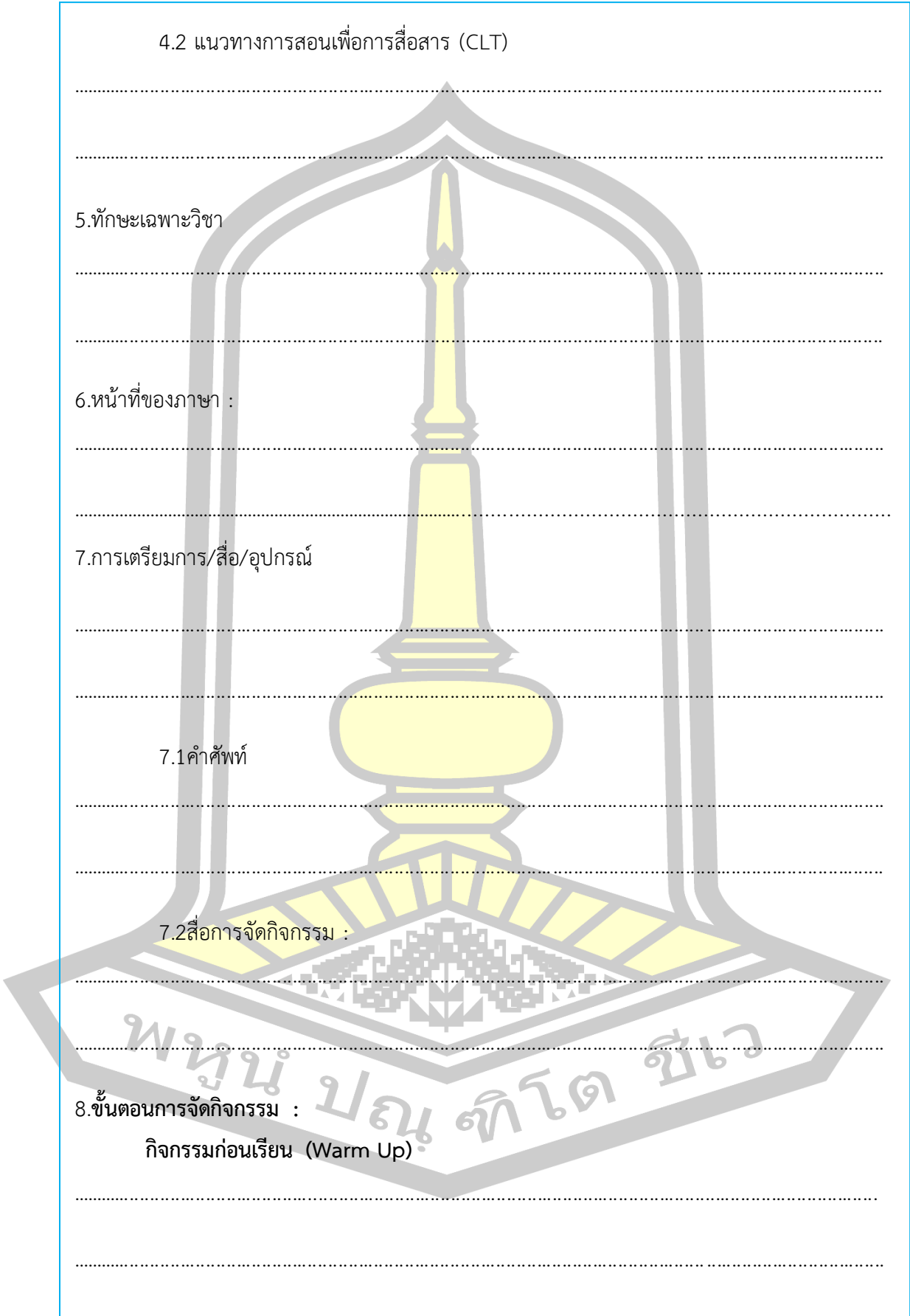
7.การเตรียมการ/สื่อ/อุปกรณ์

7.1 คำศัพท์

7.2 สื่อการจัดกิจกรรม :

8.ขั้นตอนการจัดกิจกรรม :

กิจกรรมก่อนเรียน (Warm Up)

ชั้นนำเสนอ (Presentation)

.....
.....

ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practice)

กิจกรรมก่อนการฟัง

.....
.....

กิจกรรมระหว่างการฟัง

.....
.....

กิจกรรมหลังการฟัง

ชั้นนำไปใช้ (Production)

.....
.....

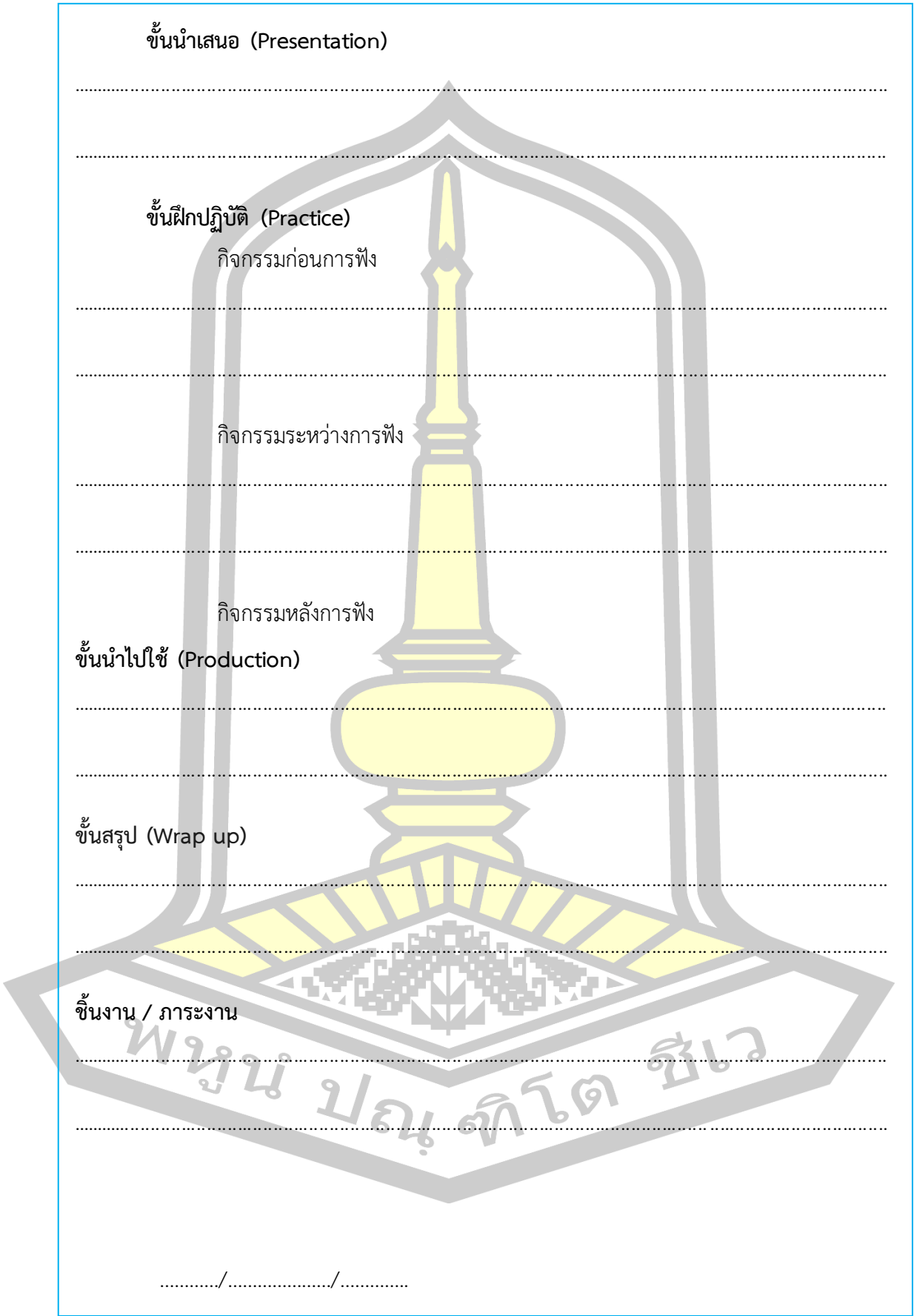
ขั้นสรุป (Wrap up)

.....
.....

ชิ้นงาน / ภาระงาน

.....
.....

...../...../.....

แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การจัดทำแผนการการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

- คำชี้แจง** 1.แบบทดสอบนี้เป็นแบบปรนัยจำนวน10ข้อ10คะแนนเวลาในการทำแบบทดสอบ10นาที
2. ทำเครื่องหมายXลงบนกระดาษคำตอบตามข้อ ก ข ค ง ในข้อคำตอบที่ถูกที่สุดเพียง1ข้อ
- 1.การตั้งชื่อแผน ต้องสะท้อนให้เห็นถึงสาระสำคัญหรือประเด็นสำคัญหลัก ข้อใดไม่ใช่.
    - ก.สื่อความหมายในเรื่องที่จะเรียนนั้นๆ
    - ข. น่าสนใจ อาจเป็นประเด็นปัญหา หรือข้อโต้แย้งที่สำคัญ
    - ค. สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสังคมของผู้เรียน
    - ง. เหมาะสมกับวัย ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน
  2. ตัวชีวิตใดชีวิตหนึ่งสามารถอยู่ได้หลายแผนการเรียนรู้ ได้หรือไม่
    - ก. ไม่สามารถทำได้เพราะทำให้เกิดความซ้ำซ้อน
    - ข. บางตัวอาจทำได้ เพื่อให้เกิดความชำนาญ
    - ค. ไม่สามารถทำได้เพราะอาจทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย
    - ง. ไม่สามารถทำได้เพราะมีการกำหนดตัวชีวิตไว้แล้ว
  3. สิ่งไหนสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องตามมาตรฐาน
    - ก. โครงงาน
    - ข. คะแนนสอบปลายภาค
    - ค. ชิ้นงาน/ภาระงาน
    - ง. การส่งการบ้าน
  4. จะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนมีความรู้ตามแผนการเรียนรู้หรือไม่
    - ก.นักเรียนมีความรู้และทักษะตามตัวชีวิต
    - ข.นักเรียนมีความรู้และทักษะตามภาระงาน
    - ค.นักเรียนมีความรู้และทักษะตามชิ้นงาน
    - ง. นักเรียนมีความรู้และทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้

5. ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ข้อใดไม่ใช่

- ก. เนื้อหาต้องเขียนเป็นรายชั่วโมง
- ข. แผนมีหลายตัวชี้วัดหลายๆตัวนักเรียนจะมีความรู้เยอะ
- ค. จุดประสงค์ต้องเขียนให้สอดคล้องกับความคิดรวบยอด
- ง. สื่อที่ใช้ต้องให้สอดคล้องกับเนื้อหา

6. การเขียนแผนจัดการเรียนการสอน ในส่วนของสื่อที่ใช้ต้องเขียนให้สอดคล้องกับ

- ก. ความคิดรวบยอด
- ข. เนื้อหา
- ค. หลักการ
- ง. ตัวชี้วัด

7. การเขียนแผนจัดการเรียนการสอน ในส่วนของเป้าหมาย ต้องเขียนให้สอดคล้องกับ

- ก. จุดมุ่งหมาย
- ข. หลักการ
- ค. เนื้อหาที่จะสอน
- ง. จุดประสงค์

8. การเขียนแผนจัดการเรียนการสอน ในส่วนของจุดประสงค์ต้องเขียนให้สอดคล้องกับ

- ก. ความคิดรวบยอด
- ข. เนื้อหา
- ค. หลักการ
- ง. ตัวชี้วัด

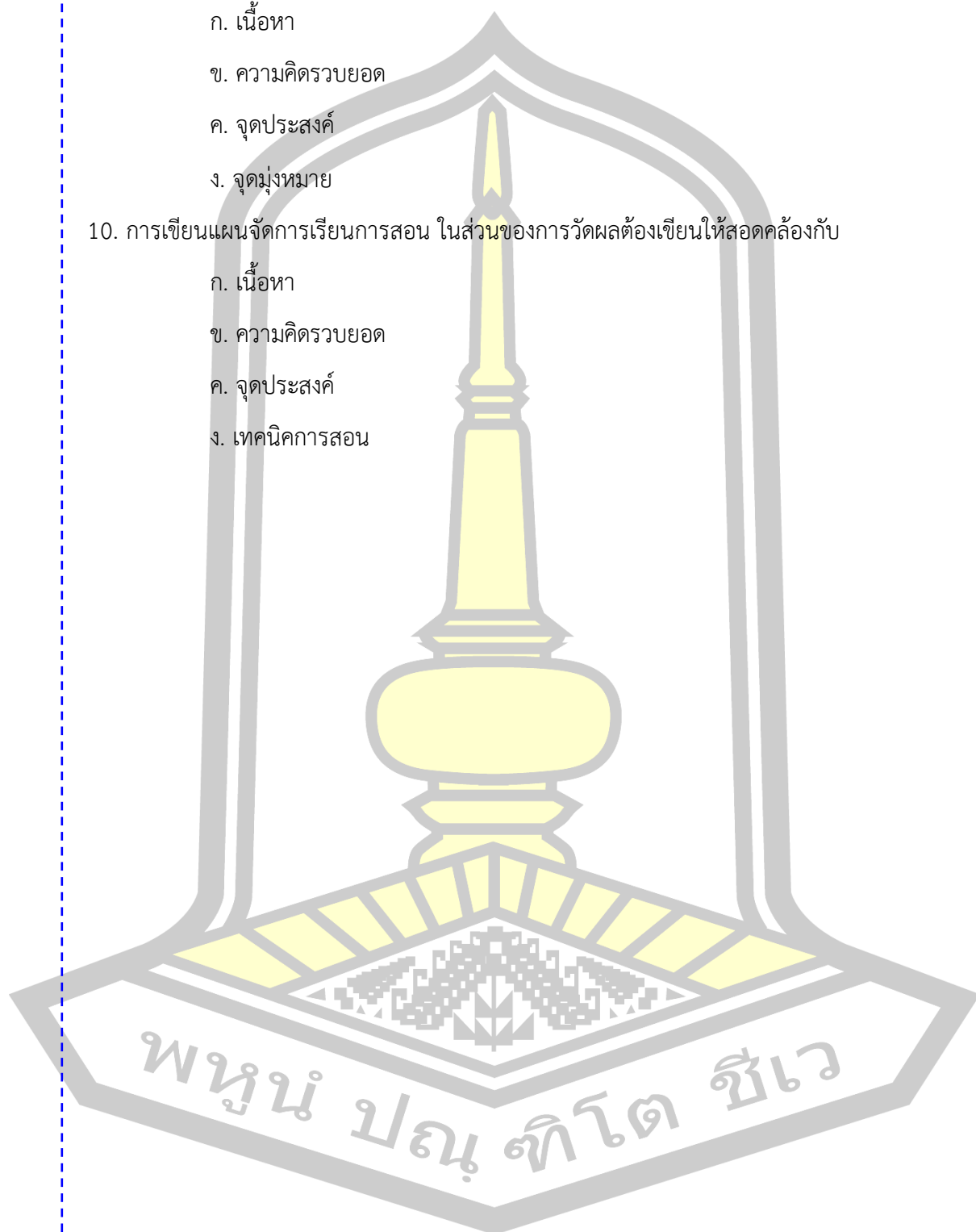
พหุ ประถมศึกษา

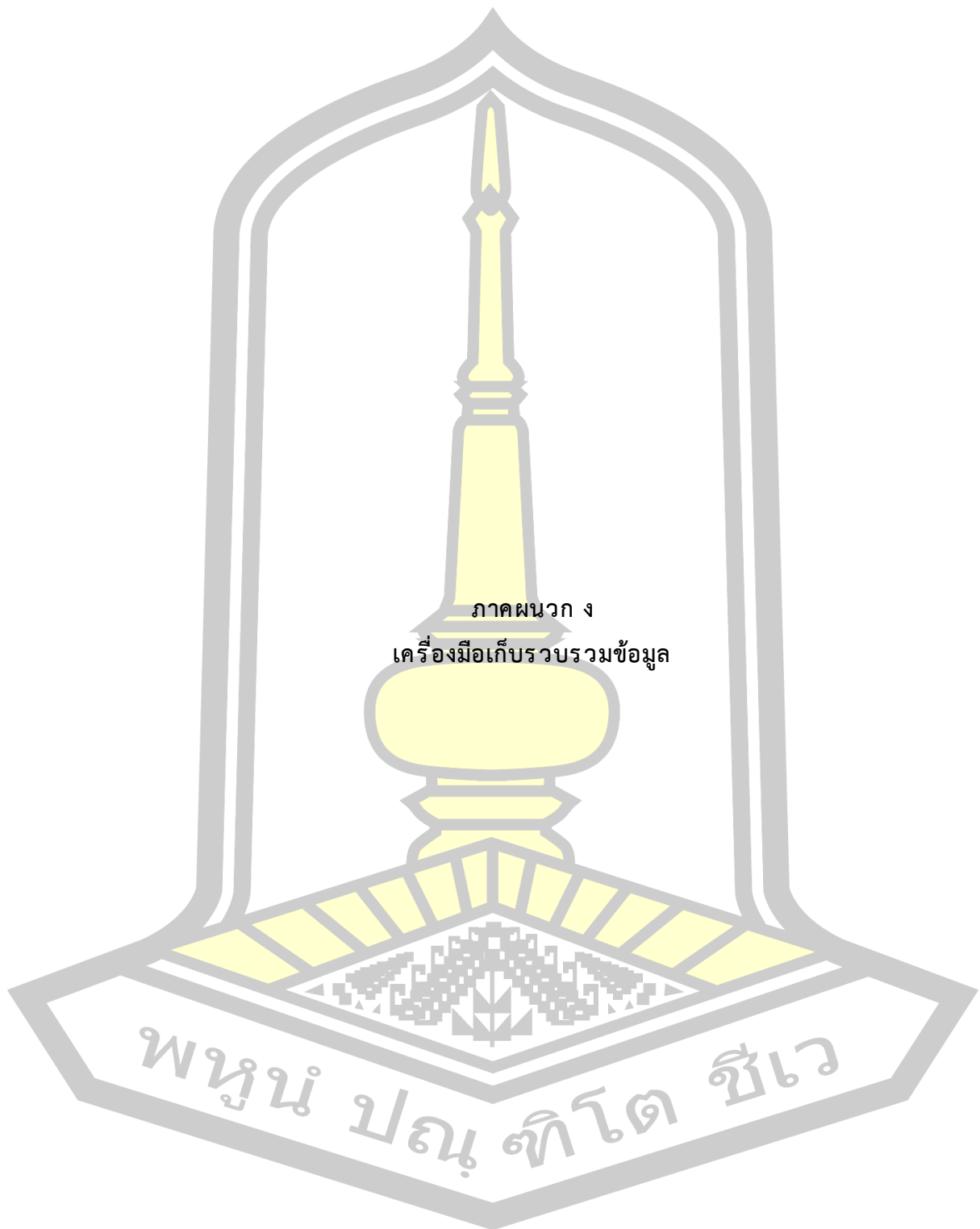
9. การเขียนแผนจัดการเรียนการสอน ในส่วนของการออกแบบกิจกรรมต้องคำนึงถึงข้อใด

- ก. เนื้อหา
- ข. ความคิดรวบยอด
- ค. จุดประสงค์
- ง. จุดมุ่งหมาย

10. การเขียนแผนจัดการเรียนการสอน ในส่วนของการวัดผลต้องเขียนให้สอดคล้องกับ

- ก. เนื้อหา
- ข. ความคิดรวบยอด
- ค. จุดประสงค์
- ง. เทคนิคการสอน

ระยะ 1 ตอน 1

แบบสอบถาม

ความต้องการการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

(สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย)

คำชี้แจง แบบสอบถามความต้องการการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ฉบับนี้

แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามความต้องการการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบ่งออกเป็น

2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อคำถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สื่อสาร

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการ

กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

โปรดอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

มากที่สุด

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตอนที่ 1 ข้อคำถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ
 ชาย หญิง
2. ตำแหน่ง
 ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน
3. อายุ
 20-30 ปี 31-40 ปี
 41-50 ปี 51 ปีขึ้นไป
4. ประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง
 ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี
 11-15 ปี 15 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความต้องการการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

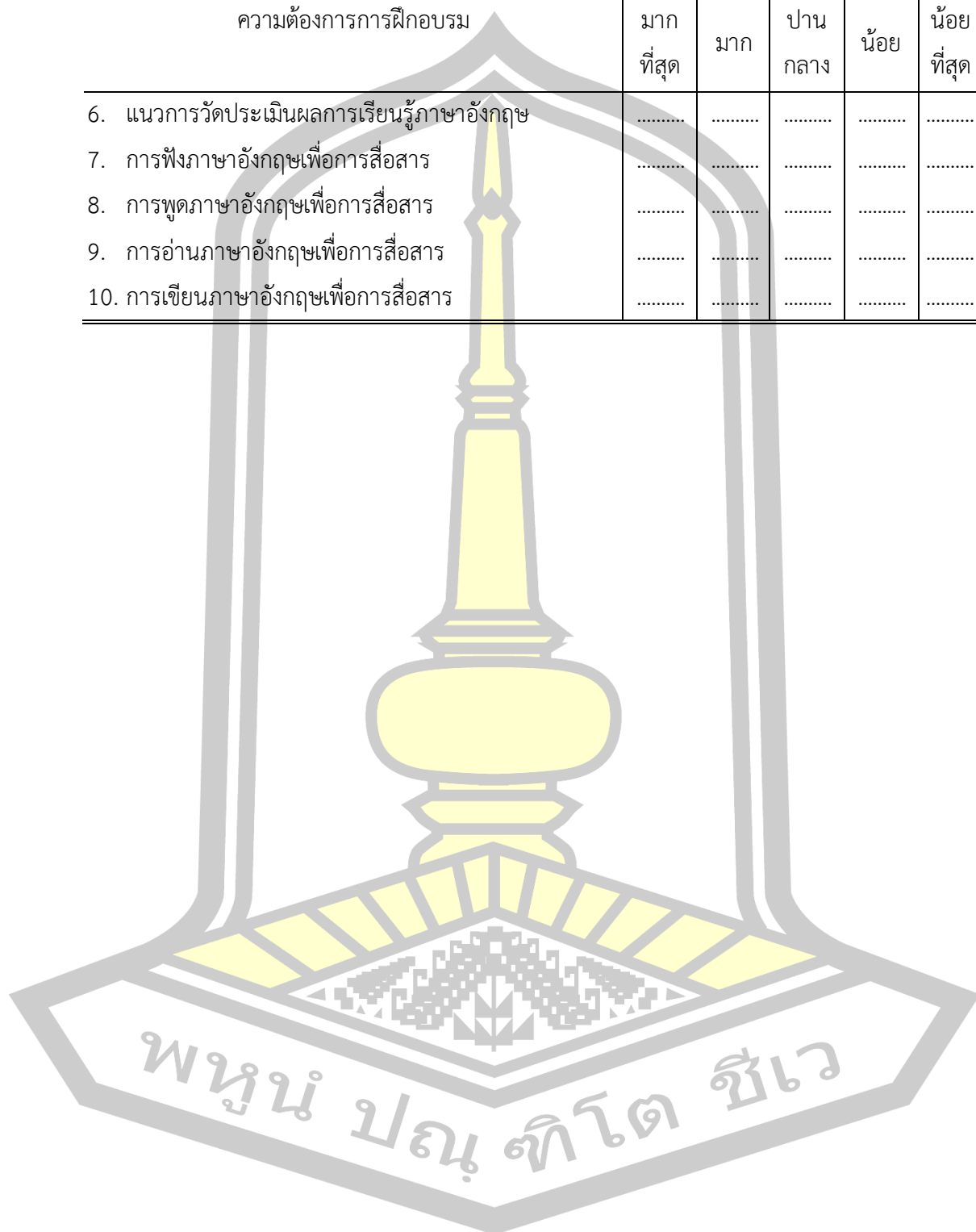
คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ แล้วตอบโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

ระดับการประเมิน โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง มีความต้องการมากที่สุด
 คะแนน 4 หมายถึง มีความต้องการมาก
 คะแนน 3 หมายถึง มีความต้องการปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง มีความต้องการน้อย
 คะแนน 1 หมายถึง มีความต้องการน้อยที่สุด

ความต้องการการฝึกอบรม	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การสอนภาษาอังกฤษแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ	.....	.....	.....	.....	.....
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	.....	.....	.....	.....	.....
3. การพัฒนาสื่อ	.....	.....	.....	.....	.....
4. การออกแบบหน่วยการเรียนรู้	.....	.....	.....	.....	.....
5. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	.....	.....	.....	.....	.....

ความต้องการการฝึกอบรม	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. แนวการวัดประเมินผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ	.....	.....	.....	.....	.....
7. การฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	.....	.....	.....	.....	.....
8. การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	.....	.....	.....	.....	.....
9. การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	.....	.....	.....	.....	.....
10. การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	.....	.....	.....	.....	.....

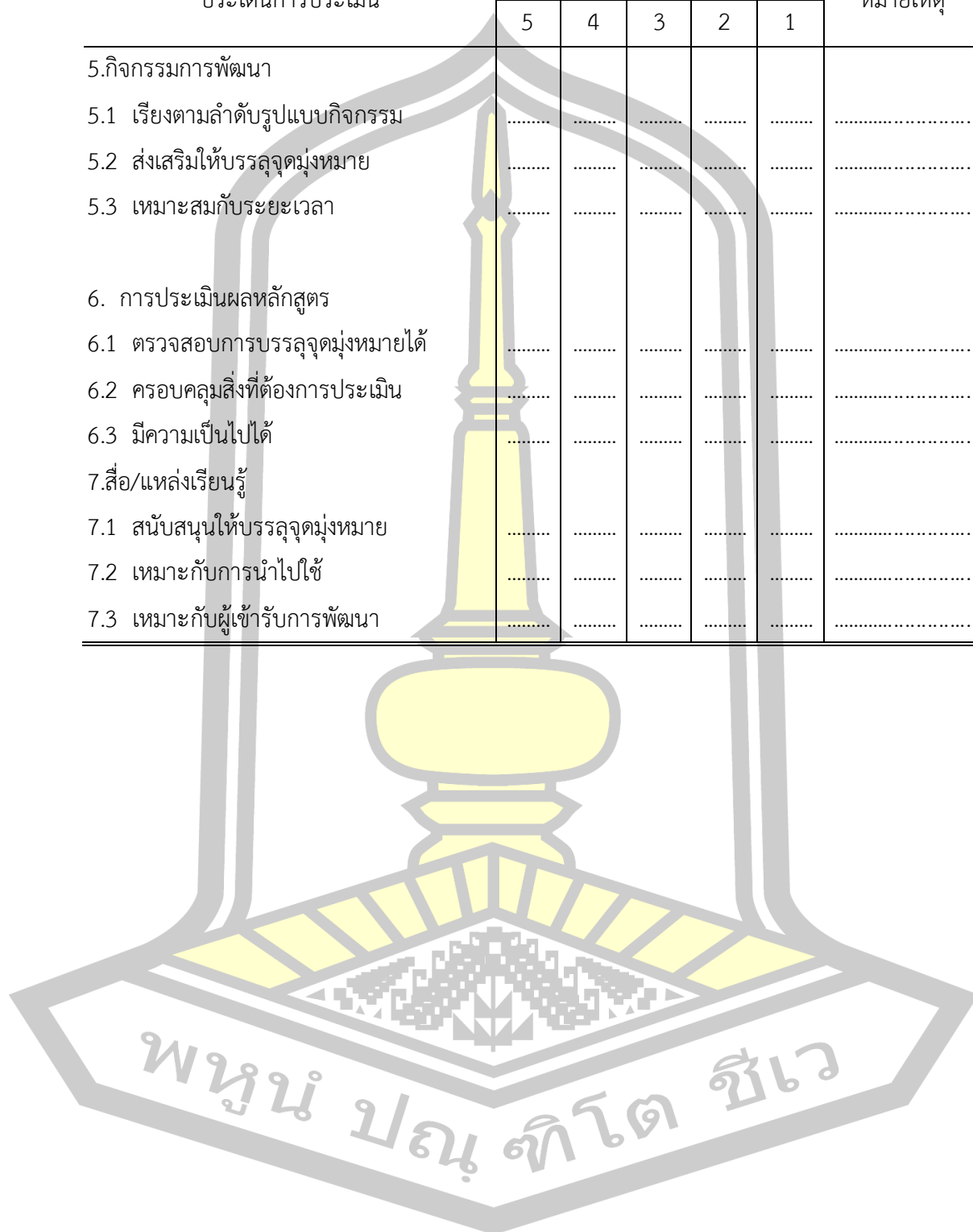
แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างของหลักสูตร
พัฒนาบุคลากรครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้

มีความเหมาะสมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มีความเหมาะสมมาก	ให้	4	คะแนน
มีความเหมาะสมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มีความเหมาะสมน้อย	ให้	2	คะแนน
มีความเหมาะสมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1.แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร						
1.1 มีความสมเหตุสมผล	.....	.....	.....	.....	.....	.....
1.2 สอดคล้องกับสภาพจริง	.....	.....	.....	.....	.....	.....
1.3 มีความจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตร	.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.หลักการของหลักสูตร						
2.1 ความเป็นไปได้	.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.2 การนำไปใช้จริง	.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.3 แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน	.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.จุดหมายของหลักสูตร						
3.1 มีความชัดเจน	.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.2 ครอบคลุม	.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.3 ความเป็นไปได้	.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.โครงสร้างของหลักสูตร						
4.1 เรียงตามลำดับรูปแบบหลักสูตร	.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.2 ส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมาย	.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.3 เหมาะสมกับผู้รับการพัฒนา	.....	.....	.....	.....	.....	.....

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
5.กิจกรรมการพัฒนา						
5.1 เรียงตามลำดับรูปแบบกิจกรรม	.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.2 ส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมาย	.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.3 เหมาะสมกับระยะเวลา	.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. การประเมินผลหลักสูตร						
6.1 ตรวจสอบการบรรลุจุดมุ่งหมายได้	.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.2 ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน	.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.3 มีความเป็นไปได้	.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.สื่อ/แหล่งเรียนรู้						
7.1 สนับสนุนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย	.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.2 เหมาะกับการนำไปใช้	.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.3 เหมาะกับผู้เข้ารับการพัฒนา	.....	.....	.....	.....	.....	.....

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
หลักสูตรพัฒนาบุคลากรครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

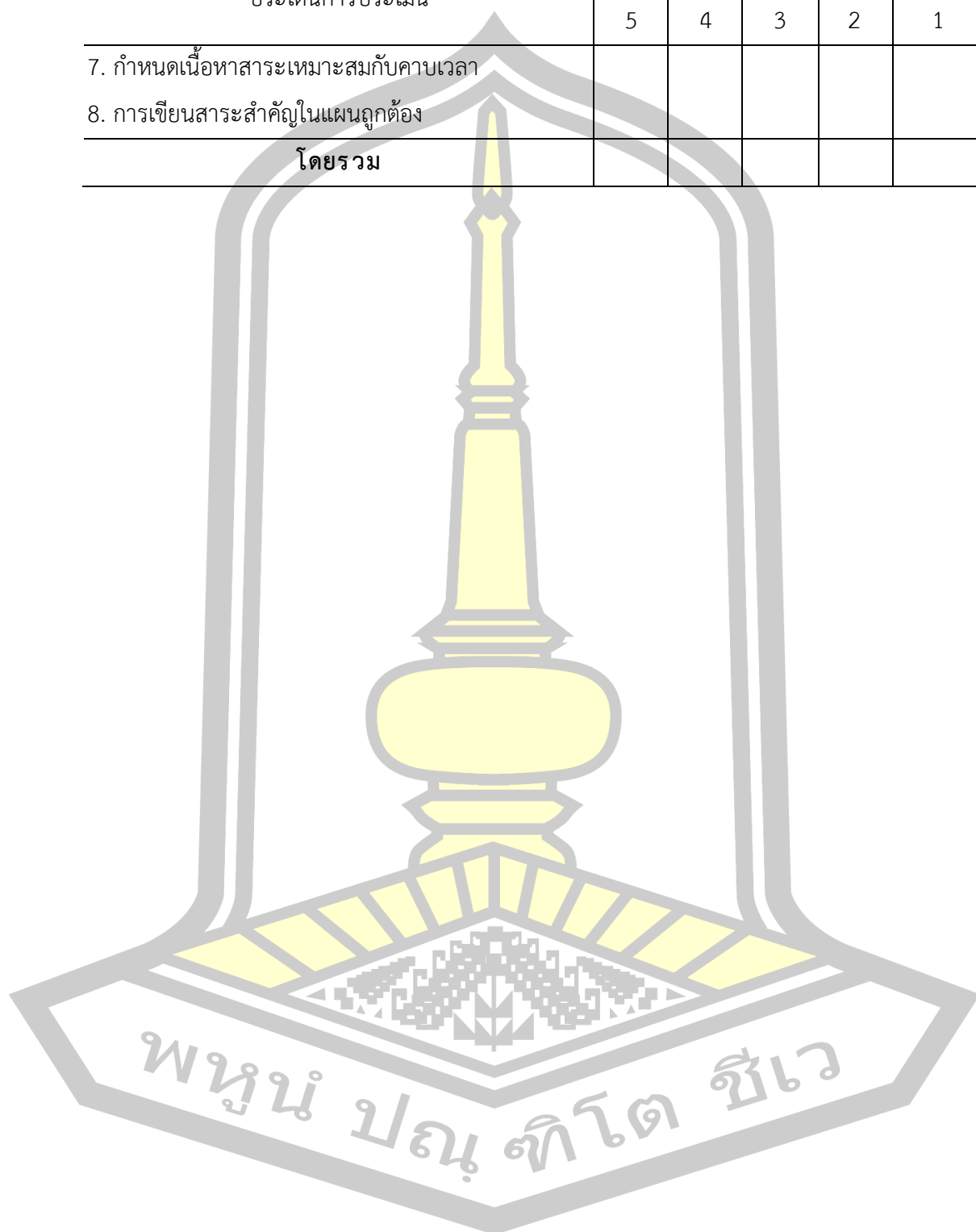
คำชี้แจง

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพัฒนาบุคลากรครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพฉบับนี้ สำหรับผู้วิจัยประเมินครูผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

- 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยมาก

ประเด็นการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. เป้าหมายสะท้อนเนื้อหาสาระและการจัดการเรียนรู้					
2. เป้าหมายและแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน					
3. แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนร้อยรัดสัมพันธ์กัน					
4. เป้าหมายการเรียนรู้มีความชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาสาระ					
5. จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนานักเรียนด้านความรู้ทักษะกระบวนการและเจตคติ					
6. จุดประสงค์การเรียนรู้เรียงลำดับพฤติกรรมจากง่ายไปยาก					

ประเด็นการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
7. กำหนดเนื้อหาสาระเหมาะสมกับคาบเวลา					
8. การเขียนสาระสำคัญในแผนกถูกต้อง					
โดยรวม					

แบบประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้
หลักสูตรพัฒนาบุคลากรครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

คำชี้แจง

แบบประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพัฒนาบุคลากรครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพฉบับนี้ สำหรับผู้วิจัยประเมินครูผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

- 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยมาก

ประเด็นการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. มีช่วงเวลาให้นักเรียนทำกิจกรรมแบบร่วมมือ					
2. ลำดับขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมอย่างชัดเจน					
3. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์และระดับชั้นของนักเรียน					
4. ใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดความคิดอย่างหลากหลาย					
5. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถ					
6. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาสาระ					
7. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์และระดับชั้นของนักเรียน					
8. กิจกรรมเน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง					
โดยรวม					

แบบประเมินด้านประเมินผลการจัดการเรียนรู้
หลักสูตรพัฒนาบุคลากรครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

คำชี้แจง

แบบประเมินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพัฒนาบุคลากรครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพฉบับนี้ สำหรับผู้วิจัยประเมินครูผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

- 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยมาก

ประเด็นประเมิน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
1. ชิ้นงานแสดงถึงความสามารถด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียน					
2. ประเมินพัฒนาการของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน					
3. มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
4. วัดและประเมินผลตามระดับชั้นของนักเรียน					
5. วัดและประเมินผลจากการปฏิบัติจริง					
6. วัดและประเมินผลทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ได้ครอบคลุม					
7. วัดและประเมินผลกิจกรรมจากง่ายไปหายาก					
8. วัดและประเมินผลได้อย่างหลากหลาย ครอบคลุมการสื่อสาร					
โดยรวม					

แบบประเมินลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่ได้รับการพัฒนา
ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
(สำหรับครูกลุ่มเป้าหมาย)

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการประเมินลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
2. แบบประเมินมี 2 ตอนดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ
ตอนที่ 2 ลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่ได้รับการพัฒนา

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1. แนวทางในการนำ(Leading)และการบริหารจัดการ
2. วิธีแก้ปัญหาและการตัดสินใจ
3. เกี่ยวกับการเรียนรู้
4. เชื้อไขเชิงโครงสร้าง
5. สร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ที่ตรงกับตัวท่าน

1. โรงเรียนที่สอน .....
2. ขนาดโรงเรียน

( ) เล็ก (น้อยกว่า 500 คน)	( ) กลาง (500-1,499 คน)
( ) ใหญ่ (1,500-2,499 คน)	( ) ใหญ่พิเศษ (ตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป)
3. เพศ

( ) ชาย	( ) หญิง
---------	----------
4. อายุ

( ) ต่ำกว่า 30 ปี	( ) 30-40 ปี
( ) 41-50 ปี	( ) 51-60 ปี
5. วุฒิการศึกษา

( ) ระดับปริญญาตรี	( ) ระดับปริญญาโท
( ) ระดับปริญญาเอก	

6. ประสบการณ์การสอนวิชาภาษาอังกฤษ

( ) ต่ำกว่า 10 ปี

( ) 10-20 ปี

( ) 21-30 ปี

( ) มากกว่า 30 ปี

ตอนที่ 2 ลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่ได้รับการพัฒนาในการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของท่านโดยมีเกณฑ์

การให้คะแนนระดับการปฏิบัติ ดังนี้

3 หมายถึง มีการปฏิบัติสม่ำเสมอ

2 หมายถึง มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง

1 หมายถึง มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง

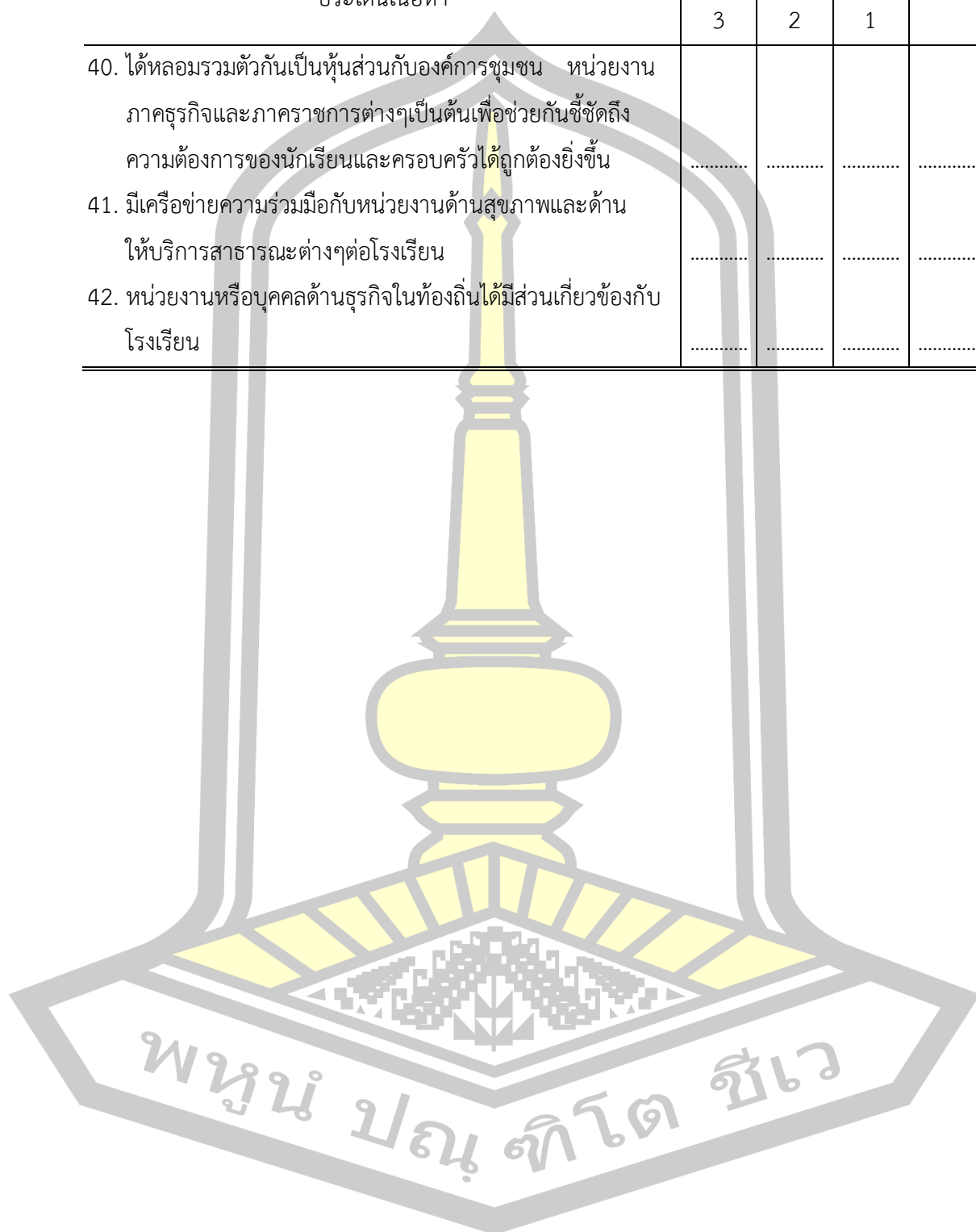
ประเด็นเนื้อหา	ระดับปฏิบัติ			
	3	2	1	
ด้านแนวทางในการนำ(Leading)และการบริหารจัดการ				
1. ได้ทำงานร่วมกันเพื่อจัดทำวัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ร่วมทางการศึกษาของโรงเรียนที่มุ่งเน้นการบวกรับการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ	.....	.....	.....	.....
2. ผู้นำใส่ใจต่อวิสัยทัศน์ของโรงเรียนเสมอ พร้อมทั้งทำให้ผู้อื่นเข้าใจและปฏิบัติตาม	.....	.....	.....	.....
3. สิ่งที่ทำ ตลอดจนวิธีดำเนินงานด้านต่างๆของผู้นำบ่งชี้ให้ผู้อื่นสามารถเข้าใจถึงค่านิยมและความเชื่อสำคัญทางการศึกษาของผู้นำได้ชัดเจนในการปฏิบัติภารกิจของโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
4. มีการแสดงความรับผิดชอบร่วมกันต่อผลงานหรือกิจกรรมต่างๆที่ดำเนินการของโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
5. ผู้นำโรงเรียนเน้นถึงหลักการใช้อำนาจผ่านทางผู้อื่นมากกว่าการใช้อำนาจเหนือผู้อื่น	.....	.....	.....	.....
6. การใช้อำนาจแบบทางการโรงเรียนยึดหลักการด้านแนวคิดและหลักความรู้ทางวิชาชีพครูและสมรรถนะทางวิชาการเป็นสำคัญมากกว่ายึดถือเรื่องตำแหน่งและกฎระเบียบทางราชการ	.....	.....	.....	.....

ประเด็นเนื้อหา	ระดับปฏิบัติ			
	3	2	1	
7. ผู้นำโรงเรียนช่วยอำนวยความสะดวกให้คำแนะนำ และช่วยเป็นที่เลี้ยงการปฏิบัติงานที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการตลอดจนชีวิตทางสังคมของนักเรียนดีขึ้น	.....	.....	.....	.....
8. ผู้นำให้ความสนับสนุนทางสังคม เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการตลอดจนชีวิตทางสังคมของนักเรียนดีขึ้น	.....	.....	.....	.....
9. ผู้นำได้แสดงออกให้เห็นความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้อย่างจริงจังโดยให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมกาเป็นผู้ใฝ่รู้ของผู้อื่นในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
ด้านวิธีแก้ปัญหาและการตัดสินใจ				
10. การอภิปรายและการสืบค้นหาคำตอบในเรื่องต่างๆที่ปฏิบัติกันถือว่าเป็นเรื่องปกติและธรรมดาสำหรับโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
11. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศและมีการร่วมกันตัดสินใจเสมอ	.....	.....	.....	.....
12. ในการแก้ปัญหา มักจะช่วยเหลือร่วมมือร่วมใจกันหาคำตอบ	.....	.....	.....	.....
13. เปิดใจกว้างเพื่อให้ได้หลายแนวทางปฏิบัติและหลายคำตอบมากกว่าการพึ่งคำตอบเดียวและยึดแนวทางเดิมที่เคยทำได้ผลมาแล้ว	.....	.....	.....	.....
14. ก่อนแก้ปัญหาที่สำคัญผู้นำจะพยายามรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายให้มากที่สุด	.....	.....	.....	.....
15. ใช้การตัดสินใจที่ได้รับการเห็นพ้องและครอบคลุมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมากกว่า การตัดสินใจที่มาจากเบื้องบนและปราศจากการมีส่วนร่วม	.....	.....	.....	.....
16. ไม่ว่าจะเป็นการหรือไม่เป็นทางการก็ตาม ผู้นำยินยอมให้คณะครูและนักเรียนสามารถหยิบยกปัญหาและแก้ปัญหาต่างๆในโรงเรียนได้	.....	.....	.....	.....
17. ผู้นำยอมรับว่าความขัดแย้งเป็นเรื่องปกติธรรมดา และนำมาใช้ประโยชน์เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....

ประเด็นเนื้อหา	ระดับปฏิบัติ			
	3	2	1	
ด้านการเรียนรู้				
18. เป้าหมายของการเรียนรู้ของโรงเรียนมีความชัดเจนเป็นที่เข้าใจและยอมรับของทุกคน				
19. ผู้นำให้ความสำคัญของเรื่องเวลาเรียนมาก และสนับสนุนครูที่ใส่ใจต่อการจัดเวลาเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้				
20. นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่อการหาความรู้และทักษะที่จำเป็นอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง				
21. เราได้กระตุ้นให้นักเรียนเป็น “ผู้เรียนที่กระตือรือร้น(Active Learners) และมีพฤติกรรมเป็นผู้สร้างความรู้ (Co-structor of Knowledge)				
22. ในห้องเรียนได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด มากกว่าการเรียนแบบทักษะเน้นทักษะฝึกการจำ				
23. ในห้องเรียนได้จัดกิจกรรมเพื่อที่จะให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ประยุกต์และใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ				
24. ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการกำกับตนเองและสามารถรับผิดชอบต่อการเรียนได้ด้วยตนเอง				
25. ได้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกลุ่ม และวิธีเรียนรู้แบบอื่นๆ ที่หลากหลาย มากกว่ายึดการเรียนรู้แบบลำพังเป็นเอกเทศและมุ่งการแข่งขัน				
26. มีการจัดให้มีการเรียนรู้ที่ต้องเชื่อมโยงกันหลายวิชา				
27. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในโรงเรียนมีการใช้ทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ภาคอกชั้นเรียน				
28. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย และเหมาะสมเชิงเหตุผลเพื่อประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน				
29. จัดสรรเวลาและให้การสนับสนุนการพัฒนางานวิชาชีพให้แก่คณะครู โดยเฉพาะเพื่อนำมาทำการปรับปรุงด้านหลักสูตรการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน				

ประเด็นเนื้อหา	ระดับปฏิบัติ			
	3	2	1	
30. ผู้นำได้แสดงตนเป็นแบบอย่างของ “ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ผู้อื่นเห็นชัดเจน ด้วยการแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่วิธีการเรียนรู้ใหม่ ตลอดจนสิ่งสำเร็จหรือเคยล้มเหลว	.....	.....	.....	.....
ด้านเงื่อนไขเชิงโครงสร้าง				
31. การทำบทบาทของพวกเราในโรงเรียนมีความยืดหยุ่นและต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมากกว่าทำแบบตึงตัวและต้องยึดตามสายงานที่ลดหลั่นตามลำดับแบบราชการ	.....	.....	.....	.....
32. ครูมีความอิสระทางวิชาการพอสมควรมีอิสระในการวางแผนเรื่องหลักสูตรและระบบการจัดการเรียนการสอนกำหนดอยู่ในกรอบภาพของโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
33. มีการใช้ทีมงานเพื่อจัดทำแผนและดำเนินการปรับปรุงโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
34. เรามีโอกาสได้สนทนากันหรือและร่วมวางแผนข้ามทีมงานหรือข้ามระดับชั้นเรียนหรือต่างวิชากัน	.....	.....	.....	.....
35. การติดต่อสื่อสารในโรงเรียนค่อนข้างเปิดกว้างและเลื่อนไหลถึงกันได้ง่ายกว่าวิธีสื่อสารแบบเดิมที่ติดยึดต้องปฏิบัติตามสายการบังคับบัญชาเป็นสำคัญ	.....	.....	.....	.....
36. มีการจัดตั้งชุมชนน้อยเพื่อให้เป็นสถานที่เหมาะต่อการนั่งศึกษาหรือทำงานแบบเอกเทศและเป็นที่ยอมรับกันระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันได้โดยสะดวกใจและเป็นกันเอง	.....	.....	.....	.....
37. ได้สร้างสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศของความปลอดภัยมีความเกื้อกูลต่อกันและส่งเสริมบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น	.....	.....	.....	.....
ด้านสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชน				
38. มีการกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในวงกว้างของบุคคลที่มีส่วนได้เสีย เช่น ผู้ปกครอง สมาชิกชุมชนและนักเรียน เป็นต้น	.....	.....	.....	.....
39. มีการมอบอำนาจการตัดสินใจแก่ผู้ปกครองและสมาชิกชุมชนให้มีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการของโรงเรียน	.....	.....	.....	.....

ประเด็นเนื้อหา	ระดับปฏิบัติ			
	3	2	1	
40. ได้หลอมรวมตัวกันเป็นหุ้นส่วนกับองค์กรชุมชน หน่วยงาน ภาคธุรกิจและภาคราชการต่างๆเป็นต้นเพื่อช่วยกันชี้ชัดถึง ความต้องการของนักเรียนและครอบครัวได้ถูกต้องยิ่งขึ้น	.....	.....	.....	.....
41. มีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานด้านสุขภาพและด้าน ให้บริการสาธารณะต่างๆต่อโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
42. หน่วยงานหรือบุคคลด้านธุรกิจในท้องถิ่นได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ โรงเรียน	.....	.....	.....	.....

แบบบันทึกการสังเกตการสอน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2559

กิจกรรมที่ทำการสอน ชื่อ.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่.....

วิธีกระบวนการในการจัดกิจกรรม

บันทึก AAR สะท้อนคิด

เห็นอะไร

ได้อะไร

จะนำไปใช้อะไร อย่างไร

ขอตรงที่

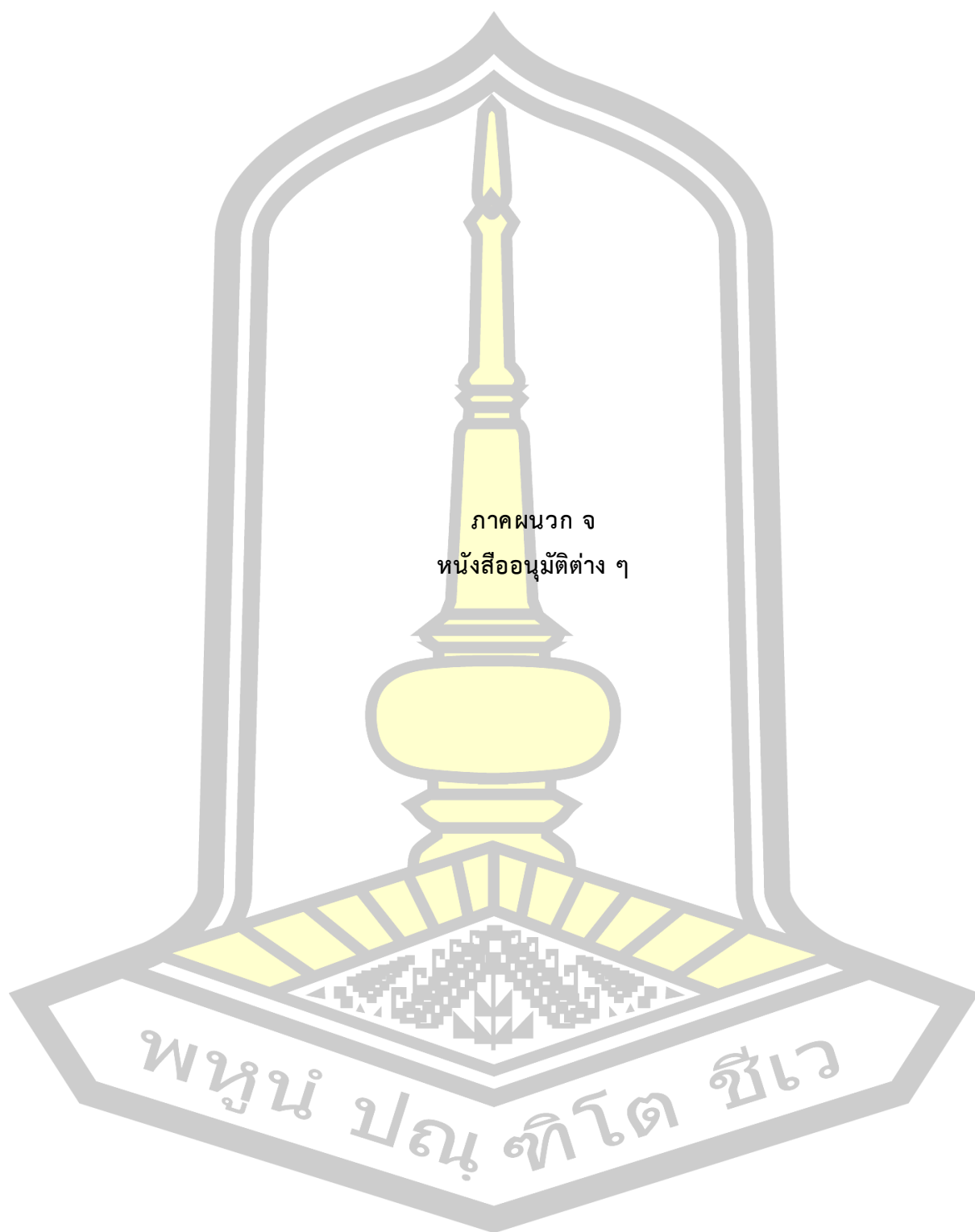
จะดีกว่านี้ถ้า

พจนาน ปณ ทิโต สีเว

ชื่อ.....ผู้บันทึก/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2559

ภาคผนวก จ
หนังสืออนุมัติต่าง ๆ

พหุมนุ ปณุ ทิโต ชีเว

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1543

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

25 สิงหาคม 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.มานิตย์ อาษานอก

ด้วย นายศรายุทธ สุภะโส นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง หลักสูตรพัฒนาบุคลากรครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปร.ด. หลักสูตรและการสอน โดยมี ผศ.ดร.มนตรี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918633687

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1543

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

25 สิงหาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.วรชัย เพียทา

ด้วย นายศรายุทธ สุภะโส นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง หลักสูตรพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปร.ด. หลักสูตรและการสอน โดยมี ผศ.ดร.มนตรี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918633687

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1543

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

25 สิงหาคม 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.จิระพร ชะโน

ด้วย นายศรายุทธ สุภะโส นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง หลักสูตรพัฒนาบุคลากรครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปร.ต. หลักสูตรและการสอน โดยมี ผศ.ดร.มนตรี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918633687

ที่ ศร. 0530.5(2) / ว 1543

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

25 สิงหาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.นิคม ชมภูหลง

ด้วย นายศรายุทธ สุภะโส นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง หลักสูตรพัฒนาบุคลากรครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปร.ด. หลักสูตรและการสอน โดยมี ผศ.ดร.มนตรี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918633687

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว 1543

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

25 สิงหาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์

ด้วย นายศรายุทธ สุภะโส นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง หลักสูตรพัฒนาบุคลากรครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปร.ต. หลักสูตรและการสอน โดยมี ผศ.ดร.มนตรี วงษ์สะพาน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

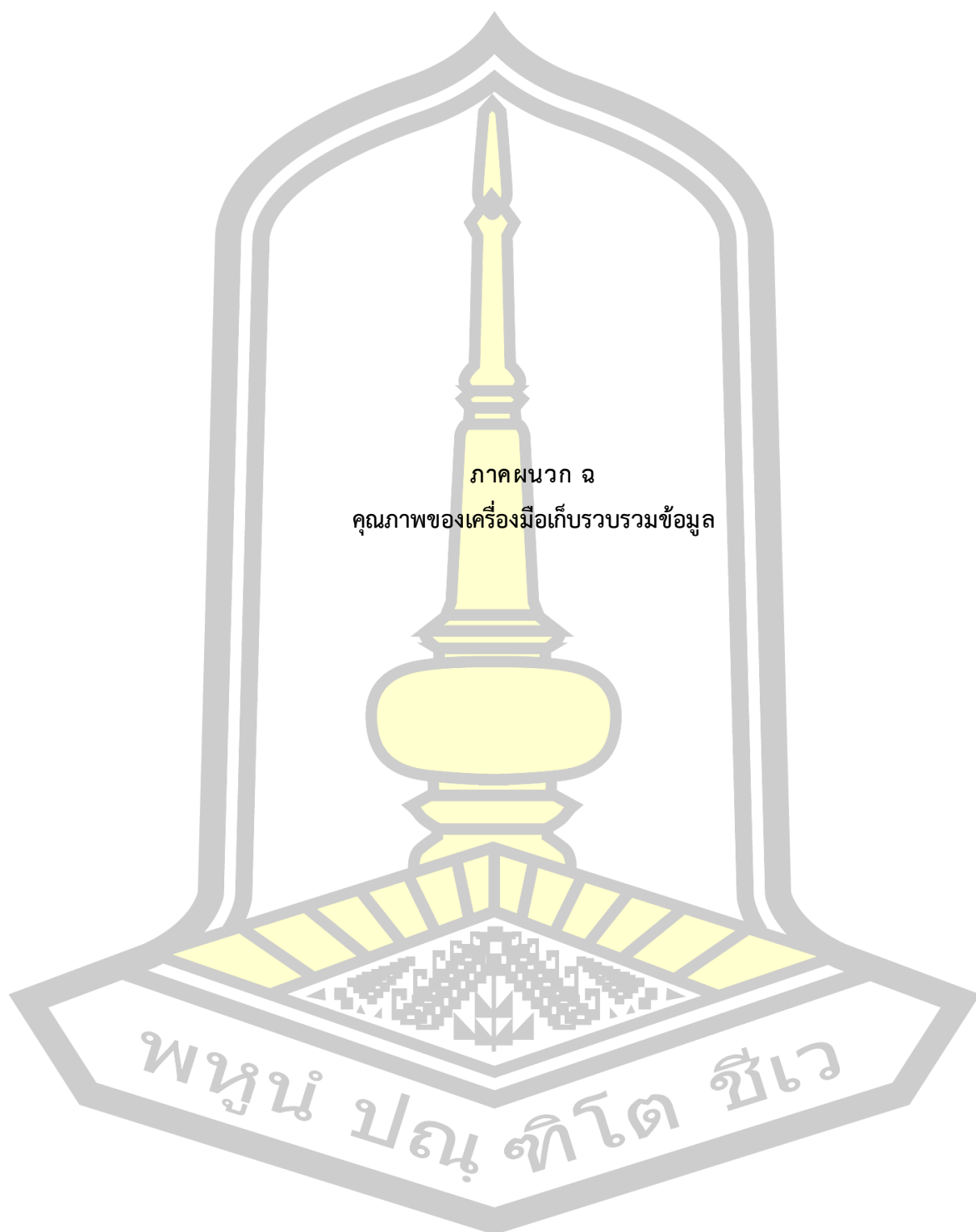
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0918633687

ตาราง 19 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความต้องการการฝึกอบรมภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสาร

ความต้องการการฝึกอบรม	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
11. การสอนภาษาอังกฤษแนวคิดการ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
12. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนว การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสาร	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
13. การพัฒนาสื่อ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
14. การออกแบบหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
15. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
16. แนวการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
17. การฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
18. การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
19. การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสาร	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
20. การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสาร	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้

พูน ปณ ทิโต ชีเว

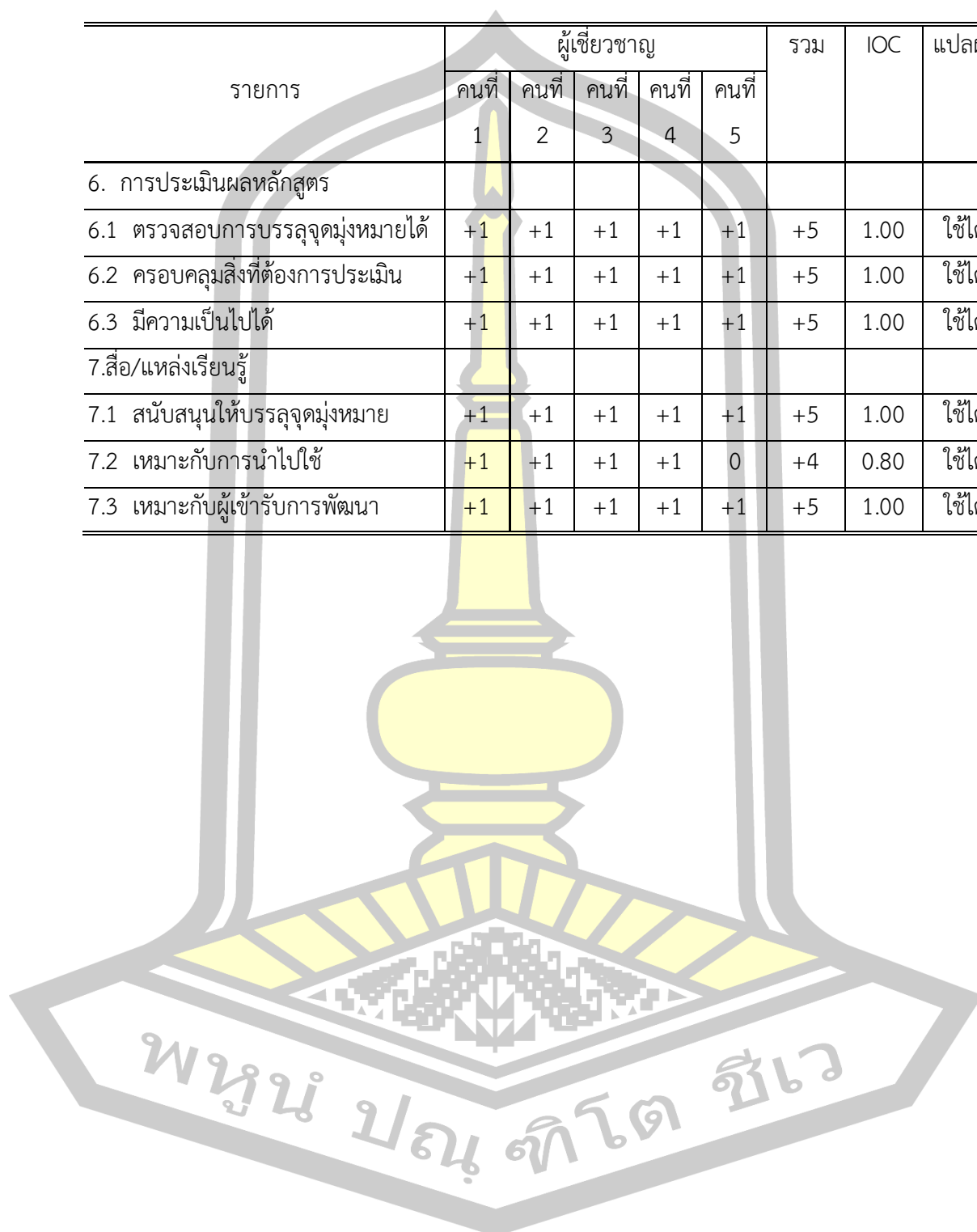
ตาราง 20 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตรพัฒนาบุคลากรครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1.แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร								
1.1 มีความสมเหตุสมผล	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
1.2 สอดคล้องกับสภาพจริง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
1.3 มีความจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
2.หลักการของหลักสูตร								
2.1 ความเป็นไปได้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
2.2 การนำไปใช้จริง	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
2.3 แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
3.จุดหมายของหลักสูตร								
3.1 มีความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
3.2 ครอบคลุม	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
3.3 ความเป็นไปได้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
4.โครงสร้างของหลักสูตร								
4.1 เรียงตามลำดับรูปแบบหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
4.2 ส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
4.3 เหมาะสมกับผู้รับการพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
5.กิจกรรมการพัฒนา								
5.1 เรียงตามลำดับรูปแบบกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
5.2 ส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
5.3 เหมาะสมกับระยะเวลา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
6. การประเมินผลหลักสูตร								
6.1 ตรวจสอบการบรรลุจุดมุ่งหมายได้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
6.2 ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
6.3 มีความเป็นไปได้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
7. สื่อ/แหล่งเรียนรู้								
7.1 สนับสนุนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
7.2 เหมาะกับการนำไปใช้	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้
7.3 เหมาะกับผู้เข้ารับการพัฒนา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 21 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพัฒนาบุคลากร
ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1. เป้าหมายสะท้อนเนื้อหาสาระและ การจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
2. เป้าหมายและแผนการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
3. แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบ สำคัญครบถ้วนร้อยรัดสัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
4. เป้าหมายการเรียนรู้มีความชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
5. จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนานักเรียนด้าน ความรู้ทักษะกระบวนการและเจตคติ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
6. จุดประสงค์การเรียนรู้เรียงลำดับ พฤติกรรมจากง่ายไปยาก	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
7. กำหนดเนื้อหาสาระเหมาะสมกับ คาบเวลา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
8. การเขียนสาระสำคัญในแผนถูกต้อง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 22 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพัฒนา
บุคลากรครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1. มีช่วงเวลาให้นักเรียนทำกิจกรรม แบบร่วมมือ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
2. ลำดับขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
3 กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์และระดับชั้นของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
4. ใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดความคิด อย่างหลากหลาย	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
5. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดง ความสามารถ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
6. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์และเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
7. กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์และระดับชั้นของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
8. กิจกรรมเน้นให้นักเรียนเรียนรู้จาก การปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 23 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินด้านประเมินผลการจัดการเรียนรู้หลักสูตรพัฒนา
บุคลากรครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1. ชิ้นงานแสดงถึงความสามารถด้าน การสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
2. ประเมินพัฒนาการของนักเรียนทั้งใน และนอกห้องเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
3. มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
4. วัดและประเมินผลตามระดับชั้นของ นักเรียน	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
5. วัดและประเมินผลจากการปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
6. วัดและประเมินผล ทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ได้ครอบคลุม	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
7. วัดและประเมินผลกิจกรรมจากง่าย ไปหายาก	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้
8. วัดและประเมินผลได้อย่าง หลากหลาย ครอบคลุมการสื่อสาร	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 24 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินพัฒนาการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู
ที่ได้รับการพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านแนวทางในการนำ(Leading)และ การบริหารจัดการ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
43. ได้ทำงานร่วมกันเพื่อจัดทำ วัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ร่วม ทางการศึกษาของโรงเรียนที่มุ่งเน้น การบวกรเรียนรู้เป็นสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
44. ผู้นำใส่ใจต่อวิสัยทัศน์ของโรงเรียน เสมอ พร้อมทั้งทำให้ผู้อื่นเข้าใจ และปฏิบัติตาม	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
45. สิ่งที่ทำตลอดจนวิธีดำเนินงานด้าน ต่างๆของผู้นำบ่งชี้ให้ผู้อื่นสามารถ เข้าใจถึงค่านิยมและความเชื่อ สำคัญทางการศึกษาของผู้นำได้ ชัดเจนในการปฏิบัติภารกิจของ โรงเรียน	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
46. มีการแสดงความรับผิดชอบร่วมกัน ต่อผลงานหรือกิจกรรมต่างๆที่ ดำเนินการของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
47. ผู้นำโรงเรียนเน้นถึงหลักการใช้อำนาจผ่านทางผู้อื่นมากกว่าการใช้ อำนาจเหนือผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
48. การใช้อำนาจแบบทางการโรงเรียน ยึดหลักการด้านแนวคิดและหลัก ความรู้ทางวิชาชีพครูและสมรรถนะ ทางวิชาการเป็นสำคัญ มากกว่า ยึดถือเรื่องตำแหน่งและกฎระเบียบ ทางราชการ	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้
49. ผู้นำโรงเรียนช่วยอำนวยความสะดวก สะดวกให้คำแนะนำ และช่วยเป็น พี่เลี้ยงการปฏิบัติงานที่ทำเพื่อให้ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการตลอดจน ชีวิตทางสังคมของนักเรียนดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
50. ผู้นำให้ความสนับสนุนทางสังคม เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ตลอดจนชีวิตทางสังคมของนักเรียน ดีขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
51. ผู้นำได้แสดงออกให้เห็นความ กระตือรือร้นต่อการเรียนรู้อย่าง จริงจังโดยให้ความสำคัญต่อ พฤติกรรมการณ์เป็นผู้รู้ของผู้อื่นใน โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้
ด้านวิธีแก้ปัญหาและการตัดสินใจ								
52. การอภิปรายและการสืบค้นหา คำตอบในเรื่องต่างๆที่ปฏิบัติกัน ถือว่าเป็นเรื่องปกติและธรรมดา สำหรับโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
53. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ และมีการร่วมกันตัดสินใจเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
54. ในการแก้ปัญหา มักจะช่วยเหลือ ร่วมมือร่วมใจกันหาคำตอบ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
55. เปิดใจกว้างเพื่อให้ได้หลายแนวทาง ปฏิบัติและหลายคำตอบมากกว่า การฟังคำตอบเดียวและยึดแนวทาง เดิมที่เคยทำได้ผลมาแล้ว	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
56. ก่อนแก้ปัญหาที่สำคัญ ผู้นำจะ พยายามรับฟังความคิดที่ หลากหลายให้มากที่สุด	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
57. ใช้การตัดสินใจที่ได้รับการเห็นพ้อง และครอบคลุมจากทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องมากกว่าการตัดสินใจที่มา จากเบื้องบนและปราศจากการมี ส่วนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
58. ไม่ว่าจะเป็นการหรือไม่เป็น ทางการก็ตาม ผู้นำยินยอมให้คณะ ครูและนักเรียนสามารถหยิบยก ปัญหาและแก้ปัญหาต่างๆใน โรงเรียนได้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
59. ผู้นำยอมรับว่าความขัดแย้งเป็น เรื่องปกติธรรมดา และนำมาใช้ ประโยชน์เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านการเรียนรู้								
60. เป้าหมายของการเรียนรู้ของโรงเรียนมีความชัดเจนเป็นที่เข้าใจและยอมรับของทุกคน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
61. ผู้นำให้ความสำคัญของเรื่องเวลาเรียนมาก และสนับสนุนครูที่ใส่ใจต่อการจัดเวลาเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
62. นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่อการหาความรู้และทักษะที่จำเป็นอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
63. เราได้กระตุ้นให้นักเรียนเป็น “ผู้เรียนที่กระตือรือร้น(Active Learners) และมีพฤติกรรมเป็นผู้สร้างความรู้ (Co-structor of Knowledge)	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
64. ในห้องเรียนได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดมากกว่าการเรียนแบบทักษะเน้นทักษะฝึกการจำ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
65. ในห้องเรียนได้จัดกิจกรรมเพื่อที่จะให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ประยุกต์และใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
66. ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการกำกับตนเองและสามารถรับผิดชอบต่อการเรียนได้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
67. ได้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกลุ่ม และวิธีเรียนรู้แบบอื่นๆที่หลากหลาย มากกว่ายึดการเรียนรู้แบบลำพังเป็นเอกเทศและมุ่งการแข่งขัน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
68. มีการจัดให้มีการเรียนรู้ที่ต้องเชื่อมโยงกันหลายวิชา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
69. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในโรงเรียนมีการใช้ทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ภาคเอกชนชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
70. ใช้วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย และเหมาะสมเชิงเหตุผลเพื่อประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
71. จัดสรรเวลาและให้การสนับสนุนการพัฒนางานวิชาชีพให้แก่คณะครู โดยเฉพาะเพื่อนำมาทำการปรับปรุงด้านหลักสูตร การสอน และการเรียนรู้ของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

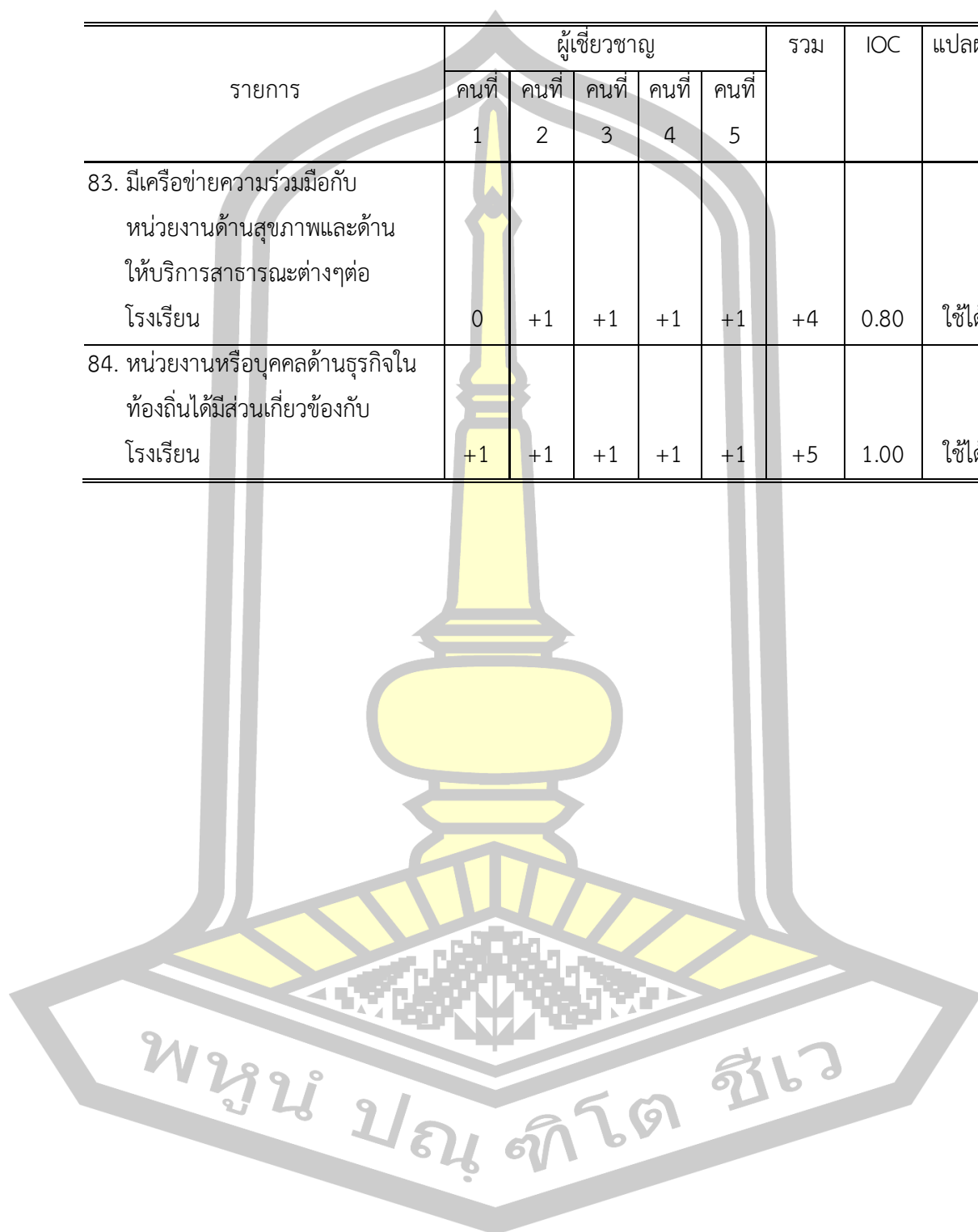
รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
72. ผู้นำได้แสดงตนเป็นแบบอย่างของ “ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ผู้อื่นเห็นชัดเจน ด้วยการแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่วิธีการเรียนรู้ใหม่ ตลอดจนสิ่งที่สำเร็จหรือเคยล้มเหลว	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
ด้านเงื่อนไขเชิงโครงสร้าง								
73. การทำบทบาทของพวกเราในโรงเรียนมีความยืดหยุ่นและต้องพึงพาอาศัยซึ่งกันและกันมากกว่าทำแบบตึงตัวและต้องยึดตามสายงานที่ลดหลั่นตามลำดับแบบราชการ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
74. ครูมีความอิสระทางวิชาการพอสมควรมีอิสระในการวางแผนเรื่องหลักสูตรและระบบการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดอยู่ในกรอบภาพของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
75. มีการใช้ทีมงาน เพื่อจัดทำแผนและดำเนินการปรับปรุงโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
76. เรามีโอกาสได้สนทนารับฟังและร่วมวางแผนข้ามทีมงาน หรือข้ามระดับชั้นเรียนหรือต่างวิชากัน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
77. การติดต่อสื่อสารในโรงเรียนค่อนข้างเปิดกว้างและเลื่อนไหลถึงกันได้ง่ายกว่าวิธีสื่อสารแบบเดิมที่ติดยึดต้องปฏิบัติตามสายการบังคับบัญชาเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
78. มีการจัดตั้งชุมชนน้อย เพื่อให้เป็นสถานที่เหมาะต่อการนั่งศึกษาหรือทำงานแบบเอกเทศและเป็นที่พบปะกันระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันได้โดยสะดวกใจและเป็นกันเอง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
79. ได้สร้างสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศของความปลอดภัยมีความเกื้อกูลต่อกันและส่งเสริมบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
ด้านสร้างสัมพันธภาพกับชุมชน								
80. มีการกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในวงกว้างของบุคคลที่มีส่วนได้เสีย เช่น ผู้ปกครองสมาชิกชุมชนและนักเรียน เป็นต้น	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
81. มีการมอบอำนาจการตัดสินใจแก่ผู้ปกครองและสมาชิกชุมชนให้มีส่วนร่วมตัดสินใจที่เกี่ยวกับกิจการของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
82. ได้หลอมรวมตัวกันเป็นหุ้นส่วนกับองค์การชุมชนหน่วยงานภาครัฐกิจและภาคราชการต่างๆ เป็นต้นเพื่อช่วยกันชี้ชัดถึงความต้องการของนักเรียนและครอบครัวได้ถูกต้องยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 24 (ต่อ)

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
83. มีเครือข่ายความร่วมมือกับ หน่วยงานด้านสุขภาพและด้าน ให้บริการสาธารณะต่างๆต่อ โรงเรียน	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
84. หน่วยงานหรือบุคคลด้านธุรกิจใน ท้องถิ่นได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายศรายุทธ สุภะโส
วันเกิด	วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2507
สถานที่เกิด	อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 322 หมู่ 2 บ้านหอย ตำบลโนนอุดม อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40130
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ศึกษานิเทศก์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น บ้านเลขที่ 662 หมู่ที่ 14 ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2526 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมแพศึกษา ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2530 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์ วิทยาลัยครูเลย พ.ศ. 2549 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2561 ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนันต์ ปณฺ ทิโต ชีเว